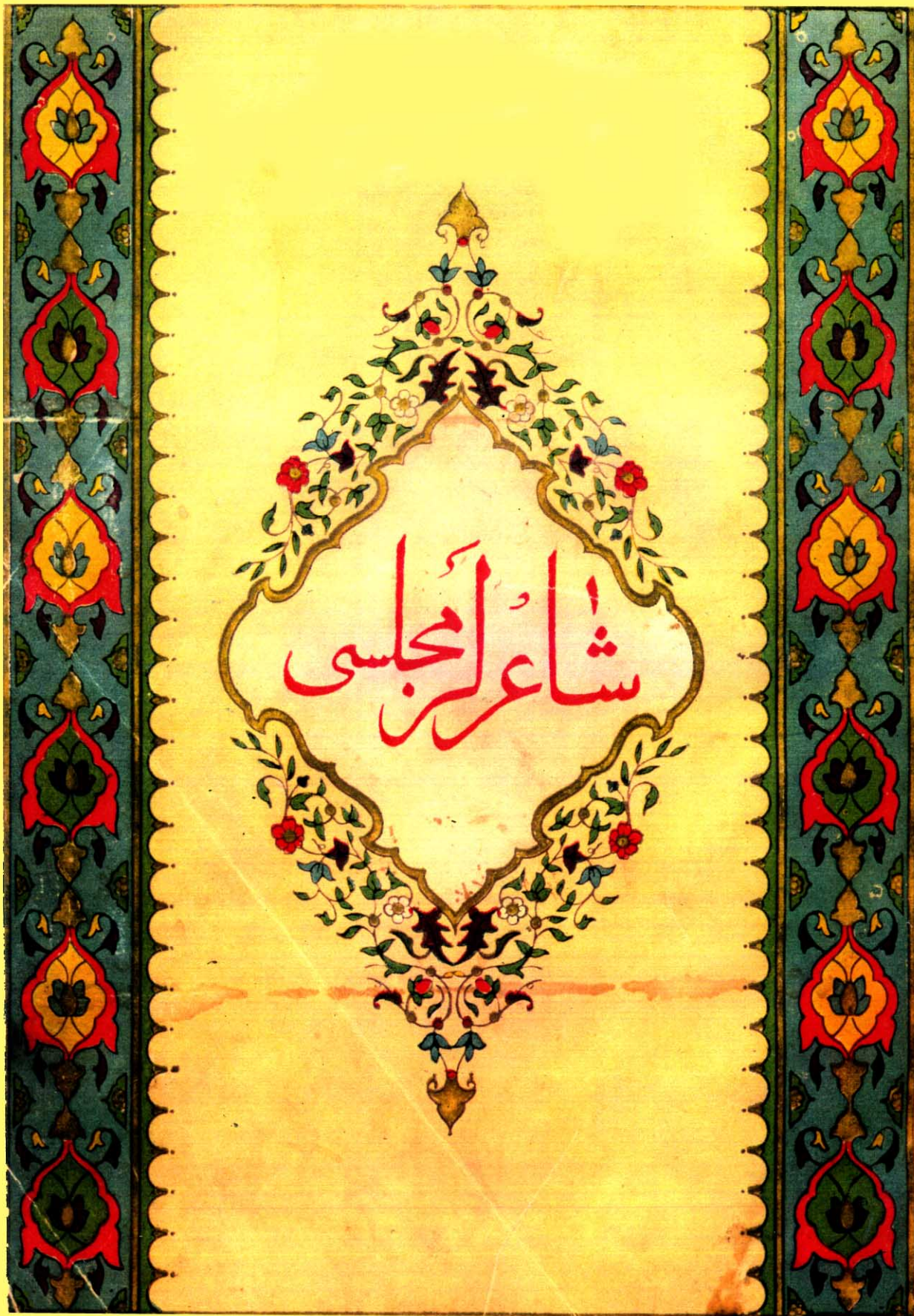

شاعر المجلسی

ملا محمد فضولی

شاعر لر مجلسی

اوتیایر - نوپار ۱۹۴۵ - نجی ایل
آبان - آذر ۱۳۲۴ - نجی ایل ۵۰۵

شاعر لر مجلسین نشراتی

توریز

آذربایجان

(آذربایجان ملی حکومتنه الحاقی اولنور)

ای مقدس مسکنیم، ای شانلی آذربایجان،
بیز سنبله فخر قیالیق پر اوزینده هر زمان.
مشک عنبر نورباغیندر، داشلاریندر در ناب،
ای اولان ایولادی هر بیر عصرده عالیجناب!
کان غیرتسن ازلدن ای شرافتلی مکان،
ألمهیب سنده اودر شاهین و قارتال آشیان.
پر اوزینده هر مکاندان بیزجه سنسن محترم،
قالدیریسان هر زمان ناموس غیرتله عام.
هانسی بیر پر سن کیمی عالمده واردر باصفا؟
بوخدر هیچ برده یقین ایت سنده کی آب و هوا.
آنلا رفتمده سنه چرخ برین اولعاز قرین.
وبرمهم مین ماه تابانه سنین بیر احقرین.
روضه رضوانه وبرمهم گوشه ویرانه‌نی،
وبرمهم مین کوثره عاقل بیلیر میخانه‌نی.
سن ازلدن مسکن حوری پرین ای وطن،
ایتمهیب مسکن سیننده هیچ زماندا اهرمن.
بیر زمان زردشنی سن عالمده ویردین نشان،
بو سوزی عالم بیلیر لازم دگل شرح بیان.
گون کیمی نوری اونین آفاقی روشن آله‌دی،
بیر بهارتک هر یری فضایله گشن آله‌دی.
پادشاهلار باش اگردی محضرینده صبح - شام،
چوخلی قول صاحب‌ری اولدی حضورینده غلام.
هر بره باخسان اونین آناری ظاهردر بو گون،
تیز تابار بو مطالبی اونلارکه، ناظردر بو گون.

ایستادن هندوستانه ایله ایندی بیر سفر،
زندو یازندی گوروب اول بو سوزیمدن باخبر.
سجفه - سجفه، سطر - سطر، آیه - آیه جمله لر،
خلقینه حکمت، بلاغت، عام، صنعت نو کرده در.
کنجه ده، تبریز، گر کرده وار آناری اونین،
جمله عرفاندر بو کون بیلم فداکاری اونین.
گر یازام یوز ایل آنا، صفین تمام اولماز سوزیم،
شانلی آذربایجان، قربانیم هر آن نوزیم.
بسله دین سینه نده سن چوخ - چوخ دلاورار، آنا،
قهرمان ابولادینی سایاق یقین گامه ز سانا.
میدیا تک دواتین وارد ازل کوندن سنین،
هر زمان کلدر، چیچکدر سولماز عالی کلشنین.
کلشنینده هر گل اوستنده اوخور بابل نوا،
جور خاريله اولار اولماز گلستاندان جدا.
بیر طرفدن سروده قمری ایدر شور نوا،
بو چمندن قالخار افلاکه دمام خوش هوا.
داغلار اوسته اوتلاییر مین شوقیه جیرانلارین،
باساندر اونلارا هر سمتدن آصلانلارین.
داغلاریندا بیر نفر ایتسه اگر عزم شکار،
بنجه شیر اولور صیاد آخردن دچار.
چوغلاری بو فکرة دوشدی آذرآبادی آلا،
چونکه خوش بردر، گلب بوردا قالیب مسکن سالا.
آذریار قومادی اونلار بیتیشین کامنه،
توکدبار زهر هلاهل هر طرفدن جامنه.
چوخ قوشون صاحبیری مغلوب اولوب گنجک بورا،
چوخ حشم صاحبیری دوشدی بو ماوادم تورا.
آذربات گوردین نیجه اسکندری ناچار ایدیب،
آخری ایله دلاور عجزینه افرار ایدیب.
هر یری، هر ئولکهنی آلدی اسکندر سربسره،
آذرستانان وایکن ایله دی خوف حذر.
آذربانی بو دیاره ایندی آخر حکمران،

گوردی آذربایجانی مسکن شیرو زیان.
 آنلادی اول شاه بو بر اولمش آلولار محزنی،
 بیر قدم قویسا قاباغه یاندیریر آذر اونی.
 باخ جوانشیره نیچه اول شیر مرد برهنر،
 لشکر اعرابی ابتدی دجله اوزره دربه در.
 قویمادی بو ئولکه نی اولسون عربلر مسکنی،
 قویمادی بايقوش مکان ایتسین بو عالی گلشنی.

قالدی بو تورپاق عربلر سلطه سنده بیر زمان،
 اولدی بابک بیر گونش تک ابر ظلمتدن عیان.
 قهرمان اوغلین او گون دهشتلی عصیان قالدیریب،
 حق یولوندا ئولمک اوزره جنک طلبین چلدیریب،
 مس دوشوب ائلار یغیلدی، کتیدیلر قانلی کفن،
 کوکده اویناردی قیلینجیلار، قویماریق کیتسین وطن.
 بیز وطن اوغروندا ئولایک چون وطن جاندر بیزه،
 هم سعادت، هم شرف، هم دین و ایماندر بیزه.
 قویماریق یول تابسین ائل ناموسنا بیگانه لر،
 شمعدر دوغما وطن، ایولادیدر پروانه لر.
 چون بو یوردین بیزلره دنیا بویی وار قیمتی،
 جان ویریب حفظ ایلهریک ملیتی، حریتی.
 سان ویریب یوللاندی رزه، قهرمانلار اوردوسی،
 تاکه دشمن آنلا سین یوخدر ئولومدن قورخوسی.
 آنلارین دیرنانلاریندان کوکله فالخپ غبار،
 آلتی اولدی سایدا بر، سکزده کوکله برقرار.
 نور و ظلمت اوز-ارزه گلدی، گوروندی خیر و شر،
 ارزه سالدی ابتدی دشمن لشکرین زیروزبر.
 سئل کیمی قان موجه سی اولدی او صحراده روان،
 قالمادی دشمنلرین قلب و جناخندن نشان.
 قهرمانلار تک ووروشدی گوستریب عالی هنر،
 گون چپخاندا رسمدر قالماز قارانیقدان اثر!
 ۲۷ ایل ابتدی دعوا، استراحت ایتمه دی،
 بر پولاد سنگر کیمی دوردی، دایاندی، گیمه دی.

ابتدی بابک لشکر اعرابی یکسر در به در،
 قویمادی قالسین بو تور باقدا عربدن بیر اثر.
 قویمادی یتسین فلاکت مبین استقلالینه،
 ابتدی بابک جانین آخرده فدا آمالینه.
 ویردی شانلی خلقنه یوز نهرمانلق مشقنی،
 تا که ائل بیر خط ایله تاریخه یازسین عشقنی.
 فخر ایدر تاریخمز بیر بشله شانلی قدرته،
 خلقنی آزاد ایدن بیر نامور شخصته.
 تاریخی سیماسنی مینلره انسانلار یازیب،
 کان غیرت اولدیفین هر یرده دستانلار یازیب.
 قهرمان کچمشاریندن آل بو درسی یادگار،
 قهرمان اول، قهرمانلق شیوه سین ایله شعار!
 مرد اوغوللارنک وطن خائنلرین محو ایله سن،
 قوی سه ویتسین دوغما یوردیم، قوی کور اولسون سه ویمه ن!
 ارث قویمش بو مقامی بیزلره اجدادیمیز،
 قوی فاکلرده مکان دوتسون شرفلی آدیمنیز.
 آذرستان تورباغندا سایسز اصلانلار یاتیب،
 دشمنین بیر قانینه مین قان ایدیب قانه باتیب.
 چوخ بو تور باقدا یاتیب خافانی تک دردانه لر،
 یا نظامی، یا فضولی نك اولو فرزانه لر.
 بو مکان اولمش ازلدن قهرمانلار مسکنی،
 اگمه قدین دشمنه اصلان آقا دوغمش سنی!
 هیچ زمان بو آذر ایولادی اسیر اولماز اینان،
 دشمنه غالب کلیبدر آذریلر هر زمان.
 قهرمانسان، قهرمانقلا اوچالمدیر اذنین،
 مرکز عالم هنردن صایه آلمشدر دیلبن.
 خوش دیلندن یادگار اولمش «ده ده قورقود» سنین،
 کور نه لر سوبله ر بو دیل حقنده قانماز دشمنین.
 بو دیلیمدر نیچه یوز ایملر موغوللاردان قابق،
 سهو ایدیرسن، آلامیرسان، گیت گوزیمدن اول اوزاق.
 مستقلا بیر ائلم من، مستقلا وار دیابم،
 عشق اولسون بو دیله، بو دیلدر هر آن سه وگیایم.

بر اوزبندم بوخ سوراقیم سن شرافنده مکان،
 باغ جتسن مگر ای شانلی آذربایجان!
 قیرمیزی گلر آجیب باشدان باشا گلشنلرین،
 حسرتین قان ایلهدیدر باغرینی دشمنلرین.
 آرتیریر عشق اهلنه ذوق اوغوانی گللرین،
 هر گل اوسته بیر ترانه باشلاپ بابللرین.
 سسله نرلر ای وطن، ای قهرمانلار مسکینی،
 سنگدل دشمنلرین گرچه سالیب کوزدن سنی.
 وار نه قدر جانیمز حفظ ایلهدیک حیثیتین،
 قویماریق محو ایله سین دشمنلرین ملتین.
 دوغميسان چوخ مرد اوغوللار ای شرافتلی آنا،
 قهرمان ابولادین قدرتلری کلمه ز سانا.
 نازلی آغوشنده جان تک بسله فن انساندیلار،
 هریری دعوا کونی بیر صف چکن اصلاندیلار.
 حسن ملتیری دنیانی سالمش حیرته،
 جان ویریب هر دورده، تن ویره، ییلر ذله.
 صفحه تاریخنه هر کیمسه نه قیلسا نظر،
 شانلی شوکتلی رشید اوغلانلاریندان یاد ایدره.
 اون اوچنجی عصرده ویردی سنه دشمن فشار،
 قان توکن وحشی موغول طاعونینه اولدین دچار.
 هر طرفدن اولدیلار بیردن هجوم آور سنه،
 قتل غارت اللرینی آجدیلار بکسر سنه،
 گرچه شهرین، کندارین وحشی موغوللار آلدیلار،
 بوزدیلار آسایشین خاقین آیاقدان سالدیلار.
 اینجه صنعت برلرین خاک ایله بکسان ایندیله،
 خانان صاحبیرینی خانه ویران ایندیله.
 اولمایدیلار قادر اما بوزماغا ملتین،
 ثبت تاریخ جهان اولمش او عالی قدرتین.
 بیر ایله وحشتلی عصرین الده چوخ اسنادی وار،
 حسن اوغلی، قاضی برهان تک بویوک اسنادی وار.
 افتخار ایله سنین ملی دیلنده اول زمان،
 باغلاپ دیوانلار آذر ملتین وبرمش نشان.

اوردیلمده، گنجده، تبریزده مرد اوغلانلارین،
 ایندیملر قان ایله رنگین دشمنین میدانلارین.
 اقلارین ویردی نشان دشمنلره نوز قدرتین،
 یوزدیملر بیر حملهده وحشی مغول جمعیتین.
 اتحاد و اتفاق ایله وبریلر ال ال،
 همت ایله سالدیملر دشمنلر ایچره ولوله.
 مرد مردانه دوروب دعوا گونی جنک ایندیملر،
 قان نوکن دشمنلره جنک عرصه سین تنک ایندیملر.
 وحدت ملی وجوده گلدی، گیتدی اختلاف،
 تپیدی آذربایجاندا شن تمدن انکشاف.
 باش وریب سندن بوتون دنیا به علم و هنر،
 محو اولار هر کیم: سنین قدرتلرین انکار ایدهر.
 اول رصدخانه مراغه شهرینی آباد ایدی،
 علم اوجاغی اولماغی عالمه ارشاد ایدی.
 اوغلین عبدالقادرین مشهور اولان بیر قدرتی،
 دولدوروب دنیا اوزین، وار بیر گونش نیک شهرتی،
 موسیقی تأثیری آلتندا یاشار شاد اقللرین،
 نا جهان وار قدرتین آیلهر اونی یاد اقللرین.
 وحشت ایندی شیرلردن، قاچدی موغول دسته سی،
 آذربایجاندا تماماً دشمنین باندی سی.
 سوورووب باد قنایه اولدی دشمن دربه در،
 قالمادی یوردیمدا اصلا وحشیلردن بیر اثر.
 ای شرافتلی مکان، ای شانلی آذربایجان،
 دیز چوکوب قارشندا تسلیم اولدی دشمن هر زمان.
 سن ازلدن شهرت و شان و شرف میدانین،
 قهرمانلار تورباغی، آزادلیک ارکانین.
 هر زمان فضل شجاعت نامیلن آدلانمیسان،
 حب ملیت اودیملر دهرده اودلانمیسان.
 ایتمه ب قول، قهرمان ایولادینی بیر غصیکار،
 وار طراوتلی اوژینده پارلایان عالی وقار.
 شیخ صفی اخقادی قالخیب اودلی سینهدن سنین،

قیلدیلار نوك قلمن كشف عالی گنجلر،
 دوزدیلر شعر عالمده چوخلی بارلاق اینجیلر.
 یازدیلار نوز دیلرینده داستانلار، نغمه‌لر،
 بیر آیلده داستان که اولمش قهرمانقدن اثر.
 سویله‌مك لازم گلیر شاعر حبیبیدن داهای،
 چون ادب گنجنده قویدی چوخلی در پرده‌ها.
 سویله‌سم سلطان اولان شاعر خطائیدن اگر،
 یوکسلر شانین بوتون عرش معلادن کچه‌ر.
 مختصر ای شانلی یوردیم قهرمانلق کانیشن،
 عزت و شان و شرف، علم و ادب عمانیشن.
 ای آلولار مسکنی، ای شانلی آذربایجان،
 قهرمانقدان ویریر هر بیر داشین دائم نشان.
 دوتیمسان یوکسلک یری تاریخ دنیا ایچره سن،
 یوخدی سن تك غیرت و ناموس ایچون جانندان کچن.
 چوخ شہامت گوستریب اون بدمنجی عصرده
 آدلایب شهرتله اسمین ثابت اولدی دهرده.
 گرچه اوز قویمشدی دشمن هر طرفدن اول زمان،
 خارجندن چوخ پاشا هم داخلندن چوخلی خان.
 وردی مهمیزین کور اوغلی شدیلن قیرآنا،
 قویمادی بیر لحظه دشمن خواب راحتان باتا.
 سیچرایب قیزغین پلنك تك جومدی دشمن اوستنه
 آفرینار سویله‌یب یر - گوک منلسز شصنه.
 یوکسلیب داغلار قدر اول قدرتین آوازه‌سی،
 ای قوجا شرقین بویوک شهرتلی بیر دروازه‌سی.
 سن گهردین عرصه‌به ملاپناه واقفلری،
 فنجملی خان تك بویوک سرکرده، هم عارفلری.
 کر محمد خان فاجارین تلانچی لشکری،
 ایسته‌یب سینه‌نده آت چاپسین، قول اینسین آذری.
 ای عزیز تورپاق یشه سن گوستریب نوز قدرتین،
 قویمادین نابود اولدنیاده سونمه‌ز شهرتین.
 ای گوزل یوردیم، آنا تورباغیم آذربایجان،

پتیره ب عثمانلارین ارکانی کینیندن سنین.
 اگمه دین باش قان توکن ظالمه هیچ بیر زمان.
 باغی دشمن چکدی دائم صولتندن الامان.
 حممه ایتدی کده سنین نورباغنا عثمانلار،
 قیلدیلار ملتین محو ایتمگی دلدن شمار.
 ساندیلار آسان اولور ملی دیلی محو ایلهمک،
 یا سنه باسغین ایدیب، ابولادینا قول سویله مک.
 قالدیریب باش اول زمان امدادینه اصلانلارین،
 قورخی بیلیمز ائللرین، ناموسلی مرد اولغانلارین.
 درس آلیب قوینیدا بسانمش ابکیت فرزانه لر،
 ملی حس ایله یاتیب اودلارینا پروانه لر.
 آت بئلندن نمره چکدی قهرمان شاه اسماعیل،
 آیریلیب موز لشکریندن ناگهان شاه اسماعیل.
 اوینادیب عریان قیلنجین سانجیدی دشمن قلبه،
 دوست، دشمن قلدیلار مبهوت حیران حربنه.
 جوشدی اوندان آذری ابولادین باک قنلاری،
 موجه گلدی ناگهان مردانه لیک عمانلاری.
 می ووروب مرکباره میدان رزمه کیردیلر،
 بیکر اعدایه کسکین ضربه لر اندیردیلر.
 ویردیلر ایله رشادت لشکر خصمه نشان.
 قالدیدی دشمندن گوگه دائم صدای الامان.
 یاغیر اوز چونده رب بکسر قاباقدان قاچدیلار،
 آذریلر کامرانلق ملکنه بول آچدیلار.
 عالم ایچره قیلدیلار مشهور موز قدرتلرین،
 بارلایان شوکتلرین، عالی اولان همتلرین.
 سانما ای یوردیم فقط اصلانلارین اوطانسان،
 شیر جنگیلر مکنی، یا شجاعت کانیسان.
 هم شجاعت، هم جسارت، هم رشادت سنده وار،
 هم نجابت، هم هنر، هم علم صنعت سنده وار.
 سن نسیمی تک، فضولی تک بویوک داهیلری
 بسله دین قوینیدا آرنیق مین - مین ایللردن بری.

سن ایکیئلر مسکنی، اصلانلارین اویلاغیسان.
 اولکه لردن تاپمیسان هر عصرده سن امتیاز،
 اولمیسان هر بیر چتینلیک گونلرینده چاره ساز.
 عالم اهلین سربسر حیران ایدیب شبرین دیلین،
 طوطی شکر شگن تک وار سنین چوخ مایلین.
 یازمیسان تاریخه عالی صفحه زرین خط ایلن،
 بسا بیر چوخ احترام قارشندا هر تاریخ ییلن.

ای وطن سنله فلک دوز کیمه مشدر بیر زمان،
 فوی عدالت ابله سین چرخین کوروم قدین کمان.
 قلیبنی باردی سنن اون دوققوزنجی عصرده،
 بیر جانی ایندی ابکی قسمت ستمله دهرده.
 اول ابکی جانین آراسندا قلینج اولدی آراس،
 باغری قان بلبل کیمی ائل دوندی گل هجرینده یاس.
 گرچه جسماً آیری دوشمش بیر زمان اوغلانلارین،
 روحی اما بیر اولوب دائم آنا، اول جانلارین.
 قلیبنین بیر بارچاسی ایندی گولور دنیاره،
 حظ ایدیر باخدیجه او قارشندا کی سیمالره.
 غبطه ابله قارداشین ایندی کوروب قرداش، آنا،
 عاشق نالان کیمی هر گون دونور باغری قنا.
 چون قابدر بیر طرفده قلیبنین بیر پاره سی،
 دائما قان آغلایر هجرانیدن یوخ چاره سی.
 نه بوین غم خواری وار، نه دردینه دلدن یانان،
 نه ویریر ظالم فلک بو خسته بیردم امان.
 گل کیمی رنگی سولوب دونمش کمانه قامتی،
 ابله کچیر ایندی آنا، مین آهیله بیر ساعتی.
 گاه کوروب دلشاد اولور نوز سروه بنزر قارداشین،
 گاه توکور بلبل کیمی رخسارینه حسرت باشین.
 گاه سایلر کچمشته کی سیمالرین نوز بادینا،
 گاه چکیر آه، اود وورور چرخین قاری بنیادینه
 قیرخ ایل اول بو جنوبی آذرستان نورباغی
 اولدی کچمش تک ینه بیر قهرمانلار اویلاغی،

دوغدی ستارخان، باقرخان تڭ رشید اوغلانلاری،
 گولدی یوردیم تازه دن، آچدی چیچک بوستانلاری.
 ملی آزادلق بولوندا قهرمان سرداریمز،
 ووردی نصرت بایراغین، چالیدی ظفر سالاریمز.
 سوبله دی خلقیم گرك بوندان بئله آزاد اول،
 بابکین، کور اوغلینین نسلین گوروب دلشاد اول.
 آذرستانین دیدی اولسون ئوزبندە اختیار،
 ایله سین ئوز خلقی دائم جهاندا بختیار.
 مکتبه کینسین اوشاقلار، تحصیل ایتسین ئوز دیلین،
 آرتیرب علم و کمالین، راحت ایتسین ئوز ایلین.
 قوی ترقی ایله سین بابکلرین ابولادلاری،
 قویعاسین اللخان کیمی دوغما دیاره یادلاری.
 قوی جوانشیر نسلینین یانسین چراغی تازه دن،
 کون کیمی سالسین ایشیق هر بیر دیاره قوی وطن.
 او بونون ئوز عمرینی صرف ایله دی آزادان،
 گیندی او، لاکن بولادان قلعه تیکدی وارلار.
 دوزدی او ائلر بویی ملت بولوندا زحمت،
 قوی دیدی دوغما دیاریم چاتسین عالی حرمت.
 اول قدر تابدی لیاقت کیم اوئا داهی له نین
 وپردی قیمت، قلبیدن آلفشلا دی آذر ائیلین.
 صابر اوغلین دا آنا سردارینا فخر ایله دی،
 آفرین عنوانی شرین کیم اوئا حصر ایله دی.
 یازدی او: «من شاعرم شعر تریم دردانه در،
 آفرینیم همت والای ستارخانه در».
 بیر ینی دور آچدی لار عصره آنا اوغلانلارین،
 سامایب یاد ائلره اونلار تمیز وجدانلارین.
 یازدی لار تاریخه تازه قهرمانلق نامی،
 ایچدی لار مهن بولوندا آل شهادت جامی.
 شیخ محمد اولدی قربان عشقیله بو تربته،
 وپردی جان، لاکن آچیب بول گیندی اول حریت.
 محترم رشیده ده وبرمش، آناه الهام بیزه،

بیر چراغدر سولماز او دایم، یانار بو تبریزه.
 ییز ده اونلار تک، آنا، هر امرینه منتداریق،
 ساخلاریق ناموسنی، بو سوزده ییز محکم واریق!
 عرصه شطرنجیده ییز شاهدیک، خصم ابتدی مات،
 باغلاب هر سمتیدن بو ملته راه نجات.
 ییلدی ظالمیر ییزه ظلمی بو عالمده روا،
 قویماپیرلار تا اولاق بیر لحظه محبتدن رها.
 گوردی بو حال اسف ناکی مجاهد فرقه‌سی،
 عرشه بو کسلدی بو یردن آذربیلر نفه‌سی.
 اتحاد ابتدی بو ایشده رنجبرله کارگر،
 یولدش اولدی مالک و تاجار و عیان سربر.
 ماتی عالی مرامه ایتدیلر دعوت تمام،
 خلق ابتدی روز شب بو امر خیره اهتمام.
 خاق اوئی آقشلادی آماده اولدی جانیه،
 بو مقدس مقصدی حفظ ایتدیار ایمانیله.
 ائل دیدی دشمنلری محو ایتمکه آند ایچمشیک،
 ییز بو امر خیرده مردانه جانان کچمشیک.
 خانق فارشی دوروب اصلان کیمی جنک ایلهریک،
 عرصه رزمی بوتون دشمنلره تنک ایلهریک.
 قویماریق اغیار سالسین سایه آذربایجانا،
 آند اولا عالی مرامه، آند اولا پاک وجدانا.
 ییز امینیک بو مبارز باشهات فرقه‌مز،
 ریشه ظلمی قازار بو پاک تورپاقدان تمیز.
 امرینه ییز حاضریق وجدانیله هر آئیده،
 دورمشیق ثابت قدم تا واردی طاقمت چائیده.
 بلکه تاپسین خلقه‌مز بو رنج و محبتدن نجات،
 ییز ده عالمده سورده آسوده بش گون شن حیات.
 ایلهریک اعلان عمومه بو سوزی ییز ده‌بدم،
 فرقه‌مز چوخ محترمدر، محترمدر، محترم.
 ایستهریک، ییز دوغما دیلده بوردا اولسون مدرسه،
 ایتمه‌سین بیگانه‌لر بو شانلی یرده وسوسه.

عالی مکتبلر آچیلرین، خلق اولسون کامیاب،
 قان سوران جلاد ایله چکسین بو ائلار بیر حساب.
 چوخ زماندر که بو اولکه ظلم ایله ویرانه در،
 بوم ایله بابل او در بو ملکهده هم لانه در،
 قویماریق بايقوش دخی ایتسین بو تورپاقدا مکان،
 بومله بابل روادرمی اولاهم آشیان؟
 ایستهریک ویرانه لر تمیر اولوب آباد اول،
 قید غمدن دهرده آذر ائلی آزاد اول.
 تازه ابو، تازه بنا، ان تازه دوران ایستهریک،
 تازه گاشن، تازه باغ، بیر مرد باغبان ایستهریک،
 ایستهریک کیم یزاره تحقیر ایدن ناکسری،
 کیم بو عالی اولکه دن دائم کسپاسین سسلی،
 سون قویولسون ظلم، اولسون ملکهز باغ جهان.
 اولسون آذربایجان کهچمش کیمی جان جهان.
 چیخماسین پردن گو که انسانلارین قوی ناله سی،
 عرشه کینسین فرشدن بابللرین خوش نغمه سی.
 ایستهریک ابولادیمر اولسون جهاندا بختیار،
 اولماسین یز نک اولار دا درد و غمدن اشکبار،
 مجاس شورای ملیده گرک ابولادیمر،
 برقرار اولسون اولار دا ایله سین اشغال میز.
 بو عباندر دردینه بو ماتین اولسا دوا،
 آذر یلردن اولور آنلار بونی شاه و کدا،
 یزاره لازم کبیر اتمک جهاندا تفق،
 ملنن گزارینه والهی آتشدر تفق.
 بو حیاندان پاخشیدر انسانه دنیاده ممات،
 ایستهریک یز ده بو کون خوش روزکار و خوش حیات،
 اولکه ده کارخانه لر لازمدر اولسون هر زمان،
 ایشله سین اردا کیدیب بیکار اولان هر یر جوان.
 کارخانه ملکهده باعشر عز و ثروته،
 معدن ایله خلق چاندی بیر نوکنمه ز دولته،
 ایشدن کوثری بیر معین وانت لازمدر مدام،

هیچ اولورمی ایشله مک ایشچیله هر صبح و شام
 مرنجمدن رنجبرار گورمه سین نولکهمده زور،
 رنجبرلر ده گرك ائسن گوزیم عیش و سرور،
 هیچ اولارمی آذر ایولادی جهاندا قول اولار
 مغه خورلار صاحب و املاک و مال و پول اولار،
 صحرالاردا رنجبر کونده یاتیب زحمت چکه،
 آربا، بوغدا چولده مین رنج و فلاکته اکه،
 ظلمیله محصولتی اغیار آلب الدن یه،
 ویرمه نده دوگدوروب مین جوره بهتانلار دییه،
 بیر بئله ظلمه گرکدر سون ویراسین هر زمان،
 اوله سین اغیار قول قوی اهل آذربایجان!
 هم چکیلسین راه آهن، راحت اولسون هر سفر،
 ایشله سین عالی تراموایلار، ماشینلار بیخطر،
 سینمالار بو گوزل تبریزده اولسون بنا،
 استراحت وقتی اوندان ائل کیدب آلسین صف،
 قویمارقی خنلر اولسون آمیر آذربایجان،
 گر بویاساق لاله تک بو شهرده بیز آل قاندا

ای آما، ای آذرستان، ای ایگیلر توپراغی،
 هیچ ساغلامشی سیندن سویله بیر هجران داغی؟
 یا جکیامشی دیارندن دومانلار هیچ سین؟
 هیچ خزانسر اولدیمی بیر کون گوزل کلشنلرین؟
 سویله آرتق بس دگلی توکدو کین کوز یاشلاریر؟
 بیر یاخیندان باخ وطن ایندی او فن قارداشلارین،
 گور نلر قورمش شمالی آذرستاندا نلر،
 بلکه یازماقلا قوتارماز گوردیکم هر صحنه لر،
 هر کیچیک بیر کندی دونهش بیر شهر اولمش اونیر،
 هر چولی جتدن آرتیقدر او اودلار یوردونین،
 هر آخان چابدا بیر الهام، هر یولاغدا بیر نفس،
 اوردا زنداندان اثر بوخدر، داغیامش هر نفس،
 چون کسیامشدر کوکیندن اوردا چهلین ریشه سی

معو قلمش ظلمی، استبدادی عدلین تیشه‌سی،
 باکونی آلمش بوروغلار دوربه اورمان کیمی،
 هر چو خوردان نفت آتیر آتشی بیر ووافان کیمی،
 اوردا قابریکار، زاوودلار هیچ زمان دورماز اینان،
 قطار هر ایشده اولمشدر امکچی فهران،
 بهمن آچدیقجا قازت کوکارده آذر قیزلاری،
 بویانیر آردینجا سانکه کوکارین اولدوزلاری،
 ایلالار چیخمش اسارتدن دونوبلر طرلانا،
 هر باخیشدا بیر محبت واردر آذربایجانا،
 ایزدی جولاده گورونمور اگری خیشدان بیر اثر،
 بیر بویوک کندی تراقتورلا اکبر تک بیر نفر،
 کندلرینده مکتب آچمشلار شهردن آیریجا،
 بوخ سوادسز بیر نفر ایسنر اوشاق، ایسنر قوجا،
 هر محالدا خسته‌خانه، یا دوغوم منزله‌ری،
 آرتیق آسوده حیات سورمکده آذر ائل‌لری،
 ان گوزل دورانیدر اوردا ییل علمین، صنعتین،
 آذریلر نوز کوچیله آلمش نوز حریتین،
 ویردیلرسه هر دوکوشده مین نفر قربان یته،
 ووردیلار هی ضربه ارسته ضربه دشمن قلبه،
 بیر حیات قورمشدر اوردا ایشدی خلقین قدرتی،
 منجه عاجزدر فلم یازسین او شان و شوکتی،
 اونلارین بویله ترقی ابتدکی بیر وقنده ییز،
 شانلی مختاریت آلدیق گولدی قلباً خلقه‌مز،
 مجلس ملی نمایان اولدی کون تک قولکه‌ده،
 گولدی ائل‌لر، گولدی تاریخ، گولدی گول تک مولکه‌ده،
 سچدی ائل‌لر خاق ایچندن شوقینه ناظرلری،
 بیر ده غم گورمه‌ز وطن نورباغنین هیچ بیر یری،
 دوغما دیلده کورپلر ویرمکده ایشدی سس سسه،
 آغوشین آچمش الله گل-گل دییر هر مدرسه،
 ای وطن، ای شانلی آذربایجان فخر ایله سن،
 بیر ده آت چاپه‌از سنین سینه‌نده هیچ وقت هر یتن.

سن دیلهردین بویله بیر دورانی چوخدان ای دیار،
 قوی شماری فرقه‌مین نولکه‌مده اولسون پابدار.
 قوی مزاریندن دوروب احسن دبین سردارمز،
 قوی باخیب ابولادینا فخر ایله‌سین سالارمز.
 ای آناه ای دوغما بوردا، آی شانی آذربایجان،
 شانلی دورانین گوروب، قلییم اولوب بیر آسمان.
 بیز سنین وجدانینه آند ایچمیشک جاندان کهجهک،
 قویما یاق سولسون قوجاغندا بیتن هر گل، چیجهک.
 آج گنیش قوللارینی، باس قوینینا ابولادینی.
 چونکه ابولادین اوزی اوسته سرب جلا دینی.
 قوی وار اولسون ای وطن اصلان صفت اوغلانلارین،
 نوبین آلتیندان آنا اونلار سنیر، سن اونلارین!

مکتوبی «شاعر لر مجلی» آیدندان: علی
 فطرت، میر مهدی اعتماد، حمید
 صفائی، مظفر درفشی، میر مهدی
 چاووشی، یحیی شیدا و آذر اوغلی
 یازمشلار.

— ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ —

جنوبی آذربایجان شعرینده

آذر ائلیک پاک آدیمز، پاک قانیمز وار،
کور اوغلی، جوانشیر کیمی مین آصلانیمز
وار.

ایندی گل آجیب بابکی، ائلخان دوغان یورد،
سایه نده سنین سایه لیر بو قوجامان یورد.
بو سوزلر آذربایجان خلقین ستالین
یولداشا مدیونلوغنی افاده ایدیر.

ستالین یولداشین آدی جنوبی آذربایجان
خلقه جوخدان تانیشدر. هله آذربایجان
خلقین بوبوک اوغلی ستارخان خلقی
آزادلق بابراغین آلتا چاغیردیگی کونلرده
او زمان باکو و قاپیس بولشه ویک تشکیلاتلارینا
رهبرلیک ایدن داهی ستالینین بو خلقه
حرمت و احترامی بللی ایدی. فقط ایراندا
اوزون ایللر رضاخان ارتجاعی حکمفرما
اولدیفندان و او، بورادا فاشیزم اصول
اداره سنی تطبیق ایشمه سنی ایندیگکدن
دنیا خلقلارین پناهی اولان لهین و ستالینین
حقنده دوشونمک بیر یانا قالسین، آدلارینی
چکمک بئله ئولوم جزاسی ایله هدمه لیردی.
لاکن قهرمان قیزیل اوردو ایران تورباغنا
قدم باسیب، بورالاردا یووا سالماغا جهد
ایدن فاشیستلرین دسته سنی تارمار ایندیگکدن
سونرا خلقین قابی ایله دیلی آراسندا کی

بشر صلحنی تهدید ایدن فاشیزم
طاعونین مردار یوواسی برله یکسان
ایدیلر. ایدیلمه ز قوجامان تبریزین شاعرلر
مجانندن جنوبی آذربایجان شاعرلرین
سهوینج سسی آسمانه بلند اولدی. بو،
تبریزده کی شاعرلر مجلسی عضولرین
داهی ستالینه یازدیقلاری منظوم مکتوبین
سسی ایدی. قهرمان قیزیل اوردونین
جهانشمول غلبه سندن الهام آلان شاعرلر
ئوز مکتوبلارین بیرنجی بیتنی بئله
باشلامیشلار:

چوخ چوخ پاشا عالمده ییزیم سهو کیلی رهبر.
کون نک ایلدین عالمی عدیلنه منورا
بو مکتوب تکجه جنوبی آذربایجان
شاعرلرین دگل، بوتون خلقین سسی ایدی.
اونا گوره ده او، او قدر قدرته سسله نیردی.
مکتوبدا محاربه نین ایلك کونلریندن نا
غلبه کونونه دک قهرمان قیزیل اوردونین عالی
باش قوماندانی داهی ستالینین رهبرلیکی
ایله شجاعت و قهرمانلق نمونه لری گوستر-
مه سی، بوتون دنیا خلقلارینی فاشیزم ته لکه -
سندن قورتارماسی ترنم ایدیلیر و دییلیر که:
دنیا به آزادلق بوتون الهام ویریر ایندی،
تایین اولاجاق صلحین اوزون عمری یقیندی.

یوللار قیسالیدی، خلق دوشوندیگنی آجیق
و آبدین دیمگه باشلادی. خلاصکار قیزیل
اوردو و اونین عالی باش قوماندانی حقنده
بو دورد. بیر سیرا نغمه‌لر و شعرلر یاراندی.
اوزاق کله‌جکده تاریخین توزلی ورقلرینی
نظردن کچیرن آغ ساچلی تاریخچیلر
باشادیمز دور ایله تائیش اولدوقدا معاصر
جنوبی آذربایجان شمرینده داهی ستالینه نه
قدر قیمتی اثرلرین یاراندیغنا شاهد اولاجانلار.
اونلارچا جنوبی آذربایجان شاعرلری سیراسندا
همین تاریخچیلر محمد بی‌ریا آدلی استعدادلی
بیر شاعری خصوصیه قید ایدم‌جکلر.

جنوبی آذربایجان شاعرلری ایجریسنده
داهی ستالین حقنده ایلمک شعری بازان
محمد بی‌ریا اولمشدر. او، هله ۱۹۴۱-نجی
ایلمه داهی ستالین حقنده یازم‌شدی:

سن بوتون خلقلرین رهبرسن،
ینی شرق اقللرین دایرسن،
ایلمسن، باقوتیسان، گوهریسن،
فخریسن، عزیزیسن، سروریسن.

داهی ستالین عکسی قارشیسندا
دیلمش بو سوزلر ساده اولسا دا صمیمیدر.
بی‌ریا ایلمک شعرلریله بوبوک ستالینین
رهبرلیگی آلتندا مردانه ووروشان قیزیل
اوردونی ترنم ایتمش و اونین ایلمک
هجوملاریندان قوت و الهام آلمشدر. ۱۹۴۱-
نجی ایلمن آخرا ریندا وطن محاربه‌سی تاریخده
بیرنچی دفعه مدافعه‌دن قدرتیله هجوم کچن
قهرمان اوردومزین بیرنچی غلبه‌لری شاعری
سه‌بندردیکی ایچوندکرکه، او ۱۹۴۲-نجی
ایلمن بانوار آیندا نشر ایندیردیکي «برلیک»

آدلی شمرینده ستالین بولداشا بئله بیر تبریک
یازیر:

ای بوبوک ستالین، اقللر رهبری،
جبهه‌ده خائنی اوتورتدین گری.
بیز سیزه دوست ایلمک اولردنبری،
سه‌وبریک اوره کدن قیزیل عسکری.
بی‌ریانین سونراکی شعرلری بوز
بدیعی قیمتی نقطه نظریندن اولکیلردن
فرقله‌نیر. زمان کچدیگجه او، داهی ستالین
حقنده دایما دگرلی شعرلر یارادیر. ستالین
بولداشین «غلبه» نشانی ایله ملایطیف ایلمه‌سی
شاعره او قدر الهام و قوت و بره‌شدرکه،
او، آرزو و سه‌وینج‌لرینی کچیک بر شمرده
دییه بیلمه‌یر، او، جائینی بئله بوبوک رهبر
قربان دیر:

آرزوم بودر آله سنی یتیرسین،
بوندان بوبوک بیر جزاء رهبرم!
ایسته‌شم شام و سحر کتیرسین،
دشمنینی تیز زواله رهبریم!

دوشونده کی غاییت نشانی،
گونش کیمی نورلاندیریر جهانی.
دشندیریم بوتون بیر و جوانی،
آتش دیر بو کماه رهبریم!

شاعر دیر سوردورم عمری، دورانی،
بو دنیا دا جانان دیرین شنی هانی!
اولون او دا ستالین قربانی،
بوخ گمانیم ملک و ماله رهبریم!
بوندان سونرا محمد بی‌ریا «بوبوک
ستالینه» سرلوحه‌لی تازه بیر شعر یازیب
ستالین قانون اساسیین بوتون خلقه سعادت

بخش ابتدایکندن، اوین عدالتی حکمرانیدن
 بحث ایدیر و ستالینی ائلارین قبله گاهی
 آدلاندیریر. تبریزده نشر اولان «وطن
 یولوندا» غزیه سی کچن ایلم دقایقیندا
 ستالین یولداشین آنادان اولماسنین ۶۵ ایلیگنی
 قید ایتدیگده یته محمد بی ربا نبریز شاعرلی
 قاباغندا کیده رک رهبرین ۶۵ ایلیگی
 مناسبیله «بو یوک سرکرده» آدلی مشهور
 شعرینی یازمیشدی. بو شعرین بیر برینده
 شاعر دیر که:

چاندی آتمش بته سینین ییزه خوش دمدی
 بو کون،
 بشریت سهوینیر بیر ینی عالمی بو کون.
 او، ستالینه اوزون ایلمر عمر آرزولاییر.
 جنوبی آذربایجان ادبیاتی دتله نظردن
 کچیردیگده ائلر آتاسی ستالین حقنده
 شعر یازما یان صنعتکارا راست کلمک اولماز.
 شاعرلرین هامیسی بو موضوعدا ئوز قلملرینی
 سینامش و هر بیر شاعر ان قیمتی سوزارینی
 ستالین یولداشا اتحاف ایتمیشدر. اوزون
 ایلمردنبری ادبیات عالمنده تانینان قوجامان
 شاعر علی فطرت ستالین حقنده یازدیغی
 شعرلرده نه قدر بو یوک مسئولیت داشیدیغنی
 حس ایتدیگی ایچوندر که، «اونا مداح
 اولان انسان کر کدر هوشیار اولسون»
 دیر. او، دوغرودان دا ستالین حقنده قیمتی
 شعرلر دیمشدر. فقط بو شعرلرینی شاعر
 دریادا کی قطره تمثالدا حساب ایدر رک یازیر:
 قورتار بو مطلبی فطرت، یتیر اتمامه بو شعری،
 سینین مدحین اولور قطره، اوین اوصافی
 دریادر.

ایران خلقارنین ستالین یولداشا منتدارلغنی
 تصویر ایدن «شاعر» «ستالینه» آدلی شعرینی
 او قدر بو یوک روح یوکسکلیگی ایله
 یازمیشدر که، بو شعر درج اولوندیقان سونرا
 بیر چوخ جوان شاعرلر اوین تائیری آلتندا
 تازه شعرلر دیمکه باشلامشلا. علی فطرت
 همان شعرنین بیر برینده دیر:

کون کیمی روشن ایدیب نور رخن دنیانی،
 ایدی اول نور گلستان ارم هر یانی.
 اودی مدخنده اوخورلار بو سوزی ایرانی:
 ستالین شاد اولاسان عالمی سن شاد ایله دین،
 قید غمدن هامی انسانلاری آزاد ایله دین.
 جنوبی آذربایجان شاعراری ستالین حقنده
 یازدیقلاری شعرلرده اونی همیشه داهی
 له نیله بیر تصویر ایدیر، ستالینی بو کونین
 له نیلی کیمی کوسنرمکه جالبشیرلار. تهراندا
 یازان آذربایجان شاعری سید حسن بو
 خصوصدا دیر که:

له نین مرانی کامل ایله دین،
 لطفی عالمه شامل ایله دین،
 فتح بایراغنی عامل ایله دین،
 مظلوملار آتاسی بو یوک ستالین!

داهی ستالین حقنده یازیلان شعرلرده کی
 صمیمیت هر شیدن اول خلق صمیمیتندن
 دوغور. ستالین یولداشین بشر قارشیسندا
 حسابا کلمه ز خدمت لرینی ایران و جنوبی
 آذربایجان خلقارنین نیجه قیمتلندیردیگنی
 اردیلدن یازان جوان شاعر علی توده
 شعرلرین بیرینده چوخ گوزل افاده
 ایتمیشدر. او، دیر:

دوشوب دیلاردن دیلاره

آدين، سوزين، هر سجين.

كونولردن كونوللره

گزيڤر بويوك سجين.

چكيله نده بويوك آدين،

ييزيم برده كيشي قادين،

هامي دورور تيز آياغا،

اوره كئري دونور داغ.

بو داغلارين چو بانلاري،

قوجالاري، جوانلاري

تيز-تيز يادا سالير سني،

مظلوملارين رهبريني.

جنوبي آذربايجان شاعرلاري ستالين حقنده

كيچيك شعرار يازماقلا كفايتله نهيپ داستانلار

ا يارانلق ايسته بيرلر. ارديباين مشهور

اعري آذر اوغلي بالاش كيچيك شعرار يندن

اشقا «تاريخ بوي» آدلى داستانيندا ستالين

ولداسدان بحث ايدير و دير:

ستالينين الميله

بو گون ائللر چيخير ياسدان.

اونين پولاد اراده سي

تاريخله يازير داستان.

ستالين حقنده شعرار يازان جنوبي

آذربايجان عاشقلىريني ده خصر صيله قيد

تمك لازمدير. خلق روحين ترنه چباري

ولان بو ساز و سوز استادلاري دا ان

گرلي سوزلريني بويوك ستالينه حصر

بديرلر. تبريزين قوجامان عاشقلىرىندن عاشق

لى عسكر «ستالين» آدلى شعرينده

ييركه:

مين ياشاسين فرمان ويره او رهبر،

اونين سايه سنده ياشاير اشكر.

ميسكيم تبريزدر، آديم على عسكر،

من قربانام پولاد آدا ستالين!

جوان عاشق حسين ده ئوز قوجامان هم

يرليريندن گري قالمير. اونين قيزيل اوردو

و ستالين حقنده شعرلاري تبريز و جنوبي

آذربايجان اهالي سي آراسندا چوخ بايلمشدر.

او، «عزير ستالين» آدلى مشهور شعرينده

ديركه:

جوان حسين يازير وصفين، اوخوبور تئللى سازدا،

كومگينه فاشيسلاردن اولديق آزاده ييز ده.

شرق ده، غرب ده سسلر سني شيرين لهجه،

آوازدا،

تازه دنيا خوش گون گورسين، اولسين

آباد، ستالين!

تائيمش شاعرلردن مير مهدي اعتماد،

يحيى شيدا، مير مهدي چاووشى، ابراهيم

ذاكر، محمد باقر نيكنام دهلي ستالين

حقنده بير دگل. بير نيچه شعرار يازمشلار.

اونلار بو شعرلرينده ستالين بولداسين لهبن

ايشنى مهارتله دوام ايتديرديگندن، دنيايى

فاشيزم تهلكه سندن قورتارماسندان، بويوك

سركرده اولماسندان، دنيا مظلوملارينا كومك

النى اوزاتماسندان، سوووت خلقلرينه بختيار

و خوشبخت حيات بخش ايتمه سندن دايشيرلار.

بو شاعرلرله بير سيرادا جوان شاعرلر ده

واردركه، اونلار دا ستالين حقنده ئوز اوركه

سوزلريني ديمشله. بو كيمي جوان شاعرلر

سيراسندا محمد على فيخرالدينى (محزونى)،

غلام حسين صبرينى، يوسف شادينى، على

نشانينى، صمد عافينى، رضا عليارزاده نى،

صابر نعمت اوغابينى، مدينه على اكبرزاده نى،

قلی خان بورچالونی و باشقالارینی گوسترمک اولار.

جنوبی آذربایجان ادبیاتدا ستالین موضوعندان بحث ایدرکن بیر فرحلی حادثه‌نی ده قید ایتمک لازمدر. او دا مطبوعات صحیفه‌لرینده منظم اشتراك ایتمین بیر سیرا قلمه و کندی شاعرلرین داهی ستالین حقنده یازدیقلاری شعرلردر. بو کیمی شاعرلر سیراسندا سراب کندیندن یازان جبار اظهارینی خصوصیه قید ایتمک اولار. او، «بویوک ستالینه» آدلی شعرینده استعدادلی بیر قلمه مالک اولدینینی نمایش ایتدیرمیشدر: عالمده ازل گون سه حقندن قوبولوب آد، آدین کیمی تصمیمین اولور قلمه فولاد. سنسن بشره تازه بیر عالم ایدمن ایجاد، سنسن فقرا صغینه عالمده علمدار، شاد اول باشای سهوگیای رهبر، یاشا اول وار! کارگرلر ایچربسندن یازان شاعرلر سیراسندا ایسه رضاقلی نجاتی فرقله‌نیر. او، «ستالین» آدلی شعرینده دیرکه: قلم آلدیم یازام شان و شهرتین، قلم عاجز قالدی یازا، ستالین!

ستالین حقنده یازیلان شعرلرین سایی گوندن گونه آرتیر. بو شعرلر کیتدیکیجه داهای بدیی، داهای کامل شکلمده میدانای چیخیملار. سانکه داهی ستالین حقنده اونجی شعرینی یازان بو و یا باشقا بیر شاعر کیتدیکیجه بویوک رهبرین حیاتی ایله تانیس اولور و کوز ایلک شعریندن کوزی راضی قالما یاراق ایکینجیسنی، اوچنجیسنی و سائر... یازیر. جنوبی آذربایجان شاعرلری ایچون

سجیه‌وی اولان عمومی جهت بو مسئول موضوع قارشیسندا اونلارین هله عاجز قالدیقلا رینی قید ایتمکدر. بو جهتی شاعرلر مجلسی عضولری کوز منظوم مکتوبلاریندا دا قید ایتمشلر:

گر اولسا قلم نی لر، آغاج یاربایغی کاغذ، در اده مرکب اولا وصفین ایده ییلمه ز. بو، دوغربدان دا بئله‌در. دنیا مظلوملار- نین یگانه پناهی، فاشیزم اوزمربنده جانان تاریخی غایه‌لرین رهبری، تشکیلاتچیسی و الهامچیسی بویوک ستالینین بشریت خدمتی او قدر بویوکدرکه، اونی یازماقلا قورتارماز. قوجا تاریخی ورقه‌دیکیجه فردوسی، نظامی، فضولی، پوشکین، شکسپیر و باشقا سوز استادلارین کلامه ز صنعت اثرلرینی اوخویور و چنین موضوعلاردا کوز قلملارینی سینادیقلارینی گودوروک. معاصر دورده ده ستالین بولداش حقنده قلمنین قدرتی سینامایان صنعتکار آزادپخواه و مترقی بشریت طرفندن آغشلانا ییلمه ز. بو چنین نظره آلدیقلا ری ایچوندرکه، جنوبی آذربایجان شاعرلرین یاراندیقلا ری اونلارجا دگرلی شعرلر ادبیات تاریخنده عصرلر بویی یاد اولماقادر.

داهی ستالیندن الهام و قدرت آلاراق کوز ملی مدنیت و ادبیاتلارین ترقیسه جانیشان، کوز کولکه‌لرین خوشبخت کله‌جگی و خاقلرین رفاه حالی اوغروندا قلم چالان جنوبی آذربایجان شاعرلرینه بو ایشده بویوک موفقیتلر آرزو ایدیرلک.

جعفر خندان

ادبیاتشعاق علملری نامزدی، دوتسه‌نت.

شاعر لر مجلسی عضولری

علی فطرت

وطن عشقنده

منه ناصح بو نوعی باشلاما بیهوده افسانه،
وطن عشقنده من اوللام بوگون شوریده دیوانه.

حقیقی عاشقم، یوخ ذرحه عشقنده نقصانیم،
مرایم چوخ گوزل، عشقیم مقدس، باکدر قانیم،
قوجامان داغ کیمی محکمدر ثبت عزم و ایمانیم،
منی سبل حوادث تربه ده ممهز ایشدی بیر یانه.

نه من وامق کیمی عذرادن نوتری ایلارم افغان،
نه صنعا من اولام ترسا چیخام من دوتدیفیم یولدان،
نه میجنونم کزهم وحشیلر ایله چولده سرکردان،
جهاندا نقص عاشقدر بیه سربنی بیکانه.

منیم یاریم دیاریمدر دخی بیر گوزگه یاریم یوخ،
وطندن غیری عالمده منیم مه رو نگاریم یوخ.
وطن مقتونیم دلدۀ اودر صبر و قراریم یوخ،
محبت جامنی نوش ایشمشم پیمانه - پیمانه.

وطن اوغروندا جان ویرمک منه عین معادنذر،
وطن مهرین اوره کده بسله مک فیخر و شرافتذر.
گورورسن اونلاریکه، دهرده صاحب شہامتذر،
کیربرلر قانلی دعوایه وطن عشقنده مردانه.

بیزه اجدادمزدن ارئدر ناموسیله غیرت،
بیزه غالب کلنمهز جنگده عالمده بیر ملت.
دوتوب آفاقی باخسان دقتیله بیزدن حریت،
بیتب بو بولدا چوخ عالی هنر صاحباری فانه.

دیایم آذر، اقلیم آذر، مکانیم آذرستاندر.
اگر مین جانیم اولسا هر بیری بو نامه قرباندر.
منه بو آذرستان ایندی بالله باغ رضواندر،
اگرچه دونده ویب ظلمیله ظالم ایندی نیرانه.

رقبه ای صبا مندن - بتیر بو مطلبی ایندی،
سویله ای بی مروت سنده نه دین و نه آیندی.
هامی یرده بو دیل مستوجب تعزیت - تحسیندی،
جهان نقرت ایدر سن باشلایان یهوده بهتانه.

بیزه بو دیل قالیب اجدادمزدن یادگار آنلا،
اباً جدأ بو دیلله ایلدریک بیز افنخار آنلا،
اگرچه مستسنه اول بیرجه ساعت هوشیار آنلا،
کلبیر بیر کون سنی فطرت چکدر بیل پای دیوانه.

مونس منه اولدی غم

نیشدیم جانه بس که چکمشم بو شهرده ذات،
کیجه نی صبحه تک اولدی انیس مونسیم محنت.
آخیب بروین کیمی دائم گوزیمدن قانلی گوز یاشیم،
نیچین که، قویمادی نادان منیم افکاریمه قیحت.

نه حالمدن خبردار اولدی دلداری دل آزاریم،
 منی غمده قویوب اغیارله ایچدی می عشرت.
 دبدیم ال چک نیکارا سن رقیب بی مروتدن،
 منی آندین دوتوبسان بی صداقت شخصله الفت.
 جان آلمات فکرین اولسا، جان سنه قربادی جاناتیم،
 خیال ایتمه سنه بیر کس قویا بو بارهده منت.
 بو خیر ایشدن نه به لازمدی تأخیر ایتمه کیم ایشدی،
 دور مولدور قورتاریم غمدن که اولماز بیله بیر فرصت.
 منه مولمک جهاندا باخشیدر ییکانه طعنیدن،
 اودر که، ایلهرم مردانه جان ویرمکلیکه سبقت.
 اویر که، عدلیدن اوردا نشان اولماز، او توپراقدا،
 نیچه آسایش اینسین قانیرام من بی نوا ملت.
 قام آزاده، دیل آزاده، خلق آزاد اولان مولک،
 اگر دقتله باخسان عالم معاهده در جنت.
 منه ایندی شهادت ایلهرم مزدور بی وجدان،
 معاشن دست رنجیله که تامین ایلهرم فطرت.
 خدایه شکر یوخدر نوز که عییم کیم ایده اظهار،
 که اینسین خلق مندن سبز کیمی بو دهرده نقرت.
 اوزیم بارلاقدر کون تک، دزه جه یوخ عیب نقصانیم،
 که تا اینسین اونی عنوان التده مرد بدسیرت.
 بونی آنلار هامی من روز و شب بو آذرستاندا،
 تلاش ایندیم ایشیمده چکمه دیم نامرددن منت.
 شرافت منده در، نه منده ای نامرد بی وجدان،
 بو زحمتله کمال اخذ ایلدیم تیریم بویوک شهرت.

مبارک اولسون

مبارک اوقیایردر، کثیر ساقی منه باده،
 بو بایرامدا غمین اولماز امین اول مرد آزاده!

بو بایرامدان ساجیلدی هر دیاره نور حریت،
 قیزیل خطیله تاریخه کچیپ منشور حریت.
 ویریلدی هر یره، هر مولکجه دستور حریت،
 اودر بلبل کیمی ملت گلاب گلشنده فریاده.

زبسکه ظلم کوردی، تنکه گلدی خلق ایدین عسیان،
 چارزمین محوبه قویدی بو کون دهشتلی بیر طوفان.
 بنای ظلمی ابتدی عدل الی بیر آنده ویران،
 وجوده گلدی عالمده اوکوندن بوکوزل دوران،
 منیم بو عرضیمه لطف ایت، دگل بو مطلبیم ساده.
 گوزین آچ خواب غفلتدن، اویان بیر آز زمان سن ده،
 نوزینه خدمت ایت، اولما گوزیم مرد نوزگه به بنده.
 اکر بیر اتفاق ایتسهك اولار آباد مین ده.
 شاعین سالسا کون شینم دایانماز بیل که کلشنده،
 سعادت ایستسن بیرلیکده در واللهی دنیاده.
 سلام اولسون سنه ییزدن بو کون ای نامور رهبر،
 سنین او لطفنه ابتدی تیکپدر گوزلرین ائلار.
 بو واضح سوزدر عالمده آنا ایولادینی گوزلهر.
 ییزی سالما نظردن ای اولان بیکسلره یاور!
 روادرمی دچار اولسون بشر بی رحم صیاده.

وجدان

(شاعر دوستیم جعفر خندان اتحاق)

کرك عالمده بشر صاحب وجدان اولسون،
 خلقه شر ايله مەسین، قلبده ایمان اولسون.
 آنلا خلقته مساویدر امیر ايله فقیر،
 مکر ارنلار که، اونین عقلمده نقصان اولسون.
 عاقل انسانلارا لازمدی جهاندا هر آن،
 وطنین حفظ ايله سین، خلقه نگه بان اولسون.
 وطنین سهومیهن انسانه نه لازمدر حیات،
 ايله بیر شخص کرك خاک ايله یکسان اولسون.
 چوخلاری لاف وورور ایشدی وطن عشقندن،
 قورخورام معرکه عشقه پنهان اولسون.
 مرد اودر بومبا یاغان وقتیده کوگدن باشنا،
 وطن عشقه کیریب رزمه غزل خوان اولسون.
 آذرستاندا هنر صاحبی چوخدر فطرت،
 لیک بو مرد کرك جعفر خندان اولسون.

باکو تاثراتی

ای اولان عالمده دارای کمالات و هنر،
آج بصیرت گوزلرین ایت من یازان شمره نظر.

من بو کزار شجاعتمه بو کون بیر بابلم،
ایسترم آباد اولایوردیم، باخام کل تک کام.
چونکه من روز ازادن طالب روی کام،
کورمه سم کل ییل دوتار آینه قابیم کدر.

من اودر سیر ایلهدیم بیر نیچه کون گلزاریم،
تا کوردم کالر ایچنده اوز همایون یاریم،
باشلام افسانه طرزیه دییم اسراریم،
تا اولایانان منیم زار دلمدن باخبر.

عاقبت اقبال یار اولدی، یتیشدیم کامیمه،
باده عیشی تو کوب دست طبیعت جامیمه،
فتح طبلین چالیدی طبال زمانه نامنه،
قسمت اولدی دهرده انصاریمه فتح و ظفر.

شکر الله هر بری جنت کیمی آباد اولوب،
قید غمدن آذر ایولادی بو کون آزاد اولوب،
گون چیخیب، ظلمت قاچیدر ریشه کن بیداد اولوب،
کلمستان اولمش باکو علم ادبدن سر به سر.

کل بوداغندا وورار هر گوشه ده چه - چه هزار،
باشلاریندا خنقه خدمت شوقی، دلمه ذکر یار،
بوخدی بیر کس درد البندن روز شب اولسون فکار،
رنجبر اعیانیدن ایندی اولوب چوخ معتبر.

۲۵ ایلده عجب اینمش ترقی بو وطن،
باش چکیب افلاکه هر بیر سمیتدن سرو سمن،
بیر طرف عالی معادین، بیر طرف باشیل چمن،
بیر طرفدن برنیان تک پارلاییر بحر خزر.

بیر کیجه ایتدیم من شوریده دریاه نگاه،
 کوردیم اجرام فلك چکمش او دریاه سپاه.
 منعکس در اوجیدن کیوانیله پروین و ماه،
 ثابت و سیاره دن دریائی کوردیم جلوه کر.
 فطرتا، کوردین باکو اولمش تمدنن جهان،
 هامی قارداش نك اولارلار بیر-بیرینه مهربان.
 بیر نقرده گورمه دین اولسون باشندا فکرنان،
 هی نمال سمیدن اولارلار دهره لرلر خوش نمر.

مجلس ملی یه

بنای ظلمی ایدیب دست عدل زیر زیر،
 آچیلدی مجلس ملی، کپیدیر حزن کدر.
 کپیدردی ۱۳۰۰ ایل ۲۴ شمسیدن،
 بو امر خیر اولوب شانلی خلقمزدن اثر.
 او کوزلریکه کیجه صبحه دك یانامازدی،
 یاتیدی کور نیجه آسوده ابدی او کوزلر.
 او دیللریکه اولار حق سوزین دیه ممه زدی،
 یو کون اولوبدیلار آزاد خلقه نطق ایلر،
 او ملتیکه اولار دائما قان آغلاردی،
 دونوب زمانه، اولار کلل کیمی تمامی کولر.
 او قامتیکه اگیلمه زدی کبریدن فلکه،
 بو کون اولوبدر او قاهت ملالدن چنبر.
 داها غم ایلهمز عالمده آذر اولادی.
 که آذربیدن اولوب آذربلره رهبر.
 او فوزغونیکه بورا لاشه فکرینه گلدی،
 سینیدی بال پری، اوجدن آچاماز پر.
 کرک بو کون ییز ابده دك اتفاق عالمده،
 نفاقدن اولوری ثولکه مز دچار خطر.
 بو امر خیرده لازمدی چوخ تلاش ییزه،
 ییزیم تعافلمز فرقه به ضرردی ضرر.
 باشندا فکرنفاق اولانلارین فطرت،
 کونش دوشوب کوزینه کوزلری ایدره برپر.

آذربایجان طرلانی

(سووهت اتفاقی قهرمانی، طیاره‌چی عادل قلی‌یفه)
مین یاشاسین آذربایجان طرلانی،
شرقلی فولکه‌نین شانلی انسانی.

شاهین کیمی قالغ، قانات چال هواده،
انلین کورسین اوچماغنی فضاده،
هر مجاسده آدین دوشنده یاده،
ساغلاغا ایچسینار دوستلار یاده.
دیسین یاشا فضائین قهرمانی.

گوزل طرلان هواده آج بال و پر،
قوی یاغیلار اولسون غمدن خون چکیر،
وطن دشمنینی آله دربه‌در،
ییلیمیلر سنده وار توکنمه‌ز هنر،
سنسن بوگون جیه‌لرین اصلانی.
وطن دشمنلرین کوکده آیت شکار،
خاکلرین قلبی اولسون داغدار،
عالم ییلسین سنده نیجه هنر وار،
آذر آبی آتسین سنله افخار،
اجرا اولسون ستالین قهرمانی.

سن اوستاسان ئوز قهرمان ایشنده،
اودر بارلار آل اولدوزلار دوئنده،
وطن شوقی واردر چوخ - چوخ باشنده،
کیمدر سن تک، عادل، ۲۰ یاشنده،
حبران آتسین شجاعنده دنیانی.

میرنماه

ای کونول آج بیرکوزین بو کردش دورانه باخ،
کردش دوراندان غافل اولان انسانه باخ!
وار یادیمدا دورت سنه بوندان ازل میتر دیدی:
- «فارس میدان منم، کل منده کی جولانه باخ.

آلمانغا وار قدرنيم قيرخ كونده شورا تورباغين.
 ايتمهسن باور بو امر كونلري سن مانه باخ.
 آنلادېم بى عقدر، وار اوندا آثار جنون.
 اوندا گلدی فكريمه بير سوز ديم عنوانه باخ!
 سوبله ديم روسيه تورباغى دكل باژيك سنه،
 اوردا مېنلاره پاتان هر گوشه ده اصلانه باخ!
 آذربايجان داغلارين ممكن دكل آلاق سنه،
 اوردا ككليك صيدنه چوخ منتظر طرلانه باخ!
 ستالين تك شير دل رهبردر بو شورالره،
 اوندا كى عزمه بوكون آج كوزارين ديوانه، باخ!
 عزمى محكمدر بولاددان، هېچ اكبايهز قامتى،
 داغ كيمى وار همتى، دربا كيمى وجدانه باخ!
 ستالين رهبر اوكونلر عرضيمه شامد مشيم،
 نطق اديب بيز غاليك سن ييزده كى ايماننه باخ!
 مارشال ستالين ديهن اولدى حقيقت سربه سر،
 سن بو داهى رهبرين قيد ابتدكي ميزانه باخ!
 كور نه برلينده شفق تك قيرمى بيرق اسير،
 او شفقدين باش ويرهن بير اختر تابه باخ!
 كوردى فطرت حق الى ناهقى مغلوب ايمدى،
 شوقدن موجه كايب، طبعى دونوب عمانه. باخ!

اى وطنيم

اى وطنيم دشمن سنين همتمدن، غيبرتندن
 يارباق. كيمى بوداغلاردا ايندى اسهر صولتندن.
 سن آناجان آد قويميسان تاريخلرده هر زماندا،
 اودر اسر پاك آديندان ظلمكارلار هر مكاندا.
 سن كور اوغلى، بابكلىرى تيريسن اى وطنيم،
 سنسن منيم باغم، گلیم، بوردیم، بووام گل چمنيم.
 قهرماندر نسلين سنين بو دنيا دا بيلير عالم،
 اودر يمهز اصلانلارين دعوالاردا بير ذره غم.
 طرلان كيمى فضالارى سير ايليه مرد ابولادېن،

اصلان کیمی گزهر ایشدی دوشارنده کیشی، قادین.
 جبرانلارین اوتلار بو گون سوالانین گل چیچکین،
 دارار توکهر گل اوزینه کوزلرین تئک بیرچکین.
 بیلیر بیر ده بو وطنده ظلمکار پر آچا بیلمهز،
 کسیلبدر بال بری قوزغون کیمی، اوچا بیلمهز.
 کونش شوقی کور ایدیدر شبیره نی کورورم من،
 اودر ایلر اولکه مزده هر گوشه ده مین جور قتن.
 وبعجه کلمهز بوندان سونرا بو قتنلر بو مکاندا،
 مانتلرین قتنلری بللی اولور هر زماندا.

غزل

صنما سن کیمی بیر دلبر زیبا اولماز،
 کونله آی دا سنه حسنده همنا اولماز.
 واردی مینلرجه بو کون شوخ بری چهره نیکار،
 لیک سن تئک بیرسی شوخ دل آرا اولماز.
 هانسی گلشنده سن تئک گل اوور عالمده،
 چشم مستین کیمی هیچ نرکس شهلا اولماز.
 بی نظر کورسه اکر عارض آیین هر کس،
 بیر ده گلشنده کله میل تماشا اولماز.
 آذرستانی جمالین ایلایب وادی طور،
 طور سینادا دا هر کز بو تجلا اولماز.
 طاق ابرولرینه سجده ایده نار سویلهر،
 بو کوزلیبکده یقین طاق کلیسا اولماز.
 عاشقین عالمنا نظردن دولانیم باشنا من،
 کورپسن من کیمی بیر عاشق شیدا اولماز.
 من مهجوری بو کون زار قوبوب هجرانین،
 هجرینه منده اینان تاب توانا اولماز.
 فطرتا، بو غزل نفزی یشیر انعامه،
 عشق اهلنده یایرسن سر و سودا اولماز.

آذربایجانیم یاشا

سن بئیردین ستارخانک قهرمان،
 اولدین منیم روح روانیم یاشا،
 یاشا - یاشا آذربایجانیم یاشا!
 وطن قدری بیلن انسان وار اولسون،
 اوغلی، قیزی اونین بختیار اولسون،
 وطنین سهومیه ن دائم خوار اولسون،
 دائم شرفلی آشیانیم یاشا،
 یاشا - یاشا آذربایجانیم یاشا!
 قیزیل بایراق، قیزیل لشکر یاشاسین،
 بیزیم عزیز، شانلی رهبر یاشاسین،
 بو ملته اولان سرور یاشاسین،
 بیر اونادر منیم گمانیم یاشا،
 یاشا - یاشا آذربایجانیم یاشا!

یاشا - یاشا آذربایجانیم یاشا،
 سنن منیم دین ایمانیم یاشا.
 گونش کیچی نورین ساچیر هر یانه،
 گوزل وصفین گلمه ز سنین بیانه،
 جانلار قربان سنین کیچی مکانا،
 شرافتلی منیم مکانیم یاشا،
 یاشا - یاشا آذربایجانیم یاشا!
 تورپاقین مشک غنبدن یاخشیدر،
 داشلارین لعل گوهردن یاخشیدر،
 سولارین آب کونتردن یاخشیدر،
 سنن منیم باغ جانیم یاشا،
 یاشا - یاشا آذربایجانیم یاشا!
 سن بابکلره کور اوغللار بوردیسان،
 ائیب سنین هر گوشه نده مین اصلان،

آزادلیق بهاری

صبح آجیایب ایشینلایب. عنقلی کاروان کلیر،
نغمه‌لری جیسلرین ساهمه‌یه روان کلیر،
حق یولونى گیده‌لرین عشقی فلکده کورسه‌نیر،
سن بورویوب سمالاری سهو کیلی قهرمان کلیر.
دسته به‌دسته دورنلار منتظام حالیه کیدیر،
تفرقه‌نی سهو‌لرین باغچاسنا خزان کلیر.
قول-بوداغی چنارلارین قوشلارا آشیان اولوب،
خلقی آیلتماغا چیخیب، سساری هر زه‌ان کلیر.
غفلتله یاتنلاری خوش یوخودان اویاتماغا،
نغمه کلیر، نوا کلیر، بیرده نسیم جان کلیر.

بروشین آغ شمایی گوزدی یانان جماعت،
 باشلارینا یانالارین دهشتیه دومان گلیر.
 بیر گونشبن جمایی خلقمز آختاریر گوره،
 سوبله گوریم که بو گونش یوردمزا هاچان گلیر.
 برجم عدلی قالدیران، خلقی حیاته سوق ایدهن،
 شانلی، شرفلی بیر بهار عالمه ارمغان گلیر.

دوغما آذربایجان

ای داغ داشی گل، باغچاسی گل، تورباغی مرجان،
 ای آی کیمی اولدوزلار ایچینده اوزی تابان.
 ای خلقمزین شوکنی سنن ییزه زینت،
 سنن ویرن ایولادیوه دنیا بویی نعمت.
 یوردیم، یورام، ائلر کلی، دوغما وطنیمسن!
 دنیا هامیسی بیر طرفه، سن ده منیمسن!
 آزادانی چون سرو آغاجی سنن آلیدر،
 دان اولدوزی تک باش چکیب عرشه اوچالیدر.
 سنن آلیر الهام او داغ داشداکی طوفان،
 سن تریه ویرن داش اولور اعل بدخشان.
 بو قلمزین جوشغون اولان پک قانی سنن،
 آذر ائلین عزتی سنن، جانی سنن.
 تاریخ او اوزون کچمشنی باخشی یزیدر،
 شانلی آدیوی بارلاق اوره کلرده قازیدر.
 هیچ قوه جهاندا آیراماز سنی منن،
 ممکنمی آیرماق اولایر روحی بندر؟
 عشق اولسون او عاشقلم که باغلادی بهمان،
 ئوز جانلارینی ایلهدیلر عشقوه قربان.
 اوغلانلارین فکری، مرامی بودور آنجاق،
 دئم یاشا ای عزتمز، ای آنا نورباق!

سیزده ای آذری ائلی، چالیشین!
 حس و غیرت اودیندا بیر آلیشین.
 دوره مزده اولان تیکان کولنی
 ریشه سندن قیرین! آچین یولینی.
 قهرمانلق بزه شعار اولمش،
 خلقة زده چون افتخار اولمش.
 یوردومیزدا یانپیدی چوخ اصلان،
 شیخ محمد، اوره کلی ستارخان.
 او طرفدن قاچاق نبی، حیدر،
 بو طرفدن هنرلی بابیکر.
 بذل ایدیبار بو یولدا جانلارینی،
 ویریب عشقیه استجازلارینی.
 آذریلر ائلی شجاعتمده،
 مثل اولمش تمام متمد.
 اوزی پاک، روحی پاک، فنی پاکدر،
 بو ائلی سهومیه نسه ناپاکدر.
 سهومیه هر کس آذری دیلینی،
 داغیدین، محو ایدین اونین ائینی!
 یاشاسین، آذری ائلی یاشاسین،
 یاشاسین، آذری دیلی یاشا بین.
 اعتمادین همیشه افکاری،
 روحی، فکری، بیانی، گهتاری
 آذریلر بولوندا وورغوندر،
 اودور افکاری بئله جوشغوندر.
 سهویرم بو سوزی ایدم تکرار:
 یاشاسین هر نه آذری ائلی وار!

آپاریر

وصل جائنی ناپان لذت دیدار آپاریر،
 چمنه بابلی اوز سهوکیلیسی یار آپاریر.

اڭلىمە سەلام

آذر، من دە آذرى اڭلىم.
 بو باغىن بىر ساچاقلى سىبلىم.
 وار بو باغدا گوزل - گوزل گوزل،
 اوخور هر شاخەسندە بابللار.
 آذرى نغمەسى ترانەسىدر،
 عشق اسرارىن نشانەسىدر.
 صف چىكىپ دورەسىندە يولدوزلار،
 سىلەنەر دىنمەش بونون سازلار.
 نور حەقن شەاعىدر بو محل،
 اوزى خىش، وضعى خوش، نىئاسى گوزل.
 سوزلارى بلبلن صباخىلە شام،
 شىكودەرد خاردن تمام - تمام.
 سىغىپ مەسكن ابلەب چەنى،
 قوبەلەر كاشنە كىدىپ گەلى.
 يول ئاپب عشق آستانەسە،
 خىجىرىن وصل ابدىب نشانەسە.
 زجر و آزارى برقرار ابلەب،
 بلبلە گلشنى مزار ابلەب.
 قويمور ئوز يارىن كورە اوزىنى،
 دىيە چانائىنە اورەك سوزىنى.
 بلبلن ئالەسى بو يولداندر،
 نەرسەسى، نغمەسى بو عنواندر.
 كە پوزا گلشنىن تىكانلارنى،
 بهارا دۈندەرە خزانلارنى.
 كۈستىرىر نەسندە حق يولنى،
 تانىسىن اهل عشق ساغ - سولنى.
 سوزلرىندە رموز عشق ياتىب،
 ظاھر و باطينىندە حق ياتىب.

بیر تماشا ایله بو باغدا آجان یاسمنه،
 زحمتین من چکیرم، الدین اغیار آباریر.
 ساربانه دییرم کیتمه بو یول قورخولیدر،
 سوزیمه باخمیر اویاندان دا جلودار آباریر.
 ایسته سن عات بدبختاپکنی درک ایدمه سن،
 اوزکه در باغنی، هر کون یویوک اسرار آباریر.
 متزلزل ایله یلر بو ایوین پایه سنی،
 بنی نغمه یینی بیر نورخولی معمار آباریر.
 سنی بیر عمر اسیر ایتمه که تهران چایشیر،
 شاه بیر مرحله ده عاقل و هشیار آباریر.
 آج گوزین، یانما عزیزیم بو قدر غفلتین،
 کور نیجه وار یوخوی خائن غدار آباریر.
 اعتماد دییرم یازما زبانین چکه سن،
 قولا آسمیر سوزیمه، نغمه لی اشعار آباریر.

گیت آدامین تانی

لای لای دیمه مات آیلیدر، دخی یاتماز،
 اللهه بئله، هیچ کیم حیاتین سنه ساتماز.
 من مرد اوغولام، ییل که قانیم پاک و تمیزدر،
 بیر کس او کثیف قانوه اوز قانینی فاتماز.
 بهوده منه سویله ال چک بو ائیلیدن،
 غیرتلی اولان طایفا - نفقین، ائیلین آتماز.
 من عاشقیم سهوکیلیمین عشقی پولوندا،
 بیر عشق بو عالمده منیم عشقمه چاتماز.
 بو یولدا چیغیرما، اوزبوی زحمته سالما
 بیر کس ده اگر یانسا، سسین کالدر، اویانماز.
 هر کیم که سالار ملتینی درد بیلایه،
 کر معرفتی اولسا باشین بیر ده اوجنماز.
 ساغ کوندومه کچدیکده بدین یاخشی الیمدن،

دنیا بویی درمان اولا بو دردی ساغانماز.
من اعتمادین فکرینی بیر پایه ده کوردیم،
بو عشقدن نوز که نه دیسن بیینه باتماز.

یتیمهز

عشق اولماسا عاشق غم هجرانه یتیمهز،
وصل ایسته مین سهو کیلی جانانه یتیمهز.
کیت، عشق اودینا یانماغی پروانه دن تو گره ن،
بو یولدا آزان شمع شبستانه یتیمهز.
من عاشق نالان کیمی بو یولدا سورونتم،
هیأت که آهیم اودی کیوانه یتیمهز.
من عاشقیم بیر کوزلین عشقی پولوندا،
یوز میلریله عاشقی وار، سانه یتیمهز
ای شیخ منه سویله مه وار تجزیه فکرین،
بهتانلاروبن جمعی بو بهتانه یتیمهز.
آله نوزی شاهدی وطن اولموشیم من،
هیج آند اینان آله ه و قرآنه یتیمهز.
بیزار سهو بریک گلی گلستانیمز اولسون،
ایلار بویی آفت او گلستانه یتیمهز.
چوخ اولکه یانیر ایندیاه آتشلر ایچینده،
ایراندا اولان آتش سوزانه یتیمهز.
طوفان حوادث هامینی چونا لاییدر،
بیر حادثه عالمده بو طوفانه یتیمهز.
چوخ ظالم هر گون ایشیدیب یا او خورام من،
افسوس بو تورپاقدا کی مبرانه یتیمهز.
بیر کون کله جک عدلیله دیوان قوراجقلار،
دیوان قضا بیر بئله دیوانه یتیمهز.
خانلره تعیین اولاجاق نوع مجازات،
هیج قان بر اوزینده بو آخان قانه یتیمهز.
کر در و گهر، اعتماد، عالماری دوتسا،
اول در یقین آذربایجان یتیمهز.

بلبلین پروانه ایله صحبتی

چمنده بیر کیجه احباییله اوتورمشدیق،
بساط عیشی دوزلدیب ترانه قورمشدیق.
آدی چمن، ئوزی باشندان باشا قیزیل کیدی،
باخاندا هر طرفه بیر ساچاقلی سنبلیدی.
اسهردی بوردا صبااین نسیمی هر بانندان،
ایدهردی تازه آچيامش چیچککاری خندان.
او شخصار که سهویر شانلی نو بهاری کوره،
کرك بو باغدا ایدیب سبر روز گاری کوره.
کوره کوزیله که عشقین بهاری بوردا یاشار،
گزه نده لاله لر انسان آیاغنا دولاشار.
بئنه مکاندا اولانلار، بازارلار عشق سوزین،
نشان وبرمرله بوتون اهل ذوقه عشقین ئوزین.
چکردی شمع کوزیم قارشیندا شعله سنی،
سالاردی آی کیمی اوز دورده سنده هاله سنی.
اوچاردی شمع طرّف دسته - دسته پروانه،
ئوزین اودا - کوزه وورماقدا مرد - مردانه.
آتاردیلار اودا، جانان یولوندا جانلارینی،
ویزهردی هر بیرسی عشقین امتحانلارینی.
طریق عشقده ییلمه زدی هیچ بیری ئوزینی،
یانیب دیردیلر سسز اوره کده کی سوزینی.
بیانه گلمه ز ایدی اتنهاسی بو عشقین،
اوره کده نقش اولنوردی صفاسی بو عشقین.
بو عشق جاذبه سی عاشقه نصیحتدر،
نه اون، نه یوز، ایله مینارجه درس حکمتدر.
بو عشقندن قاچان انسانلارا جفا قالاچاق،
جهاندا عشق سوزیله بو ماجرا قالاچاق.
بو عشق فادیه سی سالدی چوخ خیاله منی،
غم و ملالیمی بوزدی، کتیردی حاله منی.
دوروب بو باره ده چوخلی تصور آینه ردیم،

گزيب باغى، دولانېب ئوز - ئوزىمە سويلەردىم؛
 كركدر، عاشق اولان عشق اوديله اودلانسين،
 ئوزىن اودا - كوزه وورسون، بانېب آاوولانسىن.
 بو فكريله وارېدىم اوردا يىر نېچە ساعت،
 بوراخمايردى خيالېم منى اولام راحت،
 او دم قولاغىما يىر آشنا سسى ككلى،
 كېدە - كېدە بو سسىن انمكاسى يو ككلى،
 دېدىم كونول كورەسن بو كېمىن ترانەسىدر،
 حیاتە چانماق ابجوز، عشق، كك بھانەسىدر.
 بش - اون قدم كوتوروب يىر قېزىل ككلى كوردېم،
 اونىن نېكانلى بوداغندا بابلى كوردېم،
 دېر قغانىلە پروانەيە اورك سوزىنى،
 غم ايا، بو قدر، سالما مېختە ئوزىنى.
 زمانەدە سە اقبال و بخت قارداشدر،
 بو افتخار ھەيشە سىنپىلە يولداشدر.
 كېدىب او سەوگىلېوين حسرتندە جان وېرىسن،
 وفانى سەوگىلەوە سىدىلە نشان وېرىسن.
 منىم نك اولماسىن ھېچ كس كوروم بو علمە،
 قانا دونور اورە كېم، ظلم اودىلە ھەر دەمە.
 خزان بىلى اسەرك سولدورور قېزىل ككلى،
 يئاز اود ابچرە سالىر كوز ئونوندى سەوگىلېمى.
 اودور كە نالە اولور قلب عاشقانمە.
 ياتامېرام كېچە - كوندوز اوز آشيانمە.
 منىم جهاندا نصيب بودور ازل كوندن
 جفاى خارە دوزېم، يا اولام جلاى وطن.
 وطن مېجىدىر بابلى بو درە سالان،
 تمام وارلفنى، شن حياتىن الدن آلان.
 وطن مېجى اوزرە جفاى خارە دوزور،
 غم و بلايە دوزور، ھەر بېر آم و زارە دوزور.
 وطن مېجىنى درك ايدىن بو بىلدن،
 ياتېرسا آىرىلا يىلمىر او سەوگىسى ككلى.
 وطندىن ال كوتورەن درېر ياشار داغىلار،

تقدر اولسا حیاتی ایله یانیب یاخیلار.
 وطن بولوندا گرك باش - جان فدا اولونا،
 گرك بو وارلغمز بذل اولانین یولونا.
 وطن محبتی چاندر منه ازل گوندن،
 اودور که یازدیشیم هر بیر سوزیم وطنیدی، وطن.
 وطن یولوندا چیخان چاندا معنویت وار،
 زمانه‌لر بوی بو ایشده غالبیت وار.
 بقاء، حیات، شرف، نك وطن محبتیدر،
 وطن محبتی عالمده خلقین عزتیدر.

سید ضیایه

بلبل گرك ئوز عشقنی دائم کله سالسین،
 گل ده گرك ئوز کولکه‌منی بلبله سالسین.
 مجنون کیمی عشقین بولینی طی ایدن اولسا،
 ئوز بوینیا مردانه گرك سلسله سالسین.
 آذر بالاسین چرخ فاکت محنته سالدی،
 سانما چکیم ال دویمایب ایستر هله سالسین.
 بیر عنصر نپاک سالیب زحمته خلقی،
 فکری بردر ایرانه بوتون زلزله سالسین.
 قورخوتماق ایچون تجزیه‌نی ایله‌یب عنوان،
 ایندی چالیشیر بو سوزی دیلدن دیله سالسین.
 چون هر نه دیدی گیتهمدی مقصودی قابقدان،
 ایستیر بو یالان سوزلریله ولوله سالسین.
 یامیر بو یالان سوزلرینه خاقمز اویماز،
 گیتسین ئوزینین طایفا - تفاقین اله سالسین.
 بو آنلامازین ماسکینی عالم نانییدر،
 ایستر اوزه ماسکین ایله سالسین بئه سالسین.
 ماسز اولان های کویه قیمت ویره‌ن اولماز،
 پاتلار بو شهله ایستهمه سر منزله سالسین.
 بو خاننی غرق ایلیه‌جک دست طبیعت،
 بو هر کدن اولماز ئوزین ساحله سالسین.
 یاز اعتماد حق سوزاری بو هولارا باخما،
 کیمدر او سنین ایشلربوی مشکله سالسین.

بویوک سر کرده

سالسا هرکس یازیلان تاریخچه دفتله نظره
گوره جک کیسه ده یوخ سنده اولان معی و هنر،
بونا شاهد عملندر که، ویریب چوخلی نمر،
نقدر وار نقسین گامیه جک شرقه خطر،
اوسون عالمده نصیبین ابدی فتح و ظفر،
پاشا ای شانلی قوماندان، پاشا داهی رهبر
ای بویوک داهی، سنین وصفنه عاجزدی قام،
ایشدین آزادانی انسانلارا سن بخش و کرم،
اولدی شرمنده حضورینده بوتون اهل سنم،

داھا بوندان سورا یوځدور بیلیرم یزلره غم،
 سنی دائم چاغیریر دادینا بیچاره بشر،
 یاشا ای شانلی قوماندان، یاشا داهی رهبر!

✽

چاندی آلمش بشه سنن، یوزه خوش دمدی بو کون
 بشریت سوینبر، بیر ینی عالمدی بو کون،
 کندلییه، کارگره عید همظمدی بو کون،
 خاقنن چه ره سی قلییم کیمی خرمدی بو کون،
 کورولور چهله افقلرده سعادتدن انر،
 یاشا ای شانلی قوماندان، یاشا داهی رهبر!

✽

حقیه باطلی آرتیق دوشونوب قاندی کونول،
 یری واردر که دییم منبع طوفاندی کونول،
 سنن علویه دهرده حیراندی کونول،
 ارد دوتوب آتش هجرینه ینه یاندی کونول،
 منه دنیا بویی عمر ایسته بیرم شام و - حجر،
 یاشا ای شانلی قوماندان، یاشا داهی رهبر!

✽

شانلی قیزیل اوردو با

یاشاسین عالمی آزاد ایلهن شانلی قوشون،
 دشمنه ضربه ووران عزتلی، ایمانلی قوشون!

✽

بتون اقلر، اوبالار واله اولوب قدرینه،
 اولو رهبر گووه بیر اوردوسینن شهزاده،
 باده لر قالدیریلر ایندی اونون حرمتینه،
 درغوردان عشق اولو دنیاده سوووت دولتینه،
 یاشاسین عالمی آزاد ایلهن شانلی قوشون،
 دشمنه ضربه ووران عزتلی، ایمانلی قوشون!

✽

بورجیلدر اونلار، یوخ شبهه، بو کون اهل جهان،
 چونکه تاریخ کیمی سیرانه کلن چرخ زمان

انقلاب آوردوسینین قوتینی ایشدی. امان.
 دوتا بیلمز گونشین قاشیسینی ابرو دومان،
 یاشاسین عالمی آزاد ایلپن شانلی قوشون،
 دشمنه ضربه ووران عزملی، ایمانلی قوشون!

بو قوشوندر ویرن انسانلارا دار کونده نجات،
 اودی ملنلره بخشیش ایلپن آب حیات
 اودی درباده اوزمن، قوش تک آچان کورگده قانات.
 بوخدی بیر اوردودا هیچ اوندکی مردانه صفات،
 یاشاسین عالمی آزاد ایلپن شانلی قوشون،
 دشمنه ضربه ووران عزملی، ایمانلی قوشون!

او قوشوندر قیزیل اوردو، ینی دوران بالاسی،
 سووروف نسلی، قوتوزوف ائلی، ایلخان بالاسی،
 لهنین ابولادی، ستالین کیمی اصلان بالاسی،
 سوسیالیزمین چیچکی، مشعل عرفان بالاسی،
 یاشاسین عالمی آزاد ایلپن شانلی قوشون،
 دشمنه ضربه ووران عزملی، ایمانلی قوشون!

یئر اوزینده ویریب او خلقتنه امنیاه - امان،
 او ایچبردیدی فقط غربده یاغیلار قان،
 اودی مسکودا کچن آلنی آچق فخریاه سان،
 اونی تحسین ایلپیر ایشدی بوتون پرو جوان،
 یاشاسین عالمی آزاد ایلپن شانلی قوشون،
 دشمنه ضربه ووران عزملی، ایمانلی قوشون!

ارتجاعه خطاب

ای نواک، می ظلمیه قویان دهرده ویران،
 محکوم اولایلمز سنه بوندان سورا انسان.
 انسان ازبندن بارانیب اشرف خاقت،
 لایق دکل اصلا اونا زنجیر اسرت.

قوى بيز ده بير انسان تك اولاق نائل آمال،
 كل اينمه بيزيم حقميزى قهريله يامال،
 بسدر بو تكبر، اوتان اى جاهل و مغرور،
 وجدانين اكر وارسا بيزى ايامه مجبور.
 بوخ - بوخ گورورم سنده چيندر اولا وجدان،
 باشندان - باشا فكرين، عملين قاندى، قيزيل قان.
 نفرت سنه اى عاطفه سيز، رحم سيز آلچاق،
 بايقوش تك اوغورسوز، قودوز ايتلر كيمي يالاق،
 آرتق بونى ييل، سن نه قدر دورسان عاده،
 سارسيلمياچاق ييزده اولان عزم و اراده.
 دريا كيمي جوشموش، جوشاچاق قدرت ملي،
 قورموش، قوراجاق خق موزينه دولت ملي.
 آزاد اولاجاق شانلى ائلبم محنت و غمدين،
 بوردورمدا اثر قالمياچاق ظالم و ستمدين.
 بيز حق ديريك، ييل كه بيزه حقى نكهيان
 حقين اولاجاق قدرتى عالمده نهيان.

عصيان

هر كيمده حقه قارشى اكر اولسا احترام،
 حق سيزاييگين عليهنه ايتسين كرك قيام.
 ايللر بويى اسارته محكوم اولان بشر
 عصيانلا چاندى حقه، تاريخه قبل نظر،
 بوخ، قارداشيم، دوشون نمرى قانلى گوز باشين،
 عصيانلا يوكسه لر او بلالر چكن باشين.
 عصيانلا اودلانيب ابوى حكام دولتين
 عصيانلا شاد اولوب اوزي گولموش حقيقتين
 عصيانلا ظلمكاردان آينمشدن انتقام،
 عصيانلا پايدار اولوب عالمده هر مرام،
 عصيان!.. عصيان!.. عصيان!..
 عصيان جهاندا ظالمه، ظالمه، ستمكره!

عصيان، قلانچا، نيزه، شمشيره، خنجره!
 عصيان مقامه، شانه، لوای رياسته،
 رشوت ييهن، بالان دانیشان يی مروت!
 عصيان وطن ساتان ياراماز خانان الزره،
 دائم محيطه رخنه ووران بد عملاره!
 عصيان هراسه، خوف، تمنای حاجته
 خزنه، رجايه، خواهشه، عجزه، سماجته
 عصيان مزاره، موته، مرکب طبيعته،
 تقديره، چرخه، لوحه، فضايه، مصيبت،
 عصيان فغانه، غصه، فرياد و ماتمه،
 درده، ملاله، محنته باعث اولان غمه!
 عصيان خطايه، شبهه، شکه، جهالته،
 گرداب جهله خلقي چکن بيشرافته!
 عصيان بلای عصره، نظام اسارت،
 خبطه، گناهه، سهوه، توکنمز خسارته!
 عصيان بوتون جنايته عصيان يارانمالي!
 يئنلر کيمی زمانه ده طوفان يارانمالي!
 عصيانه قانچيشان چاتاجاق کاهه هر زمان
 عصيانلا ارشه باش اگه چک اهل آسمان.

لغت

قوی آنلاسين افکاریمی آخر بشریت،
 من عاشق و مقتونوام ای نور حقیقت،
 آرخانچا دوشوب نورباغ، هر برده سوروندوم،
 خانناره دهشتای قیامتله گوروندوم،
 ایندیم او بویوک واراقوی دهرده اثبات،
 چوخلار ایچه چک اولدی منیم قنیمی هیبت،
 اصلان کیمی بیر نمره چکیم اونلارا باخدیم،
 یاندردیم آلو تک یاراماز کساری یاخدیم،
 دکدیکجه بو گون نيزه سی ظلمین کوره گیمدن،
 نقرله قوپور ظالمه لعنت اوره گیمدن.

لعنت ییزی پامال ایدن آلقاقلارا، لعنت!
 لعنت قارا زندانلارا، شاللاقلارا لعنت!
 لعنت بو کچن گونلره، دورانلارا لعنت!
 لعنت بئله قانونلارا، دیوانلارا لعنت!
 لعنت ستمه، چیره، فلاکنلره لعنت!
 لعنت توره یهن قاتلی جنایتلره لعنت!
 لعنت کچه، کچ پینلره، باطلاره لعنت!
 لعنت عصیی، قورخلای قاتلره لعنت!
 لعنتاه گرك یاد اولوز عرصه ده ظام،
 آنجاق بونی تائید ایلمکدر ایده آلیم.

یه تیشمز

(دوستوم شاعر جعفر خندانیه انجاف)

عشق اهلای نه دن ایتدیگی پمانه یه تیشمز،
 هجرانه دوزر، وصت جانانه یه تیشمز!
 بابل کیمی فریاد ایلیهر کنج قفسده
 حسرتده قالار، باغ گلستانه یه تیشمز.
 هر عاشقین نوز ترجمه حالنه باخدیم،
 کوردوم اولارین هیچ بیر صغانه یه تیشمز.
 جان تقدینی بذل ایلدی عالمده خورماره،
 عشقین دیمیون رختیسی ایمانه یه تیشمز.
 حیرتده قالیب بیر ملکین حسننه من ده
 سویله ردیم الهی ملک انسانه یه تیشمز.
 رخسارینه باخدیجا خیالیم دیهردیم،
 کون چپرخسا اکر بو مه تابانه یه تیشمز.
 نفسم دیدی کیمسه چاته یلمز بو نگاره،
 یاقوت جهان ارل لپی مرجانه یه تیشمز.
 ایلقار وبروب آند ایچدی ازل مونسیم اولدی،
 کیمدر دیه وصلین سونی هجرانه یه تیشمز.
 آخر اؤزی - اؤز عهدینی سیندیردی وفاسیز

ناله‌م نه ایدیم در که به‌جانه به‌تیشمز،
 دالم کزب افسرده فراقندا، نهایت
 کوردوم که الیم عجزیله دامانه به‌تیشمز.
 باخدیم اوزونه یاسیله اظهار ایله‌دیم: - گیت
 عشقین گوجی قابمده کی طوفانه به‌تیشمز.
 غافل، منه طمن ایتمه، دخی کی‌مسه جفاده
 من ایسته‌دیگیم سرو خرامانه به‌تیشمز.
 بیر غنچه‌یه من بسامیرم ایندی محبت،
 یوز کله آجا، او غنچه خندان به‌تیشمز.

سلام له‌نینفراد!

سلام له‌نینفراد، ای بویوک دیار،
 قارشیندا چو کدی دیز سنین غصبار،
 یازیلدی تاریخه قهرمانلارین،
 آدینلا فخر ایدیر نوجوانلارین.
 ❀

غنچه‌لندی ینه بهارین سنین،
 اوچلدی عرشه دك وقارین سنین.
 ❀

سلام له‌نینفراد، ای عزیز مکان،
 فاشیزم اوردوسینی ایتدین پریشان.
 خلاص اولدی سنین کولون، گلشنین.
 سوورولدی کوکله کولی دشمنین.
 ❀

بلیندی حرمین، مقامین سنین.
 مقدس سایلیر مرامین سنین.
 ❀

سلام له‌نینفراد، ای قیزیل چیچک،
 قیزاردین بیدن آچان لاله تک.
 عطروی عالمه یایدی روزگار،
 اولدی انسانلیغا مساکین شعار.
 ❀

و بربر مژده بیزه بتلارین سنین،
نه آزاد یاشاییر ائلارین سنین.

سلام له نفراد، ای گوزل شهر،
بیلر قیللر، بوتون قولر،
سن آیدان آریسان، سولاردان دوری،
بوگون الینده در ظفر شبوری.

اوردولار داغیدیر لشکرین سنین،
بیلر قورخی نه در رهبرین سنیر.

قیزیل موسقوا

امیدینه بو گون روحلاییر عالم،
اسیر اولانلارین سن پناهیسان.

شرقین ائلارینی قویما انتظار،
ای گوزل موسقوا، مقدس دیار!

قزل میدانچانی دولاندیقجا من،
ایسته یزدیم اوچام سوشدیکیمدن.
بوتون کوره نلرین حقق وار دییه،
سنین جلالینه اوره کدن احسن.

شاعری حیرته قیلیرسان دچار،
ای گوزل موسقوا، مقدس دیار!

بو بوک آبدلر، بو بوک قصرار،
شبهه ز یاشاییر ابلار، عصرلر.
کرك حصر اولونا سنین وصفه،
دنیا ده نظمار، بوتون ثرلر.
پناهه نهرتین ویرسین اعتبار،
ای گوزل موسقوا، مقدس دیار!

ای گوزل موسقوا، مقدس دیار،
سنده در عظمت، سنده در وقار!

اولوردیم آدینی ایشیدن زمان
اوزافدان - اوزاغا شائینه خیران.

بو حشمتله یقین کوره رکن سنی،
ستایش ایتمگه حقیدر انسان.

عالی سرالارین، بتلارین وار،
ای گوزل موسقوا، مقدس دیار!

کوردیم کرملینی آرزوما چاندیم،
غصه نی، کدری اوره کدن آندیم.

کوتوردیم الیمه فرحدن قلم،
بو شعری عشقندن یازیب یاراتدیم.

عمریم بوی منه اولدین افتخار،
ای گوزل موسقوا، مقدس دیار!

بو بوک روس ائلینین عز و جاهیسان،
سووه دت اولککه سنین قبله کاهیساز.

نه خوش ویردی منه زمانه فرصت،	سونمه ز گونش کیمی کامران یاشا.
له نین قبری ایتدیم زیارت.	شراقله یاشا، خرامان یاشا.
اونین زیارتی اهل صنعه	بو بوک متالینن سایه سنده سن
دوغریدان - دوغروب اولور سعادت.	حکمنی عالمه قیل روان یاشا.
قلبه تسلیدر او روشن مزار،	اولدی دشمنینن یوردی تارمار،
ای گوزل موسقوا، مقدس دیارا	ای گوزل موسقوا، مقدس دیارا

عزیز وطنیم آذربایجانا

بسله نیر قلبده سونسوز حرمت آذربایجانا.

ایستهرم دنیا ده من حریت آذربایجانا.

✽

سانمایین ئوز یوردومین اسرارینه بیگانه بدم،

من اونون سودای عشقندن بو جور دیوانه بدم،

شمعه بنزهر، دوره سینده فیزلانان پروانه بدم،

قوجامارام اصلا قوبولسون منت آذربایجانا.

✽

شاعرم، بیر بابام من، آشیانه مدر وطن،

سیرگاه مدر افکار، خوابگاه مدر چمن،

چولده بیتمش لاله ار، داغلاردا آچمش یاشمن،

هر بیری ویرمش ینه بیر زینت آذربایجانا.

✽

بیر گوزلدر سهو دیگیم که، حسنینن حیرانیم،

من اونا تعریف یازان شاعرلرین قربانیم،

یلم بزم سوفی برستم، عارفم، روحانیم،

فنام معناده من بر قیمت آذربایجانا.

✽

من خیات ایتمه دیم مرحوم اولان اجدادیم،

ارث تک ویردیم بو یوردی قهرمان ابولادیم،

حفظ ایدیب بو ئولکه نی باش اگمه سین جلالیم،

اونلارین آوازی ویرسین شهرت آذربایجانا.

بايدار اولسون ^{۱۱}چرك اودلار - آلاولار تورباغي،
دالغانسين شافلي برچنده عدالت بايراغي،
قصر دن خوشدور منه هر داخماسي، هر چارداغي،
بيله نير قلمده سونسوز حرمت آذربايجانا.

آذربايجان ائل مارشي

ييز دنيانين قورخي ييلمز بير قهرمان ائلييك،
آلاولاردان يارانيلمش آذربايجان ائلييك.

يوردومزي باشاداجاق آديميزلا سانيميز،
تاربخلرين زيتيدر شهرتميز، شانيميز،
هندستانين داغلاريندان محكمدر ايمانيميز،
بونا شاهد بدنده كي ايليگيميز، قانيميز.

ييز دنيانين قورخي ييلمز بير قهرمان ائلييك،
آلاولاردان يارانيلمش آذربايجان ائلييك.

ييز بير ائلييك، قوي ييلنسين آنديميزدر سوزيميز،
خائلره مرحمتله باخا ييلمز كوزيميز.
حقيميزي حفظ ايتميشيك ايللر بويي نوزيميز،
تسكياهمش بره ييزيم آني آچيق اوزيميز.

ييز دنيانين قورخي ييلمز بير قهرمان ائلييك،
آلاولاردان يارانيلمش آذربايجان ائلييك.

بير يولومز وارسا او دا حريتين يولودر،
باشدان - باشا اوره گيميز صداقتله دولودر،
آذرستان ائلي حقين بو كولميهن قولودر،
دوستلاديميز ييزه كلدر، دشمن نيكان كولودر.

بیز دنیانین قورخی ییلمز بیر قهرمان ائلیک،
آلولاردان یارانلماش آذربایجان ائلیک،

سود ویریبدیر بیزه آنا ایشیفیندا اولکهرین،
بسله نیشیک قوجاغندا آل گونشای سحرین
هر برینی بوروموشیک قابلانکوهین، خزرین،
آلیر بیزدن بوتون ائلر سوراغینی ظفرین.

بیز دنیانین قورخی ییلمز بیر قهرمان ائلیک،
آلولاردان یارانلماش آذربایجان ائلیک.

وطنه خطاب

(آبان آیین ۱۲- سنده ساعد کایینه می عالیهنه دییلمشدر)

گوردبکجه سنی یأسده ای خاک دایران،
توپلار کیمی پارتلیر دلی کونلومه کی وواقان.
اودلار ساچاییر سانکه دمادم تقسمدن،
قن هر داماریمدا ایدیر آتش کیمی جریان.
ای نازلی وطن، سن منی عالمده یاشاتدین،
ویردین آنا تک تربیه مه دهرده امکان.
من ده سنی حفظ ایتمک ایچون سینه می کردیم،
اوغروندا قوبارتدیم قارا یئلر کیمی طوفان.
آرخامجا منیم گور نجه امدادینه کلمیش،
مینلرجه دلاور کیشیلر، پیر و جوانان.
بیز آذربیک، قدرتمیز قهر و غضبه
اولموش، اولاجقدر ینه دنیاده نمایان.
مطاق اولاجاق دشمنوین محوی مقرر.
ساعد کیمیلر تا بمیاجاق دردینه درمان.
بوخ شبهه که قالمزدی اوره کده منیم آرزوم
نقمتیله بوتون هر طرف اولسیدی چراغبان.

اتفاقه دعوت

کورد کیمی عالمده ناپیلاماز قوچاق،
حاضر اولوب دشمنی سالسون قاجاق.

کورد ائلی دنیاده آزادلیق سهور،
ئولکهمده عمران و آبادلیق سهور،
طالب اولار عشرته، شادلیق سهور،
دائما صحراده یاشار کیفی چاق.
کورد کیمی عالمده ناپیلاماز قوچاق.

هر کسه غالبی شجاعتمده کورد،
آد قازانوب لطف و سخاوتده کورد،
مشهور اولوب اصل نجابتده کورد،
غصبکارین باغرینا سوخموش پیچاق،
کورد کیمی عالمده ناپیلاماز قوچاق.

کورد دایما دیز چو کمیه چک ظالمه،
هرگز امان و برمه چک ظالمه،
رحم و کرم ایتمیه چک ظالمه،
ویر الینی باب سعادت آچاق،
کورد کیمی عالمده ناپیلاماز قوچاق.

ارمنی قرداشلاریمز هاردادر؟
شانلی وطنداشلاریمز هاردادر؟
آنوری یولداشلاریمز هاردادر؟
بس بزیله بیراشه چکسینز هاجاق؟
کورد کیمی عالمده ناپیلاماز قوچاق.

دردمیزین چاره سین ایتمک کرک،
منفقاً حق یولا کینمک کرک
غیرت ایدیب مقصده یتمک کرک،
همت ایدین نور محبت ساچاق،
کورد کیمی عالمده ناپیلاماز قوچاق.

بیز بو آذربایجانین ابولادیك،
 محكوم اولان عاجزین امدادیك،
 مستبدین قورخولی جلادیك،
 یانماشیق، ایشله یريك چاق ها چاق،
 کورد کیمی عالمده ناپلماز قوچاق.

بیز اوج ایلین قدرتی بیرلیکده در،
 منفعی - حرمی بیرلیکده در،
 آینه نین لذتی بیرلیکده در،
 سبز ده گلین کوکاره باهم اوچاق،
 کورد کیمی عالمده ناپلماز قوچاق

غزل

باخندا عکسوه جانا، غیاباً کام آیر گوناوم،
 سنین آیات حسنیندن بیه الهام آیر گوناوم.
 دوشور چیرینمایا قابیم، قنادسیر قوش کیمی هر دم،
 او خوش منظر جمالندان فقط آرام آیر گوناوم.
 منم دنیاده قورخوم یوخ تولومدن، چونکه ای دایر،
 حیاتین عطرینی سندن سحر - آخشام آیر گولوم.
 مبارز شاعر عصرم، بلاکش قهرمانم من،
 بو میدان محبتدن مین استحکام آیر گوناوم.

تەبەریزین قەمەری

(داستان)

بەرلەر وورولارمەش
شاھین بو تەك اوغلار.
كوزلەر چالیشارمەش
آلا الە كوناونی،
فقط وېرمەشدى او،
بېر كوزنە كوناونی.
❦
كونلەر، آبلار دولاندى.
كەلەر آیشىدى ياندى.
آخدى كۈبۈكەي چابىلار؛

شاھ اسماعىل دورىندەن،
تەبەرىزىن قەبرىندەن
سېزە بىر ناغىلىم وار،
قولاق آسەن آ دوستلار
دنيائىن خوش چاغندا،
ھىندستان تورباغندا.
بېر شاھزادە ياشارمەش،
جەم و جەلالى وارمەش.
تاپىلەزەش دېرەر
كۈزەلەپكە تەنى اونا،

قوناق گلدی ایلک بهار.

اوشاقلار دسته - دسته

اوخودیلا شکسته:

«گلدی نوروز بایرامی

چالیب اوخوسون هامی».

ای اوخوجوم دینله بیر،

عادتمز کوزلدر:

بایرامدا ائل طوی ایدیر،

ایو ایوه قوناق کیدیر،

یشب دوران سورورلر،

خیر دعا ویریرلر.

«ایل نه اوسته دونوبدر»

دیه سوروشور هامی.

اورهك آچان بایرامدر،

یزیم نوروز بایرامی!

بو بایرام شاه اسماعیل

حاضرلاشیر طوبونا.

دنیانین هر یریندن

قوناق کله چک اونا.

هندستانین شاهی دا

بله یر خبر آلدی.

تک اوغلینی چاغیردی،

دیدي: «مریم قوجالدي،

سنیر نه بندر اوغوم

قوناق کیتیمک شاهلارا.

یاخشی باخ، یاخشی نوکره

بلکه کلن بهارا

سنه ده آتان دیسین

خیر ایشین مبارهك.

ایوان اوغول دنیادا،

یزیم ده بیر گلین کورهك».

شاهزاده یولا دوشدی

یزیم آذربایجانا.

گلدی کوردی که، تبریز

فرح ویریر انسانا.

«ارک فالاسی» وقارلا

کوک که باش قالدیریدر.

انسان اوغلی داشلارا

نیجه زینت ووروبدر.

باغ بوردا، باغات بوردا.

مین جوره سوغات بوردا،

بولاق دیزه قدردر،

تبریز وارلی شهردر.

هر ایودن آواز گلیر،

کمان سسی یو کسه لیر،

سانکه یشیر طویا

بوتون ائل، بوتون اربا،

ایله که توپلاشدیلار

طویا عزیز قوناقلار،

بهارین قوجاغندا

دوغدی تازه بر بهار.

گلدی بلکه مین قوناق

کولومه دی باغچه - باغ.

کوزل مجلس قورولدی،

قابل، طبل وورولدی.

آسمانه اوچالدي

موسیقینین ذیل سسی.

کوندوزدن سه چیلادی

شاه طوبنین گیجه سی.

چیل - چراغلار آسیادی،
جوپور - حیران کسیدی.
قطار - قطار دهوهار
هی داشیدی سیم و زر،
بوللی سوغات توکولدی،
تورباق بزه نندی، گوادى.
هامی اولدی سهوینجک،
طوی اوزاندی صبه دهک.
اولدوزار چکیلدیبار،
هاراسا توکولدیبار،
کیچه دوشدی قورخو،
قوناق کلمدی کون طو،
طبیعت جاولندی
شاه میدانی بزه نندی،
اوردا جدیر (*) باشلاندی.
آلما یاناقلار یاندی.
ائل اءتی کوزلدر،
طوبدا جدیر دوزه لدیر.
وصفی کاءه سقمیر
قیزلارین، اوغلانلارین.
اوغلان قوور ئوز یارین.
یله کبزی عادت وا :
اوغلانی سهووزه یار،
جبرایا چیخان زمان
جهر ابله بیر که، اوغلان
اونا چاتا بیلمه سین،
قاجر درتا بیلمه سین.
اگر قیز دوتولماسا،
هیچتی اولماسا،
عادت یله در اوغلان

(*) جدیر - آت چاپماق مسابقه سی

ال چکمه لیدر اوندان.
فقط آچیق دیلمیر
بو گیزلیجه سردر،
عارف اولان آنلاییر.
اوغلان اصرار ایده رسه،
قیز دالنجا کیده رسه،
قونوم - قونشی دالاییر...
او وقت تبریز شهرینده
کوزل بیر قیز یاشارمش.
بوتون وارلی جوانلار
آرخاسنجا قوشارمش.
اونین آدی قهرمش.
گونشدن نور امرمش.
آبا باخما دیه رمش،
گونه چیخما دیه رمش.
او همدمی اولارمش
چیچکلرین، کوللرین،
چمندن آلارلارمش
سوداغینی قهرمین.
قهر سودالی قیزمش،
نازلی، ادالی قیزمش.
لاله یانغی وارمش،
یانوت دوداغی وارمش.
قرلاج - قرلاج ساچلاری،
ایلم - قلم قاشلاری...
اونا مارال دیه ردیم،
داها خوش اولماسایدی.
گوزی نرکس دیه ردیم،
او سرخوش اولماسایدی.
کورالیکده ملکمی،
ظریفایکده چیچکمی؟

مکر کولده، چیچکده
 عشوہ اولار، ناز اولار؟
 یوخ، اونا کل دیجهرم،
 کلین عمری آز اولار.
 تصادفی دکلدر
 اونین آدی قمردر.
 کوزه لپیکده والله ار،
 قمرلره ده کردر.
 قمرله نوگونور
 گوکده کی یکمکشانلار.
 نبریز دیبر: منیم ده
 برده بیر قمریم وار.
 اکر لکه لیدرسه
 گوکده آیین یانغی،
 لکه سز آی دوغورمش
 آذربایجان تورباغی.
 منه قوت ویرسه ده
 حسن - جمالی اونین،
 منی قوه دن سالیر
 عقالی، کمالی اونین.
 دریا کمال دیسه ده،
 ینه قمر دکلدر.
 منجه ذکا، ساده لیک،
 کوزللیکه دلیلدر.
 ساده لیکده آد آلمش،
 ییزیم شرق کوزللی.
 جواهر سز، بو یاسز،
 جلوه نین بیر بری،
 منجه صنی کوزلدن
 میلیون دفعه کوزلدر.
 اونا کوره قمر ده

کوزلردن ازلدر.
 فقط اونین آتسی
 حریص ایش قیزیلار.
 نوزیدن سوروشمامش،
 قیزی ساتیمش یولا.
 اونى نشانلامشدر
 بد هیبت بیر اوغلانا.
 اوخشاهازمش صورتدن،
 همان اوغلان انسانا.
 بو گون شاه میدانیندا،
 قمر چیخمش جدیرا.
 چالیشیر که اوغلانا
 نفرتنی آندیرا.
 قیز قاجیر، اوغلان قووور،
 دوناجا قدر باخ بودورا!
 قمر دالا بویلا نیر،
 آت بئلنده گون یانیر.
 دولور آلا گوزاری،
 باخیر یولا گوزاری.
 یاتیر - آتین بئلنه،
 یئل ساریلیر تئلنه.
 قولاج - قولاج ساجلاری،
 اوزانیر دالا ساری.
 اوغلانی حال آباریر،
 درین خیال آباریر.
 قووور آتی، هی قووور،
 دوناجا قدر باخ بودورا!
 قیز آتی مهمیزله بیر،
 اوغلان اونى ایزله بیر.
 ائل باخیر، ائلات باخیر،

بونون مخلوقات باخیر.
 بیر دیر دوتدی باخ،
 بیر دیر دوتدی باخ.
 منزله آز قالیدر،
 اوغلانی درد آلیبدر.
 چاتا بیلیمیر باخ قیز،
 برده اوچان اولدوز،
 قوور، قوور، یورولور،
 دوتاقدیر باخ بودورا
 قیز باخیر، اوغلان باخیر،
 گوزلرده شیمشک چاخیر.
 منزله آز قالینجا،
 اوغلان قیزین دالینجا.
 شیغیر قوزغون کیمی.
 نوتور فلبنین سیمی.
 هامی دیر دوتدی باخ،
 چاندی، قیزی دوتدی باخ!
 فقط دوتوله اییر قیز،
 سانکه برده بیر اولدوز
 سوزوب گوزدن اینیر تر،
 اوزاقلارا کیدیر تر...
 ❀
 او اولدوزی شاهزاده
 کوروب دالیر خیاله.
 یله حاللاردا خیال
 حاکم اولور کماله.
 اوچور اونین خیالی
 افکارده دایانیر.
 محبتین آنشی
 اطرافندا دولانیر.
 قیزین ساچلاری سانکه،

سالیب اونی کمندمه.
 گوزل آو آولاغنده
 سالار آچینی بندمه.
 شاهزاده جسارتله
 کسیر قیزین یولونی.
 اوغلانین گوزللیگی
 تیره دیر وجودینی.
 قمر دایانیر باخیر،
 سانکه ایلدیرم چاخیر
 اونین شوخ نظر بندن.
 اوغلان سوروشور بیردن:
 - هارایسان گوزل قیز؟
 - تبریز مهالندانام.
 - آلا گوزلرین نیچین
 بیزه ویرمه بیر آرام؟
 - تانیمیرام کیمسینیز،
 بو مجلسه کلمه نیر
 نه ایچوندیر دین بیر؟
 - کدیشیم ای ملک قیز
 نصادفی دگلدیر.
 آنشیم یازماش که
 کرک بورا کله بدیم.
 گوزل کیمه دیبه رار
 بو جدیدا یله بدیم.
 - باغشلا بن منی سیز،
 بوردا سهو ایدیر سنینیز.
 بیر باخیشلا قیزلارا
 وورولماین شاهزاده.
 شیرینین خسرووشی
 دوشونین، سالین یاداه.
 وورولدی ایلک باخیشدا،

ملك دیدی شیرینه.
 کیزلینده بئل باغلادی
 مریم آدلی بیرینه.
 - اینانینیز قلبمه،
 اوره کیمده اود یانیر.
 سبزین باخشینیزلا
 محبتیم اودلانیر...
 - دوشونینیز شاهزادا.
 حربی کیمینیز وار.
 حاضرلقسز هجوم
 کچمهز حربی آداملار...
 - هجوم دکل، سودا در،
 منی جرنلندیره.
 بیر الهی ربادر
 اوره کیمی دیندیره.
 - ینه الهی رباب،
 ینه انگین افکار.
 من یرین قمریم،
 یر قیزی کوکی زلمه؟
 - کوک ده، یر ده بیزیم در.
 حکمران یاران شوق،
 یزه تعظیم ایتمه ای
 هر چچک، هر سارماشوق!
 - منیم کونلوم باشقادر:
 بو گوللر، بو چچکلر
 ازمل کوندن کونلومی
 اسیر ایدیب جلب ایدر.
 وطنین آغ سولاری،
 شباتاق، اویلاق سولاری،
 باشی دومانلی داغلار.

گوللی، چچکلی باغلار
 اوزه ریمده حکم ایدیر،
 منیم روحیم ییله دیر!
 - من اعتراض ایتیم
 طبیعتین حسنینه.
 اونین معصوم قوینیدا
 ییز چیخمشیق آغ کونه.
 لاکن دوشون ملک قیز،
 باشاماساق قایمیسز،
 چوره که محتاج اولساق،
 چلباق اولساق، آج اولساق
 کوزلریم زده البت.
 نورسین اولار طبیعت.
 - راضی دکلم بو،
 سبز داغدا کی چوبانا
 اگر نظر سانسینز،
 طبیعتین سیرینه،
 اونین کیمی دالسانیز
 کوره رسینیز او آبدر،
 یلاردا دا محتاجدر،
 نظر اینده فقط،
 گولومسه بیر طبیعت.
 بو جوب شاهزادانی
 سالدی درین خیاله
 واله اولدی قیزدا کی
 ییله عقله، کماله.
 دیدی قیریز تورباغی
 نیجه جانلار یاراتمش!
 او بیر دها سوله دی
 آذربایجانا آغش!

قمر ایله شاهزادا
 اوزون دانیشتی او کون.
 اوغلان قیزا وورولدی
 بو صحبتده بوسبوتون.
 فقط تجربه سزدی
 دیمك ایچون عشقنی.
 او دوتوردی هر شئیدن
 ایندی اوستون عشقنی.
 قیزی دا جاب ایله دی
 شاهزادانین جمالی،
 نزا کلمی صحبتی،
 خوش دلی، شوخ خیالی.
 فقط آنا - آناسی ...
 ائلبن قانون - قایداسی،
 اونو دوشوندوروردی ...
 اونا کوره او قلباً
 راضی اولسا دا، بعضاً
 کدرلی گورونوردی.
 تئلرینی کون یغیب،
 چکیلیردی داغلارا.
 خوش سرنیلک چو کوردی
 چمنلره، باغلارا.
 قیز کیده نده شاهزادا:
 گوروشکمی - دیدی - ییز؟
 جواب آلدی: ایسته سهك
 ممکن اولور شبهه سزا!
 - ایسته بیرم اوره کدن.
 نه وقت، هارا کلبم من؟
 قمر گولومه یه رك،
 دیدی صباح گوروشك.
 اهلاً بویورار سینیز

ییزیم کوللی خیابان
 کوندوزار بهشت اولور،
 کبجه لری چراغان.
 ❀
 سوزینی دیهر - دیهر
 خیال کیمی اوچدی قیز.
 بیر ده گری دونمیدن
 خیابانلا فاجدی قیز.
 اوغلان باخدی داینجا،
 قیز باخمادی آرخایا.
 بو کیدیش شاهزادانی
 سادی دربن سودایا.
 ترنمه دی یریندن،
 بیر آه چکدی دریندن.
 چولغالادی قابنی،
 درلو - درلو فکرار.
 هر گلده، هر چیچکده،
 کواومه ییردی قمر ...
 ❀
 شاهزادایا آیریلق
 بیر ایل قدر اوزانندی.
 نهایت گوك اوزینده
 جهان لایه سی یانندی.
 ناخیشلی چنیر کیمی
 گولدی کوکین قبه سی.
 یردن کوکه اوچالدی
 کمان سسی، تار سسی.
 شاه اسماعیل طوی ایذیر،
 بوگون دنیا کیفه دن.
 نکجه شاهزادا بیلمیر
 نشئه ندر، کیف ندر.
 ایندی اونین خیالی

دولانیر هندستانی.
 قمر اورا کیدرسه
 سوره جگدر دورانی.
 او دا طوی ایدہ جگدر
 جوان شاه اسماعیل تک.
 اوین دا بخت اولدوزی،
 پارلایا جاق، کوا، جک.
 دراو - درلو خیالار
 شاهزادانی قبالادی.
 ایانک گیجه یدی صبحه دک
 او بیر بوخی دادمادی...
 اونا گوز قیریب ایتی
 کوك اوزیندن اولدوز، آی.
 کونش ئوز فاپوسینی
 سحر آچدی لای بالای.
 روبندینی اوزیندن
 آندی زمره افکار.
 کونشین دوره سنده
 پارلادی سم - زر.
 طبیعت کولومسه دی
 بختور کلین کیمی.
 صبح اولدی، ده کیشیلدی،
 برین، کوکین اقلیمی.
 محبت روح ویردی
 منظره سی دنیاین.
 شعردر هر تپه سی،
 هر دره سی دنیاین...
 *
 بو شعرلر ایچینده
 چانلی شعر کوروندی.
 قمر باغچایا گلدی،

کون بولودا بوروندی.
 شاهزادا سلاملادی،
 اوننی نوازش ابله.
 سانکه شیدا بیر بلبل
 باخدی غنچه بیر کوله.
 محبت دیله گلدی،
 دیندی ایکی نوجوان.
 سهوکی دیالمن زمان
 خیالات چیخیر یاددان.
 بو وقت حس حاکم اولدی
 جوانلاردا خیالا.
 محبتین باده سی
 سالدی ئوز گه بیر حالا -
 اوغلانی دا، قیزی دا.
 شاهد اولدی گوز، چیچک،
 هر شئی تصویر ایشمک،
 ممکن اولور یازیدا...
 اوغلان قبرا دانیشدی
 هندستان دیاریندن.
 آدیندن، شهرتدن،
 آناسنین واریندن.
 سوز آچدی مملکتین،
 صنعت اثرلریندن،
 داغلارین، میشلرین،
 عجایب برلریندن.
 سونرا کچدی عادت
 جلب ایله دی قمری.
 بو پرارده اولمایان
 هندستان عادتلری...
 کیدیب ئوزین کوردرین
 نه دیرسن قمر سن؟

دیدی کیده رم... آنجاق...
 او، قیزاردی، اوتانجاق:
 - آتام، آتام وار منیم.
 اونلار اولوب همدیم.
 منده دگل اختیار
 اگر راضی اولسالار...
 شاهزادا راضی قالدی
 قمرین تکلیفندن.
 دیدی ائلجی بوللارام،
 ابوییزه بو کون من.
 حاضر لایب ائلجبار
 قیز ابویینه کیتدیلم.
 وزیر بیر قوتی ویردی،
 قمرین آناست.
 نظر سالدی اختیار
 قوتبین بهاست.
 وزیر دیدی آچین بیر،
 بیر ممما وار اورد.
 اوننی ییز حاضر لادیق
 دونن غربت دیاردا.
 قوجا آچدی قوتینی،
 جواهرات بارلادی.
 کوردی شاه میدانیندا
 چاییر، قمرین آتی.
 قمر آت اوستنده در.
 جدیر دوزی چکیامش
 سانکه جانلی لوحه در،
 بونلار داش، قاش دگلمش.
 زبرجدله، یاقوتلا
 رسم اولنوب شاهزادا.
 حیران - حیران قمره

نظر سالیب کناردا...
 مسئله آیدین اولدی:
 قیزی سهویر شاهزادا.
 خسیس بیر آتا ایچون
 دها بوندان زیادا
 بختیارلی اولارمی؟
 او، سوزوب هر آدمی،
 بیله بیر تحفه ایچون
 وزیر احسن دیدی.
 جواهر دانیشاندا
 نه کاریم من دیدی.
 بو جواب سهویندیردی
 شاهزادانی، قمری،
 همان کوندن باشلادی
 اونلارین طوی گوناری.
 حاضر لاندی دهوهر،
 زرهندی کجاولر،
 هندستان تورباغنا
 اونلار ایندیلم سفر.
 قمر آیریلاان زمان
 اوتا تبریز اوزاقدان
 کیتمه - کیتمه دیردی،
 بیله ایتمه دیردی...
 دهوهر زینقرولاری
 حزین - حزین چالیردی،
 «کوک مسجودن» گو گلره
 ذیل اذان اوچالیردی.
 قلینده آذربایجان،
 قمر کیتدی اوزاغا.
 اکیم بیلمر دونه جکمی،
 بیر ده دوغما تورباغ...

ناز - نعمت ایچینده
 کچدی اونین گونلری.
 داش - قاشلا بزه دیلر
 ییزیم ساده قمری.
 قاباغندا دایادی
 قوی باغلی کنیزلر.
 حضوربنده باش اگدی
 سرای اهلی سراپر.
 شاعرلر داستان دیدی
 جمالینه، حسینه،
 شوخ شکلی چکدیلر
 ایپکلیرین اوستنه.
 آدینا انعام کلدی
 قاسطندن، عراقدان.
 چیندن، شامدان، مصردن.
 یاخیندان و اوزاقدان.
 فقط بو خوش یاشایش
 یاشتمادی قمری.
 وطن یادا دوشر کر،
 دولدی آلا گوزلری.
 هیوات وطنه دونمک
 ممکنمی در قمره؟
 او قابینی ویریدر
 شاهزادایا بیر کره.
 نیجه دونسین سوزشدن،
 نیجه کیتسین گوزبندر؟
 عشقی ستماق اولارمی؟
 یاری آتاق اولارمی؟
 اودا سهومش قمری،
 عمرنین خوش گولاری
 قمر ایله باشلاش.

محبتنه مین آلتش!
 محبتین آلووی
 یاندراندیر هر زمان.
 اونین باغی، باغجاسی
 خالی دکل آلودان.
 اونین ایلدیر بملاری
 اندیریر هر وقاری.
 اونا اگیلمه یین بش
 تاپلارمی دنیادا.
 نظامینی، حافظی،
 خیامی سلبین یادا
 محبتنه باش اگمش
 بو صنعت دهالری.
 اونلار دا، شاهزادا دا
 دوشوندورور قمری.
 قمر آیریلایا بیر
 اوره کندن، جانیندان.
 فقط نظرلرینه
 کلنده آذر ایچان،
 جکبر وطن تور باغی،
 دوغما آنا قوجاغی
 لایلا دیر قمره،
 دچار اولور غملره.
 اوچور بیر خیال کیمی
 محبت ده، سهو کی ده.
 باشقا عالم وار ایمش
 وطن آدلی سهو کیده.
 اونوندیرار هر شبی،
 غربت ائلده بو سهو کی
 جانلار هر چیچکده،
 هر بیر کلده بو سهو کی.

وطن عشقی عزیزدر
 او، هر شیدن اوجادیر.
 اوین شانلی تاریخی،
 تاریخاردن قوجادیر.
 کونولره کوك سالیب
 اوین درین کوكلری.
 وطن عشقی سولدورور
 غربت ائله قمری.
 بودر اوئی اریدن
 ئوز باغدا شام کیمی.
 منچملر ییلمه دی
 بو نقطه نی خام کیمی.
 یوز مشورت ایتدیلر
 سرایدا کی حکیملر.
 فقط ویره ن اولمادی
 او مرضدن بیر خبر.
 جواهرات ایچینده
 سوندی پارلاق بر اولدوز.
 اوره گنی آچمادی
 شاهزاده به یازیق قیز.
 نیچون قمر کولمه دی؟
 سرای اهل ییلمه دی.
 بلبل چمنسز اولماز،
 انسان وطنسز اولماز!
 ❀
 کونلرین بیر گونینده،
 شاه سرابی ئونینده
 بویوک کاروان دایاندی،
 پنجره دن بویلانندی -
 قمر باخدی کاروانا،
 سانکه دوندی طرلانا.

چونکه تبریز شهربندن،
 قمرین ئوز بر بندن
 کلبردی همین کاروان.
 قمر گوردی که، ساربان
 کیدیر کولگه ایگلره،
 امر ایله دی نوکره:
 - گیت سوروش، ئوکره ن نه وار،
 نیچه در بزم دیار؟
 نوکر تعظیم ایله دی،
 قوش تگ اوچدی سرایدن.
 اونا چوخ شی سوبله دی
 دنیا گورمش او ساربان.
 دیدی: تبریز طرفده
 دومان چو کور ائلله ره.
 یاد ائلی اشغالچیلار
 گیرمش دوغما شهره.
 آهی گوگلره چیخمش
 قادینلارین، قبزلارین.
 نوستیدن دوتولمشدر
 گوزاری اولدوزلارین.
 بوتون ائللر، اوبالار
 عصیان قالدیش اوردان.
 آصلان تگ جواب ویریر
 گنجلرمز اوردودان.
 فقط نه اولدی آرنیق
 ییلمه دیم عزیز بالا.
 بیر سنگره چه وریلب
 هر بیر ابو، هر بیر قالا.
 ❀
 نوکر کلدی دانیشدی،
 بو دهشتلی خبری.

غربت اللهه غم، کدر،
چولالادی قمری.
نظرینده جانلاندی
بوتون قوهوم - قارداشی.
کیمه دیسبن دردینی؟
یوخدی یاخین سرداشی.
ایسته دی قانادلایب
اوچا آذربایجانا.
فقط بو ممکنمیدر
قانادسز بین انسانا؟

بئله بردلی، کدرلی،
کچدی اونین گونلری.
بو دردلی و کدرلی
اریدبردی قمری.
اینان عزیز اوخووم،
قفسده بابل کیمی،
بازبق قیزی سیخیردی،
هندستانین اقلیمی.
بابل قفسه اولسا،
درد چکر، فغان ایلره.
سرابدا بابل کیمی،
غصه لیردی قمر.
ایندی جدبرا چیخماق،
ممکن دگلدیر اونا.
چونکه قول اولمشدر او،
سرابدا کی قانونا.
هر آددهدا رسمیت،
هر باخیشدا اطاعت،
اونی یامان سیخیردی،
او عادت، او جمعیت.

دوشونوردی وطنی،
کزدیکی گل - چمنی.
اوردا پروانه کیمی،
کلدن - کله قونماغی.
ایندی بند ایدیب اونی
سانکه قیزیل قونماغی.

هله سراپدا کی ظلم،
هله عذاب، اذیت.
اوندا او بره قارشی
دوغوروردی کدورت.
لاکن او دینه بیامیر
بو دردینی هیچ کسه،
اوره کینه خال سالیبر
الم، کدر، درد، غصه.

بیر کون فکره دالارکن،
قمر ئوز یاتاغندا.
بیر ناله عکس ایلهدی
اونین کمن اوتاغندا.
قالخدی، باخدی حیه طه،
گوردی که بیر کندلییه
دیوان دوتور جلادلار،
دیبر کوزینی چیخارا!
غضبه جلااد باشی...
آخیر گوزینین باشی.
قمر باخا بیلمه بیر،
اونین بختی کولمه بیر -
کورونده بو حاللاری،
او، کلدیکی بوللاری
خطرلاییر هر زمان،
سیخیر اونی بو هجران.

مرور - مرور فمرین
 سولدی آل بانقلاری.
 وطن - وطن دیمکدن
 یورولدی دوداقلاری.
 حکیملرین دواسی
 اونا اثر ایتمه‌دی...
 کنیزلار، خدمتچیلر
 اوناغندان کینه‌دی.
 بئله کچدی گونلری.
 گوزل بیر یای سحری،
 قالاچایا چیخیب او،
 آلا گوزلری دولو،
 هیزون بیر هیکل کیمی،
 اوزاقلارا باخیردی.
 دردلی، غملی نغمه‌سی
 فلکلری باخیردی.
 خاطرلایب وطنی
 دیردی بو نغمه‌نی:
 ایندی ییزیم وطنده
 چیچک آچیب، گل کولور.
 داغلا، این آغ دوشیندن
 شلاله‌لر نو کولور.
 نسبیج کیمی دوزولوب
 اوچور کوکده دورلار.
 هر بولاغین باشندا
 بیر اوغورلی حیات وار.
 هر باغدا، هر باغچادا
 یقین مجلس قورولمش.
 برچکلره، تئلاره
 کوزل سیق وورولمش.
 جديره نچيخمش ايندی

جوانلار، جوانلار.
 گولدن گوله قونورلار
 بزه کلی پروانه‌لر.
 بوردا خوش باشاسام دا،
 بیه وطن یاخشیدر.
 بویودیکیم باغچا، باغ،
 چایر، چمن یاخشیدر.
 وطنسن خوش گونیم ده
 عمریمه آغیر یوکدر.
 غربت ائله کدریم
 داغلار قدر بویوکدر.
 نه اولار آنا یوردا
 بیر قوش اولوب اوچایدیم.
 تورباغندان توپه‌یدیم،
 اوره کیمی آچایدیم.
 بیر آم چککب اودایدیم
 وطنین هواستدان.
 اونسز کچن گونلری
 عمره یازما یارادان!
 نه وقت قورتولاچاندر
 بو عذابلار، الهی؟
 ندر سنه کوسمه‌یه
 بیر اوره کین گناهی!
 مکر سنین وطنین،
 یوردین، یووان یوخمیدر؟
 قانونیندا بنده نه
 باشقا دیوان یوخمیدر؟
 منیم کیچیک قلبمه
 بویوک عذاب یارارمی،
 نه وقت ساغالداچاقسان،
 الهی، بو یارامی؟

❦

در شمه‌دی هیچ دیلیندن
 اونین وطن کلمه‌سی
 درده، غمه غرق اولدی
 خوش کونی، خوش کیجه‌سی.
 بیر کیجه اویوبار کن
 قمر رخت خرابندا،
 بوخوسنی یازدیلار
 محبت کتابندا.
 تسلیدر بوخو دا،
 کوردی قمر بوخیدا:
 آذربایجانا کلمش،
 ایله بلدی تازه دن
 دوغوب جهان کلمش.
 کوردی گولار، چیچکلر
 دوروبلار سلامنا.
 منتظر در جماعت
 اونین خوش کلامنا.
 قمر نغمه اوخویور،
 اوخودنی سوز بودر:
 گولیم وطن یاخشیدر،
 کویتک کتن یاخشیدر.
 غربت جنت اولسا دا،
 ینه وطن یاخشیدر.
 اونی تصدیق ایله بیر
 باشی قایالی داغلار.
 سنه سنس ویریرلر
 شیر - شیر آخان بولاغلار.
 هر باغا، هر باغچا
 باخیب حظ آلیر قمر.
 وطنین هوا سندن
 اودوب ساغالیر قمر.

فرحله بیر شاهزادا
 باخاراق قمرینه،
 جدیر دوزنه چانجاق،
 قمر اوز کهینه -
 مینیب چیخیر جدیرا.
 آز قالیر که باغیرا -
 سهوینچیندن یازیق قیز.
 ایندی دگل او یالقیز:
 سهوکیلیسی یانیندا،
 چاپیر شاه میدانیندا.
 ایندی قاچا بیامیر او،
 قناد آچا ییله بیر او.
 دونور باخیر اوغلانا،
 اوغلان دونور طرلانا،
 اوچور نیرین دالینچا،
 میدان یاری اولنچا،
 دونور اونی شاهزادا،
 قمر گورور رؤبادا:
 آرزوسنا چاتیدر.
 سهوکیلیسی دوتوبدر
 اونی جدیر دوزینده.
 سهوینچ گولور گوزینده.
 قوجاقلایر یارینی،
 عمرنین بهارینی،
 او تاپشیریر اوغلانا،
 اوغلان آذربایجانا
 وطن دییر قایلرلار،
 بوردا مسکن سایلرلار.
 فقط سرسم دیکسینیر،
 قایلیر بوخودان قمر.
 کورور بونلار بوخیدر...

بوغازی برك دوتولور -
 قهریندن قهرین...
 اولدوزلاری کو کلرین
 شاهد اولور بو ایشه:
 قمر دوشور تشویشه.
 ال آتیر قلمدانا،
 «آبار آذربایجانا»
 سوزلرینی یازیر او.
 سونرا درین بیر یوخو،
 آلیر اونی قونونا.
 اولوم حکم ایدیر اونا.
 جواهرات ایچینده،
 او واردات ایچینده،

سونور غرب بیر اولدوز.
 دردلرینی کاغذا،
 کدرینی کاغذا
 یازیب اولور یازیق قیز...
 بوز مشورت ایتدیله
 سرایدا کی حکیمار،
 فقط وبرهن اولمادی
 او مرضدن بیر خبر.
 نیچون قمر کولمه دی؟
 سرای اهلای بیلمه دی:
 بابل چمنسز اولماز،
 انسان وطنسز اولمازا
 اییون ۱۹۴۶ - اییول ۱۹۴۵

تبریز

منه خاقانین اثرلریندن
 تانیشدیر کچمشین، جلالین تبریز!
 ابدی «کوک مسجدی» اوچوق کوره نده.
 آغلادیر قابیمی بو حالین تبریز!

کووه نیب بیر زمان «ارک قاعه سینه»
 مین بیر هجوملارا گرمیسن سینه.
 یازیب تاریخین آغ سینه سینه
 قدرین، قوتین، کمالین تبریز!

اطرافین دریادر، منسه بیر آدا،
 مهربان قلبه سیغار دریا دا.
 بویوک کله جکه قاناتلانه دا
 شعورین، کمالین، خیالین تبریز!

بهار فوجاغندا دولور سهوينجه
كونولار اولاماق عادتر منجه؟
كوندن ده، آيدان دا كو كچكدر منجه
سبن كوزليكي، جمالين تبريز!

نه شيرين ياراديب ديليني قدرت،
ويريدير حسيني نه طبيعت،
هر نصيب اولاندا شاعره غربت
سيخير منليگني وصالين تبريز!

برلين تسليم اولوب دوشركن آلمان،
كوندن قاباق دوردي ائلين بوخودان.
منه قانات ويردي، عزيزيم ايتان
او جشنين، او بزمن، او حالين تبريز!

ايسترم بايرامدا اول هر بير زمان،
بارلي باغچالارين كورمه-مين خزان.
خندان آرزو ايدهر مدام خدادان
اولماسين كدرين، مالين تبريز!

قهرمانين تفنگي

بو كون كوش بولوتلاري داغيمشدر اوزيندن.
بهار ياغير طبيعتين فرحلي اوز - كوزيندن.
قارلي داغلار آل شفقه بويانمشدر اوزاقدا،
كسر بوخدر ديقايرين كتيرديكي سازافدا.
كوش كولكون، هوا دورغوز، ير آيدين، كوك ايشيقدري،
شاعر كونلوم ازل كوندن ساكتليكه عاشقدري.
طوي بالتاري كئيمشدر آله ييله كه طبيعت،
طبعين جشنينه مي شريك اولمش جمعيت؟
خابر، بو كون جمعيته طنطنه وار، نشه وار،
انسانلارين فرخندن ارييدير بولوتلار.

کون ده آتیب روبندی بزه کلی بیر کلین تک،
 کولر اوزله قوناق گلمش بر اوزنه سهوینچک.
 نه در، نه وار، نه اولمشدر، بو طنطنه نیچیندر؟
 بوتون بونلار ملی دولت، ملی اوردو ایچوندر.
 آذربایجان خاقی دوروب همیشه ایک آغا،
 آند ایچیدر ستارخانین قالدیر دینی بایراغا.
 او بایراغین کولکه سنده حقوقنی آلیبدر،
 اونین ملی حکومتی عالمه سس سالیبدر.
 بوتون ائلار بیر نفر تک ساریلیبدر سلاحه،
 ظلمت کیچه تسلیم اولوب کونش اوزلی صباحه.
 بو صباحی یارادانین عرشه قایخیر نغمه سی،
 بودر کلیر غالب چیخمش فدائیلر دسته سی!
 دسته دکل، ده بزمیدر، دریامیدر آخمادا،
 هر بیرین باخیشندان ایلدیر بملار چاخمادا.
 ایله ییل که، بوتون تبریز بو کون فالخمش قیام،
 «ارک قلاسی» اقتضارلا سانکه دوروب سلام،
 ایله ییل که، ستارخان خاطرلاییر بو قلا،
 اونا کوره بو بایرامدا گولوه سه بیر وقارلا.
 فدائیلر الهام آلیر بو قلا نین بوندان،
 آددیملارین ضربه سندن تیرمه ده خبابان.
 آت بلینده ستارخانا بزه ری وار گنجه ارین،
 تفنک سانکه بزه کیدر هر فدائی نفرین.
 قورالار دا، جوانلار دا سلاح آلمش اینه،
 ان قافادا بیر مرد اوغلان میثیب آتین بلینه.
 اونین کنش پنجه سنه سیغیشماییر اوزنکی،
 شوخ بو یونا بزه ک ویریب قهرمانین تفنکی.
 ستارخانین تفنکنی آباریر او قاباقدا!
 ارن ایلارد هر همین تفنک دایانمشدر آفاقدا.
 او تفنکله مشروطه نی ائلار ایتدی برقرار،
 او تفنکله قهرمانی قالدی بیه یادگار.
 او تفنکی بایراق ایتدی آذربایجان ایولادی،

او تفنگله فداایار بره سردی جلادی.
 آذربایجان! اینانیرام ابولادنین شصته،
 اگر بیر ده یاغی گلسه بو گلشنین اوسته -
 ینه اوغلین او تفنگی چکه جکدر جبهه به،
 نوز قاینندان کچه جکدر دو گوشارده حق دیبه.
 او تفنگله قورویاجاق کوزی کیمی وطنی،
 قارغا - قوزغون کورمیه جک ببر ده بو شن چمنی.
 نه قدر که بو تورپاغا کوز تیکن ببر یاغی وار،
 او تفنگین دوداغندا سرنمه به جک آلولار.

تبریز - ۱۰ دیقابر ۱۹۴۵ - نجی ایل.

شاعر دوستوم محمد بی ریا به جواب

عشق اهلی نهدن ایندیگی پیمانه به تیشمز،
 هجرانه دوزهر، وصلت جانانه به تیشمز؟

م. بی ریا

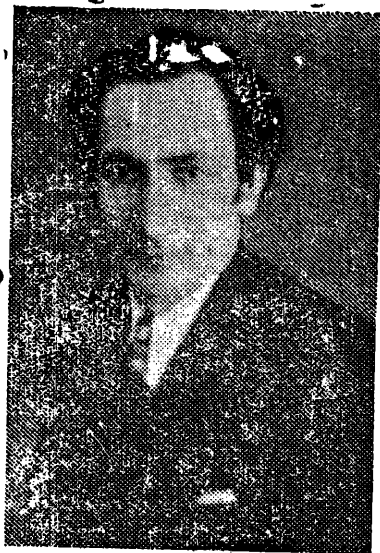
عشق اهلی مدام ایندیگی پیمانه به تیشسه،
 عاشق کیم اولار بس هامی جانانه به تیشسه؟
 عشقین دگری دهرده قالخار، اگر عاشق
 مبن زحمت ایله سرو خرامانه به تیشسه
 عصرین قیزی سهومز سنی، چون کیمی اولسان،
 ناهن او جالب در که - سبجاه به تیشسه.
 القارینه صادق قلار اول دلبر زیبا
 کر سهو کیلیسی قم مان انسانه به تیشسه.
 سن یاره باخیب: گیت! دیبه بیلمز سن عزیزیم،
 عشقین کوحی قلبنده کی طرفنه به تیشسه.
 عشق اهلی صداقده ریاسیز کرهك اولسون
 صدق ایله دولانسین مه تابانه به تیشسه.
 درد اولسادا مین عاشقه تاثیر ایده بیلمز
 وقتنده اونون چاره سی لقمانه به تیشسه.
 سن وصلت جانانه ده وقتنده چاتارسان
 کر دوستلیق الین جعفر خندان به تیشسه.
 تبریز، ۸ ایول ۱۹۴۴ ایل.

اولا بيلمز!

ای دل، بو جهان جمله سی افسانه دگلمی؟
دنیا به اویانلار دخی دیوانه دگلمی؟
زحمت چکوبن خانه بنا ایتمه جهاندا،
بو خانه لرین آخری ویرانه دگلمی؟
شوقی.

یوردسینز، یوواسینز، شاعریم، انسان اولا بيلمز،
انسان نوز عزیز یوردونا، همان اولا بيلمز!
قائی و یا اوچ - بش قارا گوندز - دییه ن عالم،
البته ائلبن دردینه لقمان اولا بيلمز.
«تولمک آيله بیر کورپودز، هر کس که چه جکدر».
لاکن هر نولوم دقنه شابان اولا بيلمز.
جهد ايله دیری کن منه نولمش دیمه سینلر،
سسینز یاشایش وارلقا برهان اولا بيلمز!
توبلا کوچینی، ببرایکه جهد ايله عزیزیم،
هر چای و بولاق اولماسا، عمان اولا بيلمز!
سن نوره کونول ویر بوزی تابان یاشام قعچین،
گون اولماسا، بیل آی دخی تابان اولا بيلمز.
سن چونکه زمستان دیلمه میرن، کله مل ایت،
کیل فصلی اولان یرده زمستان اولا بيلمز!
نوز یوردینی سن چتته تبدیل ایدم ییلسن،
فکرینده داها روضه - رضوان اولا بيلمز.
برارده سوروشن، امین تپدا ناجقدر،
عاجز اولانین دردینه درمان اولا بيلمز.
من دوستونم، آج کوزلرینی یاخشی نظر سال.
دوستلقدامی جعفر خندان اولا بيلمز!

آذربایجان

روادر فخر ایده هر یرده بختیدن اولا راضی،
وطن هر کیمسه یه دنیا ده آذربایجان اولسا.

اگر وصلین نصیبم ای نگار مهربان اولسا،
سنه وقف ایلم بالله حیات جاودان اولسا.
سنین وصلین بهشت عدن در، ای نازنین دلبر،
منه سنسز جهنم در اگر باغ جنان اولسا.
بودر عهدیم منیم، خلق یلر، ای نامور مبین،
منه خدمت ایلم صدقیله تا جانیلمه جان اولسا.
دوتوب ظلمت منی هر سمتدن، ایکن ملول اولما
چیخار آخر بولوتدان کون، اگر بردم نهان اولسا.
ارل کوندن بو عادتدر که، باغ و بوستان ایچره
اولار بزمرد کللر، باغبان نامهربان اولسا.

یقین اصلاح اولار بیر کون تقدیری وار خراب ایندی،
 یتر وصل کله بلبل، اجلدن گر امان اولسا.
 سنین حسنین بیلیر عالم تمامی حددن آرتقدیر
 اودر وصفین ادا اولماز، اگر یوز ایل بیان اولسا،
 بویوک انسانلار ایندین تربیت دائم محبتله،
 تاثیر دنیا سنی تورباقدانکی جانلار عیان اولسا.
 سنی بیدم. اونوتماز بو حزین کونلوم، گوزل یوردوم،
 منیمچون خاق عالم جمه‌سی گر خصم جان اولسا.
 منه گر ویرمه‌لر، یوخ شیهه، تعویض ایتمرم حاشا
 سنین بیر کریمچینله گر همه ملک جهان اولسا
 روادر فخر ابدی هر برده بختندن اولا راضی،
 وطن هر کیمسه‌یه دنیاده آذربایجان اولسا.
 یاشا دنیاده، زبرا جاودان باقیدی بیر ملت،
 نظامی شاعری، جنگاوری سارخان اولسا.

باکو

آذری ملک‌کنده باکو شهرینی جان کورمشم،
 قیمت وصلین اگر جان اولسا ارزان کورمشم.
 هر نه کزدیم بیر کونول غمدن پریشان کورمه‌دیم،
 هر طرفده گرچه چوخ زلف پریشان کورمشم.
 ذهرت حسنین ایتردی یوسف مصری تمام،
 اوردا ازبست ماه کنعانی فراوان کورمشم.
 همت و سعی اولسا هر مشکل یقین آسان اولار،
 من او برده هر چن بیر امری آسان کورمشم.
 شائق و رستم، رسول و راحم و وورغون کیمی
 ثابت و محکم بنای علمه ارکان کورمشم.
 یوخ نگارین شعرین مثلی لطافتده یقین،
 نظم مرواریدی مروارید رخشان کورمشم.
 صحنه‌ارده خلق ایچون آرتیق صفا و ذوقیله،
 چوخلارین خوش نغمه بلبل تک غزلخوان کورمشم.
 هر طرفده خصم ایچون کوردیم عیان طوفان قهر،

حدود آرتیق دوستلارین حقنده احسان کورمشم.
 سایه عدلنده داهی ستالین تک رهبرین،
 شوروی ملتارین هر یرده شادان کورمشم.
 تا باشار دنیا لهلین عنوانی اولسون بایدار،
 کیم اونین فکریله کاخ ظلمی ویران کورمشم.

تبویک

کوکب طالعی یاران، ینه تابان کورورم،
 صحن دنیائی بوتون رنک گلستان کورورم.
 یوخدی بو ملکده بیر ذره قدر غمدن اثر،
 باخبرام ئولکده هر کیسه به خندان کورورم.
 باشا چاندی قارا گون، آچدی چیچک، اولدی بهار،
 بو گوزل بایرامی هر بیر غمه درهان کورورم.
 سیندیریب دشمنی هر یرده سووت اوردولاری،
 او قیزیل بایراغی برلینده نمایان کورورم.
 قهرمانلار یارادیبدیر، باشاسین بئله وطن،
 آذر اولادینی دعوا کونی آسلان کورورم.

غزل

جمع اولار کونلیم، اگر زلفین پریشان اولماسا،
 ئولدوره هجرین منی، وصل ایله درمان اولماسا.
 آز قایب سنسز قیریلسین رشته عمریم منیم،
 یوخ حیاتبین بهره سی، دیدار جان اولماسا.
 عیبی یوخ غمدن توکولسه سینمه گوز یانلاریم،
 غنچه لر گولمه ز، گل آچماز ابر گریان اولماسا.
 آتش هجرینده قوی یانسین یزق کونلم منیم،
 نعمت وصلین بیلمه ز، درد هجران اولماسا.
 اولماسایدی شاعر، علم بیله ناپمازدی صفا.
 یوخ چمنده ذوق، اگر بابل غزلخوان اولماسا.
 تربیت لازمدی خلقه، تا جهان آباد اول،
 اختلاف اولماز دخی دیاده نادان اولماسا.
 بر اوزیندن قوی فاشیزم آناری محو اولسون تمام،
 راحت اولماز خاق، ظلم آناری ویران اولماسا.

لور

بیر یازبق لور شهرده بیر آخشام،
آجیدی، نیت ایله دی بیه شام.
چوره کی گرچه سفره ده چوخ ایدی،
حیف اولسین باوانلنی یوخ ایدی.
پینه دوز بیر کیشی اوتورمشدی،
بساطین دور برده قورمشدی.
بیر کناردا سودان دولی چاناقی،
گوزلیردی او بینوا قوناغی.
چوخ یوبوله شدی او سودا باشماق.
باغلامه شدی اوزی بوتون قابماق.
اونی گورچک لورین اوزی گولدی.
نیله سین بینوا دوشاب بیلدی،
کیشی به دوتدی اوز که، آی پشه دوز،
آلارام بو دوشابی ورسن اوجوز،
وپردی آخر بولین، گوتوردی قابی.
چوره کین دوغرا دی بیدی «دوشابی».
سونرا دوردی آباغه بیر باخدی.
بو سوزی خلقی یاندیریب باخدی:
«دبمه بیچاره لوردی آنلامادی،
بو دوشابین، داداش، یوخ ایدی دادی».

قطعه

ایشینمسن که، بیرى ناپدی بولدا بیر پیس اربک،
پینده گوردی آجی طعمی واردی، بد مزه دی.
بیلندیریری ظامرین که، فاسد سن
که باطنی پیس اولان کیمسه نین اوزی قره دی.

حکایه

بررسی شیشه یو کله دی اولاغ،
بیزله دی، سوردی حیوانی قاباغ.
بولدا اونندان سوروشدی بیر بیکار:
- دی گوریم فارداشیم یو کونده نه وار؟
دیدی - فارداش سوروشما، درد چوخدی.
گر بخیلسا اولاغ، یو کیم بوخدی.

باکو سفری

(پرولولوغ)

دائیش شاعر دوستیم، دائیش قارداشیم،
اولاق سفرینه تائیش قارداشیم.
دائیش او کوردیکین دیاردان دائیش،
آل الوان کئینن بهاردان دائیش.
دائیش بیر آرازدان، کوردن، خزردن،
اونلاردان نه دیدین ییزلره بس سر؟
باکونی کوردینمی، هیچ ده کیشیم؟
نه ده بوروغلار ییر اورمان کیچی
کوکلری ئوبورمی کهنه وقارلا؟
شهر اوبوشورمی ماوی سولارلا؟
نه اویئاشیرمی شیلئاق لیلر؟

چېغدىنمى سادە ھېچ سحر - سحر،
 دالدىمى خلقىن حزين مىسپىنە،
 خۇر درياسىن ترانەسىنە؟
 دوشدىمى يادىنا شەرلىك يە؟
 خىالدىن دوندىمى بىر آغ يىگىنە،
 آلدىمى قوينىنا كوك سولار سنى؟
 چىكىدىمى آردىنجا دويغولار سنى؟
 كىمىن دالغالارلا اوتادىقجا، سىن،
 ھېچ سىجىت آچدىمى سوزدىن، سىنغىز؟
 چاغلايدىن سولار شەر دىدىمى؟
 دى كە ھېچ مەكىمى شاعرىن قابى
 جوشان بىر عامدىن الھام آلماسىن؟
 كىزدىمى سىغىر، شەرەن دىياسىن؟
 دىش كوردىگىدىن، سىن دىش بىر آز،
 سىزدىن كىلەر سىقاتىز اولماز.
 شاعرىن سىنەسى ھېچ بوش اولارمى؟
 اونىن خىالدىن حدودى وارمى؟
 بىزە بابالاردان بىر يادكار وار.
 دىيەرلەر: دىيادا شاعر اولانلار
 مەن كىلمە توبىلار گەلدىن، چېچىگەن.
 ھانى بىر كۆرەدىك، دىشەمەدىن سىن،
 بىلكە دىيەرسەن كە، بوخ... او دا دوزدىر،
 شاعرىن سىقاتى شەردەر، سوزدىر.
 ايسىگەن روحى وار بىزىم ئىللەرىن،
 ھەر سوز مەزرايدىر اپك ئىللەرىن.
 بىزە نە وار كىرك، نە سىقات كىرك،
 كۆرۈپ بىلىدىگەن بىر دىش كۆرەك!
 اوزقلاشان زمان تەرىزدىن قاتار،
 سىزى ئۆتۈرمەكچىن توبىلان دوستلار
 سىزە چېچك آنىب، ال ايلەندە
 اولانلار بىن اچىندە وار ايدىم مەن دە.

او وقت پنجره ده دایانمشدین سن،
 محبت یاغیردی نظر لریندن.
 سانکه سوزمه ده بدین قوجا تبریزی،
 اینده گلردن بیر دسته واردی،
 بیایرم شاعریم او زمان سبزی
 نوزنه جاب ایدن او یاد گاردی.
 بوخ، او گل دگلدی، باغیشلاین، من
 بلکه سهو آله دیم چیچک دیهرکن.
 او ییزیم ائللرین قابی، جانیدی،
 آرزوسی، ایسته کی، هرچانیدی.
 سن اونى سهو ورك بلکه جان کیمی،
 ان عزیز، ان بوبوك ارمان کیمی
 نوزنله باکویا آباراجاقدین...
 بیر اونا، بیر ییزه یانیقلی باخدین.

❦

قطار قاناتلایر، ایتر نظر دن،
 خیالار ایچنده تک قالیرام من.
 سینه مه سیغما ییر دوگون اورمک،
 کوزیمه دار کلیر ائلین قوجاغی.
 سانکه گولور منه بیر بابانجی تک
 بو آنا یوردیمین داشی، تورباغی...
 خیالار، ایسته کلر، آجی دویغولار
 توپلانیر باشیما بیر سرداش کیمی.
 سوزور بیر قوش کیمی افقده قطار،
 من ده دایانمشام دیلسز داش کیمی.
 اودر قوناق کیدیر قارداشا - قارداش،
 منیم کوزلریمده ایکی داملا یاش
 آخیر یاغیما، آخیر سینه...
 سان یانان قلبیمی سوندوره جکدر.
 وارلیم غرق اولور حسرنه، غمه،
 حیاتیم، منلیکیم محو اولوب کیدیر.

اینان محو اولورام ئوزیم بیامه دن
 دنیادا طالعسز یارانمشام من.
 نیچین بو سرلری آچا بیلمیرم،
 انساندا بخت نه در، یا طالع نه در؟
 دیدیر پنجه سیله قابیمی عالم.
 سانکه بو یر منه حبسه خانه در،
 بلکه گوز یاشیدر آخان هر ایرماق،
 اکیل سن سولارین رنگینه بیر باخ.
 دین قیناماسین دوستلارم منی،
 چونکه آچالنامارام آنا وطنی.
 منه مقدسدر هر بیر اوبلاغی،
 صحت سلسله سی، ساوالان داغی.
 اونین هر داشندا بیر یادگار وار،
 داهیلر یتیرمش بو گوزل دیار.
 بو یرلر منمچین آنادر، آنا،
 فقط یاد اللرده دوندی زندانا،
 کلین شاختا ووردی، کاشنین بوران،
 سهومین سهومه سین، بو آذربایجان
 منمچین عزیزدر، منه وطندر،
 فقط شکایتیم زمانه دندر.
 نه ایسه، مقصدن ئوتمه ک باری.
 قطار قاناتلانیب کچیر بوللاری.
 قارا بیر خال کیمی ایتیر نظر دن،
 خیاللار ایچنده تک قلیرام من.

جافادا

کچدینیز بو یاشیل، که نیش دوزلری،
 دیبه که، دوستمین دولان کوزلری
 بعضاً کورور منی، بعضاً ایتیریر.
 بوخ سنین هیکیلین نظریه در.
 کوروزم جلفایا یتیشیر قطار،

شفقدن تاج قوروب وقارلی داغلار.
 اوردا کورکین اوزی دامار - دامارد،
 آزاد طبیعتده بیر نشه وارد.
 کونش خمارلانیر خمار کوز کیمی،
 دکیشیب او برده ارضین اقلیمی.
 قیزیل دون کئینیب هر یاشیل چمن،
 کونش وولقان کیمی یانیر افقده.
 اود دوتوب کورکلرین انگی یانیر،
 بولوتلار اودلانیر، کورکلر اودلانیر.
 اوچور بوواسا قوشلار اوزاقلان،
 اندیریر سورونی داغلاردان چوبان.
 چکپلمش هر یاندان سسلر، هرایلار،
 سانکه طبیعتده بیر آسایش وار.
 نه سولار سس سالیر، نه داغلار دینیر،
 نه یشلر آت چاپیر، نه داغلار دینیر.
 نه ده ایشیدیلر بیر حیوان سسی،
 سانکه اودور تمام آسمان سسی.
 اینان، سوبله سن ده، سوبله مه سن ده،
 کوروروم بولاری، کوروروم من ده.
 کوروروم بیه ده دایانمیسان نث،
 چمندن بیر لاله، باغان بیر چچک.
 داغدان بیر احتشام، قبادان وقار،
 صحرادان ساکنلیک، ائلدن اعتبار.
 بولوتدان کوز یاشی، بردنسه حصرت
 کونشدن آیدیناق، آیدان محبت.
 بولاییب یغیرسان شاعر قلبینه،
 بولار طلبینی نوده میر بیه.
 اینان، سوبله سن ده، سوبله مه سن ده،
 کوروروم بولاری، کوروروم من ده.

آرازی کچه رکن

او آخنام آرازدان کچه رکن باری،
سویله دوشوندیمی کهنه دوستلاری؟
تاریخ خیالنده ورقلندی؟
قلبین آیشدی، قلبین یاندیمی؟
دولدیمی گوزلرین بیر آنلق سنین؟
کیتدیمی گوزلرین قارانلق سنین؟
اغللرین حسرتی جوشدیمی سنده؟
دیدیمی: آی آراز بیر دوشون سن ده،
بیزیم بو ائلره یاغیسان، یاغی؟
آنا یوردهزین داشی، تورباغی
سنین سولاریشلا بولونمش ایکی.
دیدیمی ائلرین اوره کینده کی
او آملار، آمانلار بیر داغا دونمش،
آخان گوز یاشلاری ابرماغا دونمش.
اغللرین اور، کی دردلیدر هله.
مکر بیلیمیرسنمی بو دوغما ائله
هر آغیر زنجیری بیر «قانون» دیه
شاهلار کتیردیلر آراس، «هربه».
نیچون بو دردلردن سن اوزاق اولدین؟
های کچه ز، قوش آشماز قارلی داغ اولدین.
اغللرین ایسته کی بوغولدی سنده،
حقیقت، عدالت قانلی سینه نده
باتیب یوخ اولدولار بیر خیال کیمی.
اغلر ساحلنده دوروب لال کیمی
حسرتله قوبونوا باخدیقهجا، باخدی،
فقط دانغالارین آخدیقهجا، آخدی.
نه سن قورومادین، نه ییز گولمه دیک،
نده زنجیرلری قیرا بیلمه دیک.

چپه

ایندی دانشماغا نوبه سنیندر.

دانش ئوز يوردىندىر، ئوز وطنىندىر.
 دورمادىن قوناق تىك او يىرلاردا سن،
 يىلدىن ئوز ائلىندىر، قوناق دىگىلىن.
 سىنىدۇر بۇ يىرىن ئىشەسى، غمى.
 ياخشىمى ئوگرمەدىن سن او عالمى؟
 هر كىندىن ئوينىدىن كىچىر كىن بارى،
 باخىب دوشوندىشىمى يىزىم داملازى؟
 اوردا دا انسانلار يىزىمكىلر تىك
 چوخمى درد چىكىرلر دانش بىر كورەك؟
 اوردا دا باخىشلار انتظارمىدۇر؟
 اوردا دا حسرتىن نشان وارمىدۇر؟
 يىلىرم كورمەدىن او يىرلاردا آج،
 نه آجى كوز باشى، نه قانلى قىرماچ
 نه حسرت، نه الم، نه غم كورمەدىن،
 يىزىم بو عالم تىك عالم كورمەدىن.
 حاكىمىن ئوينىدىم آخان كوز باشى،
 ياخۇد سىنەسنە اگىلىش باشى،
 اللرى قوينىدا بىكار دولانان،
 حياتدا ياماق تىك ياشايان انسان.
 كورمەدىن بونلارى يىلىرم من دە،
 ايتان سويلەسەن دە، سويلەمەسەن دە.

❦

بونلار خاطرەدر منجە شاعىرە،
 كىرك يازدىقىنى ياخشىدان كورە.
 سن دە بو يىرلارى اوخى دىرىدىن،
 قوى سىنىن شىرىن سىطرلر بىدىن
 يانسىن بو ائىللر بىن امىد چىراغى،
 ائىل كىرك شاعىردىن آلا سوراغى.
 كىرك شاعىر ائىلىن آناسى اولسون،
 اوئىن غم سىنەسى بوشالسىن، دولسون
 هر سحر، هر آخشام تازا سىنەلە،

چيخارسيڻ ائللري بازار صنعتله.
 آرتيقي قصيده نين، غزل يازماغين،
 ملكدن، حوريدن الهام آلماغين،
 ياخود: دانسانلاردان، يراردن اوزاق،
 سونسز بوشلقلارا شعرلر يازاق.
 حربت كوكده در، صنعت كوكده در -
 ديهن شاعر، دكل حقيقي شاعر.
 شاعرين ماياسي بو اللدن كرك،
 سوزلرين منبعي كونولدن كرك.
 دبل اوجي سوز ديمك ياماق كيبيدر،
 كونولسز هر صنعت بوباق كيبيدر.
 او تيز سولوب كيدهر ياغيشدا، كونده،
 شاعر او كسدر كه، يادلار ئويننده
 ديلي دونولماسين، شعري سوسماسين،
 قورسين ائريله صنعت دنياسين.
 او، اگلي باشانسين، ائل سروسين اونى،
 چون بيزيم بو ائللر سهوهر اوغليني.
 سن ده شاعر اولسان، دروشون بونلاري،
 هر شئيدن زنگيندر حيازين واري،
 او بير چشمه در كه، آخار هر زمان،
 اونين بير داملاسين يازيب يارادان،
 بو يوك انسانلاري باشادار حيات،
 سن ده بو كونلردن آلگيلن قنات،
 هنري، صنعتي بو اللردن آل،
 اوچالماق ايسته سن اوچمه آلچال.
 آلچال، ئوز خلقنى ئوكرن دريندن،
 اونين شيرين - شيرين نغمه لرinden
 شعريته، سوزينه بزه كلر آبار.
 صدفى، اينچيني عماندان آختار.

باکو گورو نور

بودر یاواش - یاواش دایانیر قطار،
واغزالین ئوئینده دورمش آداملار.
جوانلار ال چالیر، قیزلار گل سهیر،
قوناقلار واغوندان اثیرلر بیر - بیر.
کهنه بیر دوست کیمی گورو شور هامی،
مسله نیر واغزالین بو ازدجایی.
کاش او دقیقه لر اولایدیم من ده
سبز او ییلمه لری بیر - بیر ائنده،
باکو ئوز قوللارین آچاندا سیزه،
- خوش کلدین - دییه نده - ئوز ابوزیه.
من ده بیر دفعه لیک کورمیدیم باری
نه خوشدر انسانین بو آرزولاری.
او قوبا میدانین کورمیدیم بیر ده،
ایندی دیرلر که اوئین یرینده
تازه ابو سالنمش، تازه باغچا وار.
ده کیشمش دونونی کوردیگین دیار.
بی بی حبیب دوزی، ده نیز قیراغی،
داغلی کوچه سنن توزی - تورباغی،
او آنجاق داخمالار، اگری تینکمار،
ده کیشمش هامیسی تمام سراسر.
ارمنی کمدی ده بیر شهر اولمش،
باکو چیچکلرله، کاملرله دولمش.
کاش که او یرلری کورمیدیم من ده،
انسان ازانماییر چون کورمیه نده.
ییلیرم دانیشماق ایسته یرسن سن،
چونکه. او یرلری ئوزین کورمیسن.
سینه نده بلکه ده مین صحنه واردر،
هر شئی ئوز رنگیله بیر یادگاردر.
آنجاق ایستگمز بودر که، سنن

گنیش دانیسان کورد بیکاریندن.
 باکونین تصویر قوی قالسین سونا،
 بیز ده بیر بالا جا تانیشتیق اوتا.
 صمدین داستانی الیمزده در،
 او هر زمانکی تک دیلمزده در.
 فطرتین ده شرین اوخومشوق بیز،
 نه قدر کوزلمش او یر، او ده نیز.
 خزرین قیراغی، بهار کیجه سی،
 سولارین گولوشی، واپورین مسی.
 دالغالار ساحله چکیان زمان،
 اولدوزلار افقندن توکولن زمان،
 آی داغلار دالبنا آخیب کچنده،
 پنجره ئونینده فطرت ده، سن ده
 دوروبسیر ساکنجه بیر خیال کیمی،
 آیین ایشیقلا ری بیر هلال کیمی
 او گوك ایلر ده جلوه لیرمش
 بمضاً اولدوزلار دا، آی دا انهرمش -
 خزرین آبادان آیدین سطحه،
 انسانا روح ویریر بونلار بیاسه نه.
 چوخ شئی ایشتمشم کورد بیکاریندن
 بیر آخشام «کور اوغلی»، بیر آخشام «وطن»،
 بیر کون ده صمدین «واقف» انری،
 خانقلار دورنن قاجه لری،
 باخود سعید یازان «دومانلی تبریز»
 جانلی خاطره در یقین، شبهه سبز،
 دانیس عزیز دوستوم او یرلر ده سن،
 نلر ایشتمیسن، نلر کورده یسن؟
 سویله بیر صمدی کوردینمی باری،
 اودر شعر استادی، سوز صنعتکاری.
 اودر شعرلردن اینجیلر، دوزن
 نوزین که بونلاری یاخشی بیلیرسن.

اونیلا ایلک دفعه کوروشن زمان،
 دی نلر اوغودن باشلاشدان.
 ایلله بیل ایشدیجه اوره کندهم،
 دیرسن بیر دانا ماکونی کوردم
 اولجه دوستلاردان صمد وورغونی،
 ییزیم سوز وورغونی، صنعت وورغونی،
 بلکه عصره زین توتن سنئی،
 شعر دنیا سنین ترانه سنئی،
 آذر ائلارنین اوغلینی کوردم
 هیچ کسی کورمه سم من اونی کوردم.
 اوین دالغین - دالغین نظرلریندن
 دانیش بیر نه معنا دوشونمیسن سن؟
 دی گوریم کوردیم ییزیم رستمی؟
 بردلی کونلومزین باخین همدی.
 یاددان چپخارتمایان قوجا تبریزی،
 اوره گدن دوست دوتان هر زمان ییزی،
 تبریز قیزلارینا غزللر دیهن،
 «منی اونوتماين کوزلر» دیهن -
 او عزیز شاعری یقین کورنده
 ییزیم دیلمزدن دیپسن سن ده؟
 نه ایشکه تبریزی کوزلر سنئی،
 بلکه اونوتمايب بر ائلار سنئی...
 سونرا دا راجیمی، رسول رضانی
 کوزلر سوز دیهانی، شعر یازانی،
 او انسان قلبین مهندسارین،
 خاقین آرزولارین، خاقین حسلرین
 هر وقت توز شعرینده یازیب سسلرین،
 بوبوک انسانلارلا کوروشدیم سن؟

بئله تمجیله باخما اوزیمه،
 منیم شاهدیم وار، ایتان سوزیمه...

سانما گوزلر بىدىن اوزاقلارداسان،
 ھارابا گيتىن دە بو تور باقداسان.
 مەن دە شېئىلەيم ھەر آددىمدا يىل،
 بىزى آيىرماقنى، بو مەمكىن دىگىل!
 گۈلگەر شېمەشك اولوب چاخۇب كەسەدە،
 مەن يىر آراسلاردا آخىب كەسەدە،
 بولمى كەسەدە چاپلار دە نىزلار،
 نە دە گۈزلىرىم سىزلىرى اىزلار.

سېتالەين موزەسىندە

موزە بىن ئوينىدە دايا تېر ماشىن،
 اودىر عظمتاھ چاناراق قەشەن
 ھېچە تەدە سا كەنجە بىر ھېكەل دورور.
 او نە تەكبرىلى، نەدە كى مەفرور.
 بىلكە ھەر كۈنكى تەك سادە در ۋىنە،
 او يۈز شېئەلەينى آتېپ چەكەنە،
 سوزىر كۈك سولارى، قوجا شەرى،
 بىلكە خېيالىين او تۈنچ شەرى،
 اونى اوزاقلاردا چەكۈپ آبارىر...
 بىلكە دوست - آشنانى كەزىر آختارىر؟
 يادىنا كۈردەبەگى زامانلار كەلەر،
 نە بورۇغلارى كەچەرك بىر - بىر،
 «خانلار» فەلەلە كەيدىر خەبەر،
 بۈيۈك حاضراق وار نە سەجرە...
 او بىلكە دوشۇنەر بىر زىيان اونى
 ھەمان بو بىرلەردە چارىن قانۇنى،
 كەھىز اولاراق آلدى زندانا.
 نەلر اېتمەيدىلەر بۈيۈك انسان؟
 بىلكە او كۈنلىرى سالاراق يادا،
 نە ايسە آختارىر بو كەچ دىنيادا...
 بىلىرىم، كۈرەن تەك تەندىن اونى،

بيزم عصر يميزن ايکيت اوغلونى.
 اونين ساکت باخان نظر لر يندن،
 اوخى بو حياتين معناسى سن.
 اوخى بو موزه يده، کور نهار واردر،
 اونين حياتدان بير ياد کاردر.
 چيخ بو سالونلار، تانى ياخيندان
 کور نهار ياراديب او داهى انسان.
 اودره، باخ، رهبرين جوان چاغلارى،
 آردنجا دولانير چار قازقلارى.
 بوسور هر آد بيمدا بير نقر اونى.
 بئله در حياتين کهنه قانونى؛
 کونى تعقيب ايدير قارا بولونلار،
 حقين اگيله مين بير قدرتى وارا
 باخ او لوحه لره، شکل دگدر،
 اونلار بير رسم ايچون چکيله ييدر.
 هر باخان بيلمه زکه اوندا نهار وار،
 بلکه هر بيرينده قرينه لار وار.
 باخ که، او تابلودا بورانلى قيشدر،
 هر يانى قار، کولک چونا لامشدر،
 باخ اونلار بولوتدر، اودا گونشدر،
 دوره دن داغ کيمى بولونلار کاپر.
 بير پرده چکيلير کونين اوزينه،
 گونش گونده ويلير ينه سور کونه...
 آياغندا زنجير، قوليندا زنجير،
 سبير چولار ينه بير محبس گيدير...
 بودر ساغ طرفده، کهچيک تابلودا
 ساده بير فعله نين ايويدير او دا،
 ينيچاق نوبه سى بو کون بوردادر،
 کورور سن، ميز اوسته تکجه شام يانير.
 اونين ايشيندا گورونمور هامى،
 سبه ساده گلن باخ او آخشامى.

مینارچه انسانلار ایزله مشن یقین،
 اوردا بو ائللرین محکوم طالین
 یاسلی زنجیرلردن آجدیلار آنجاق،
 ایندی بو تابلویا دقت ایله باخ؛
 بو دا بیر صحنه در، کهنه باکودان،
 باخ بیر، ازدحاملا خلق کچن زمان
 چکلیبر بوللاردان چار قازاقلاری،
 ازدحام آخیشیر «دومابا» ساری.
 اوزلرده غضب وار، باخیشلاردا کین،
 دسته نین ئویننده مظلوم ائللرین
 مهربان آناسی، عزیز رهبری
 پولاد آددیملارلا کیدیر ابره لی.
 بو تابلو خانلارین قبریدر فقط،
 بوردا دا یاسلی در سانکه طبیعت.
 باشسز کاروان کیمی آخیر بولونلار،
 گونشین اوزبنده قارا پرده وار.
 باکو ماتملیدر، باکی غمایدنر،
 هر یاندان دسته یله فعله لر گلیر،
 بالیل جوللرینی دوتوب ازدحام،
 انسان داله اسیدر هر طرف تمام.
 اودا کی «قوبا» در، تانیدین اونی،
 ییزیم بو ائللرین عزیز اوغلینی.
 اودز وداع ایدیر کوزلرینده نم،
 درین بیر سکوت، غرق اولوب عالم...
 بونلار خاطره در، ئو کره ن باخیندان،
 من قیزیل باکودا اولدیم زمان،
 ئو کره ندیم بونلاری، ییلدیم که دوستلار
 دی، چک دایش بیر باکودا نه وار؟
 ایندی دایشیرام کوردیکلریمدن،
 آچیرام سینهمین دقترینی من.
 ایشیت عزیز دوستوم بونلاری بیر-بیر،
 بونلار ان قیمتی هدیه لردر!...

بایرام دسته‌سی

باکو ابله ییل که کوزلریمده در،
ینه ازدحاملا آداملار گزیر،
بو آخشام نه قدر کوزلدر شهر،
دوئمیر انسانلاری کنیش کوچلر.
ده نیز قیراغندا باشقا بساط وار،
گزیر دسته - دسته اوغلانلار - قیزلار.
ینه خمار کوزلر سوزیلیر بیر - بیر،
اولدوزلار کوکلردن اوزولور بیر - بیر.
بو کونکی بایراما قوناق کلیرلر.
ینه نشه‌لیدر قوجامان خزر...
بو آخشام اوپه‌را داهادا شندر،
او، نه من کورندر، نه سن کورندر.
بورا اوزاقلاردان کلیپ قوناقلار،
تاجیکلر، تاتارلار، روسلار، قازاقلار،
ارمنی، تهستونای، قیرغیز، ترکمن،
کورجستان خلقندن، ئوزبک اتلیندن
های اگاشیبیدی باخ قطار - قطار،
سانکه اورده کلرده بیر انتظار وار.
من ده قوناقلارین آراسندایم،
قلیم نه دندرسه اولمایر آرام.
باخیرام هر کسه مبن بیر مراقلا،
بیر ئوزبک اگاشیب شوخ بیر قازاخلا.
اونلارین کییمی خیای کوزلدر،
بیرنن اکینده مخمردن یلدر.
یری اپک کییب هم ده ساچقلی،
یری عرقچینلی، یری باباقلی.
بو ملی بالتارلار، ملی قایدلار،
ییل که آزادلقدان آلمش اختیار.
من باخیب بونلارا دوشونن زمان،
بیر کورواتی قوپدی بویوک سالوندان.

هامی بیر نفر تک دوردی آباغا،
 آغیر آددیملارلا کیچدی اوناغا -
 اولجه ملایم، ساکت بیر قوجا،
 سنورا دا بیر بیر اونین دالینجا،
 گلدی آذربایجان رهبرلریندن،
 آغشلار سالونی قالدیردی بردن.
 تیرهدی اوره کدن او بویوک بنا،
 تازادان بیر سکوت ائدی سالونا.
 هامی نیز اگاشدی، نه سمیر، نه سس،
 سانکه سالون اصلا چکمه بر نفس.

حلسه باشلانیر، باخیشلار دونور،
 اولجه رهبره مکتوب اوخونور.
 اوخونور بو برین قدرتلریندن،
 انسانین ایشیندن، زحمتلریندن.
 باکودان، شوشادان، کروف آباددان،
 نذر بارانمشدر بو پرده انسان.
 تورپاغین قلبین چکیلمش قانی،
 بوروغلار بورومش آذربایجان.
 باکونین چواری بیر اورمان اولمش،
 قانی آغیزلاردا بیر داستان اولمش.
 معدنلر سالمش داغدا، ده نیزده.
 قارا قیزیل ویرمن بو تولکه مزده
 هر کاشین آلتندا بیر خزینه وار،
 هر قوی قلبنده بیر دریا ساخلار.
 ایلاتلی دوزلره سولار چکیلمش،
 مهان قوملغندا باموق اکیلمش.
 مکتبلر آچیلمش کندده، شهرده،
 سوادسز تایلیمیر تک بیر نفر ده.
 ۲۵ یاز کچیپ ۲۵ ده قیش،
 انسان طبیعتنه غلبه چالمش...

سونرا دا كورسيه قالخير نوناقلار،
 هر كسبن قېلىندە بىر قېرىنە وار...
 هر كس ئوز دېلىلە، ئوز عادىلە،
 سېنەسى دولىسى مەجىپلە.
 ئوز آنا يوردىندان، آنا ئالدىندىن،
 اونىن جياتنا قاناتلار وېرەن
 خەلقنىن آدىندان دانىشپىر بىر - بىر،
 بو بويوك بايرامى تېرىك ايلە بىر..
 اودر، او دانىشان خانما بىر باخ؛
 او سادە گىيىملى، عادى بىر قازاخ.
 ئوز آنا دېلىندە دانىشپىر؛ نەدن،
 اونىن سوزلىرىنى ھېچ دوشونمەدن
 مەن دە گولومبەدېم او گولن زمان
 قەلمە سېغەدى او وقت آسمان.
 مەنى دوشوندىرىن بو خيال نەدر...
 قەلبىمى جاپ ايدەن ھانسى قورەدر؟..
 بو بىر ئايدا اولمش ازلدن بىرى،
 كېمە قىناماسىن يېزىم آلماي...
 اېستىر گورجى اولسون، اېستىرە قازاق.
 هر كسە ئوز دېلى عزىدەر آنجق.
 آللار تا بىشېكىدن اوخومىش بونى،
 بلكە آزادلىقنى اصل ئانونى
 بونىن اوزەرىندە قورولمىش كە، سەن
 كېمەنىن ئوينىدە اگېلمىسەن.
 جاسە يېتمەگە ياخىندىر اېندى،
 آرتىق، دانىشماغا سوز رەھبىرىدى.
 او قالخير كورسىيە، سالوندا آتقىش،
 او، بو ائلار اېچون آنا بارانمىش.
 بىر گون چىخارنماش خەلقى يادىندان،
 ھېمىشە حال دوتىمىش ئوز اولادىندان.
 دىير: - اوغلانلار بىم سانمايىن كە مەن،

سینین بو بایراما فوق کلیر کن.
 الی بوض کلمشم، هیچ اولارمی بو؟
 بلکه فرقه‌میزین ان صادق اوغلو،
 ائللرین رهبری، سرکرده‌زدن،
 آتشین سلاملار کتیرمیشم من.
 سالون بیر نفسله قالخیشیر بو آن،
 خلقین اوزون سورهن آقشلاریندان.
 تیره‌بیر اوره‌کدن او بوبوک بنا،
 آقشلار سالونی آلیر قونینا...

بو آخشام کبیجه دن چوخ کیچیب یته،
 من هله سوککیتب بازی مزینه،
 نه‌ار دوشونیرم بیلمیرم نه‌ار،
 کوزلریم نوبندن کیچن صحنه‌ار،
 اینان اوزاقلارا آپاریر منی؟
 بلکه خاطریمه سالیب وطنی،
 یته کدرلیم، یته غمیم وار؟
 دیرم منیم ده بیر عالم وار.
 من ده یارانمشام، من ده انسانام،
 قوللیق زنجیرینه نیچین باغلانم؟
 نیچین دانیشماغا دیلیم اولما-یر؟
 نیچین گوز باغمدان کلیم اولاسین.
 آیاتلاردا کیتسین واریم نروتیم،
 سینمه درد اولسین گوز محبتیم.
 دیلیم اول-اولا دینه بیلمه‌یم،
 خلقمین دردینی نیه بیلمه‌یم؟
 فاردانیم آسوده یاشایان زمان،
 من نیه چیخمایم قان دریا‌سندان؟..

نظامی موزه‌ینده

سانما صحتیمز قورتارمشدی سن،
 هله چوخ‌ی قالیر کوردیکلریمدن.
 نظامی موزه‌ین کورورم دوستوم من،

دنیائیں ان قدیم اثر لریندن
 نمونہ ساخانیر همان بنادا
 ییزه ئوز قوبنونی آجندی بنادا.
 فضولی، فردوسی، سعدی، خطائی،
 نظامی، خاقانی، حافظ، نوائی
 دانیشتی بیزاره کهنه ایامی.
 کوردیک بیر اوتاقدا قوجا خیامی،
 الینده گل رنگلی باور پیاله،
 درین باخیشلارلا کیشمش خیاله.
 تله بیل باشنی قاندیریب هردن
 اوخویور یازدینی رباعیلردن...

۹ مای-غلبه گونی

دورت ایلدن آرتیقدر بوبوک بیر شهر،
 یاتمامش سحر دن سحره قدر.
 دورت بهار کیچمشدر، دورت بورانلی نیش..
 اوزون کیچه لرین سرداشی اولمش.
 قلبی تیرمه مش بوران اولسا دا،
 او بیلمش مین ئولوم، مین قن اولسا دا،
 پرلر توپ آغزیندا اوچسا هوادا،
 او غالب چیخاچاق فقط دعوا دا.
 نیچه قیزلر افقلرده دان،
 سحر غالب چیخیب ووروشمالاردان
 کیچه سنگرینی بوشالیدی بنه،
 چکیلر داغلارین انکارینه
 بو کون کونشدن ده قاباق دوران وار،
 دولدیرمش کوچهنی ساییز آداملار.
 شعارلار، بایراقلار الده قیرمزی،
 باخ باکونین اوغلی، باکونین قیزی.
 بنه دسته - دسته آخیشیر تمام،
 تیرهدیر شهری بوبوک ازدحام.
 بو کون غالب چیخیب قیرمزی اوردو،

غابه بايراغين براكينده ووردى.
 او دا كوش كيمي قوودى كيجهنى،
 قوودى آوروپادان دومانى، چنى.
 بو كون طبيعت ده، شهر ده شندر،
 انسان دا، كوش ده، سحر ده شندر.
 شندر خمار كوزلر، خمار باخشلار،
 هر كيجيك اوره كده بير كائنات وار،
 آرتيق باخيندادر وصال دملرى،
 آتالار واردركه، درت ايلدن برى
 دير بو كونلرچين باشايرديم من،
 ظفرله قابسجين اوغابم جيهه دن.
 بونلار بير داستاندر اطرافلى بازساق؟
 گلنلر واردركه، دورت ايلدر آتاجاق
 كوربه بالاسينى باسيب قلمينه،
 اربنين يوللارين كوزله بير يته.
 قىزلار دورت ايله قاباق آيريلان زمان،
 سه وديكى اوغلانين دوداقلاريندان
 يادگار آتمشدر او وقتدن برى،
 فقط احتراصلا كيجمش كونلرى.
 اشدى هجران اوسته قام چكيلمش،
 آرتيق حسرت كينمش، الم چكيلمش.
 قاباقدان خوش كونلر، خوش آيلار گلير،
 دنيا نفس آليز، حيات دينجه لير.

گوريش گونى

سيخديق دوست الينى بير آل سحرين،
 بير كون كوريشينه كيتديك رهبرين.
 او كون سه وينيديم بير اوشاق كيمي،
 دوكون قليمده گور بولاغ كيمي
 قاينايب داشبردى بوبوك آرزولار،
 منجه هر كوروشين بير معناسى وار...

بویوک بیر اوتافدی، نورتو کلی بیر میز،
 او، هر شئیدن ساده، هر شئیدن تمیز
 بیر شرق سالونیدی... گوره نلر بیایر،
 کیجیب اگلشدیلر قوناقلار بیر - بیر.
 کلدی بو ائللرین آناسی شادان،
 کلدی حال دوتماغا قوناقلاریندان.
 ایله که حرملاه سیخدیم الیندن،
 دینیپ دانیشماغا سوز تاپمادیم من.
 اوره ککر دوگونیب دانیشان زمان،
 دینیپ دانیشماغی باجاره بیر انسان...
 کهنه بیر دوست کیچی دانیشیر همی،
 بیرى تعریف ایدیر بویوک بایرامی.
 دییر بو ائللرین محبتندن،
 مهمان نوازلقدان، تراکتندن.
 دیگرى خاطره دانیشیر بیر آز.
 دییر گورمه، بنجه آدام ایشانماز.
 بشرده بو قدر اختیار اولار،
 هر شئیدن آسوده، بختیار اولار.
 بیلیمه عمریشده آج قالماق نه در،
 ایشسز کوچهلری دولانماق نه در.
 اینان بو قورغویا مات قالیر انسان.
 رهبر نوز یریندن قایخیر بو زمان
 دییر: «خلقمیزین آدیندان قاباً
 سبزلره تشکر ایله ییرم من.
 سیز ییزیم ائللره قارداش اولدونیز،
 هر زمان بیر یاخین سرداش اولدونیز،
 بیر اولمش تاریخده بو ائیلین آدی،
 طویمز، غمیمنیز آبری اولمادی.
 دیایمز بیر اولدی، عادتمز بیر،
 سیزین هر دردیشیز چون ییزیمکیدر،
 ییز عزیز دوتموشوق هر وقت ایرانى،

بو یو کدر ناربخده او یرین شانی.
 بونی هیچ کیسه ده نهی ایده بیلمهز،
 اونین فردوسی، سعدی بیلمهز.
 بولمهز بیر آدی وار بیانلر بیلیر،
 او نامرد لرده بولن دکلدر!
 بیز بوز قوشومزی اوجوز دوتماریق،
 اونین دوستلینی هیچ اونوتماریق،
 آللین عادتیدر ییزده هر زمان:
 قوشونین حرمتین ساخلایار انسان.
 ایندی آرزوم بودر بیر زمان سبز ده
 باپرام ایده سبز بوز بولگه ییزده.
 بیز ده قوناق کلک او کونلر سیزه،
 سبزین آزاد اولمش ائللر بیزه.

باکودان آیریلار کن

بیه ده دوستلارلا دولمشدر واغزال،
 منه غم کتیردی نه دنسه بو حال.
 چونکه آیریلیرام ائلدن، اوبادان،
 کوزیم او براردن آیریلیر بیر آن.
 بورغون باخیشلاریم ملول، انتظار...
 سفر پالتارینی کتینمش قطار.
 او، گور نفسی آلیر دریندن.
 تکرار هرا نیب قوبور یریندن.
 دالیمجا ساللایر المرده دسئمال،
 منی چوانغلاش یابانجی بیر حال.
 کوزلریم دیکیلمش اوزاق بوللار،
 قلبیمی فکرار چکمشدر دارا.
 باکو اوزاقلاشیر نظرلریمدن،
 آجیق پنجره نین قاباغندا من
 هله دایانمشام، کوزیمده نم وار،
 کونشی آردیندا گیزلهدن داغلار

آرتیق کولکه سالیږ؛ باخ یاواش - یاواش،
 قارا بابونجیلی هر قایا، هر داش،
 نالخیږ بوسقودا کی بیر قاجاق کیمی،
 کوللار قارانلیقدان سائکه داغ کیمی
 یر حکمران اولوب گیئینیر قارا،
 کیچه حکم الیدر قارانلیقلارا...
 فقط اوزاقلاردا بیر اوچاق یانیر،
 اوئین اودلارینا دونوب فیزلانیر،
 آتیه جان آتان پروانه‌لر تک،
 عصرلردن بری بویوک بیر اوره‌ک.
 او قلب تاپندیرمش نوره انسانی،
 او اودلار تانیرسی زردشتی تانی!
 اودلار مسکن سالیب قیزارمش بوردان
 دیبرلر ازلدن بو دوغما بوردان
 سجده به الله‌شدر انسان ابولادی،
 تاریخه زینتدر بو برین آدی.
 اوره کار اوولامش کوردیکیم او نور،
 ایندی دالغا - دالغا آلیشیب دورور.
 او نه احتشاملی، نه ساده‌در، باخ.
 ایندی بیر معبد تک باشامیر آنجاق.
 داشدان ایلان کیمی دیل آچان اودلار،
 ایندی اولدوزلار تک ساللائیپ یاتار.
 هر داغین دینده بیر مسکن سالان،
 دنیانین حاکمی او قادر انسان
 چپخمش ساده‌لیگین چرچیوه‌سندن.
 بایاقدان بیر اوچاق دوشونه‌رک من
 دقتاه باخدیغیم ییزیم شهردر.
 او آلوو دگلدر، قهقهه‌لردر
 کنیش کوچهلردن اوچالیر کوکه.
 او، بیر مایاق کیمی بونون ئولکه‌یه
 دائم ایشیق سالان باکودر - باکی،

او بو قارانایین قوجاغندا کی
دیلسز کیجه لرده یانان گونشدیر،
نوری افق لردن چکیلمه شدیر.

❦

قطار کیدیرسه ده، گینه بیر اورهك،
نه پیسدر دنیا دا وقتسز سه ویشمك.
سوزرا دا آیریلایب دوشمك هجرانا،
طبیعت ظلم ایدیر بعضاً انسانا.
دبدر بیر سینه نی مین یابانچی ال،
فقط نه اولوم وار، نه ده کی اجل.
بلکه بیر آیریلیق! ساده آیریلیق،
اولومدن، اجلدن مین دفته آرتیق...

آراز کناریندا

آچدی گوزلرینی آبدین بیر سحر،
ینه پنجره مدن دوشن شفقار
دور، دیه چغیردی شاعر دوستنی،
شاعر پنجره ده دوتندی پرستنی.
آراز کناریدر، بریر قطار،
قووز بر - بیرینی ینه داغالار.
ینه ده قیوریلیر هر کیچیک لیه،
بعضاً ده سولاردان بارانیب تیه
چارپر قایالارا قان ایشمش کیم،
تیره بر داغلارین، داشلارین قلبی.
آرا بیر گورونور کیچیک داخه لار،
غم یه عطاریم، منبدر اونلار.
ئوز آه یوردنن قدریدر او،
سین هر شعرین زینبدر او.
اونلار اولماسایدی سن آغلامازدین،
قلبین دقترین وراقلامازدین.
یازمازدین بو قدر غملی داستانی،
سنی دیلاندیرن اونلاردور، تانی.

شعر

ساقی، خمار - خمار باخیرسان ینه،
قابیمه اود دوشوب بو نازدان منیم
نیچین قیرمیزیدر جامداکی باده؟
ییلدین خوشین کلمیر بیاضدان منیم؟

من اونسر دا مستم، دریادر غمیم،
بیر کون آیریلماش غمدن عالمیم،
دولدور پیاله می غرق اولمش کمیم،
چیخا تا دریندن، دایزدان، منیم

ساقی، دایانمسان الدہ پیاله،
ینه باخیشلارین کینمش خیاله،
الندہ دوتدیشین بیر دسته لاله،
بو اولدی قسمنیم بو یازدان منیم.

یقن بو حالیمی دویمسان سن ده،
من هیچ ایچمه بیردیم دوستلار ایچهنده
آماندر سرحدی قطار کیچهنده
دولدر پیاله می آرازدان منیم!

شاعر، مقصدینی دوشونمیش من،
آرازی باده نك ایچمك ایسته سن.
بل که پیاله یله قورتاران دگل،
اونی قورونماقمی؟ بو آسان دگل!
قاشیقلای قورتارماز سو دریالاردان،
آلوولا، آتساه قوروماز عمان.
آراز قومسینی بو ائلدن آلمش،
غماره آلیشان کونولدن آلمش.
بلکه هر اوره کده مین بیر آراز وار،
مونهور آرازداکی جوشفون دالغالار.

ایسته سن بونلاری قوروداسان، بیل،
اولجه ائلارین گوز باشلارین سیل.
سیل بو اورده کلرده یر سالان غمی،
قالما سین نه آراز، نه هجران غمی!

ته پیلوغ

ایندی اوتورمیشیق بودر بیز قوشا،
بنه گوزلرینه ایدیب تماشا
گزدیکین یرلری کورورم تمام؛
ساکت بیر اوتاقدر، دیلسز بیر آخشام.
آی دا بیزیم کیمین گوکلرده لالدر،
سانکه یرلر لالدر، گوگلر ده لالدر...
داها دانیشمیرسان ییلمیرم نه دن،
قاردش فولکه سنده گوردیکلریندن.
یوخسا دیرمنکه... یوخ... او دا دوزدر.
شاعرین سووقانی شعردر، سوزدر...

۱۰ دیقابر ۱۹۴۵ - نجی ایل.

آذربایجان

هله اکیلیمیب دیزلریم منیم،
چونکه او دیزلرین دایاغی سنسن!
❀
دیم ده وورغونام، دیوانه سئما،
من که، نوز اوغلینام، بیگانه سئما،
بیر شمعسز، آتیشز پروانه سئما،
یاندیشیم اودلارین اوجاغی سنسن!
❀
چوخ وقت امید ویریر بو ایللر منه،
کلیب قوشولورلار چون ائللر منه،
آچیر نوز سربنی کونوللر منه،
دیر: - یوردمزین قوناغی سنسن!

عزیز آذربایجان، ای گوزل دیار
آنامین مهربان قوجاغی سنسر!
کونول طرلانینین اوجوب قوندیقی،
اونین چوخ سهودیکی بوداغی سنسن!
❀
سنسن دوشوندیکیم، سنسن آندیشیم،
منیم بو دنیا دا آرخالاندیشیم،
یتر آلیشدیشیم، یتر یاندیشیم،
شرمین، قابمین سوراغی سنسن!
❀
قوی آچسین کونایمی سوزلریم منیم،
سندن نجات امور گوزلریم منیم،

نه اولارکه، کونلیم بیر لاله اولسا،
 بهارین آندنه پیاله اولسا،
 آزادلق دنیاا شلاله اولسا،
 اونین قاینادینی بولاغی سنسرا!
 سببخسادا نه قدر روزگار منی،
 یاندیریپ یاخسادا انتظار منی،
 بوغماز فرطنالار، دریالار منی،
 چون آغیر کونمین مایاغی سنسن!

قوی ییلسین ای وطن، هر آچاق یاغی،
 سولسون او کونلینن امید یارباغی،
 سن بابک یوردیسان، آذر تورباغی،
 آصلانلار اوبلاغی، پاتاغی سنسن.

ییلینلر اگیلمه ز او شاه وقارین
 ئونینده هیچ زمان غصبکارلارین،
 کوندوز کونشیسن ییزیم دیارین،
 کیجه یاندیردینی چراغی سنسن!

یان، ای گونش!

سن ای فضالارین قوجا طامتی
 بهزه بو تورباغی، بو طبیعتی.
 اوخشا تئللریله انسان اوغلینی.
 او احتراض دولی، او حسرت دولی
 اورده کلر اوچالسین بلکه داغ کیمی،
 سن ای گوک اوزینده بیر بایراق کیمی
 باشنی سلایب دایانان گونش!
 ییلیرم سنی ده بیر زمان، گونش
 زردشت بو یرلردن قالدیرمش کوک،
 دیمشکه ویر ایشیق ییزیم ئولککه به...
 ای سونسوز بوشلوقدا یانان حقیقت!
 تک سنه، تک سنه اینانمش فقط
 آزادلق نشه سی - بو مظلوم انسان،
 سن ییزدن بو کسککه، ییزدن اولوسان.
 سنسن آزادلغین سونمه بن نوری،
 سن او عظمتی، سن او غروری
 ییلیرم بابکدن آلدین یادگار.
 سنین هر تئلنده بیر خاطرات وار...
 یان بو دنیا لارین قلبنی قیزدیر،
 یان بو ایلمک عشقمز، سون آرزومزدرد:
 ائایین باشی اوسته گونش سونمه سبن،

تاریخین تکرری کبری دونمه سبن.
 بیر ده قایتماسین او هجران، او غم،
 یان، سنین عشقینه بو یر، بو عالم
 چیخسین پنجه سندن قارالیق لارین،
 یان که، بوز سینه سبن بورانقلارین
 سنین شعله لرین اریشسین، سن یان!
 نورینه غرق اولسون سونسوز آسمان.
 بو ائایین گوزلری سنده در فقط.
 بیر پروانه کیمی بو یر، طبیعت
 باشنا فیرلانیر نیجه ایملردر،
 دییرلر او یانیر نیجه ایملردر.
 آی دا سندن آیر نوری، اولدوز دا
 ییزیم اودلار یوردی بو یوردوموز دا!
 ییزیمچن وطن تک عزیزسن - عزیز،
 اگرچه بیر زمان آیریلدیسا ییز:
 من حبسه آلدیم، سن ده سورگونه.
 فقط آیریلما دی قایمز ینه.
 چیخدیق عصرلرین داش زندانیندن
 یان ایندی ای گونش سن. یاخیندا یان!
 او کونلر، او آیلار ییزدن اوزاقدرد.
 یان که، ائیل ایچنده اوزومز آغدر!

تبریز

جلب ایدیر قلبی وورغون کیمی باخ،
قوجا شرقین قوجامان بیر شهری.
من وورولدیم اونا مقنون اولاراق،
نک اودر کونلومین امید سحری.

او سهویرکن منی، نوز یاوروسنی،
سانکه بیر هجرانا دوزمش آنا نک.
بیایرم من ده اونونسام کر اونی،
داها عمریمده اوزیم گولمه یه چک.

بو حقیقتدی، دییرلر وطنین
حقق آرنیقدی سنه بیر آنادان.
وطن اوغروندا جانیندان کچنین
قلاچادر آدی تاریخده نشان.

قوجا تبریز، قوجا شرقین اوره کی،
قویدین هر نبضاه تاریخده بیر آد.

آذرستان ائلنین هر دیله کی،
سن دوکوندیکجه اولور غمدن آزاد.

سن دوکوشارده بوی آندین، یاشادین،
سینه کردین ان آغیر گونلره نک.
قزلبیل تاریخه قورشونلا آدین،
قوجا تاریخ بو آدا فخر ایدمه چک.

یز کوروشدیک بیر آنا، بیر بالاک،
سن محبتله ده سیخدین الیمی.
چیرینیر قوش کیمی کوکسمده اوره ک،
من ظفرلرده گورورکن ائلیمی.

بو شرفدر منه، آذردر آنام،
(آذر ارغلی) بو آد آندیمدی منیم.
اونین اوغروندا قانیملا بویانام،
منه مندن چون عزیزدر وطنیم.

غزل لدر

نه قدر یو دل زاریمده صبر و تاب اولسون.
کل ای گوزل که شب سناخ ماهتاب اولسون.
کل ای ستاره بخنیم، خلاص اولوم غمدن،
طلوع صبح امیدیمله فتح باب اولسون.
کل ای نگار که کاممده زهردر سنسین،
اگرچه آب حیات اولماسین، شراب اولسون.
کیجه نی صبحه کیمی آغلارام فراقنده،
محالدرکه گوزیم آشنای خواب اولسون.

اسپر زلف اولانی من که خانه بردوشم،
 او خانقاهی الهی کوروم خراب اولسون.
 اگرچه خوشدر ایده کبر و ناز یار، ولی،
 صلاح اودر آرادا مختصر حساب اولسون.
 دگل بو بازی شطرنج، عشقدر صفوت.
 قمار عشقه کرک دورۀ شباب اولسون.

یا منی گوشۀ چشمنله کوزیم یاد ایله،
 یا اسیرم، منی بو قیدیدن آزاد ایله.
 هنریم مهر و وفادر، امکیم جور و جفا،
 ایله انصاف بو سودایه منی شاد ایله.
 باور ایله که گونول خانه سیدر کعبۀ حق،
 ایشمه تخریب، چالیش کعبه نی آباد ایله.
 نه نمر، ناز ابد سن اهل نیاز کوزلیم،
 ممکن اولدیقجا نیاز اهلنه امداد ایله.
 دوتالیم ویردی طبیعت سن ایچون قدرت جام،
 توزینی خلقمزه کیم دیدی جلاد ایله.
 تودهنین ناله و اشکی سنه گر زحمت اولور،
 چاره بالنیز بودی لاغیر اونا داد ایله.
 هر نه اکسن بو یقیندر بیچه جکسن ده اوی،
 ایندی گونلون نه ده ایسترسه پرزاد ایله!

ایدیم نه چاره الهی که یار یاریم اول،
 رفیه تا سبب عز و افتخاریم اول.
 فراق یار خزان ایله یب بهاری منه،
 مکر او کل اوزی کورمک منیم بهاریم اول.
 نولور که باده وصلیه ست اولام بیر دم،
 ایچمه تار سر زلف یار تاریم اول.
 دیدیم اوره کده کی گیزلین سوزیمی دلداره،
 امید وار او بیاییم صلاح کاریم اول.
 نولور نکاریم ایده ناز، من نیاز ولی،

آياغنا اوزومي قويماق اختياريم اولا.
 نولور كه جانيمي جانانه ايلهيم تقديم،
 كه ثبت صفحه تاريخه يادگاريم اولا.
 بو شرح حالمى اشكيمله يازمشام صفوت،
 كه قبريم اوسته منيم لوحه مزاريم اولا.

❦

خوشدر اى دل موسم گل يار اولا، گلزار اولا،
 ياده نوش اولا آواز اولورسا تار اولا،
 صبح اولا، نرمك نسيم صبح مشك افشان اولا،
 نم نم باران، گلستان ايچره گوهر بار اولا
 دلگشا اولماز گل دل اهل عرفانه مگر
 قطره اشك آشنای صفحه رخسار اولا.
 سينه ده خوشدر بانا دل شمع تك شعله چكه،
 يانديرا اطرافدا هر گونه خس يا خار اولا.
 حوزة اصحاب معنى محفل ارباب دل،
 بزم عشرت اولماز الا غم اولا، غمخوار اولا.
 هر نه دن خوشدر محبت اهلينه صحبت ولى،
 اهل دل بزمنده درد دل كرك گفتار اولا.
 دل آدى بهتاندرد عشقين دردى اوندا اولماسا،
 كارگر آدى دييلمز بير كسه تا كار اولا.
 درد دل عشق انسانا مخصوص چكيمينه عشقدين،
 ديدة دلبر اولور دلگش اگر بيمار اولا.
 كيمسه ناموس شرف ايستر وطندر عهده دار،
 اولمارام لاقيد صفوت، منزليم كر دار اولا.

❦

عمر ايله ديكجه بير ايله ديم بو جهاني من،
 كل درمه ميش بهارده گوردوم خزانى من.
 بو مبددين ازله قويوب قبله سيني كچ،
 معذور دوتمارام بو ايشه آسمانى من.
 حاشا كه دز عشقيمى گيزلى دوزم بلى،
 جانان اولورسه مايلم اولسون بو جاني من.
 وار اخلاف مشریمز شپخان منيم،

اول جنت ایستر آذر آباد گانی من،
 انسانلار ایچره وار وطنین سهومهین اولا.
 یانک منم که چوخ سهوهرم خانمائی من.
 اکدیم کونولده تخمینی مهر و محبتین،
 یازسام یقین کتاب اولو بو داستانی من.
 وپردی نه گل، نه میوه نهال محبتیم،
 یوزلرجه ایلدیم بو آجی امتحانی من.
 یارب گر کدر عاشق اولان رنجه نوش اولا،
 یا خمیدر که نکجه گوریدیم جفائی من.
 ای عشق سن نه سن نه گوزل سن که غمترین،
 مشتاقی گورمشم هامی پیر و جوانی من.
 سوزسز اوره کده هر کسن ئوز آرزوسی وار
 منجه بودر گورم کل آجیب آشیانی من.

باکودان آیریلار کن

کلدی زیارته سنی، ای خاک، ابولادین،
 ایلر بوینجا جانمه قوت ویریب آدین.
 اودلار یغینجاغی برین آلتنده سنده در،
 یوخسا سبب اودر که، سویوقلاردا سولمادین.
 ای شان و شهرتی دوتان آفاقی سربسره،
 ای قهرمان دوغان آنا، ای م بان قادین.
 ش قال، گوزل یاشا، آنالار یوردی ای وطن،
 ذات کمندینه ئوزبوی چونکه سالمادین.
 دشمنلر ئولکه سنده اسیر پرچمین سنین
 قاتارماغا فاشیزم ایلین آواره قالمادین.
 تاریخ صحیفه سنده یازیلش فضیلتین،
 فخریمدی بو که، اونلاری تاپدین، اونوتمادین.
 عرفانه دوغری عام و تمدن یولون دونوب،
 درک ایلدین ده معرفتین لذتین، دادین.
 آچدین سعادنین یولونی خلقیوه بوگون،
 گوردیم سنی که، بیر کیجه اولسون دا، یاتمادین.
 باکو، ۱۵ مای ۱۹۴۵-نجی ایل.

میرزہ جلیل نامہ

محیط چہلدن انسانلاری عرفانہ سوق ایتہک،
اولور ممکن ذکادن، اولسا الدہ مشعل فطرت،
سعادت خدمت ملتدر، آنجاق کیسہ ایستہرسہ،
ظفریاب اولماغا لازمدر اولسون ہمت و غیرت،
نیجہ باور اولور بینایہ نایینا اولا رہبر،
کریک ارشاد ایچون آیتہ اولسون صورت و سیرت،
مکر ہر طفل ابجد خوان اولورمی ملا نصرالدین،
قلعی پرچم حریت اولمش، دقتر فکرت،
وطنہ عاشق شیدا جلیل القدر اولان ملا،
باشاہین حرمتی دنیا دورینجا، من آیم عبرت،
کچنار یادینہ اشکم کوزومدن چشمہ تک آخدی،
گلنار دہ منیم حالیم فقط تأثیر ابدیب حیرت.

بویوک داهی له نیننه

سن نایمه عصر سن ای شمس سمادت!
دوغدی سنی حق، ویردی جهان خفته زینت.
درس ویردی سنه، بسله دی کک تک قوجا مارقس،
قویدی آدووی مشعل وجدان حقیقت.
دنیانی کونش تک ایله دین عربله روشن،
اولدی یز اوزی حق سهومن انسانلارا جنت.
آلین وطن اوغروندا اله قیرمزی بایراق،
چالدين او قاری زهرلی دشمنلره ضربت.
آزاد ایله دین ئولسکه نی، گولدی آنا تورباق،
کولدوردی بوتون خالقنی، شاد ایله دی خوشبخت.
سن آرخاین اول، ائللره حامیدر ستالین،
مظلوملارا دنیاده اولوب خوان کرامت.

یوخ منده ایاقا ایدم اوصافنی تعریف،
چونکه کونشبن مدحه یوخ ذرده جرئت،
لاکن سورونه عاشق اولان کوی وفاده،
بلکه چاتا بیر کون ایده معشوقی زیارت.

داهی رهبر ستالینه

قالهشام عاجز حیران نه یازیم وصفنده،
قطره‌بیم من نیجه درک ایله‌بیم او دریانی.
کر آلام ذره کیمی، ذره قدر سندن ایشیق،
ایده‌رم مدحین ایله بر اوزینی نورانی.
بر کونشبن، بشریت آلیر الهام سندن،
وار بوتون خلقلرین حق سوزیمه ایمانی.
سن سعادت قایسیین آچدین ازلدن بشره،
سن چراغ‌بان ایله‌دین مظلوم اولان دورانی.
حلقه ظامی قیران دهرده سنسن رهبر
سن باتیردین بره اول غریبه کی طوفانی.
غالبیت سنیه دوغدی سوووت ثولکه‌سنه،
شاد ایدیپ سوزرا قیزیل اوردو بوتون دنیانی.
کون کیمی سالمیسان آفاقه جمالینله ایشیق،
تولمه‌رم بیر کره کرگورسه‌م او شن سیمانی.

یوردیم

کلینیدر قوجا شرقین، کوزلیدر دنیابن
بر اوزینده جنت کیمی گزاری وار یوردیمین.
قوجاغندا «نظامی» لر، «فضولی» لر بسله‌بن
تاویخلرده فیخر ایلین دیاری وار یوردیمین.
دوغما وطن الهام آلیر «نسیمی» دن، «قوسی» دن،
سوز مالکین «خاقانی» تک معماری وار یوردیمین.
پوزولماز بیر سرای تیکمش شعرلردن «محسبی»،
«طرزی» کیمی کسر سوزلی «افشاری» وار یوردیمین.

آذربایجان فخر ایله بیر «خطائی» تک اوغلنا،
 سوز باغنا بزک ویره «بهاری» وار یوردیمین.
 «فلکی» بن اثرلری معنا ویریب تاریخه،
 «وانف» کیمی افتخاری، وقاری وار یوردیمین.
 ایملر بوی جهالنده باتالاری اوبادان،
 قارانیقدا «صابر» کیمی فناری وار یوردیمین.
 «قاجاق نبی» غضبندن دشمن اسپر ایندی ده،
 «کور اوغلی» سنکر اولان داغلاری وار یوردیمین.
 ایندی بوتون کولومسه بیر قیزیل گول تک ائل کولور،
 هر کون بنی بیر ظنری، شعاری وار یوردیمین.
 یر اوزنه نجات ویره بوبوک سوووت خاقین
 بولاد آدلی رهبرینه القاری وار یوردیمین.

افتخار

صحفه نوروز تک یوردیم بز نمش عدلیله،
 یر اوزینده هانسی خاقین بئله شن گلزاری وار!
 محترم سیماسیدر شرقین ازلدن مسکنیم،
 هر زمان تاریخلرین بو جنت ایله کاری وار.
 بیر گلستاندر فرحلی آذرستان فولکهمی،
 خلقین بابل کیمی بو گاشنه القاری وار.
 داغلاریندا لالار داغلار گوره نده قابیمی،
 قاب سوزانینده چون بیر نکه اسراری وار.
 بسله مش هرمر دوشینده جان کیمی اولادینی،
 قویما ب کوزدن کنار، دائم آنا کرداری وار.
 سینه سندن سود امیب یوزلرجه شاعر، ایندی ده،
 هر کونولده یوردیمین بیر خرمن اشعاری وار.
 قهرمانلار دوغمش او قامتلری مثل عالم،
 جبهه لرده هر زمان قدرتلی بیر سرداری وار،
 ایندی بیر عاشق کیمی الهام آیر معشوقه دن،
 باده حق دن ایچن چون بیر وفالی یاری وار.
 بوگون آذربایجان قورش بنی بیر گنج حیات،

خلاقیتین آزادلی، وقری، بویوک غم خواری وار:
 برلی نرونده بیرنجی بر دونور ایندی وطن،
 شهرتی دونهش جهانی ماه تک رخساری وار.
 بول تاختیل، نفت، نابریقا، مینلرجه قواخوز، تارالار،
 اینجه صنعت ابولری، جنت کیمی باغلاری وار.
 بیر بنا قورمش سوووت، ققصانی بوخدر ذرهجه،
 چونکه قشبین طرح ابدن بیر پخته کار معماری وار.
 ظلم هیلردن قوتاردی ئوز آنا یوردین بو گون،
 بیرایکین کوستردی که، دنیا بوی خوش باری وار.
 ایندی آزاد خلقلر من تک دیر جان ستاین.
 بر اوزینده عدلینه انسانلارین افراری وار.

سوووت قادینلارینا!

آنا مثال کونشدر، دوغور حیات اوندان،
 بوتون بشر آلیر الهام او شانلی قدرندن،
 او داهیلر بویودوب مهربان قوجاغندا،
 اونین خهیره سی پاک خلق اولوبدر خلقتدن،
 کرمک بوتون بشریت قادینلا نخر ایله سین،
 کمال، علم، ادب دوغورلور او قوتدن،
 اگر که اولکه لرین بیر چوخدا مینلرجه،
 سالیبدر دوغدیغی خاق اول رایی قیمتدن.
 ولی ده کیشدی زمان عصره زده ئوز سیرین،
 اواندی بر اوزینین خلقینی او غفتمدن.
 طلوع شمس سعادت له نیله بوکسلدی،
 بوتون حیانا صبا مژده ویردی نسرندن.
 اولور قادینلار ایچون ایله بیر بویوک بایرام،
 فرحله نیر آنالار ایله شن مروندن.
 او شانلی بایراما تبریک دیر بو گون عالم،
 قادینلار عشقنه تاریخ جوشور مسرندن.
 او شانلی خلقی دوغان ذات پاکه عشق اولسون،
 که قورتاریر بشری کیت - کیده اسارتدن،

عدالتپناه فاشیزمی اوز اوسته سردی یره،
 گولومهسیر بیر اوزی ایندی اول شجاعیدن.
 قوی ایندی ظلمکارین پاسلی قلبی اودلانسین،
 کوز نورتمهسین کله، چک نسلیمز بو عبرندن.
 همیشه گولسون حقیقت، گل آچسین آزاداق،
 قوتارسین اولکهلری عدل الی مصیبتدن.
 دور ایندی جار چک، اویانسین شکسته بلبلار،
 بنی بهاره بول آچسین بو شانلی فرصتدن.

دیلمی

ثبت ایدب صفحه تاریخه دوران دیلمی،
 ساخلاپدر ییلین هر عصرده تابان دیلمی.
 بیر چراغدرکه، اونى یانديرپ اولده زمان،
 سوندورمهز اولاکر مین کره طوفان دیلمی.
 آذری نسایم، آذربایجاندر وطنیم،
 قویمارام تحقیر ایده شهبه‌لی رجان دیلمی.
 منه بو دیلمه آنام، کورپه ایکن لای - لای ایدیب.
 نه قدر ناز چکیب ایتمکه خندان دیلمی.
 نیچه مین ایلدی که، دنیا تاثیر اودلار وطن،
 دانا پیامهز باخا کیم، تاریخه هر آن دیلمی.
 شاه اسماعیله خلقیم نه ایچون حرمت ایدیر،
 چون رواج ویرش ایدی عصره او سلطان دیلمی.
 گرچه ایللر بویى دوران بین ايله کچ گیندی،
 قانه دوندهردی منیم آتش هجران دیلمی.
 وای بختیم ینه ده تابدی گوزل طالعنى،
 تازمدن شاد ایلهدی غملى، بریشان دیلمی.
 داما یوخ ذرهجه قورخوم ایده گر قهر خزان،
 چون دوغوب ایلک بهاریم گولدوره نالان دیلمی.
 قوی گل آچسین آنا بوردیم، اونا گولسین بو ائلیم،
 ایلهسین عشقه قوی ایندی کاستان دیلمی.

آذربایجانا خطاب

عزیز وطن، کوزل دیار،
 اوره گینه نه سر وار؟
 آجیب سینه نه لاله ار،
 قیزیل کمر پاله ار.
 وزیر مریض عشقه جان،
 سنبله ای آذربایجان!
 او آلولی بویوک وقار،
 قالمش زردشدن یادگار.
 عزیز وطن، عزیز آنا!
 اگیلمه دین هیچ دشمنان!
 اود یانارمش قوجاغندا،
 سنین هر بیر بوجاغندا
 بابک کیمی ایستی قانلار،
 کور اوغای تک قهرمانلار
 آت بیلینده گزهرمشلر،
 یاغیلاری کسهرمشلر.
 قاچاق نبی، بویوک ائلخان،
 گن سینه نه ویرمشلر جان.
 نظامیار، فضولیلر،
 خاقانی تک ار اوغلی ار،
 یوزارجه شاعر دوغمه یسان،
 جهالتی سن بوغمه یسان.
 منه بسدر بو افتخار،
 صابر کیمی قیزیل فنار
 یاندیرم یسان قوجا شرقه،
 ایشیق سالیب بوتون غربه.
 قانیمدا وار اونین قانی،
 پاک ساخلارام او وجدانی.
 اگیلمه رم طوفانلارا،

آند ایچمشم پاک قانلارا.
 قارشیندا حاضر دورمشام،
 وورغون کیمی وورولمشام
 ازل گوندن منه آنا!
 آبریلارام سندن یانا.
 هر امرین وار سویله منه،
 سوز ویرمشم آنا سنا
 بیر قطره قاندان قورخمارام،
 جانان شیریندر خوش مرام.
 ایکنلرده بیر قابدا وار،
 درگوشلردن الهام آلا.
 من ده سنین ایولادینام،
 ای مسکنیم، یوردیم، یوام.
 آغ دوشیندن سود اممشم،
 قوت آلیب دیرچلمشم.
 تو، رم من تربیتی،
 اونوتمارام زحمتی،
 کوزل دیار، عزیز وطن!
 یادیمدا وار اوشاق ایکن،
 بهار کیمی آغلیردین،
 اوره گیمی داغلیردین.
 ای محشم زنگین دیار،
 ایندی سنین نه غمین وار!
 گولومه ییر داغین، داشین،
 وقارلا یوکسه لیب باشین.
 نه خزان وار، نه طوفان وار،
 نه شاختا وار، نه بوران وار.
 قوی ایشیتسین دیم ائلین،
 غنچه نپ قیزیل گلین.

ګولور اوزه ګوزل بهار،
هوغور حیاته تازه بار.
اسیر شمالدن سبا،

چیچکله وبربر صفا.
ګولومسده پیر چمن ګولور،
حیات ګولور، وطن ګولور!

ګوردیګیم بیر منظره

بو روایت ه ګل، حقیقتدر،
اهل ذوقه بو سوز بشارندر.
بش ګون اول، ګون اورتادان سونرا،
نظریم دوشدی، بیر شن اختیارا.
اوج چوجوق دوررسنده اختیارین
توپلاشیپ لاله نک او بختیارین.
ییری هوتمش الینده بیر شکلی،
سانکه بابلی ده ریبدی تازه ګلی.
ګوستریب اختیاره دقتلن،
آل دیر، باخ بو رسمه حرمتلن.
آلدی رسمی قوجا، قیزاردی اوزی،
فرخندن اونین باشاردی ګوزی.
او باخیپ رسمه چوخ مراقیله،

نوبدی ګل نک نمیز دوداقیله.
سوردی شکلی وبرن چوجوق قوجادان:
- تانیرسانمی بو رهبری باباجان؟
- بلی، عالم تانیر بو داهینی،
ستالینی، اتلین بناهینی،
بونا حرمت ابدہ ګرک ییز ده،
سبزه مکتب بو آچدی تبریزده.
سو چیخارندیردی بو د ګلستاندا،
اتلیهز بایرام ایتدی هر یاندا.
خسته خاځه، آنا دبلینده غزیت،
سبزدن نونری اوغول آچیدی سوووت.
اوخوبون بختور اولون بالاجان،
باشا، رهبر باشا، دین باشاجان.

آلغیش!

داغیندی فاشیزمی قهرمان اوردون،
قبریزی بایراغی برلینه ووردون.
جعیج آوروپاآ آزادلق ویردین،
کلیرسن هر زمان خوشا، ستالین!

سنین بولوندا ییز کچه شیک جانندان،
سنه آلفش واردر آذربایجانندان.
دییرلر مرجا سنه هر یانندان،
اوره کدن یازیرام یاشا، ستالین!

مظلوم انسانلارین عزیز رهبری
بویوک، کیچیک دیر یاشا، ستالین!
آدین اولمش تمام دیلر ازیری،
دشمنلرین دونسون داشا، ستالین!

سن ییزه آتاسان، ایشیتسین ایللر،
سنی آلفشلا بیر آچیلان کلر،
هر یرده بایرامدر، فوتور بلبلر،
کپتمه دی زحمتین بوشا، ستالین!

یاشا قیزیل اوردو!

سن شهرت تابمیسان بوتون دنیادا.
کلیر هر طرفدن بو گوزل صدا:
یاشا قیزیل اوردو، هر زمان یاشا!
چکدیکین زحمتلر کیتمه‌دی بو‌شا.

من بیر جوان قیزام آدیم مدینه،
وطنین یولوندا گرمشم سینه،
کونول قلمیمه دیر: یازینه،
یاشا قیزیل اوردو، هر زمان یاشا!
چکدیکین زحمتلر کیتمه‌دی بو‌شا.

یاشا قیزیل اوردو، هر زمان یاشا،
چکدیکین زحمتلر کیتمه‌دی بو‌شا!

وار اولسون دنیادا قیزیل اوردونی،
اوره کله قورودی آنا یوردونی.
محو ابتدی هر یرده قشیت قوردونی،
یاشا قیزیل اوردو هر زمان یاشا!
چکدیکین زحمتلر کیتمه‌دی بو‌شا.

فر بانام سنده کی او گوزل آدا،

تبریز

اولما عزیز دیار بیر ده گیمه‌لی،
کونلومین سهویملی جانی تبریز!

انتقام شعارین سالما دیلمندن،
آبراما هیچ زمان دونه‌ز ایلیدن.
بو سوز قلسین سه یادگار مندن
اول مظلوم کومکچی، هانی تبریز!

کونلومده بار ویریر بویوک آرزولار،
چاتسین خوش کونلره قوی نامارزبیلار.
تاریخارده قیزل خطله یازیلار:
ای آزاد چمنین طرلانی تبریز!

قارتل اویناغمیسان، شاهین یوواسی
سن ای ستارخانلار مکانی تبریز!
اولوبسان اصلانلار، شیرار اوباسی،
کوتوروب شهرتین جهانی تبریز!

کلدی ایله کون که، آخیمبر گوز یاشین،
آزاد نفس آلیر تورباغین، داشین.
ماهنیلار اوخویور باجین، قارداشین،
کل عوض ایله بیر نیکانی تبریز!

باخیرام حسینه دالیرام خلی،
سانکه عاشق اولمش مجنونه ایلی.

بویوک آرزو

آزاد اولماق آرزومزدر دوغما ائلده هر زمان،
بو آرزولار بابلاردان قالب بیزه ارمان.
یلیریک که آزادقدر خوش کونلرین چراغی،

آزاد خلقین کلیر ییزه اوزاقلاردان سوراغی.
 ایسته‌دیک که، قومه‌زله آزاد اولسون بو دیار،
 الیمزه کچسین ییزیم همیشه‌لیک اختیار.
 ییز ده اولاق بو دنیاین آزاد، خوشبخت الیندن،
 نشئه آلاق یوردیمزین غنچه‌سندن، گلیندن.
 غیرت ایله جهد ایلهک سعادته چاتاق ییز،
 پس‌کونلری ابدیلیک اوستمزدن آتاق ییز.
 یتر ییزه کچن کونلر داها بیر ده کلمه‌سین!
 خلقمیزین فریادلاری اوره کلری دلمه‌سین.
 بسدر قارا زندانلاردا ایستیده‌دیک بو قدر،
 دورت دیوارین آراسندا چکدیک غصه، درد، کدر.
 وطنمیز کوندز-گونه چیچک آچسین، دیل آچسین.
 یوردیمزین هر یانیندا ابدیلیک کل آچسین.
 دوغما دیار ایشیقلا نسین، الهام ویرسین انسانا،
 ییزده اولان وطن عشقی چاتسین بوتون جهان.

وطن

بولوتلار چکیلسین، دومانلار کینسین،
 باغلاری کل-چیچک یتیرن وطن!
 بودر منیم آرزوم، سوزیمین سونی،
 الیمز گکینسین آزاداق دونی.
 ایشیتسین قهرمان اوغوللار بونی،
 آزاداق مېوه‌سین کتیرن وطن.

قانیمدان سو آلمش قیرمزی کلین
 سن ای ستارخانی یتیرن وطن!
 واردر میلونلارجا شانلی سهو کیلین،
 خائیر آدینی ایتیرن وطر!
 آچسین غنچه‌لرین، کلرین یتسین،
 ایسترم اللمرین مراره یتسین.

آچیلدی سحر

بلبلار قفسدن آزاد اولدیلار،
 شورپاه اوخویوب دلشاد اولدیلار.
 بابل کوردی کاین فوز چمنینده،
 فرحله اوخودی کلین نوتینده.

یوردیما کون دوغدی، آچیلدی سحر،
 قارائلیق کیچه‌دن قالما دی اثر.
 کونشپن شوقیله دیل آچدی وطن،
 غنچه‌لندی کلار، بزه‌ندی چمن.

آچدی گل* بلبله قوینینی بو آن،
 کوردیم غصه لریم چپخدی یادیمدان.
 آزاد اولدی یوردیم، دگیشدی زمان.
 نه قان اینری قالدی، نه ده که زندان،
 ظلمین زنجیرینی قیردی حقیقت،
 سعادت قاپیسین آچدی نهایت.
 آنا یوردیمزدا آچدی بنقشه.
 بو کوندن گوله جک خلقیم همیشه.
 بو کون بیر کوندر که، دگیشدی حیات،
 بو کوندن دوغاجاق خلقیمه نجات.
 بو کوندن عشقیله کونول دیر یاز:
 قوی ظالم یلمسین که، آرتیق گلدی یاز.

دوغدی یاز کونشی، باغدا گل آچدی،
 کوربه لر سهوینیب آرتیق دیل آچدی.
 سهوینیر هر طرف، روحلاییر انسان،
 خزان و ورهش باغلار اولدی گلستان.
 حقیقت یتیردی آرزوما منی،
 قویمادی آغلا سین آنا وطنی.
 آرتیق سن آزادسان، ای دوغما دیار،
 کچدی الیمزه بیزیم اختیار.
 آتقش خنقیزین پاک وچرانینا،
 آتقش یوردیمزین قهرمانینا!
 آتقش آنا یوردا، آتقش ائل لره،
 آتقش آزادانی قوران الله!

غزل

گل باشینا دونوم سنین ای مهلقا کوزل،
 اینمه بلایه عاشقینی مبتلا کوزل.
 کوردیم بوخودا من سنی اغیار ایله دون،
 سوردیم بو کیمدر سن ده دیدین آشنا کوزل.
 دیل ویرمیسن یقین ایدیرم نوز که یاره سن،
 گل بئله ایسه چکمه ییم آرتیق جفا کوزل.
 کچدیم پولوندا من بو جانیمدان همیشه لیک،
 سنسز چایندا اولمارام آخر رضا کوزل،
 هجرانین ایله یب من فالانی خسته دل،

گل رحم قیل بو دردمه ایله دوا کوزل.
 فون بیر گل اوسته، اول پایند بیر که،
 کزمه بوداق - بوداق، اولاسان بی وفا کوزل.
 هر باند گل کورنده گولور گل، جوشور دلیم،
 قالماز نهان، عیان اولار بو خوش نوا کوزل.
 من عاشقم، گل اینمه مذمت سن عاشقه،
 کورمه بو قدر عاشقه ظلمی روا کوزل.
 شعريله بیل مدینه سه دردین آندیریر،
 ایستر اولو بو درد نهانه شفا کوزل.

جوانشیر

پرولوغ

ای قوجا تالستانین شیش قلهلی داغلاری،
قوین توتسین بو نفهم ککلی انگیزده.
ابدی نجفه کیمی سینه نیرین آغ قاری،
یادگار ساخلامشدر اودلی کچمش سیزده.
قوی بو نفهم ورازین ابکیٹ جوانشیر پی
آغوان تور باقلاریندا بیر ده نرم ایتسین.
ایه ربا تولکهنین کورجی بهادرینی
سونقی، باغرانونی خاطر لانسین و توتسین.
قوی البیر ابکیٹلرین دعواسی دوشسین یادا،

گورەك اونلار يادلارا نيجه سینه کردیلر.
 ائلاری قول ایتمکجه جان آتان هر جلادا،
 اوخویاق که، بو دوستلار نيجه جواب ویردیلر،
 خاطرلانسین بو نغمه قهرمان قادینلاری،
 داغلارین بسله دیکي آصلان سواریلری.
 باشلی چمنلیکلری آل بزهدی قانلاری،
 وطن سهو کیسی اولدی دیالرنین ازبری.
 قوی سازلار دیله گلسین، سوسماسین کمانچالار،
 تاریخین ورقلنسن شرفله آذربایجان!
 کمان دوتان، اوخ آتان اوغلین اولسون بخیار.
 قارا کوزلی قیزینین باخیشی آلسین نشان!

۱- نجي نغمه

شماخیدان شمال سمته کیده نده،
 تالستانین سرت داغلاری چیکیننده
 قاهر وار بولوتلارلا ئوبوشور،
 کردمانین ساحلنه شه دونور.
 آذربایجان - آغوان دیمش ائل بورا،
 بو ایکیت یورد باش اگمه ش یادلارا،
 زره سسی کسيلمه زهش او یردن،
 بلنگارین درستی ایلوردن -
 آسارلارمیش بوزدا ائلار پر وقار،
 ناموسینی قورویارمیش قیلینچالارا

جوانشیر مشقده

داغلارین قوینیندا ایکیت جوانشیر،
 آتین بالینا هر کون باترمش.
 کونشده برکیه ن بو شیر اوغلی شیر،
 های ووروب، قی ووروب، هی اوخ آتارمیش.
 کمان دا، میزراپ دا تانیشمش اونا،
 او ئوز تایی - نوشیله وردیش ایده رمش،
 سیغینیب داغلارین دوغما قوینینا،
 کورین نغمه سیله فکره کیده رمش.

او، آزاد اوغلویمش آذربایجانین،
قابالی داغلاریمش اونین اولاغی،
قونشی گورجستانین و هایستانین
کنجاری سه‌وره‌ش بو شن تورپاغی.
جوانشیر مغروریمش آتاسی کیمی،
اونلار دانیشاریمش چوخ کله جکدن.
اونلارا دوغمایمش بردع اقلیمی،
عزیزیمش اونلارا بو شالی وطن.
وطن ناموسنا خور باخانلارا،
اونلار آمانسزجا دوتاریمش دیوان.
دشمنین قلبنه وورماقچین یارا،
چیخاریمش قیلینجلار دوغما قینیندان.

نامعلوم آتلی

کورورسنمی جوانشیر، ایگیت بیر آتلی کلیر،
کردمان ساحلیله ییزه طرف اوچور او.
اونی آتان گونده‌ریب، او که قاناتلی کلیر،
وور باشیمی بالانسا، دگل کلن قورخولو!
- بلکه ده قاصددور او، کتیربر بیر خوش خبر،
یاخود قارا خبرله کلیر دوغما وطندن.
بونی دییه‌ن نهنگین ساردی اوزنی کدر.
الینده کی اوخلاری سیندیردی غضبندن.
- قوین کلسین دوستلاریم، نشان آلماین گورک،
اگر یاغی اولارسا قوه‌مزی سینارقی!
اگر قوناق اولارسا کسه‌ریک ییز دوز-چورک،
عادتمز بئله‌در... باخ آتلی چاندی آرتیق!

قارا بیر خبر

چاندی آتلی بی خطر،
سلام ویردی اونلارا.
- رشید، سنسن؟ نه خبر؟
- منم، جوانشیر آغا!
بیر کوندر سورورم آت

دینله یئیز آماندی:
 ئولکه، مز اولدی ظلمات،
 دوری سولار بولاندى.
 - کیملر ایاه مش باسین،
 هونلار، خزرار، مگر؟
 - خایر، باشقا بیر آزعین:
 فانتارغاسز، عربلر!
 آرواد، اوشاق، قیز، کلین،
 غرق اولماقدا قانلارا!
 آنان دیدی: تیز کلین،
 جواب ویرین اونلارا!
 - ویر مکتوبی، دوش آندار!
 ئوزین ده دینجل - دی-ی.
 ویردی مکتوبی اوغلان،
 دوشدی بیک ایسته دی.
 آجام - دیدی دوتندن،
 یول کلشم بیر باشا.
 سودا وارسا ویرین من،
 ختام ویریم تالاشا.

مکتوبدان بیر پارچا

دختر و هونلارا مین دفعه رحمت...
 ای تانری یزله سن ئوزین رحم ایت!
 گل اوغلام، اودلارا باندی یوردیمزا
 سنی کوزه تله بیر حاضر اوردومزا!
 آنالقی حقنی عطا ایت اوغول،
 وطن الدن کیدیر، تیز قایت اوغول!

وطن آلدی

اوخودیمجا بولوت چوکدی اوزینه،
 سینه سنده آغیرلاشدی اوره کی،
 انشاملا دیدی ئوزی - ئوزینه،
 غضبندن آلولاندى کوره کی:

دوغما داغلار، عزیز داغلار آند اولسون،
 نشان قالسا عربلردن بو یرده،
 قوی قیلینجیم باره - باره بولونسون،
 میخلی کورزوم نصیب اولسون نامرده!
 آنا سودی منه اولسون قوی حرام،
 کوکده گرنش قوی منیمچین قارالسین!
 اولو کوکدر منه ویرمه سین سلام،
 گلزاریمی دومان آلسین، قار آلسین!
 دینله مہیم ناغیللاری، سازلاری،
 قوی جدیردا کهلن آنیم اوچماسین!
 بایراملاردا اولکه مزین قیزلاری
 جان جوانشیر - دیبه قولن آچماسین!
 خاقیم منه لعنت دیسین همیشه،
 کوچ زمانی منی یادا سالماسین.
 زرلی بورکوم برق وورماسین کونش،
 تاربخارده آدیم ایگیث قالماسین!
 قوی قیرخیاسین سنبل کیمی بیغلاریم،
 قوی ایلدیریم وورسین چنار بویومی!
 بوندان سونرا اولماسین آی، کون یاریم،
 قورخاق یازسین تاربخچیلر صوبومی!
 گیدهك دوستلار کورزلرمز قیرلسا،
 عوضه دشمن باشی سهچهریک!
 طویلمز دو گوشلرده چیرلسا،
 عربلرین دریسندن چکه ریک!

عرب خیمه گاهی

۲۰. مینایک نظامسز اوردو ایله عربلر
 دجله ساحلرینه چاقیب چادیر قوردیلار.
 قان ایچمکه حربیدی هر سواری، هر نفر،
 آنلار دا گول - چیچگی ایتمه دندی تارمار.
 خیمه گاهدا نظری جاب ایلدیردی بیر خیمه،
 خلفه به مخصوصدی قیزیک بندلی او چادیر.

اودلاناتان بوغازینی ایسلادیب توپورجیکله،
 دانیشیردی، ایلله ییل جهنمدن دانیشیر:
 - آذربایجان تورپاغی بیابان اولسون گرك،
 بو عصیانکار ئولکهدده قالماسین یانان او-باق!
 قیزلاری ساچلاریندان آن قوشوب سوروبهك،
 ضربه می قوی دادسین هر قوجا، هر بیر اوشق!
 او قهرمان جوانشیر گرك دوتولسین دیری،
 گرك من ئوزیم چیخام ایکیئلرین سونینا!
 اونین کوکسینی یارسا خلیفه نین خنجری،
 ناموس ایشی ساییلار، اوغون گلر قانونا!

۱-نجی دوگوش

بولوت قالخدی، گوك قارالدى، یاندی اودلی ساحلار،
 دجه نین دینج ساحلاری اولدی قانلی بیر مزار.
 قانلی کویوک فیتیه بریدی دوگوشلرده بوز آنلار،
 باشلاریندان بوغلانیردی کوکه قانلی بولوتلار.
 ایلدیریمك اوچوب کچیر، بیجیب کچیر جوانشیر،
 اوچور آنی، اوچور ئوزی اوخوندان دا تیز کیدیر.
 «آت چاتلایار، قیلینج کسر، اوخ داغیدار» - بو سوزار
 آذربایجان طرلانینا اصلا ایتمه بیر اثر.
 عزیز وطن، سندن ئوتری ئولوم خوشدر، شیریندیر،
 وورون ایکییت آصلانلاریم، وورون! - دیر جوانشیر.
 دوزگون وورون هدفلره، قائم وورون، تیز وورون!
 آدی قلار ایکییت ئولسه آذربایجان اوغلینین.
 شاخه قالخدی جوانشیرین آنی بیردن بویلاندى.
 کومور رنگلی ایکی جلاد قاباغندا داپاندى.
 داپان! - دیدی جوانشیر، باریلادی قیاینجلار،
 کوموش رنگلی ییله رزبککلر چکدی بولا بیر حصار:
 تسلیم اول ای ایکییت اوغلان، قیما بئله جانینا،
 کل آباراق سنی ییزیم خلیفه نین یانینا.
 قیزیل بندلی خیمه به باخ، کورورسنمی اودر، او،
 جنگاوردر، رحم دلدیر، ایشان دکل قورخولو.

- چنگاورسه ئوزى گلسين قوى نيمله اوز - اوزه!
 يقين كيجه تسليم اولار راست كارسه گوندوزه.
 قوجاسا دا، جوانسادا خليفه نيز قورخاندور،
 قورخاقلارين ايگيتلرله دانيشماسى ناقدور!
 بونى ديب مهميزاهدى كهله نيمى جوانشير،
 قيلنج چكدي، عربله ديوان دوندى او شمشير،
 ايكي كله بدنندن گوز قيرينجا آيريلدى،
 جوانشيرين بو سوزلى اوزاقلارا يابلدى:
 - كسيك باشلار! مردسينيزسه بير ده قلخين آباغا،
 گيدين انام وارين سيزين او رحمدل سارساغا!
 ياغي ساردى جوانشيرى، ووردى آغير اوج بارا...
 نمره چكدي، سسى دوشدى چناره، باغلارا.
 قانى آخدى بولاق كيمي، بوراخمادى شمشيرى،
 قاناهشى دوگوشلرده آتئين دا دورت برى.
 كيشه پيردى كهلهن آت دا دوگوشوردى، ووروردى،
 جوانشيرين آخان قانى مكر بير آن دوروردى!
 او آصلانى بارالانمش كوروب ئوز ايگيتلر،
 دريا كيمي جوشه گلبر جبهلرده هر ييرى.
 سن اى ييزيم نغمه، زه الهام ويرهن قهرمان،
 جانوارا دوگوشلرده تسليم اولارمى آصلان؟
 زندانلاردا دميرلى اودلى قوبوب كلمشيك،
 ناموسىز سلاخلارلا قوروناجاق، ييلمشيك.
 زميلرده سه ييلمه مش قايب بوللى بوغدامز،
 آند ايچمشيك بئل ايله ده دوگوشهريك بو كون ييز.
 سن كه، اتلين ناموسنى، شرفنى قورودين،
 سنى بير آن اونودارمى بو جماعت، بو يوردين؟
 ييزيم بوخسول سفره مزى عزيز دوتدين هر زمان،
 دردمزى، غميمزى چيخارمادين يادبندان.
 ايندى سنين امرين ايله دميرچيلر، كنداييلر،
 اتقاملار، جانلا، باشلا ئولوملره گيتديلر.
 چونكه سنين مرامينده ئولمك ئولوم دكلدر،

بخمزه گون دوغماقدر، اینان بونا جوانشیر!
 جوانشیری دوشوندوردی انلین کینی، قیامی،
 او ینه ده اونونمادی چیهده کی مقامی.
 دیدی دعوا غلبه یله ینه جکدر قارداشلار،
 کله جکی دوشونمیهن مغلوب اولار، زای اولار.
 او چالیشدی کچه نهرین کنارینا بیر طهر،
 قیلینج، قالخان سسلرینه قاریشیردی بو سوزلار:
 - ووروشارق چکلبینیز دوغما بوردا قارداشلار،
 احتیاطلی اولان ابکیت احتیاطلی چارپیشار.
 چکیلدیکجه آلور ساچدی کوزاریندن جوانشیر،
 سانکه اودلی ایلدیریملار نالاهده برق ایدیر:
 دیدی بو کون ووروشدیکسا ابکیت کیمی چیهده،
 صباح بیزه تسلیم اولار دو کوشلرده چیه ده!

۲-نجی نغمه

ایرانا کومک

ساسانلار یوردینا ظلمت یایدی عربلر،
 جوشون - ثلین ئونینده جنگللیکلر نیلیر؟
 دوشوندوردی بو دهمت اوچنجی یزده کردی،
 قاصدی دعوت ایتدی، کیزلی بیر نامه وبردی.
 قاصد آرادى تاپدی آذری داغلاریندا،
 بارالی سرکرد، نی بیر اوچروم کناریندا.
 جوانشیر قایت - دیدی - عزیز قاصد ایرانا،
 عرب ایستر او بری ایندی قویسون وبراندا
 یزده کرده سویله که: آرخاین اول حکمدار،
 جوانشیر کله جکدر، قلما باجاق غصبکار!
 آنا، یارام آغیردر، ساری اونا شفا ویر،
 قوی دشمنله اوز - اوزه بیر ده گلسمین جوانشیر!
 ییزدن کومک ایسته بیر عزیز قونشومز ایران،
 یازاما ملحم قویوب تیز اول ساغالت آناجان!

باشندا دوز اوج مین آتلی،
جوانشیر ایرانا چاندی.
قائیدی بنه برنج قالخان،
تام آتلی آی قوبدی طوفان.
ایرانی کوزل قیزلی
اوخودیلار بو سوزلی:

قیزلارین نغمه‌سی

ای جوانشیر، قورخماز آسلاز!
چچک سبک بو داملاردان.
هانسیمزین کلی خوشسا،
اونا کلین دیسین آمان!

ای جوانشیر، دوزله‌ت اوولاق!
بیز ده یاتمش جیران اولاق.
هانسیمز میل ایله‌سن،
تیز قیز اراب سنی قوواق.

ای جوانشیر، بیزیم قیزلار
دیر بیزی مهمان آبارا
ضرر یوخدر اینجیمه‌ربک،
کمرینده گجرچه اوخ وار.

ای جوانشیر، باخ بو یانا!
نه کچیرسن سایماز یانا؟
اولدوزلارا بالوارسایدق،
چک‌ردیلر آسمانا...

وطنه عودت

جوانشیر دعواده ازدی دشمنی،
قلبی آرزولادی آنا وطنی...
دوغما آتاسنین سهوکیسه‌له او،
قائیدی سهویدیگی داغلارا دوغرو.

اٲلین سه وینچی

کلین، قیزلار داملاردان
بیچیلدا یب دیبرلر:
اودر، او آتلی اوغلان،
دوگوشدن ایتمش سفر.
چیق اوتقدان کوزل قیز،
یارین کلدی مظفرا
بوندان سونرا تئلی ساز
چالماز دردلی نغمه ار.

داغلار قوینینا

وطن اولمشدی تام بیر خرابه زاره،
بايقوشلار دوتمشدی او برده قرار.
دردلی کردمانین کوز یاشلاریندان،
بارلی زمیلری باشمشدی عمان.
عربلر ووروشدی الله مین ضرر،
دوتمشدی چوللری ساینز میتلر.
بیر کون عاتل آتا دبدی اوغلینا:
- چکیلهك بردعنین دوغما قوینینا.
کوربن شمالنا کیدهك آی بالا!
اورا کله ییلمه ز یاغیلار اسلا!
سیلدیریم قایالار یوردیدر اورا،
عرب چیخا ییلمه ز قایالار!
نزه دن اوبالار سلاق کور بویی،
اولاق بولونلاریر، داغلارین اوغلی!
بیزه داغلار اولسون وطن تورباغی،
ککلیك دوزی سه وهر، قارا قوش داغی!
اکر او یرلره سارلار کلرسه،
طرلار قی وورار، وبره سس سه.
آنادان، بابادان بئله مثل وار:
«طرلان اوچان یره اوچا ییلمه ز سار».
کبدیب بولونلارا قاربشدی اونلار.

سیلدیریم داغلاردا دوتدیلار قرار.
 چکدیلمر تولومین بولونا سنکر،
 اورا یول تاپارمی بولسز عربلر؟
 همان قلمه لر در او وقتدن نشان،
 ایندی ده ساخلاییر آذرآبادان.

۳- نجی نغمه

نامرد یاخشیلما مدام گوز بومار،
 بو سوز بابالاردان قالیب یادگار.
 سنه کمر ویسه بیل که ایلاندر،
 قیلینج بخش ایله سه تولومدر، قاندر.
 بالوارب دبل آچسا کومک ایله سن،
 کوره رسن اوچرومین انگنده سن.
 بوجور نامرد چیخدی ساسانلر ده...
 کیم ایدر یاخشیاق نامرده بیر ده؟
 بیلدیلمر جوانشیر چکدیلمش اوردان،
 ایگیتسز قالیدر فونشی خانمان.
 جوانشیر بردعدن اوزاقلاردادر،
 قارداشی، آناسی آنجاق اوردادر.
 آچیق قابیلاردان کیردی اوغرولار،
 نامرد، قادین کورسه دوکوشکن اولار.
 آنانین ناله سی دوشدی داغلارا،
 ناله هارا گیتدی، جوانشیر هارا؟
 آیتدی آذرین جنگاور اوغلی،
 کسردی دشمنین کلدیگی بولی.
 بیلردی تولکده نه خبر اولسا،
 ایگیت کوچلی اولار باخبر اولسا.
 دییه ردی، ایکی شئی توره دهر خطا:
 قارا قابلی فونشی، طوقانلی دریا!

ایش باشندا قارا خبر

او زمان که جوانشیره
 بو خبری ییبردیلمر،

چورەك باسان نامردارە،
تەمەرت ایشدی داغلار قدر.

قلەمە قالدی نیکیلەمش،

قیلینچ چکدی، تینرەدی داغ.

– بو خبری کیم گئیرەمش!

او، آجیقلى ایشدی سوراق.

– من گئیردیم، عزیز آغا!

– آھا، رشید سەنمەسن، سەن؟

آلینا کیم ووروب بارا؟

بقین دوستیم دوگوشمەسن!

قیلینچ گئیندی ئوز قینینا،

سوندی کینی جوانشیرین.

پیر آھ چکدی آناسینا،

او داغ گوودە درین – درین.

دیدی: خبر کدرلیدر،

اسیر دوشوب قوجا آنان!

نامرد قونشی خطرلیدر.

قارداشین دا گئیمەش، آمان!

– رشید، بوزما اوقتنی!

– ایشیت آغا صەجەئە:

کەچیردیردەك ایش وقتی

بیلیرسینیز جەرائیم!

زەیمەزە تو کولدی قان،

قان ابلەدی ایکیت فورخەاز.

کومەک ویرین، چوخدی دشەمان،

دەوا گەلیر، دورمەق اولمازا

– سیز ای دوستلار نەچین بئله

ساکت – ساکت باخیرسینیز؟

سلاحلاری آلین الە،

ایشی قوین، آنلانین تیز!

ئولمەشەك ای جوانشیر –

دیدی آغوان ایکیتری:

نه امرین وار منتظر در

آذربایجان ایکیتری!

قیزغین دو گوشده

گلر کن اوز- اوزه باغی،

گوکه سوووردی تور باغی،

دومان چو کدی صحرالارا،

کور ساحلی آلدی یارا،

پهلوانلار، سسائه، نده،

قانلار چوشدی هر بدنده،

بونون قوت گورزه دوشدی،

آسمانه لرزه دوشدی،

- ای دوز - چوره ک باسان باغی!

- ای نامردین ان آجاغی!

جوانشیرین گلش ئوزی،

سارالمش باخ تونج اوزی!

سلاحیما ایچشم آند،

دایان گوریم قانلی جلادا

ملی دوستلوق

سوزارینی بیتیرمه مش

ایکیت اوغلی وارانین،

مغرور سسی ایشیدیلدی

ایه ربالی قنایین.

آده رنه رسدر دبدی کلن

سنین گورجی قارداشین!

او دا سن تک باغیلارا

اکه، مشدر ئوز باشین.

دوندی گورجی قارداشینی

قوجاقلادی جوانشیر.

- ای جوانشیر، ایکیتری

ووروشماغا نله سیر.

وور، ووراق بو یاشیل چوللر
 یانیب اولسا کول اگر،
 بو وطنین فاتح اوغلی
 تازہ گللر پیتره را
 - قارداشمز آدؤرنه رسه
 سلام اولسون ییزلردن!
 بو کومگی هیچ بیر زمان
 قاچیرماریق نظردن.
 اگر سیزین تووباغی دا
 بوروسه بیر تهلکه،
 آذربایجان ایکیتلری
 او وقت گلر کومگه!
 گل آند ایچک، دوستایمیز
 ایللر بوی واری اولسون.
 آندیمزا شاهد ییزیم
 مقدس داغلار اولسون!

قالای ووروش

اوردولار اوز-اوزه کلدی
 ناله دوتدی دنیا لاری.
 دیزه قالمادی قان سوواردی
 تر سوواران صحرالاری.
 کور چاینین گوز یاشندان
 شه دوشوردی ساحالره.
 بعضا نمره توکند. قان،
 درد کلیردی هر نفره.

بیر ضربه یله ووردی یر
 نامردلری مرد جوانشیر.
 او چکنده هردن نمره،
 باغی بره - بره دوشور.

قالخان سینیر، قیلینج بکسیر،
 دوشور یاغی، ئولور یاغی،
 ئالستاندان کولک اسیر،
 سیفالاییر بو تور یاغی...

وصال

یر ده، آسمان دا بلندی قانا،
 جوانشیر چاتینجا، لوز آناسینا،
 گوردی آاسنی قوللاری یاغی،
 دوغما قارداشنی سینه بی داغی،
 اوچدی جوانشیرین قانادسز آبی،
 دویدی آنا قایی اوغول نجاتی،
 دیدی: عزیز آنا دوغما قارداشیم!
 هله دوگونلرده انمهش باشیم!
 قانلی یاناغندان ئوپر کن آنا،
 جوانشیر کوز اوچی باخدی میدانا؛
 گوردی تولکی کیمی چکیلیز یاغی،
 کنیش نفس آلیر وطن تور یاغی،
 ایندی دینجلمگه امکان وار دیه،
 اونی عزیز دوستی چکدی خیمه به،
 درین یارالاردان قانلار آخیردی،
 سیلیب آناسینا هردن باخیردی،
 دیردی: ای قارداش، ای عزیز آنا،
 ئولوم وطن ایچون شاندر انسانا!
 نوبلاشیب باشنا مردلر، ایکیترلر،
 مغرور نېسمله ایستیلر نظر،
 ارمنی ارلری، گورچی ارلری،
 گولدیلر، ئوپدیلر او مرد عسکری،
 آغوان تاریختی یازان مواپسه ی،
 دیر شاهد اولدی او یرده هر شئی،
 گورچی آده رنر سدی او وقت، او زمان،
 ایکییت جوانشیره بارا باغلایان.

۴- نجی نغمه

دعوا یتندی، صلح اولدی، ائل یاشادی فراوان،
 هر ایگینده یارادان قالدی فقط بیر نشان.
 ایش باشندا اوجالدی غالب ائلن نغمه‌سی،
 داغلارا صدا سالدی چو بانلارین خوش سسی.
 پنجره قاباغندا دوروب بیر گون جوانشیر،
 گوردی که، ایکی بلبل محبت توتوشیر.
 بلبلرین دلیلی سانکه یردن آنلادی،
 ییلدی سهو کیسز عمرین نه لذتی، نه دادی.
 خفیف بیر رویا کیمی گلندی گجیدی گوزیندن
 گوزل بیر قیز سیماسی، بزه گی ده توزیندن،
 خاطرلادی بیر داها جوانشیر و دلبری،
 هر ششیدن ابی اولور محبتین خنجری.

عاشقین سسی

ای جوانشیر، بو داغلارین طرلانی،
 سن اولمیسان بد نظریں دشه‌انی
 آذربایجان فخری جوان جوانشیر،
 ایکی ت قوجالما سا سو بوماز قانی
 قوی کل کیمی عطر گلین نغمه‌ندن،
 کو کار ده شائینه سویله‌مین اسنا
 اورده سوزیم زدر، آصالان جوانشیر،
 هر قطره قانیندان بیتسین بیر چمن!
 اجازه ویر سنه یار سه چک گو کچک،
 ارمنستان گلزاریندان کتیره ک
 راضی اول سن، راضی اول جان جوانشیر،
 دعوا برارینده ایندی طوی کوره ک!

عاشقلار کیجه ار اوخو بور دیلار
 چارداقلاردا، داخمالاردا بونلار ..
 کو کدن نظر سالیب آی دا بی قرار،
 سانکه، جوشه کتیر بریدی ارنلاری.

سن ای هایستاین سوئقی بیر باق،
ایکیت جوانشیرین بوی چناردرا
وبر کوزل قیزی، گل قوهوم اولاق.
اینان که دوستلقد او برقراردر!

نه قدر دنیا وار، قوی دوست اولاق ییز،
دشمنار سالما-سین بزی کمند.
بیر وورسون، بیر دوپسون اوره کلرمز،
قیزین اوغلیجری سالیدر بنده.

قوی اپنی شمشیرین پایدار اولسون!
صبح فایینهرا کلا-جک ائلجی.
چالیش اوغیزا قیزیل یار اولسون!
اغلار آلتلا-سین بو نیمز عشقی!

جوانشیرین طوی

یدی کون، یدی کیجه کل دسته سی دونولدی.
یدی کون، یدی کیجه جدیر اولدی، طوی اولدی.
یدی کون، یدی کیجه اوتدی، چالیدی زورنالار،
شیبورلازین سندن سافکه قولاق دونولدی.

یدی کون، یدی کیجه طوی اوزاندی هر سفر.
یدی کون، یدی کیجه اونلار یثیب ایچدیلم.
یدی کون، یدی کیجه هارای سالدی زورنالار،
بک، کلشین باشینا نوغول، کوموش توکدیلم.

یدی کون، یدی کیجه لیل رنگی آسماندا،
قز کون اولدی، اوغلان آی، هر ایکسی آماندا،
یدی کون، یدی کیجه هی اوجالیدی زورنالار،
آما بولوب یدیلر طوبدا قیز دا، اوغلان دا.

تالستالا دوغرو

سونرا آتاسنین یانینا واردی،
آتا کیده! - دیدی - طوی که قورتاردی.
- بوخ اوغول، من قالم دوغما بردعه.

سن بازسان، قیش منیم عمریمی ساردی.
فقط یول ویرمه رم کدره، درده.

یول ایچون محاضرق گوردی جوانلار،
قویوندان، قوزودان کسدیلر اونلار.
تازین، کمانچانین نسگیلی سسی،
آنانین قلبنده دوغوردی غبار.
قالدی جوانشیرسز بردع قلمه سی...

دوغما تالستانا یولا دوشنده،
واردی جوانشیرین گوزبده خنده.
- آنا، بیز گیدیریک، سن ده خوش باش،
اگر نامرد گورسن بیزیم چمنده،
خبر ویر، کله ریک چاخاریق داشا!

خزرلرین هجومی

گونلر کچدی، قوجا قافقاز داغلاریندان بیر سحر،
تالانچیلق روحی ایله گلدی قولدور خزرلر.
کورین شمال ساحلنده قصاص جوشدی، قاینادی،
دهشت یابان خنجر، قیلینج کولکلرله اوینادی.
ووروشدیلار، دوتوشدیلار، ئولوم ساده شئی اولدی،
قالخانلار دا، نیزه لر ده دوگوشارده یورولدی.
بیر طرفده ئولوم یابان، حق ازن خزرلر،
بیر طرفده وطن دییه ن، ناموس دییه ن عسکرلر.
کورین باشیل ساحلیری قان سئینه بلندی،
اوجاقلارا، سفره لره انسان قانی چپاندی.
یتدی وطن اولادنین قنلاریندان لاله لر،
بیر غلبه میکنه تبدیل اولدی هر سنگر.
جلالدارین جمده گیندن، قانلاریندان صحرالار
بانانلغا چه وريله رك، اولدی قاتلی بیر مزار.
ایکینلرین اوخلارینا دنیا دیدی مین آلقش!
بانانلقدان نیزه لردن سانکه یتدی مین قامیش.
ملوب دشمن قوه چکدی، فکره دالیدی جوانشیر؛

ناحق بره قان آخینماق عقللی ایش دکلدر.
 ائلهجی کیتدی جوانشیردن خزرلرین باینا.
 باشچیلاری قاچمش ابدی کیم یایرکه هایانا.
 کبدین خزر جلادلاری، سبز جورانین (*) بندینه!
 جرئت ایدیب دولانمایین بو برلره سیز نه!
 کیجه کهچدی، بولوت آلتدان کلین کیمی باخدی کون،
 جوانشیری آلتسلادی بو ظفرده ائل بوتون.

هونلارین باسغینی

هله شمشیر او قانلاری سیلمه مشدی دپلیندن،
 هونلار کلدی باج آلمانا آذربایجان ائلیندن.
 قیر آتلاری یهرله دی وطنین قوچ ارلری،
 آند ایچدیار بو طوفان دا سونمه یدر- ابره لی!
 کیم ییلمیردی جرئتلی آذربایجان اوغلینین!
 دو گوشلرده دوشمش ابدی ساچلارینا دن اونین.
 هر تولکه ده، هر دیاردا چکیردیله آدینی،
 دوشلریندن سود ویرمشدی اونا آذر قادینی.
 شمال سمتدن گورجستاندی اونین محکم آرخاسی،
 غرب طرفدن هابستاندی، یوخی اصله قورخوسی.
 مگر هونلار ییلمیردیمی جوانشیرین کوچنی؟
 او کسمشدی هر هجومدا باغیلارین کوکی،
 دوا بیندی، سوافون پایز برده چکری هر یانا.
 آسماندان بره انمش بولوتلارین آنتا،
 ابکی شمشیر قوبولامشدی بیرى دردلی، ییری شن،
 کیم گوروبدر شمشیرلری حرارتنسز توبوش!
 جوانشیرله هون باشچسی مینب کیچیک قایقا،
 کور قوینیدا صاح ایدیرلر، ظلم اولماسین مخلوقا.
 جوانشیرین عقلی ایله صاحجه تدبیر ایدیلمش.
 هون باشچسی قورخوسندان فقط مجبور ایدیلمش.
 قوجا میرزه دیز چو که رک بئله یازیر قایقدا،
 من جوانشیر صاح ایدیرم هونلار ایله بو حقه:

(*) جورا- بر آیدر. بو برلرده خزرلر ساکن ایمشلر.

هونلار گرك ۱۲۰ مين داوارلاري قايتارا،
 ۱۲۰۰ اسير واردر توخونمايا اونلارا!
 اونلار بوگون ساغ- سلامت جوانشيره ويريلاسين!
 ۷ مين آت، بوتون املاك مخلوقا قايتارلاسين!
 هونلار راضي اولدى، هم ده بو اونلارا توخوندى،
 تونقالارين دوره سنده بو نغمه لر اوخوندى:

جوانشير، شمشيرين سنين كسردر،
 حكمنده اونلار نه بختوردر!
 باج ويره، قول ساتان، قول آلان يوخدر،
 قبايقچين ظالمة اوددر، زهردر!

جوانشير، خوشبختدر دوربنده وطن،
 بو دوغما داغلارين آصلا نيسان سن!
 وطن تميزلندي سنين گوجينه:
 عربدن، خزردن، ساسانلاردن.

قزيرل رنگلي زميلرين، گوك پالتارلي دوزلرين
 نه گوزلدر، روح آچاندر آذربايجان ئولكەسى
 آسماندا باريلدايان خوش خبرلي سحرين،
 دعالاردان بير نشاندر، آذربايجان ئولكەسى

ييزكه، ايندى ياد ايدريك مردايگنى اى ديا
 يادا دوشور او دعالار، او ووروشلار، او گونا
 سنين قديم ايگيتلرين بير آد قويدى يادگار
 آذربايجان، بو گون ائملر او آد ايله ئوكونا

كندليلرين صحبتى

بوگون زمي گور نه قدر نشته ليدر، گولردر،
 آخان چاي دا اوزاقلاردا زمزمه يله كيف ايدير،
 گون ده قزيرل ساچلاريني داغيديدير هر يانا،
 بارلي باغلار شفقيه فرح و بربر انسانا.
 اكيهچيار ايش باشندا شوخلق ايديب گولورلر،
 او غالبلر سهوينچلرين بير- بيريله بولورلر:
 - ييلير سنى آصلان، سنىم اوغليم ياشا دولوبدر،

سئین ده که سوسنبرین ینگین بیر قیز اولوبدر.
 زمیلردن تاخیللاری یغان کیمی پانزدا،
 نشانلایاق سوسنبری، طوی ایلمهك قورخمازا.
 - پس دیمبرسن ولی قارداش، فقط طویین خرجی بس؟
 - مگر دوغما زمیلرده چالیشیرق ییز عبت؟
 بیر ده فرصت الده وارکن طویلارینی ایلمهك ییز،
 ینه عرب هجوم ایدیپ کله چکدر شبهه سز.
 ایشتمدینمی جوانشیری، سرحداری دولاشیر،
 کورونورکه، ینه ایشه دوشه چکدر او شمشیر.
 - عیبی یوخدر، جوانشیر که اولمه مشدر، باغیلار
 اقلین بیرلیک ضربه سیله دومان کیمی داغیلار.
 - جوانشیری دعوت ایلمهك سفره مزده اولسون او،
 - اوره کیمدن خبر ویردین ساغ اول. وار اول ائل اوغلو!

طوی

کونلر کچدی، طوی باشلانندی، فقط دشمن کلیردی،
 بوتون مخلوق غلبه نین اولاجاغین بیلیردی.
 کندین جوان عاشقی ده سازی باسیب باغرینا،
 اورهك سوزی سویله ییردی آذربایجان اوغلینا.
 قورخماز ایله سوسنبرین طوی دوام ایلدیردی،
 جوانشیرین گلشنی همان طویا ائل کوردی.
 شادلق ساردی جماعتی، کولدی ایکی نوجوان،
 جوانشیرین گلشیه کولدی کیچیک خانمان.
 آلتشلادی جوانلاری محبتله جوانشیر،
 او، قورخمازا باغیشلادی پارلدايان بیر شمشیر.
 بیر اوزهك ده قیزا ویردی، طوی قیزیشدی صبحه دك.
 مکتوب یازدی ئوز درستینا جوانشیر نله سهرك.

۵-نجی فغله

ایلدیریملار بولونلاردا
 اوز - اوزه توقوشان کیمی،
 یوللار چارپاز اولان پرده

نوقوشدیلار دومان کیمی.

— سنسن رشید؟ هارا بئله؟
— آهو، آرام سلام، سلام.
من کیدیرم دوز آئییه*
بس سن هارا بئله آرام؟

— من ده سیزین طرفلره!
مکتوب ویریب باغراتونی.
سن ده کیدیرسن خبره،
رشید، دوزمی ییلدیم بونی؟

— لاب دوزینی نابدین آرام!
ییلیرسنمی عرب کلیر؟
قوباجاقدیر بویوک قیام،
بزیمکیار باخشی ییایر.

— سن تول رشید، دوز دیرسن!
دینن ایگیت باغراتونی
دیدی کایر فوزغون دشمن.
قابارمالی کرک اونی!

عوض ایندی مکتوبلاری،
بولاق اوسته ایکی جوان.
بول دکلدی هله یاری،
اوجوشدیلار سانکه طرلان.

خیالی وصال

مرد جوانشیر نوزی آچدی نامه سنی دوستین،
اوخوماقچین قیردی اول آل مهرینی مکتوبین.
جوانشیرین مکتوبنی باغراتونی آیینجا،
اوخوماقچین او دا قیردی آل مهرینی پاواشجا،
اوخودیقجا جوانشیرین پوزولوردی دینجلیگی،
اوخودیقجا باغراتونی، بادا درشدی کنجلیگی.

(*) آئی - او زمانکی ارمنستانین مرکزیدر.

جوانشیرین شوخ خیالی قاناتلاندی آئییه،
باغراتونی سانکه اوچدی جوانشیری گورمکه.
سانکه اونلار بیر آنلغا گوروشدیلر، گیندیلر،
وطن ایچون، ناموس ایچون عهد و بیان ایتدیلر.

باغراتونین مکتوبی

ایکیت جوانشیره، فوج کردمنا،
قونشیسی آئیدن سلام، احترام!
صادق قونشیمزا، وطن اوغلینا،
سونیقین قیزینا بیزلردن سلام!

تله سیک یازیلدی بو نامه، دوستیم،
سانکه بایمدا سان... سوروشسان نه واره؟
بو ساعت یازیلان وقتده مکتوبیم،
زره، اوخ قایریر ییزیم اوستالار.

منه سرحدچیلر وبردیلر خبر:
باغی دوغما یوردا باش آلیب کلیر.
هجووا توبلاشیر قارا عربلر،
سرحددن او تیدا جادیر بو کسه لیر.

حاضر اول قرداشیم، یادیندا ساخلا،
تک الدن سس چپخماز دیمش بابالار.
خاقمز بیرلیکده فالخسین وفارلا،
عرب قوشونلاری اولسون تارمارا

منه بیر خنجر ده گونده برم من،
دسته سی اوستنده قاز بامش آدم.
کهنه دوسلاردا سلام دییه رسن،
وضعیت آغیردر... اوزون یازمادیم...

جوانشیرین مکتوبی

دوستیم باغراتونی، اؤلا سلام!
ابودار خاتونینا خصوصی حرمت!

ایگیت ملنه عرض و احترام،
مجلس قارشیندا سوبله ال البت!

بایر سن، نازه دن کایر عربلر،
بوتون باشقا ایشی عزیزیم اونوت!
قورخورام بو مکتوب چاتانا قدر
مقدس داغلاری بوروبون بولوت.

قورخورم وار سیزه ده جه ویرسینلر اوز،
کوزل بوردنیزی ایتسینلر ویران.
چالیشاق حرمة گیمه سین بیر قیز،
ایگیتلر کورمه سین بیر داها زندان!
اوخوسون نامه می بوتون هایستان!
دوز - چوره ک کس دینگیم دوستلارا سلام!
تحفه گونده ریرم کوربه بیر جیران،
مقدس داغلاردان نوزیم دونه شام.

سون ظفر

اوردولار آرامسز ووروشدی ینه،
ینه قان چیلندی گلار اوستنه.
آسمان شئل توکدی، ووروشدی اونلار،
کون ووردی، یئل سوکدی، ووروشدی اونلار.
ایگیتلر جومدیلاز دشمنه ساری،
چوخ عرب کئیندی قادین پالتاری.
قاچدی باشی بوزوق وحشی عربار،
اوردا خیمه گاهدان قالمادی اثر.
وطن محبتی، وطن دویغوسی،
تاخدی عربلرین کوزینه اوخی.
مانسی بورد یتیریب بو قدر آصلان؟
کورجستان، هایستان و آذربایجان!
انله آد چیخاردی دوگوشده اونلار،
عاشق نغمه سنده قالدی یاد گار.
دشمن مغلوب اولدی، ده گیشدی عالم،

گیتندی دومان، گیتندی کدر، گیتندی غم.
 تازهدن نور گیلدی سولغون اوزلره،
 گونش ساچلارینی یابیدی دوزلره،
 بارلی تارالارا دولدی جواهر،
 گولوب نشئلندی هر طرف، هر یر.
 هر ایودن توستیلر اوجالیدی کوکه،
 چوره ک سیشمادی ابوده نکته.
 بونون یارالارا ناپیادی درمان،
 تولاکدن تولاکته یول آچدی کاروان.
 آزاداق نغمه سی دبلره دوشیدی،
 جوانشیرین آدی ائللره دوشیدی.
 کله ی کوروشنه اوزق قونشیلار،
 شاعرلر، ادیبلر، هر جور صنعتکار.
 جوانشیر هامونی آیلادی مہمان،
 الی بوش قایدان اولمادی اوردان.

۶- نتیجی نتیجه

نامرد حقنده

منل وارکه، نامردین گونی مغربدن چیخار.
 اوین سوزی شرفسز، نورسز اولار دییه وار.
 اگر مجلسده سنه گولسه، آیتسن اعتبار،
 کوره گنه آرخادان سونرا وورار او ختجر.

سربنی هبیج بیر بره دیمه یر قولاقایدیر،
 کیده ر چانار سوزلرین قلبی قارا نامرده.
 پنجره دن، قایدان ییلکه، او قولاق آسیر،
 امکن تابسا سالاجاق سنی چیخاماز درده.

جوانشیرین اولوم

بئله بیر نامردین قربانی اولدی
 کوزل باغچاسندا جوانشیر، او نر.
 کولک بوخوسندان سرسم آیلدی،
 آپاردی ائللره قارا بیر خبر.

ياربائار غصه دن بره تو كولدې،
آينا بولالارين رنگي ساراردې.
باغدا قيزيل گولين يانغى سولدى،
كوكمه كوين رنگى سائكه قزاردى.

ده كدى ساسائينين اينى خنجري
ايكيت جوانشيره ئوز باغچاسندا.
قاديالار پريشان كلدې ايچرى،
بابل فغان ايندى گل بوداسندا.

شاعر داويدىن* مرثيه سى

اي جوان جوانشير تمام يدى ايل،
وطن عشقى ايله دولدى اوره گين.
الده آغ قياينچ، قوليندا قالدخان،
آجىق بير آيلنلا چيخدين دعوادان.
آنانا بير نثر ديه جك بقر:

قوروسون بد خبر دانيشان او ديل!

اي آصلان جوانشير تمام يدى ايل
ناموسلا، وجدانلا دانيشدين ائلدن.
ئولمه دين، آلدنسا سن اون بير يارا،
قانلى دېوان دوتدين غصبكارلارا.
ايندى نشانلينا ئولدى... دوير كن
نيجه سوسما باجاق او زمان او ديل؟

قهرمان جوانشير تمام يدى ايل،
آللولار ايچينده اولدين هر زمان.
ئولوم آخارماقدان سنى يورولدى،
هېچ كوره بامەدى، كوزى كور اولدى
ايندى سن ئولميسن ديه رسه جهان -
ديه زمى لال اولسون بنادان اول ديل!

بھلوان جوانشير تمام يدى ايل
وطن محبتى بوبوتدى سنى.

(* داويد - قديم آغوان شاعريدر. تارىخىدە اوتادە و دەك دىخى دىيرلر.

نیزه‌لر، قیلینج‌لار اثر ایتمه‌دی،
نهدن سردی بره نامردین الی؟
شعربمدن دویاندا دنیا ئولمه‌نی
ائل دیهر لال اولسون او زبان، او دهل!

ئه‌یلدوغ

همان قرینه‌ده بو جور ایله‌دی،
آغوانین غصه‌ای، دردلی شاعری.
ائلر یاس ساخلا‌دی، اونی دینه‌دی،
سوسمادی تارینین غم‌لی سیما‌ری.

کولکلر یابدیلار جمله جهان‌ا،
نفرینلر، قارغیش‌لار باغدی نامرده.
وطن ئوز اوغلینی باس‌دی باغ‌رینا،
آدی داستان اولدی بوتون دبللرده.

اوخومش، ایندی ده اوخویور ائلر،
ئولمه‌ز اولادینا کدرلی نغمه.
گوز آجیب دنیا‌ا گن نسللر
نأسف ایده‌جک وقتسز ئولومه.
اینان، آنالارین بشیک لایلاسی
سندن اولاجاقدیر ینه، جوانشیر.
بو آزاد، بو نورلی سوووت ئولکه‌سی
دوستاق هیکانی یو کسماده‌جیکدر!

ارمنیجه‌دن ترجمه ایده‌ی
جه‌فر خندان

یاشا!

یاشا، آزاده‌لیکین شالی عامداری، یاشا!
قبرمزی اوردونین ای سهوکیلی سرداری، یاشا!
ایده‌جکسن یایریک بر اوزینی باغ چنان،
چون اولوسان هامینین یار هواداری، یاشا!
نه قدر نشر ایده اوصافی، عاجزدی قلم،
قوبدن عانده گوزل پایلی آثاری، یاشا!
رینه ظلمی عدالت کوکندن قزبدین،
قدرتین درده سالب کرده اشراری، یاشا!
ای اولان شمس حقیقت، داغیدان ظلماتی،
کونده‌ره‌ن هر طرفه پرچم گلزاری، یاشا!
ستاین آدی گلن وقنده فاشیستر تیغره،
سالمیسان اووسونینا سن او سیه ماری، یاشا!
ذاکرین وردی تماما ستاین کلمه‌سیدر،
آدینا عاشق ابدیسن بو دل افکاری، یاشا!

وار اولسون

دنیا یاشادیقجا یاشا ای سهوگیلی رهبر،
الهام آلی سندن قیزیل اوردو، قیزیل عسکر.
اول کون که جهانین اوزینی جولغادی ظامت،
هینلرچی ایدهردی یر اوزین ظلمله غارت،
مهروردی نوز قومه اهل شقاوت،
برلنده قوباردیقدا اولار شور قیامت،
تیکمشدی سنین درکهنه کوز هامی ملت،
وار اول ستالین سن ابله دین نوعه خدمت،
نوربندن ایشیلاندی جهانین اوزی یکسر،
فرمانین ابله موجه گلیب قیرمزی لشکر.
آلمان قوشونی قورخوبا سالمشدی جهانی،
بشمشدی نوز اطرافنه فینلاندی، رومانی،
لهلر وطنین ایشمش ایدی زوربله فانی،
قله یتیریردی اوشاغی، پیر و جوانی،
دوشمشدی هامی خلقارین رعشه به جانی،
خوف ایتمه دینیز ذره ده هیچ جنک زمانی،
اولدیز ازیان ائلله بو عصرده یاور،
راحت ابله دیز نقشه ایلن خلقی سراسر.
غفلانده هجوم ایدی سووت خلقنه آلمان،
ایتمشدی نیچه شهرلری خاکبله یکسان،
پیر آیدا آیتمشدی فرنک ابله لهستان،
دوتمشدی بوتون یر اوزینی قورخولی طرفان،
سندن یتیشیب لشکر سرخه بده فرمان،
اطرافین آلین، نازلره وبرمه بن امکان،
تا آنلابالار کیمدی بو دعواده هنرور،
دریا کیمی موج ایدی تماماً قیزیل عسکر.
پیر ضربه ده دشمن دونوب اوز قوبلدی فراره،
دوغما وطنیزدن چکیلیب چیخدی کناره.

ایستدیز هامی مظلوملرین دردینه چاره،
 برلین آلینب گلدی ژاپون جنگی دباره.
 چیخدی قیزیل عسکر او زمان تازه شکاره،
 بیر حمله ویریلدی ژاپونی سالدی فشاره.
 اولدیز بر اوزبنده اولان انسانلارا مظهر،
 نورین بورویوب بر اوزین ای نورلی اختر.

سنن ایلین جمله جهان اهلینی راحت،
 سندن دوغوب هر بیر طرفه نور حقیقت.
 علم سنه تعظیم ایدر ای صاحب شهرت،
 عالمده تاپلاماز سنی نك اهل لیاقت.
 ای سهوگیلی رهبر، اولونار آدینا حرمت،
 وار اولسون او قدرت، او رشادت، او صلاحیت.
 دوغماز آنالار سن کیمی دنیاده هنرور،
 دنیا یاشادیقجا یاشا ای سهوگیلی رهبر!

آنا وطن

آذر نولکھسی، ای آنا وطن،
 بوخندی سن کیمی باصفا وطن.
 گللرین آچار هر صبا وطن،
 باباين ایدر خوش صدا وطن،
 ایلرېك سنه جان فدا وطن!

بسله بیر یزی ناز و نعمتین،
 ای عزیز آنام چوخندی قیجیتین.
 هر نهدن بویوکدر شرافتین،
 نقش ارلوب اوره کلدرد حرمیتین.
 خاکه ییزېك آشنا وطن،
 ایلرېك سنه جان فدا وطن!

سبزی بوش اولاندا چمنلرین،
 مست ایدر ییزی یاسمنلرین.
 دلرباسین هر گوره نلرین،

وحد ایدەر او مهمان کللرین.
 دردینه ایدهرسن دوا وطن،
 ایلهریک سنه جان فدا وطن!
 بازدا چوللرین ککازار اولار،
 جنته دونوب لاله زار اولار،
 سنده باخشی آهو شکار اولار،
 دشمنین سنین تارمار اولار.
 بخش اولوب سنه خوش هوا وطن،
 ایلهریک سنه جان فدا وطن!
 سیننه اسر صبحین یئلری،
 شبنم اینمکه جاری سنلری،
 آرنیرار گلستانی کللری،
 بهر مند اولار آذر الماری.
 تورباغندا وار کیمیا وطن،
 ایلهریک سنه جان فدا وطن!
 سنده چوخ گوزل چشمه لر چبخار،
 بال تک شیرین نه ریلر آخار،
 کوک کورولدایب، ایلدیریم چاخار،
 عاشقین اونا عشقیله باخار.
 قلبی سندن اولماز جدا وطن،
 ایلهریک سنه جان فدا وطن!

اوقتیاپر

اوقتیاپر بابرامی ایندی له زین بولداش خطاب،
 کیم حقیقت اهلیدر حقه طرف اینسین شتاب.
 زحمت اهلای چیخدی ابودن، سنگر اولدی هر طرف
 دوردی ایشلر باشلانیب هر بیر طرفده انقلاب.
 حکم اولوندی آجدیلار بیردن قیزیک بابراقلاری،
 ایشچیلر ظالمه ره وپردی رشادته جواب.
 ووردیلار اولدی پراکنده ترارین لشگری،
 غیر ممکندر دایانسین گون فاباغندا حجاب.

مه‌نشه‌ویکلردن قاچان قاچدی، قالان پنهان اولوب،
 گیتندی ظلمت صبح اولوب، گلدی ظهوره آفتاب.
 اتحاد ایندی شمالین حق سه‌وه‌ن زحمنکشی،
 تیکدیلر اون مرتبه ایو، چکدیلر هر برده آب.
 شهرلر، کندلر بزه‌ندی روضه رضوان کیمی،
 قصرلرده ساکن اولدی نازیله اهل ثواب.
 بیر بویوک خدمت له‌نین ایندی وطن ایولادینه،
 ایندی هر برده سولار جاری اولوب مثل گلاب.
 وصف ایچون ذا‌کر حقیقتدن یقین الهام آلا‌ر،
 باغدیرار باران کیمی نوز شعرینی مثل صحاب.

غربت

عجب بلالره دوشدیم دیار غربته،
 ایشیم اولوب نه ایدیم آه و زار غربته.
 نوزیم مریضم، اوره‌ک غملی، طاقیم یوخدر،
 فک ایدیدی منی اشکبار غربته.
 نه بیر کلیپ کیده‌نیم وار، نه حالیمی سوروشان،
 کوزیم قالیب قاییدا، انتظار غربته.
 نه وار طیب منیم دردیمه علاج ایتسین،
 بلا دوتوبدی منی بی شمار غربته.
 ایلان ووران یاتار اما منیم یوخوم کلمه‌ز،
 که رخت خوایم اولوب مور و مار غربته.
 اسر بو مرغ دلیم دائما فراقدا،
 الیمده یوخدی منیم اختیار غربته.
 دیشدیراندا منی سریمی نهان ایده‌رم،
 چکه‌ر بو آتش قلبیم شرار غربته.
 وطندن توتوری دولاتنام جهاندا مجنون نک،
 تاپیلما‌یر منه بیر غمکسار غربته.
 چکییدی زنجیره محبوسه‌می او خائنلر،
 غمنده گوز باشین ایلر نثار غربته.
 بیشیه وقت سنین انتقامنی آلیق،

او وخته قلییم اولار لاله زار غربته.
بو گونده ذا کر ایدم اندلیب تک افغان،
وطن سوزین ایلپ شعار غربته.

وطن عشقی

کورده هر کس جمالین سویله بیر ماه تاباندر،
چیخیدر برج جوزادن اودر بیله درخماندر.
شب ظلمانیده حسنین قیلار نورانی دنیای،
غلط اولماز دیسم ماه رخین خورشید دوراندر.
مسلس زلفی هر دم که رخساره نقاب ایتسه،
دییدر کون دوتولدی، یا که ابر آتندا پنهاندر.
کنار ایتسین نقابی مه جمالیندن اگر جانا،
دییدر بیر پاره کسلر طور سینا نور باراندر.
مريضم راه عشقنده منی آغوشه چک جانان،
سنین دیدارین عالمده هزاران درده درماندر.
اگر ظالم جفا سندن الیم چیخدی وصالیندن،
بلی ال چکمه رم سندن، اودر قلییم پریشاندر.
خیانت ایتدی ظالم لر، ایدیب گلزارینی غارت،
ولی بیچاره بلبلار بو محنتدن جگر قاندر.
اگر هر گونده اون دفعه لولم ال چکمه رم سندن،
وطنین دونه ز هر کیمسه یقین ابله که انساندر.
بو بوروش ختم پیغمبر پیره حال حیاتنده،
وطن حبی بو عالمده یقیناً حب ایماندر.
اله آلمش قام ذا کر، بانار دایم فراقنده،
سه هر گونده بو عاشق کلوم اون دمه قرباندر.
سنین عشقنده کچمشدر یقینا باش و جانیندن،
هراسی بوخدی دشمندن سوزی شم شیر براندر.

نوروز

کلدی بنه کل چهره لی نوروز بهاریم،
ای چشم خماریم.

بیراشدی دیمکدر بالا بو لیل و نهاریم،
 ای خورد کباریم.
 داغلار، قایالار هب کئینه ر خلعت الوان،
 ای ملت نالان.
 کللر آچیلار، بلب اولار شاد ایله خندان،
 چوخ اولما بریشان.
 ای مشهدی، ای کربلایی، ای حاجی عطار،
 باخ خیردا اوشاقلار،
 ای قیرمزی ساقال کیشی اسلامیده دندار،
 عربان هامی آغلار.
 ای خیردا فروش، ای اوتوروب پارچا ساتانلار،
 سیزلر ده ماتانلار،
 ای بوغدا اونین آربا ایله نانه قاتانلار،
 وار فاش، گوز آتانلار.
 ای ملت اسلامه اولان هادی رهبر،
 محو اولدی سراسر.
 آخر سیزه تاپشیردی مسلمان پیمبر،
 ای ماته رهبر.
 ای بایرام ایدیب ایولری نازیله گزه نلر،
 ای شیرنی دوزمه نلر،
 ای شیرنی قویوب قهوه نی فنجانه سوزمه نلر،
 ایولرده گزه نلر.
 ای بیله گوزل عیدیده هیصحبیت اولانلار،
 ایشیزدی جوانلار،
 مین رغبتیله شیرنی اوتاغه دولانلار،
 وار فقره یانانلار.
 ایتسین بو گوزل عیدیزی خلاق تبارک،
 چوخ عزت و شوکته، نزاکنه مبارک.

گوزلیم

سندن موتوری ایدهرم ناله و افغان گوزلیم،
 فکرین ایتمشدی منی زار و بریشان گوزلیم.

نیچه - مدندی سنی دشمن آلب آغوشه،
 باخار عاشق سته حسرتله چکر قان گوزلیم.
 ظالمین ظلمی کوزل گلرینی غارت ایدیب،
 وطن ایولادی اولوب ظلمیله تالان گوزلیم.
 عاشقم من او قیزیل گلرینه سینه نده،
 ارم چشمه حیوانینی هر آن گوزلیم.
 نه قدر واردر علاجیم سنی ویرمه الدن،
 چکمه رم ال کر اولام قانیمه غلطان گوزلیم.
 چکمه لر کونده اگر بین دفعه ده داره منی،
 یا اولام من حرف و خنجر بران گوزلیم.
 بوخدی باکیم منیم اصلا، بونی بیل، دشمن دن،
 آلسا اطرافی کر لشکر عدوان گوزلیم.
 هر مجالسده سنین باشلابارام اوصافین،
 ایسترم حقین اولاخلقه نمایان گوزلیم.
 تو که رم قانیمی تا که وطن آباد اولسون،
 بلی خانلر ایدیدر سنی ویران گوزلیم!
 سته عاشقدی بو ذاکر، اودی بانماز کبجه لر،
 سوزیم ایله سالارام عالمه طوفان گوزلیم.

آتائین اوغولا نصیحتی

ای غملی کونیمده منه غم خوار اولان اوغلیم،
 دنیاده منه بار و هوادار اولان اوغلیم.
 قابنده کی پنهان سوزینی ساخلا برینده،
 آز صحبت ایدر دهرده بی دار اولان اوغلیم.
 بیر کنجده اگلش، دبلینی ساخلا برینده،
 سرین دیمه ز هیچ بیلگیان هشبار اولان اوغلیم
 سوز دردر کر چیخسا آغیزدان یره دوشسه،
 اولماز اونا بیر کیسه خریدار اولان اوغلیم.
 صحبت آلمه ن وقتیده سن مجلسه بیر باخ،
 کور وار او سوزه اوردا خبردار اولان اوغلیم.
 کر سوله دیگین سوزلره قیمت قویان اولسا،

سوبله سوزینی اولسا هوسکار اولان اوغلیم،
 هر سوز دایشان وقتیده موضوعی ایتمه،
 چاشماز سوزینی علمه طرفدار اولان اوغلیم،
 دنیاده هامی مایل اولار صحبت علمه،
 کسمهز سوزینی کافر و دیندار اولان اوغلیم،
 مجلسده اولان جاهله چوخ اولما طرفدار،
 عام اهلی اولار شخصه مددکار اولان اوغلیم،
 چوخ ساده دانشما، سوزینی سوبله سیاسی،
 اوندا سنه چوخدی بونی ییل یار اولان اوغلیم.

آزاده‌لیکین شهرتی

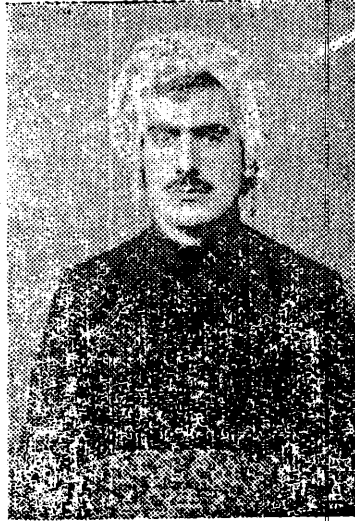
کون چخبیب نوری اونین ارضیده هر یانه دوشهر،
 اویادیب غنچهلری باغ و گکستانه دوشهر،
 برکیلر سبز اولوبان بابل اولار خرم و شاده،
 فکر مشوقه ایله کوه بیابانه دوشهر،
 کیم که عشق عالمنه دقتیله ایسه نظر،
 کورور عشق اوسته اودا دالمی پروانه دوشهر،
 عالم عشقه دون باخ بالا فرهاده طرف،
 عشق شیرین ایله کور بیر او نه طوفانه دوشهر،
 کرددی ایللی اوزینی عشقه کرفتار اولدی،
 قیس مجنون اولوبان چوللره دیوانه دوشهر،
 شیخ صنعانه باخین، عاشق بی‌باک اولدی،
 بلی باک ایله‌مین عشقیله میداننه دوشهر،
 کیم که عاشقدر، یقین دهرده آزاده یاشار،
 اودر آزاده‌چیلر دائمی هیجانه دوشهر،
 ایسته‌بیر دهرده هر مانی آزاد ایله‌سین،
 بلی آزاده‌ایکین شهرتی هر یانه دوشهر،
 اهل انسان اولان طالب حربت اولار،
 خلقی حقه چاغیرار، راه مسلماننه دوشهر،
 ذا کرا، سن ده حقیقله نوز اشعارینی یاز،
 ایله‌مه خوف، حقیقت سوزی هر یانه دوشهر.

قوجا و قوناق

بیر قوجا واردی خیلی محنتده،
باشی هشتاد اولوبدی زحمتده.
اوغلی بوخ، واردی آلتی قیز اوشاغی،
بیر کبیچه گلدی بیر نفر قوناغی.
کورددی بوخ بی نواده پاره حسیر،
باخشی مهمانه حرمت ایلهدی بیر.
چون قوناغه او باخشی خدمت ایدیب،
قوناق اونلا بو نوع صحبت ایدیب:
دیدى ای بیر مرد باغیرت،
نه زحمت اولوب نه قسمت
بیزی خلق ایلین عدالتدر،
قوجا وقتنده بو نه حالتدر.
دیدى اول بیر مرد خوش گفتار،
اولم شام من بویوک بلایه دچار.
من تکیم، دیدى باش واریمدی انات.
نه دیوونجا یعلک، نه واردی لباس.
ییلیمیرم بو نه سر حکمتدر،
منه قسمت مدام زحمتدر.
او زمان چکدی قایدن بیر آم،
دیدى بدبخت ایدیب منی الله.
قوناق اول وقت گلدی گفتاره،
دیدى ای بیر واردی بیر چاره.
گر اوجالسا وطنده حریت،
اولاسیز اوندا غصه دن راحت.
باعث ارتجاع حکومتدر،
سبزی آج ساخلایان بو دوتدر.
سبزه آچماز نه درس، نه صفت،
کبیچه - کوندوز ایدر سبزی غارت.
ای قوجا، اول بو سردن آگاه،

سبزی آج قویماير يقين الله.
سبزه اولماز يقين جهاندا علاج،
نه قدر اولسا اسم تخت ايله تاج،
الله شين ظلمدن اولاق آزاد،
وطنين .لمکنی ابدەك آباد.
اکه گین چوللری شراکتيله،
باشاباق ییز ده استراحتيله.
قیز ايله ارغلانی ابدەك بکسان،
دینجه لر اول زماندا هر انسان،
فرقه مز ویرسه کر جهانہ نجات،
هامیا خوش کچەر او وقتمه حیات.

ایکی قیزیل قوشین صحبتی

(داستان)

دونن بیزدن ظلمت کیجه قاناتلایب کیده رک،
کوکرچینلر قاقیلداشیب مژده ویردی سحرده.
هوپ - هرپ رقصه باشلابارق اوخووردی بو سوزی:
کیجه گیندی طمطراقلا قارشیلادیق گوندوزی.
بو وقت منیم گوزلریم ده کولومه‌ده‌دی سحره،
تماشا‌یا دالماق ابچون دوروب چیخدیم چوللره.
کیردیم اوخا بیر قایانین تپه‌سنده اونورمش،
حرارتله صحبت ایدیر ایکی غرور قیزیل قوش.

بیرنجی قوش

دانش قارداش نه وقتدن فالاجاقسان چوللرده،
شهرلردن اوزاقلاردا دوزه‌جکسن بو درده؟

قايالارين بارىقلارى سىن سىن يوردىن، يواندىر،
 داغدا، داشدا ياشايالار ديواندىر، ناداندىر.
 باخ كىمىن چىركىر سىن، بدىنى باسپ توك،
 تىزلىكىدىن اوزاقداسان، حيات سىن يوكىر، يوك.
 گذرانىن داغلاردىر، طىنە يوخ سىنچىن،
 يىمىن نەدر؟ الە دوشسە ھەردىم بىرچە كوكىرچىن.
 نە خورگىن تىز اولور، نە حياتىن بىختور،
 تىزلىكىدىن، خوشبىخلىكىدىن يواندا يوخ بىر اثر.
 شاختلاردا، سويۇقلاردا بىخارىن يوخ، كورسەن يوخ،
 يابدا ياپىك الە دوشمور، آغىر كىچىر حيات جوخ.
 ھەمدەلەردىن اوزاقداسان، يوخ آسودە ياتىدىن،
 تورپاق سىن دوشكىندىر، قارا داشلار ياسىدىن.
 باقوش سىنى ايشىدىرسەن كىچەلەرى سىچەك،
 گل غىزىم، يابانلار ھىچىندىن اوج كىدەك.
 بوردى سىن قاباغنا ياخشى خورەك قويان يوخ،
 وارلىقى، يوخلىقى بۇ داغلاردا دويان يوخ!
 مەن بىر درەدە چار اولوب سولاجاقسان ھىكىمسىز،
 ھەممى باشا يىرمەدىن ئولەجىكەن شىھەسىز.
 دار گونىندە اولماياچاق بۇ يىرلەدە ھەممىن،
 دشمن گەلە ھەمگەھىن اولماياچاق اول امىن.
 لىسانى تىكەن اولماز جىربىلاردا، شىھەسىز.
 بۇ ياشاش دىك، گىركە دوغرى يولى تىپاق يىز.
 مەن ايشىم سىنىكىنىك اولسا قىرى آتارام،
 ايان كە قوش اولدىغىمى ھەمىشەلىك دانرەم.
 كورورم كە، ھىچ بىر اقدام اىتمەيسەن حياتدا،
 اونا كورە دار اولاجاق سىنە گىنىش حيات دا.

ايكىنچى قوشىن جواپى

ھەسەلەم يوخ، داھا مەن گەل مەنە اىتمە سەن،
 ئولۇم قەدر آغىر كىلىر مەنەم اىچون بۇ طەنەن.
 جىگىرىمى يارالادىن، گەل دانلاما بىر داھا،
 سەن دىيەندىن يوز قات آرتىق يىنوايم، يىنوا.

یقین سن ده منیم کیمی بیله بیرسن من کیم،
 اورده کیمی چولغالایب کدر، غصه، درد و غم.
 یاخشی و خوش باشینا کونلوم دشمن دگدر،
 بلمیرسنسه علاجنی بالواریرام نشان ویر؛
 دردبمه کل درمان آیله. مهربان بیر قارداش اول،
 اوله نه دک کبجیک اوللام حضورینده، سن باش اول.

بیرنجی قوش

قورتولوشی ایسته بیرسن کوچ داغلاردان بیر کره،
 کل منیمله اوچاق گیده ک محشم بیر شهره.
 پادشاهین سراینه بنه آبار بی غم اول،
 اونین عزیز اوغلینا کیت اطاعت ایت، همدم اول؛
 قزیل نختی بووا آیله، دشمنیه وور یاره،
 پادشاهین الی اوسته غرورلا کیت شکارا.
 کیجه لری چراغلارین ایشیغندا خمارلان،
 شیرین - شیرین نغمه اوخو، قلبینی ایت خرامان.
 قو دوشکین اوسته اوزان یاتان وقتی کیجه لر،
 راحت اووو سحره دک توخونماسین بیر نفر.
 اوانسینلار تومارلایب سحر - سحر باشینی،
 حضوریه کتیرسینلر توپوغلارین دوشینی.
 دوزله تسینلر اوزون - گوده ک قناتی کنیزلر،
 باغلا سینلار آباغنا زنکوالر رنگی زر.
 خده تچار قولق ایتمسین، قالخسین شاین، شو کتین،
 پادشاهین حضورینده علی اولسون حرمتین.
 اگر باشین آغریبارسا، اگر دوسان بیر آجی،
 حضورینده حاضر اولار قیرخ حکیم، قیرخ دواچی.
 بخارنین یانیندا اول یر قار اولسا سراسر،
 تومار ویریب یاتیرسینلار سنی سابسز نوکرلر.
 ایستی دوشسه اهمیت ویرمه اصلا سن اونا،
 پادشاهین نوزی گلدن چتیر دوتسون باشینا.
 نه قدر که شکر یسن، بی حیاتبین بوونجا،
 چنه دانین دادلی - دادلی شیلر گورسین دوونجا.

هر نه مېلین اولسا ردې، اوردا یو خدر بالمره،
کک غریزیم قاناتلانا ق او محشم شهره!

ایکینجی قوشین سوالی

آیا شهر مسکنمیدر بیژنک قیزیل قوشلار،
قیزیل قوشمی پادشاهدر او محشم دبار؟
او پادشاه نوکرلرین قیزیل قوشدان سه چه رمی؟
اونلار وطن عشقی ایچون باشلاریندان کچه رمی؟
او دبدبگین نعمتاری قیزیل قوشمی وبره جک؟
او سایدیقین امللری قیزیل قوشمی گوره جک؟
یارامزا داوا - درمان حاضرلابان اونلارمی؟
دانشیدیقین او شکارلار، قوشلار ووران شکارمی؟
بیژیم یوردین نورباغیمی بزمک وبره او تخته؟
قارداشیمز دگلمیدر اوردا جاتان حرمت؟
قیزیل قوشین قاناتیمی چراغلاری یانديران،
قیزیل قوشمی رباییه اوره کله اود ووران؟
بیژیم دوغما دېلمزده ایدیرلرمی دی صحبت؟
وارمی اوردا بزم قارشی مهرباناق، محبت؟
بلا درسه او شاه قوشا اولاریق بیژ بیلدیرچین،
گوزل دوران یاراداریق بیژیم دردلی وطنچین.

بهرنجی قوشین جوابی

دیوانه سن، یوخسا منه کورونورسن دیوانه،
سارسانلاما، دانشیرسان فکرین سنین نه در نه!
قیزیل قوشدان کوروبسنمی یر اوزبنده پادشاه؟
کوروبسنمی قیزیل قوشا هیچ آپارسین ائل پناه؟
شهرده کی ساکنارده دریا قدر عقل وار،
قیزیل قوشلار داغدا، داشدا وحشیانه یاشیار.
اوخوماش طبیعت حاکم اولماق اولارمی؟
تابدایرلار حقوقی دی خبرین هیچ وارمی؟
سوروشورسان: قیزیل تخته قاییران دا قوشدرمی؟
وای حالینا، گولمه لیسن، باشندا کی هوشدرمی؟
بئله شیلر بارانماچین علم و بیایک گر کدر،

بو آخيندان كرى فالماق منجه تولوم ديمكدر.
 موسيقى ده، كارخانا دا علملرين ايشيدر،
 قارا بردن قيزيل آلماق هنرورين ايشيدر.
 هنرورايك معارفله روقله نير دنيا دا،
 علم ايشندن روقله نير بو زماندا ديا دا.
 بو اوغوردا چالیشانلار دسته - دسته توپلاشير،
 حقوق ايجون، ناموس ايجون كف كئير، داغ آشير.
 فدا ايدير جانلاريني اونلار وطن بولوندا،
 آزاداقچين مين قوه وار هر بيرين قولوندا.
 اوچان زمان طياره سوار اولور هر ييري،
 يزدن ياخشى دولانمدا اونلارين هر نفری.
 حر كنجين آققومويل، ماشينلار وار اورادا،
 هين ناپيلماز، كوما بوخدر او محتشم دياردا،
 آللار وار شمال سمندن جنوب سمته سوز ويرير،
 تخنيقا وار طبيعتی قول حالينا دونده ويرير.
 ييزيم برين ثروتي آباران دا شهردر،
 يیزده سحر ظلم تدرسا، اوردا ظلمات سحردر.
 خبرسرسن، سنين بووان مدنلرين اوسته در،
 بو باغلاردا، بو داغلاردا جواهرات كورسه نير.
 اونلار گليب بو نعمتي آبارلار آي يازيق،
 سنسه ايشسر دولانيرسان ديرسن كه بيكاريق.
 سيزين برين ساقيزبندان مين شئي حاصل ايديرلر،
 سايييزلا قيزيل قوشين گوزاريني نيكيرلر.
 كل وكره نهك شهرلرين لغتني، ديليني،
 بلكه ييز ده خوشبخت ابدك بو يرلرين ائيني.
 نيجين قوچاق قيزيل قوشلار نو كر اولسون اونلارا؟
 ايسته بيرسن ئوز دردینه گر ناپاسان بير چارا
 ديديكيمه عمل آيله، يوخسا ئولوب گيده رسن،
 قيزيل قوشين آزاداغی نه يولدادر دوشون سن!

ايکینچی قوشين سوالی

مادام ييزيم گواونچ اولامش حياتمز بو قدر،
 مادام ييزه لاغ آيله بير شهرده کی هر نفر.

نیچین منی چاغیر برسان سراینه شاهلارین،
 او یرده که دویان یوخدر داغ قوشنین آهلالرین؟
 ظن ایدیرم دونا بیامهز اولار ایاه بیزیمکی،
 اولار مکر بیامه یرمی نه چیدرلر، ییز نه چی؟
 دوشونمورم نیچین اولار ییزه بسلر محبت،
 نه لازم قیزیل نوسا بو احترام. بو حرمت؟

بیرنجی قوشین جوابی

یلمیرم که عزیز قارداش بوگون عقیلین هاردا،
 سواللارین خیالیمی ناغیللارا آباریر.
 باشا دوش که، بو نورباغین گلیرله او برلر،
 حیاندانموز احتیاجین آسانقلایا رفع ایدر.
 قیزیل قوشین گوزینی ده اونا کوره تیکیرلر،
 که دنیانین ایشلریندن او اولماسین باخبر.
 سیز بیلدیرچین آوی ایچون کره که ییز اولار،
 نولوم وقتی فرصت اولسا سیزی کومر مزارا.
 گورورسنمی ایکی قارداش دوشونجهده یادیق، یاد،
 اگر بئله اولماز ایسه نشئه لیمهز او جلا،
 اشدی بیلدین بو احترام، بو محبت نیچیندر؟
 بوتون بونلار بیزیم نسله آغیر ذلت ایچیندر.

ایکینجی قوش

اشدی تمام آنلادیمن زمانه زن ایشینی،
 اجازه ویر نادان ساییم بو دفعه ده من منی.
 بو ایشلری بیله - بیله نالا - میخا وورورسان،
 حتی منی چاغیر اراق تکلیفنده دورورسان؟
 اگر من ده سن ایدنه ایسه ایدیم ازلدن،
 یقین آدیم بو دنیا دا چاغیریلاردی بی وطن.
 پادشاهه نوکر اولماق منجه بو بوک بیر ایشدر،
 نوز ابویمده آغا اولماق منجه بو بوک بیر ایشدر،
 کل عزیزیم بیر که اوجاق میشه لره، داغلار،
 قیزیل قوشلار ابیر اولسا گون دوغار بو دیارا،
 کل که یووا سلاق بیزیم بو داغلاردا تازه دن،

بلكه مفرور ئولكه لرتك كولو سەسەين بو وطن.
 گل بىرلىككە بنا ايدەك بو داغلاردا بىر شېر،
 كوزەل حیات، خوشبخت حیات بىرلىككە در دىيەرلەر.
 گل اوخوياق دوغما دىيەدە، ابولادىمىز شاد اولسون،
 بو جەھەمىز تارىخلار دە دىيا بويى ياد اولسون.
 ابى اولسون دىيەدىگىمىز، ارچاق دشمن اوستە،
 جرئت ابدىب بو داغلار بىن گامەسەين چن اوستە.
 ئروتەمىز قسەمت اولسون ئوزمەزە تەمام،
 قەدرەتمىز، قاناتمىز گوجايى اولسون بىنادن.
 البىر اولاق قىزىل قوشلار، بو بىرلىگە آند ايجەك،
 ايجەمىزدن بىر ھومانى ئوزمەزە شاھ سەچەك.
 بىر دفعە، ايك ختام رىرەك نو كرلىگە، قوللۇغ،
 ياد اللالار بىزە بىر دە اولماسىنلار، خان، آغا.
 آنادان دا، آنادان دا مەنچە ناموس عزىزدەر،
 بولچى كىمى دولانساق دا وجدانمىز تەمىزدەر.
 سىن ازىدن اوچوب كىتەين، شاھلار اولدى رفقەين،
 جەشەندە دە اولو بابان تاج وىرەيدەر بىل يقين.
 اكر كىدىب بىر گەدانىن قونسا ابدى باشىنا،
 يقين ھ ف اولمازدى ائىل سەمكارىن داشىنا.
 ايندى سىن دە وجودىنا ايشەزى پوزورسان،
 نقرت ابدىر اندامەنە ئولكە مەزدە ھەر انسان.
 مەنە اورەك وىرەرسەن كە ساتىم دىنى، ايمانى،
 ىنە دە بىر شاھە وىرىم ئوز اىملە دىنبانى.
 ايتىل بوردان وجداننىدا مردايىكەن بوخ بىر ائىر،
 گور عاقلار بو خەسەردا نىچە باخشى دىمەشلەر:
 قوجا داغلار چاتىلسا دا آغىر كوزە دالينا،
 جوانلاردا بويانسا دا كىنج وجودىن آل قانا،
 كولەيسەن دە حياتىدا اكر چورەك ىرىنە،
 يارانلىق چەورىلە دە ايلانلار بىن زەھرىنە،
 زمان سنى سويۇقلاردا، شاختالاردا آتسا دا،
 باي كوينىدە وجدىنى آتس، آلوو درتسا دا،

مبارده ازدهایله بیر بووایا سالیسان،
 تقصیریندن، کوپکله بیر قویو سالیسان،
 قاناتلاری سینان قوشا بنزه سن ده شکاردا،
 اولوم سنین نسلینی تام قویسا اگر بیر دارد،
 قوجالقدان اون اوغلینی ایتیرسن ده حیاند،
 سنه یاغی کسبسه ده چپنلیکده حیات دا،
 بوردین، بووان عمر بویی اولسا چپلاق صحرالار
 یر دوشکین، یاسدیغین دا اولسا اگر قایالار،
 بوتون بونلار بیگانه به نوکر ایکن باخشیدر،
 نوز ایوینده قول اولماقدان، بیکارلقدان باخشیدر.

شاعر دوبدی حیران قالدی صبحته قوشلارین،
 قایالقدان باشان قوش دانیشپردی نه درین.
 ایندی قوش دا آبلیدر، فکری نیجه عالیدر،
 بعضی قوشدا جهالتین کرداندا جان ویریر.
 او قوشلاردان بیر آغا، جاه و جلالی واردر،
 دقت ایدین ایکنجیسی سیزین ساده هزاردر.*

ایگیومی ایل

ایگیومی ایل باغیلارین بنجه سنده آغلادیق،
 ناله مزله داغی، داشی، فلکلری داغلادیق،
 الیمزله بختمزین بوللارینی باغلادیق،
 دبدیک یقین بو حیاند اولمه لیلیک یز آرتیق،
 ای فرشته ییزه نجات ویردی سنین املین،
 یاشا سنی ای خلاصکار، یاشا بویوک ستلیر!

ایگیومی ایل حیات سوردیک بوردان ابوسز - ایشیکسز،
 جکر قانی اودا - اودا عمر ابله دیک جمله مز.
 فقط قاری دشمنلره ییز جو کمدیک اصلا دیز،
 (*) هزار - شاعرین کوردجه تخصیصی، معنای بوخسول دیمکدر.

«نصر قاجار» مسكن اولدى، چوخ ايشله ديك اوردا ييز.
فقط لاله بايراقلا بيز قوردىق صاحبن نملين،
باشا سنى اى خلاصكار، باشا بويوك ستالين!

ايكبرمى - ايل ايو، زده آلامشبق دىنج نفس،
ييزل دوستق اولدىق، بيزيم بورد مزسا بير نفس.
دانېشماش، گولمه مشدر ئوز ايوينده هيچ بير كس،
نشئه ندر، بيلمه مشدر، نه بير نفمه، نه بير مس.
عزيز لقمان ماجم قويدى باراسنا بو ائين،
باشا سنى اى خلاصكار، باشا بويوك ستالين!

ايكبرمى ايل گولمه مشدر افقرده قيزيل دان،
قارا - قارا بولوتلاردا ايدىلم مشدر كون نهان.
اولدوزلار دا كوك اوزينده اولما مشدر نمايان،
خوش بير كونه حسرت اولمش بو برلرده هر انسان.
فقط بو كون كوك ده، بر ده قالديريدير مشعلين،
باشا سنى اى خلاصكار، باشا بويوك ستالين!

ايكبرمى ايل زندان اولدى كوردار ايچون بو برلر،
كوربه، جوان، قوجا، قادين عذاب چكدى سراسر.
باشمزي كسمك ايچون سلاخلاندى هر نفر،
نشمزدن زاره گلدى چالار، گولار، نهرلر.
فقط بيزه نجات وېردى سئين خلاصكار الين،
باشا سنى اى خلاصكار، باشا بويوك ستالين!

عزيز كودلار! آرخالانين، قارداش دين شورابا،
او سون قويدى بر اوزينده ناحق قانا، دعوايا.
بوتون خيردا ملتري او چيخارتدى آرابا،
قوى وار اولسون جان - جان ديهن بيزه بويوك همسابا،
بو اقداملا كورد بالاسى اوخوياجاق ئوز ديلين،
باشا سنى اى خلاصكار، باشا بويوك ستالين!

سورەت آذربایجانیمین استقلال جشنی

حاکم اولدی اوزون ایللر او برارہ استبداد،
 کوردستانین باغلاری تک پوزدی پوزدی او جلال،
 صبا یئلی خاموش اولدی، اسدی کولک، باغدی قار،
 سوسدی بابل، گلستاندا حاکم اولدی فارغالار،
 خرامان سرو آغاجنین بارپاقلاری نوکولدی،
 لاله‌لرین، سوسنلرین ظریف قدی بوکولدی،
 کوزل یوردین چمنلری، صحرالری سارالدی،
 یوردیزی اجنبیلر، باغمزی قار آلدی.

قیش آیلاری گلمشدیلر بئله قطعی قراره،
 ائلر گرک حسرت قالسین عمری بوی گنزاره،
 آسمانه بلند اولدی داغدان، داشدان آه و وای،
 شامد اولدی بو دهشته گوگده کونش، اولدوز، آی،
 حمل برجی*) خبر دوتدی بو دهشتلی خبردن،
 نوروز یئلی الهام آلدی سلاطی بیر سفردن،
 ناموس و دین بوالاریندا ائلر اولدی سفیر،
 سانکه یاغی اوزه رینه گتیدی قیزیل بیر عسکر.

کونش کولدی، نوروز یئلی کمرینی برکیتدی،
 آلوو ساچان ایلدیریملار قار داغنی اریتمدی،
 بو هجویدا غارت اولدی قوش آیلاری سراسر،
 سنگراره گورونمهدی شاختالاردان بیر اثر،
 لاله رنگلی بابراغنی سانجیدی باغدا آغلار،
 زمرد رنگلی بیر فرش کیمی بری نورتدی باماجلار،
 کفیننی بیرتدی دوزلر، داغلار، دیشلار، درملر،
 کولومسهدی آزادانین جشنی آدلی بیر سحر.

مارت آینا امر ایلدی حاضر لاسین وسائط،
 گل فصلین جشنی ایچون او دوزلنسن شرائط.

(*) نوروز برجی.

بولافلارین دوداغندا خال نك يېندی بنفشه،
 شېملردن اینجی تاخماق گنه اولدی بیر پیشه.
 آغاجلار دا طوی بالتاری کشیدی، گولدی هر طرف،
 سرو آغاجی قوال چالدی، بابل ساتور، قمری دف.
 آپریل آبی جلوس ایتدی پادشاهلق نختنه،
 آزادلقین ایلک بهاری گولدی انسان بختنه.

بو شاداقدان نالان کوردیم بیر بابلی ناکهان.
 بیر تیکانین اوزه رینده آغلاییردی باغری قان.
 ای رحمسز تیکان! - دیدیم - بابلیمی داغلاما،
 کورمه ورسنمی آذربایجان ساریلیپ آل بایراغا.
 نه وقتهدک کدر، غصه بیزه نصیب اولاجاق.
 نه وقتهدک کورد ایلینین باغچالاری سولاجاق؟
 بوشلا داما آغلاماغی ای کوردستان بابلی،
 همت ایتسن خار اینجینمهز بسله دیگین بو کلی.

کورد خلقی ده مردلیک ایله ویرسه اکر ال - اله،
 بابل چاتار ئوز گنه، کول ده چاتار بابله.
 برلیک آلاز آزادلیقی، بیرلیک ازر فریادی،
 قام ایله مساح اول ئولسین ایلین جلادی.
 آذربایجان اوغلی کیمی سن ده قالدیر بایراغی،
 همیشه لیک آزاد اولسون کوردین آنا تورباغی.
 او وانت بابل تیکان اوسته فغان ایدیب آغلاماز،
 اونین کیچیک اوره کنده ورم بووا باغلاماز.

دوشوندیکجه فریادینی، گوز باشنی بابلیم،
 یادا دوشدی آذربایجان. بیر ده منیم کورد ایلیم.
 دیدیم یارب وصالنه یتیشهیدی دردلیلر،
 یتهر هجران، یتهر غقات، یتهر تحمل، یتهر!
 قوی وار اولسون قیزیل اوردو اونین سایه سنده ییز
 سیلهک ظالمین دیولرینی ئولکه مزدن تر تمیز.
 مستبدلر یر اوزبنده همیشه لیک خوار اولسون،
 عدالتین کانی عزیز ستالین قوی وار اولسون!

غزل

بلبرین بال، گوزین آهوه اوزین آیتک تابان،
باشی اون دورت، نه گوزل جان یارادیب کوردستان.
سن که کورد دلبرسن، بس نه ایچون گنجلرمز
هست اولوب گوزلرینه باخماق ایله ای جانان!
کیپرکیقن قان آخیدان تورک الئین سونگوسومی،
یاناغین آغری داغین بوزلاریمی ای جیران!
قلبن منجه عجم قلبنه چوخ بتره ری وار،
اونا تأثیر ایله میر ناله، کدر، آم و فغان.
قصر زندانی سنین چاه زینخدانین آ قیز،
قورتولوش بوخدر او یردن، نه ده واردر بیر آمان.
کیمی قتل ایتمک ایچون زلفی آچدین گوزلیم،
بوخسا عاشقارینی آسماق ایچوندر بو نشان.
بلبرین قندی منیم جائیمی غارت ایله هس،
یلمه دینمی ابومز قند ایله اولمش ویران.
عاشقم، هر سندیم معتبر اولمش هر وقت،
نه ایچون ایندی اونا باور اولونمور بو زمان.
بو قدر جرم گناه ایله میسن آزمی هله،
ینه دیاسزلره باخدیقجا دبیرسن قن - قان.
قورخما بیرسانمی جهانین گوزلیم ظالمندن،
سنی ده یرده گرفتار ایده آخرده جهان.
ییا بزم سویله نه در عاتی لال اولمش هزار،
شبرار طوطی نطقندن اولور کن لرزان.
کوردجه دن ترجمه ایده نی جعفر خندان

قافقاز يوللاريندا

(ييز پارچا)

سو كولمىدى دان ېرى، چول قوشلارى ئوتوردى،
توربىچ رنگلى ايشىقلار داغلار باشين ئوبوردى.
يوسون قوقان يېر هوا آراسلاردان اسېردى،
قطار اوزون يوللارى منزل - منزل كسېردى.
پنجىردىن باخېردىم، باتار كېمى، هر ېرە:
آغ اورپىكلى داغلارا، ياشىل گېشىم چوللارە.
او ېردەدە كورونن خيالېمېن كولگەسى،
سانكە مەنە دېېردى: - باخ، كوزلار ئولگەسى! -
رۇبالارە كوردېكېن طلسملى ېردەلار:
بو گالەنن يوللاردا بهار الى نقش اېدەر.
باخ! كون دوغوز اوزاندان، آزادىمېن كونشى،
كوردېكېن كون دىكل - بوخ بو كونشېن ھېچ ائى.

بو بوللاری ساریبان آلتون ایشیقلا دکل،
 آزادلارین نوریدر، شاعر حرمتله اگیله...
 آقشلا بو کونشی، اولدوزلارین سرورین،
 بو بوجاقسز چولماری، شنلندیرن رهبرین.
 رویالرده کوردبگین جنت یولی بو یولدر،
 بو یول آرزو بولوتا چونوب کیدمن بیر قولدر.

باخ تلفرف تئلینده جویلدن قوشلارا،
 قارا اپیک برلره، مینی - مینی باشلارا.
 اونلار سنه هر ییری یول گوستریر اوزاقدان،
 ییلرلرکه، کلیرسن خراساندان، عراندان.
 ییلرلرکه، تبریزدن یاری کیجه کچمیسن،
 سهندین آل جامیندان سرین سولار ایچمیسن.
 ییلرلرکه، مرندده سو سسلرین دویمیسان،
 سولاردا کی نغمه به عاشق اولوب، اویمیسان.
 آراسلاردان ییلرلر، کنبرهسن بیر نفس،
 قیزبلانان بیر آرزو، چیچکلهنن بیر هوس.
 ییلرلرکه، اونلارنک کوچری قوش دکلن،
 آتشلردن قورتولمش سیاوشسن، خلیسن.
 اونلار آچیر قناتین سنی قوجاقلار کیمی،
 سنن خیالین ساهر، ایندی قوجاقلار کیمی؟

گیجه ایشیقلاری

آی باشقا بر دنیای آبدینلارکن یزیم
 قارانیق کیجه مزی اولدوزلار آبدینلار.
 گیزی، سونوک ایشیقلا باغلارین، میشه لارین
 ان قارانیق یرینده اسرارلی بوللار آچار.

ظلمتلر آلهقان کیجه قوشلاری بیله
 او غملی بوش بوللاردان اوزاقلایب قاچارلار.
 بالینیز او بوللار اوسنده بورغون، آغیر کولکه لر،
 قیریق بی کس کونولر بیر - بیرینی نابارلار.

اولدوزلاردا آخان نور بارباقلارین اوستندن
دونوق قارا سولارا داملا - داملا دوشه رلر.
سانکه کیزلی نغمه لر کوکدن انهن سساره
آناشیماز دیل ایله هر دم جواب ویره رلر.

آی باشقا بیر دنیانی آیدینلار کن منیم
خلوت اولان ابویمی اولدوزلار آیدینلار.
روایه دالمش کیجه، آغیر نفس آلیر کن،
منیم او یانق کونلوم اولدوزلارا اوچالار.

۱۹۴۵ - نجی ایله

سوندی قانلی شفقربن، کچدی ساکت بیر کیجه،
ده کیشیدی بیر کیجه ده بو دنیاین صفه سی؟
سدف رنگلی فجر آچیلدی اوزاقلاردان، ده نيزدن.
پردن گوکه قانانلاندی سحر ظفر نغمه سی.
قیزبالان سولار ایچره نیلوفرلر آچیلدی،
اوردا یانان براین اوسته آل بایراقلار سانجیلدی.

برلین دوشدی، فقط اوزاق ده نيزلرده ژاپونلار،
یانار داغ تک آلوو، آتش بوسکوروردی سولاردا.
چینلیرین ابوبن یخب خرمیننی یاخار کن،
سجده قلیب پادشاه، سالمادیلار هیچ یادا:
انسانلارین ناله - نی، قورخوسنی الهمین!
بوغماق ایچون گوزله دیلر فرمائینی بیر شاهین.

اونلارین دا دورانلاری چوخ سورمه دی، بیر کیجه
بیر سحرای قوه ایله اوره کلری بارنلادی.
قیزیل اوردو هر طرفدن سرحدلری کچینجه
انگلتره، آمریکا آدلارا آنلادی.
(گونش اوغلی) ایمپراطور بولونلاردا قارالدی؟
اوره کنده تازه آچان قیزیل گنار سارالدی.

سوندی قانلی شفقربن ۱۹۴۵ ایل،

سدف رنگلی فجر آچیلدی سحرارده، ده نيزه،
قان آغلابان دنيا گولدی، آچدی امل گلری،
دنیا خلقی سهوینه رکن گولومسه دی تبریز ده،
آزادلقین بایراغنی ارکین اوسته ناخدیلار،
ینه سونمش معبدارده مشالری یاخدیلار.

سن دوغدینسا قانلار ایجره ۱۹۴۵ ایل.
ایندی ماوی افقارده کونش کیمی بانیرسان.
کیت ای شانلی قورتولوشین گوزل ایلی، خوش گلدین.
ستین گوزل دورانیندان ییزه قالدی خوش نشان.
تاریخلرین صفحه سنده سن بیر نوله ز آد آلدین،
قزیل خطله یازاقدیر تاریخ سنین سن آدین.

بیر توخو چی قیزا

اوچوب رنگین فیزیم، سسین کاللاشب،
کولکله نیب گوزل آلا کوزلرین.
چیخ کونشه، قاراندی قدر کارخانا،
اوزاقلاردان ایشیم بزم سوزلرین.

یتهر فیزیم، توخودیمین خالچالار،
آینه بند سالونلاری سوسله دی.
امکالرین، اینجه، سولفون الیرین
بیر چوخ زنگین آغالاری بسله دی.

نازیک ایک خالچالارین کل آچدی،
خامتنده هر گدینین، هر بگین.
بزه دینسه مجلسلری دی کوریم،
زواللی قیز، بو دنیاده وار نه یین؟

نه وقته دک آج قارینلا ایشله یب
بورغون الر صرف ایده جک مین امک.
ایشیدیسین بو مثلی بابادان:
«چیلای کزیم نوز گهاری سوسله مک».

سَنَ باشندا اولان قیزلار گکله نیر،
نه دن سولمش آچان گلبن تیز سنن.
مخمر کئیب زنگینلرین قیزلاری،
نه دن مخمر اولار ایچون، بئر سنن.

رنکین اوچوب، دوداقلارین گکو گریب،
گل کونشلی، آچسین سولمش گلارین.
گل قوش کیمی قانات آچیب اوزاتلاش،
قیزیل کونش ئوبسین ساری تئللرین.

کچمش خاطردلو

میشه ارین ایچندن باواش آخان جیغاتی،
چولده قالان قوشلارا کیچه تاغیل دییه ردی.
آی ایشیغی دنیانی سولغون رنگه بویارکن
او ایپکلی خلجانی دام اوستنه دوشه ردی.

شاه عباسدان یاده کار قالان چینی بیر کاشا،
بیر ده اطلس بیر یاسدق او خالچایا قویاردی
جیغاتی ن سوویله دولی اولان چینی
آیین کوموش کولگه سی سجده دک بویاردی.
آه، او اطلس یاسدیغا افشان اولان کیسور،
بیر شیونک عطرنی اطرافا ساچاردی.
اونین اوزون تئلری حکایه لر دییه رکن
آی کوا کرده خیالی اوزون بولار آچاردی.

منجمار رصدده اولدوزلاری سارکن
من ده یاقن یاربمین کپریکلرین سایاردیم.
خیایله اونین من اوزاق بولار کیده رکن
گاه - گاه اوزاق بولاردان کاروان سسی دییاردیم.

مخمر گبیدی بیر گون او، گلیفلر تک بزمندی،
اینجه باشه باغلادی آتمش آرشین بیر کمر.
اوج کلاغی ایپکدن ساچلارینی ساردیلار،
بیر آغایا ساتیلدی کنیزلر تک او دلبر.

آرتیق بیلیم نه اولدی او کلینین حالتی،
اوج گونودن نه چکدی، نه لر، نه لر گوردی او؟
بزه ندیمی هر آخشام، کیمین ایچون بزه ندی؟
کیمین ایچون اییکلی ساچلارینی هوردی او.

شاه عباسدان یادگار قالان چینی کاسانی
تاقاھونین سویله کیم دولدیردی نازیله.
یقین ییزیم آی نوز که سودا اویناردی، یاریم،
یاهم نیجه اوینادی نوز که لرین سازيله؟

آیلار کچدی، ایل اولدی، بیر ایل باشا جاتمادان
بازین ایشیق کیجه سی دام اوستنده اوتوردیم.
جیفاتینین مسنده اونین سسین دوبار کن
اونا عائد حکایه آسماندا اوخوردیم.

قونشوقدا کلینلر دانیشار کن ایشیدیم
سهو کیایمین نولومین، دنیا باشیما دوندی.
آرتیق بیلیم نه اولدی، نه وقتهدک یاتمادیم،
سحر نه وقت آچیلدی، میشه لرده آی سوندی.

شعر و خیالین قاییمسی

کون دکل داغلارین اوستنده، افقده گورونن،
لعلیدن بیر قاپیدر، باشقا بیر عالم قاییمسی.
آچیلان صبح، سهوینجین قاپیسیسه گوزلیم،
بو دا آخشام آچیلان بیر قاپیدر، غم قاییمسی.

سونمه دن داغدا شفق، پارلامادان نور قمر،
کل قاناتلان قارا قوشلارلا شفق لرده اوچاق.
کائناتین بو اوزون یوللارینی طی ایدم رک
باشقا بیر عالم افسانه ده شه برار آچاق.

کوچمه دن ظلمت، دنیای خیالانا ساری
و افقده قابی باغلانمادان آسوده کیده ک.

نه گر کدر بوزونوب ظلمته نکینده قلاق،
اول منور افقه کل شفق آلوده کیده ک.

یایرم من او قابی باغ چانه آچیلیر،
بیر چنان که نکراندر اونا افراد بشر.
یایرم من بشرین غملی، سونوک آرزولاری
او طلسمین گریلی برده آئینده کولر.

کون دکل داغدا سونوب، برده لهن بیر فایدر،
کهربا رنگلی ذوالعز و جلالین قابسی.
یایرم من آچیلان کوکده، او یالذبزی قبی،
دکل آخشامدا، کلر شعر و خیالین قابسی.

قبرینه

قورخما، بو ماوی گوک آلتدا یانان آل کونشبن
و افقارده گولن رنگ زرین سونمه چک.
ایاک بهارین آچاق باغ و چمنلرده چیچک،
قوشلارین غملی خزان رنگنی هیچ کورمه چک.

تا سهند وار، اونین آغ برچنین اوستنده قمر،
ماوی، سیمایی ایشیقلاییزی آیدینلداچاق.
و سنین چابالارین آخدیقه چایرلار ییتمه چک،
باغلاریندا بریلر جام منقش دوتاجاق.

نه قدر چشمه لرین وارسا آلا کوزلرین،
هر سحر کوزه لری آب ایله لبریز اولاجق.
سونمه نیجه کونشبن سولما باجاق لالارین،
تا سهند وارسا، بو دنیاده ده نبریز اولاجق!

ای منیم یوردیمین آغ اوزلی آیی، آل کونشی!
ای افقار! - که حجابیزده نیلوفرلر اریر -
ای زمردلی چایرلارا کولین آلتون زمبلر!
صبح آچیلماقدادی، صبحین یئی داغلاردان اسیر!

گیجهده

گیجهدر، آی اوجالیدر و سهندین نفسی
باغچالاردا آچیر افسونیه کله غنچهلرین.
گیجهنین برده لرینده بری شعر و خیال،
بیر نفسله و نوازشله آچار بال و برین.

سودا اوینور آیین انواری، گولور آینهده،
آل ایشیقارلا اونین عکس خیال انگیزی.
آینالاردا و سودا هاله‌لنن نقش خیال،
لوح فکرتده نه خوش نقش آبله بیر تبریزی.

برده لر سالانیر آهسته، سهندین الیمی
برده لرله گیجه لر اونایان، آشفته اولان؟
کل گوزل، جامی می - امل آبله دولدور منه وبر،
کل منیمله بو گوزل برده ده سیر آبله بر آن.

باخ سنین عکس جمالیندر آیین مور ایشیقی،
بوخسا بیر جرمدی بو قدر گوزللیک، اولاماز.
آینادا عکس جمالیناه چیچکلر آچلیر،
کل گوزل آینه دله چیچکلن ده بیر آز.

گیجهدر، آی سونور، آرنیق و سهند کولگه‌لرین،
نر به‌دیر نارونین یئل قارا باربارلرینی.
گیجه‌نین قوشلاری باخ نوز آشین آختارمادار،
نیجه آختارماسین عاشق گیجه‌لر نوز یارینی؟

آذربایجان، آذربایجان!...

آنا یوردیم، وبردیکین سود منه بالدان شیریندر،
سانکه سنین هن اوبلاغین بیر بهشت بریندر،
آنا وطن، دوغما دیار دویغولارین دریندر،
بو سعادت، بو شن حیات سؤیله آنا کیمیندر.
آذربایجان، آذربایجان سن منیمسن، من سنین،
ایتم که، دنیا بوی سولماز دها کاشنین!

کورمه ز دها بوندان سونرا کوزل باشین غم، کدر،
آت چاپاماز سینن اوسته هر یاغی، هر بی هنر،
بوندان سونرا کاشن کوله، حیات کوله، جان کوله،
کونول کوله، چیچکلنه، اورده کوله، قان کوله.
آذربایجان، آذربایجان سن منیمسن، من سنین،
باخ بو بولاد عزیملن محو اولاجاق دشمنین!

نه قدر که دنیا دورور، نه قدر که جهان وار،
 نه قدر که روز گاردان، طبیعتدن نشان وار،
 نه قدر که بو عالم وار، نه قدر که زمان وار،
 نه دشمنه فرصت اولور، نه یاغیه آمان وار.
 آذربایجان، آذربایجان سن منیمسن، من سنین،
 آخر قطره قانا کیمی حفظ ایلهرم چمنین.
 قوی محو اولسون دشمنلریم، قوی سهوینسین دوستلاریم،
 رکاب ویریب بختیم آتی، اقبال اولوب چون یاریم،
 من قورارام سعادتن گاشنین نوز ایلمه،
 دایشارام، اوخویارام، بازارام نوز دیلمه.
 آذربایجان، آذربایجان سن منیمسن، من سنین!
 الهام وبری منه هر آن قیزیل گلین، سوسنین.
 آنا، آنا! آج قوللارین اوغلوننی باس باغریشا،
 قوی یا مولوم، یا قویمایم زبان ده کسین بارینا،
 قوی سووارسین قیزیل قانیم بوستانینی، باغنی،
 نا کورمه سین بوندان سونرا ابولادلارین داغنی،
 آذربایجان، آذربایجان آدین کلچک فان جوشور،
 جوشور شاعر اختیارسز، شعر بازیر، سوز قوشور.

سوزین آخرده یوئیدی

کوردین نیجه ملت سوزین آخرده یوئیدی،
 تاسیس ایلایب مجلسنی مقصده یئدی.

آی مشدی فلانی دوزی لاپ نوز آرامزدر،
 من بیامبرم انسنلغا ناهس هارامزدر،
 شاید که اوره کده اولان آرنیق یارامزدر،
 مین شکر اولا الله بو تاریخی یازدر.
 کیم شاه ایلایب ملتی الحق دیریاتدی،
 کوردین نیجه ملت سوزین آخرده یوئیدی.

مرکزده بیلیرسن داداڭیم هیچ نه خبردر؟
 بوخ! بس قولاق آس کرچه بو اسباب کدردر،

بیر نهمده یغلمش اورادا موش و بقدر،
تبریزده دیبرلر اوکه بیتان، اوکه شرده،
دیبرلر که، شله پارتلادی، سررشته ده گیتدی،
کوربدین نیچه ملت سوزین آخرده پرتیدی.

بیر عده ویربرلر بو ایشه نجزیه رنگین،
بعضی دیبر باس اورانین تیزلی خفنگین،
یلمبرمی اولار خلق اویانیب قیزدیری انکین،
ظلم ایلینین، مفته خورین فکری جفنگین،
قنمبر مگر اونلار که، رذالت سوزی پتیدی،
کوربدین نیچه ملت سوزین آخرده پرتیدی.

ایلار بوی ازیسکه قوبولار ییزی نالان،
ظلم ایله جفا آتشنه دهرده سوزان،
چوخ دیدهلری ایله دیلر جوربله گریان،
آخر سئل اولوب کوز یاشیمز ایله دی عصیان،
سوندوردی جفا آتشین اصلا ستم ایتدی،
کوربدین نیچه ملت سوزین آخرده پرتیدی.

واللهی بو نهضت،

باللهی بو غیرت،

واقع ییزه نسبت،

عزتدی، سعادت.

سهویملی شاعر صابره

قارا تورباقدن دور ای وطن دلداده سی صابر،
دور ای درد وطندن دیدم سی گریان اولان شاعر.

سوزین قازقاندا اینیر باخ نه کور کفگیر حریت،
وطنداشلار اولوبلار هر بیر شبر حریت،
آلییلار قیزلی - اوغلانلی اله شمشیر حریت،
داها قویمورلار اولسون دهرده تکفیر حریت.

کیدر هر باغی دشمندن کوگه آه وای سسی صابر،
قارا تورباقدن دور ای وطن دلداده سسی صابر.

سنین ویرانه یوردین ایندی بیر طرفه گلستاندر،
باخیرسان هر یره گلدر، چیچکدر، باغ و بوستاندر.
جهات قالدیر یامش اورنادان، هر یان دبستاندر،
کدر یوخ، غصه یوخ، غم یوخ هامی دلشاد خنداندر.
داها بو کسمبر عرشه بی نوالر ناله سی صابر،
قارا تورباقدن دور ای وطن دلداده سسی صابر.

سنین اولکهنده یوخدر بیر نفر ایشسز و یا یوخسول،
دخی بو برده آدلانمیر بیر آغا، بیرسی قول.
یتیم آغلاهر داها، علاجسز قالمایر بیر دول،
فرحاه، شوقیه، جانلا هره بیر ایشده در مشغول.
وطن بیر باغ وضواندر، بهشت هر ساحه سی صابر،
قارا تورباقدن دور ای وطن دلداده سسی صابر.

سه ویمای شاعرین روحی اوجال، گوگلرده سن، شاد اول،
قنت چال ملک آذرده باخارکن قلبیدن، شاد اول،
دیارین گل آجیب کور نه اولوب یکسر چمن، شاد اول،
حقارت ایله یاد اولمور دخی نام وطن، شاد اول،
له نیله ستابن خورشیدخت ابدیب هر بیر کسمی صابر،
قارا تورباقدن دور ای وطن دلداده سسی صابر.

وطن عشقی

وطنین عشق اودینا بو دل دیوانه یانار،
نیجه کیم شعله شعله بری پروانه یانار،
یوکسه لیب گوگلره ناری یتیم آفقه اودر،
اودلاییم شانلی کونش آتش نیرانه یانار.
یاندی، قورتلدی کونول لاکس اونین سوزبندن،
اود دوشرب ایندی دخی جسم پریشانه یانار.

نیچه فریاده کلیب ایلهمهیم آه و فغان،
 قوورولوب قانلی اورده کسرت جانانه یانار.
 عشقی انکار ایلین، کیت دخی پروانه به باخ،
 جانبی کور نه ووروب شمع شبستانه یانار.
 ساقیا، مجلس می ایچره دیمه نام وطن،
 اودلایر سینهلر اوندان می میخانه یانار.
 کیمسه نین اولماسا قلبنه وطن عشقی یقین،
 عمری یهوده سوروب آتش خسرانه یانار.
 شاعرم حب وطندر منه عالمده شعار،
 اودی کیم عشق اودینا بو دل دیوانه یانار.

بیرلیک

بیرلیکده دی کوچ، اوندادر اسرار سعادت،
 بیرلیکده دی زور، اوندادی رمز ابدیت.

بیرلیکله چاتار حقنه هر ملت مظلوم،
 بیرلیکله قیلار قدرنی هر جامعه معلوم.
 بیرلیکله ایدر دشمنی هر طائفه معدوم،
 اونلان شهر آمالینه هر شائیلی امت.

بیرلیکدی قویان ظام، ستم ملکنی ویران،
 بیرلیکدی ویرن دهرده آزادلا امکان.
 بیرلیکدی بوتون اولکهلرین دردینه درمان،
 اونلان قوبور هر اولکه باشا تاج شرافت.

بیرلیک بوموروقدرکه، ایدر دشمنی نابود،
 بیرلیک بویوک عاملدی، قیلار ائلری مسعود،
 بیرلیک دیوان معجزه لی قوه دی یا خود،
 بیر مثلدی، جوشار ایسه وبره ظلمه نهایت.

بیرلیکدی اولان ائلر ایچون منبع قدرت،
 بیرلیکده در آنجاق هامی ملتله عزت.

قانوندی پوزولماز بو سوز ای طالب نصرت:
«تامین ایدر آزاده‌لیگی ملت و وحدت».

لازمدر اولاً جمله نقاقین ابوی بر باد،
زنجر جفانی قبرا ملت، اولاً آزاد.
آزاد اولاً فکری، قلمی، عمر ایدر دلشاد،
نورین ساچا بو اولکده خورشید حقیقت.

غزل

وعدۀ وصل ویریب روز ازل یار منه،
کورور، اما نه ایدیم هجری سزاوار منه.
آیرباق دانه‌سنی کیمسه اکیب دنیاده،
کوروم اولسون الی شیل چون اودی غدار منه.
لطف ایدیب غملی کونیمده منه یار اولمادی یار،
طعنه وورسا بری واردر اگر اغیار منه.
ساجی سنبل، کوزی نرکس، لپی غنچه، اوزی گل،
وار ایدیم که، اولاً قسمت او گازار منه.
ای فلک، گل بو قدر ایله‌مه حقمنده ستم،
رحم قیل حالیمه، قوی بئسین، او دلدار منه.
دونده رب کونلومی بیر قطره قانا هجر غمین،
تولی بوندان سورا یاریم اولاً غمخوار منه.
کسمه لطفین من دل خسته‌دن ای شوخ نکار،
شن کونوز سنسز اولار یوخسا شب تار منه.
چوخ فغان ایله‌مه کونلوم بو قدر اولما بریش،
قیلما بیر عجزیله مین دردینی اظهار منه.
یتهرم وصلنه یارین، یاشارام عزتیله،
کر اولاً همتیله بخت مدد کار منه.

لازمی

بو شانلی وطنده کرک عمران یارادیلین،
آزادلغا، آبادلغا امکان یارادیلین،

مولکه مده گرک فیش اریسین کلمی یاز اولسین،
 هم تفرقه نین ریشه سی بالمره قازیلسین،
 برلیک شعاری جمله اوره کلرده یازیلسین،
 تا وحدت ملی سوزینه جان یارادیلسین.

لازمی قوی اولسون دخی ظلمین ایوی ویران،
 جور ایشمه سین عاجز اوره کین قهرله آلقان،
 عدایه قورولسون هامی ظالمره دیوان،
 هر قان ایده نه مولکه ده بیر قان یارادیلسین.

لازمی جهالت ایونین بونی بیجیلسین،
 عامین قاپیسی خلق اوزینه یکسر آچیلسین،
 بو مولکه ده علمیه هنر نوری ساچیلسین،
 تا خلقله آزادلغا ایمان یارادیلسین.

لازمی ویریلسین دخی هر صنعتی قیمت،
 سون سیسته میله دائر اولا امر فلاح،
 بلکه ینه آسایشه راحتیکه ملت،
 بو مات بیجانه ینی جان یارادیلسین.

اولسون گرک علمین، بیایکین مشعلی انوار،
 هر فرد قایب خیر ایله شرین، اولا هشیار،
 ملت نوزی اولسون نوزینه حاکم مختار،
 حق سزایکه هر کون ینی عصیان یارادیلسین!

اؤل گوجی - سئل گوجی

من مولکه مین رفهنی ذلته کوزله مم،
 بلکه اونین نجاتنه تصمیم دوتمشام.
 تهدید و زجر و تهاکه دن باک آبله مم،
 بو بولدا قورخونی، نولوهی من اونوتمشام.
 عزیم بودر که آبله ییم نوز جانیمی فدا،
 اولسون که طعم زنده لیکلی ملتیم دادا.

عجز ایله مځ کښایه لی جلاده هېج زمان،
 ذکر آیله رم دیلمده خیابانین سوزین،
 ظلمه باش اګمه رم نه قدر وار جانیدا جان،
 وار قدرنیم چیخارماغا دشمنلرین کوزین.
 عاقل ائلم ویریدی بو نوعیله درسیمی،
 خوف آیله مه که ائل کوچیدر شل کوچی کیمی.

ایجاب ایدیر زمانه، زین تازه قورخوسی،
 محکوم اولافناه، زواله سنم ایدهن.
 خوش سوله بپ نه یاخشی حکیمانه سوزدی بو.
 معلومدر یتهر دریه اکری بول کیده ن.
 زنجیر ظلمی قبرماق ایچون قهرمان ائلم،
 قلیخپ اباغه، حاضر اولوب رزمه شیر کیم.

آرتیق نساط ایشمه منه قنلی دشمنیم،
 آزاده بیم، جهاندا غلام اولما رام کیمه.
 پارلاقدی، شندی، فخرایدی کچمشیم منیم،
 واردز لیاقتیم که، قیلام چاره دردیبه.
 زنگین، شیرین، صفالی، ملاخلیدر دیلم،
 غیرتلی، قنالی، شانلی، شرافتلیدر ائلم.

بیر، کون یتهر که، محکمه عدلی ملتیم،
 احقاق حق ایچون قرجامان اولکده دورار.
 معلوم اولار او کون هامییا شانلی قدرنیم،
 ظالم، دنی، او محکمه عدلیده دورار.
 محکوم اولوب خیانتی اوزره جزالانار،
 باندبردنی اود ایچره دوشوب قهریان بانار.

باس شانلی باغرینا منی ای باغری قان وطن.
 قوی حق بولوندا جانیعی قربان ایدم سنه.
 باخ کور نه چیر پشیر اوده کیم جور خواردن،
 ظلمه، جفايه، ذلته من دوزمه رم یته.
 ذکر آیله رم دیلمده خیابانین سوزین
 وار قدرنیم چیخارماغا دشمنلرین کوزین.

شانلی حقیقت.

عالمده اکر اولماسا بیر شانلی حقیقت،
لابد پوزرلار نظم جهان، نقش طبیعت.

بر اوزره چو کهر وحشی قارالیق، آجی ظلمت،
دنیا دوتار ظلم جفا، جور اذیت.
تپماز بو جهان ایچره دخی کیمسه سعادت،
چولغار بوتون انسان اولانی خوف ایله وحشت.

بوخ، بوخ بو طبیعتده گونش واردر، ایشیق وار،
نور ایله حباتین آراسندا یاراشیق وار.
بو تولکده ده حقه، مساوانه عاشق وار،
افسانه دکل کلمه حق، لفظ عدالت.

بسدرد بو قدر قالمی کونول ایله مه افغان،
فریادینیه قیلما کیلان باغری می آتقان.
آه ایله قوپارما بو یازیق جسمده طوفان،
جوخ ایله مه ظلم ایله جفادن منه صحبت.

بیر کون یتهر اول کون دخی آزاد اولار انسان،
آزاد اولی سوز، فکر، قلم، شاد اولی وجدان.
اولماز دخی بو برده ستم رسمی نمایان،
دنیا دوتار قهریله بیر قوه لی قدرت.

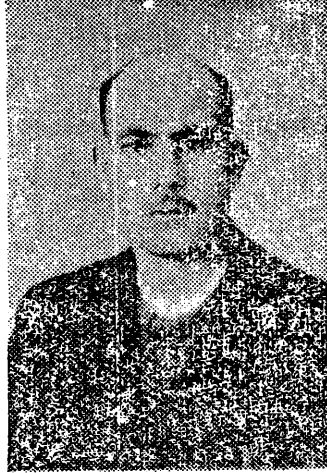

اول قدرته سویله ر عقل ائل کوچیدر او،
حقسزلیکه، بیداده جوشان سئل کوچیدر او،
مظلوملار آهندان تورمه بن یئل کوچیدر او،
بیردم آلا بیلمه ز قباغین سد شقاوت.

باخ گور نیچه آماده در اول نهضت نهالکم،
آرتدیقا فارانلیق بو افکارده دمام،
ملت اولور عزمنده دایا ثابت و محکم،
پارلار بو باخینلقد یقین شانلی حقیقت.

وطن قربانییق

عشق اولاً عشق ایله آزادلق سهوون بیر ملت،
قویبدیلار صدقیله مردانه قدم حریت،
قوت قابیله اقدام ایندیلمر بو نهضت،
قرنلر ذلت چکن ائلر یتیشدی عزته.
آذربایجان اولوب ملی حکومت برقرار،
آذر ایولادی بو کون دنیایه ایله افتخار.

اتفاقیه بو گونده وبرمشیک یز ال - ال،
اهل آذربایجان اولمش تمامی بکدله.
اتحادیله بوتون دنیایه ساللیق ولوله،
قویمارق بیر ده وطن ایولادی دوشسین مشکله.
آلمشیق مختاریت، غملی کونولار شاد اولوب،
شیرلر زنجیر استبداددن آزاد اولوب.

بىز مېھنەتلىرىمىز بىز كۈن لازىمىدى كە بىز سان وېرەك،
 عالمە آزاد بىخوھالىق قىلىنىن اعلان وېرەك،
 جان و دلدن حاضرىق مېھن يولوندا جان وېرەك،
 رحمىمىز دىشمىنلار بىز دە چىتىن امكان وېرەك،
 حەقمىزدىن كىچىمەن بىك نا جاندا جان وار بىرەك،
 مەرتەپىمىز قويمارىق اولسون بىزە قىرمان روا.

قول وېرىپك بىز بو مىلى دولەت وچىدانىلە،
 حاضرىق مەھكەم ارادە، بىز قولى ايمانلە
 امرىنى اجرا ايدەك صدقىلە، باش و جانلە،
 قىزمەتلى بىز مەرام اوستە بوئانساق قانلە،
 رام مېھنەتلى مېھنەتلى اولماسا كىشىگەن،
 آشكار اولماز جەھاندا مەنى حىبالوطن.

بىز وطن قوربانلىق، بوخىدەر ئولامدىن باكمىز،
 بىك مەرام اېستىر بو كۈن دىنيادە قىل باكمىز،
 كىستان اولسون وطن، كىللىز بىتەرسىن خا كىز،
 شاد اولور رەھبەرلە بو دل غەنا كىز،
 عاشقىك روز ازلدن مېھنەتلى رەھبەر،
 دوزەمشىك، سىر اېلەرىك دىنيادە ھەر مەشكىلەر.

ھەر فەدائى قەھرىمان قىرمانلىرى بىز ھىنگەن،
 قالمارىق ھەر كىز دالى بىز عەرسەگە چىنگەن،
 قانچىمىز دىشمەن نە قەدرى اولسا عار و ئىنگەن،
 اېلەمەز شىر زىبان وحىشت ولى بانىنگەن،
 چون قالىب سىر مەشق دىعا بىزىلەر سىر دارىن،
 ارئىدەر جەھىت فەدائى خاقەنە سالاردىن.

قەھرىمانلار سىر بىستاننىك دوروبىلار سىر بەسەف،
 مىلت و مېھن يولوندا اللە شىرلار جان بىكەف،
 مەرتەپىمىز دىشمەن اولنار اېدەر تېرە ھەف.

مطلقاً دنیاده اولماز بوندان آرتیق بیر شرف.
صفحه تاریخه ثبت آیلار بو وصفی روزگار،
تا جهان واردر قالار بو سعی همت یادگار.

ملی حکومته

(صابره نظیره)

ای شرافتلی وطنداشلار، حمیت وقتیدر،
سعی و جدیت کر کدر، ایندی غیرته وقتیدر.

شام محنت کیندی، بیدار اول، گلب وقت سحر،
سعی و جدیتده کوردیز واردی بیر طبعی اثر،
مختصر کوشش بولغانده ویریب کلی نمر،
مرنجهار محو اولوب، ملی حکومت وقتیدر.

وقت خوش، نیت کوزل، مقصود خوش، هنگام خوش،
دوره خوش، تدبیر خوش، آمال خوش، ایام خوش،
هیت محبوبمز خوش، صبح خوشدر، شام خوش،
آج کوزین ای شانلی مات، باخشی فرصت وقتیدر.

ای جوانلار، خلقمز سیزدن کرک داشاد اول،
جهت ایدین، ملک وطن باشدان - باشا آباد اول،
تا جهان وار کوشش سمیز جهاندا یاد اول،
امتحان ایامیدر، کسب شرافت وقتیدر.

ای مبارز قهرمانلار، ای وطن قارداشلاریم،
ای وطن اوغروندا جانیندان کچن بولداشلاریم،
کچدی غم ایامی، محنت ایلمیم، کوز باشلاریم،
موقع وجد و شفقدر، جشن و عشرت وقتیدر.

قهرمانلار اوج عزنده آچییلار بال و پر،
ارنجاعین مهته هر دم اولورلار حمله‌ور،

ووردیلار هر بیر طرفده بیدق قنج و ظفر،
مات آزاد بخواهین غلبیت و قیدیر.

هر کس نوز قیدینجه انصاف و مروت آله سین،
خلقمز نوز نوعه هر نوع خدمت آله سین،
بیر - بیرشدن دهرده دفع مضرت آله سین،
بیرلشین قارداش کیمی، مهر و محبت و قیدیر.

ملت آذر بو کون واجیدی ویرسین ال - ال،
اتحاد اینسین گرزک، اولسون تماماً بکده،
اتفاقیه سالین بنیاد ظلمه اوله،
موقع شرکتدی، اظهار شجاعت و قیدیر.

میشکل ظلمیه خراب اولمشدی - آذربایجان،
آذرستان اهلینه اولمشدی ویرانه مکان.
سین اولمشدی نظردن بیر پوزولمش کاستان،
ایندی فرصت وار، بحمدالله، عمارت و قیدیر.

مرتجملر کندی جولانه شقاوت آتتی،
ویردی خائیلر بو مدته بروزه ذاتتی.
ملته آتیردیلار هر نوع تحمیلاتتی،
ظلمدن قورئاردیق، انصاف و مروت و قیدیر.

دوشدی خائیلر آباقدان، خار اولوبدر رشوه خوار،
خائن مات بو واضحدر، اولور ناپایدار.
پایدار اولسون گوریم بو هیئت مات مدار.
بارلله سن قبول ایت، استعجابت و قیدیر.

نعمه باشلار شوق اوزیله الده صحیفن قلم،
شرح حال ملتی آیلر باجاردیجا رقم.
هیئت مات فدائی و سفین آیلر دمبدم،
قدردانا ق فرضدر، شکران نعمت و قیدیر.

ملی حکومتین قورولماسی

شکرالله اله کلدی بیه حربتمز،
باشاسین هیئت ملی، باشاسین ملتز!

نه قدر واردی بو دنیا سبزه حق یار اولسون،
دشمنیز هر ابکی دنیاده گوریم خوار اولسون،
مرحبا، شانلی فداایلرکز وار اولسون،
چالیشیب کلدی دوباره یرینه عزتمز.

نیجه ایلردی که، دوتتمشدی ییزی ظلمت ظلم،
پیر بویوک غصه دلسوز ابدی کیفیت ظلم،
محو اولوب شانلی عدالتله بو کون قدرت ظلم،
مرحبا ملت مین، باشاسین قدرتمز!

آذرستان، یه نوز خلقنی دلشاد ایلهدین،
سن او برسن که، هامو ملتی آزاد ایلهدین،
گوریم آباد اولاسان میهنی آباد ایلهدین،
دونوب آفاقی بو کون شو کتمز، شهرتمز.

ارنجاعین بو کون اوله قیریپ ریشه سنی،
عدلیله ظلم بناسنه ووروب تیشه سنی،
قان ایچن شخصلر ایتتمشدی جفا پیشه سنی،
سادی پیر دغه آباقدان نیجه کور ضربتمز.

ملتبین ایندییه دک ظلمیله بانهشدی مملتی،
بو یقینیمدی، کسپلمشدی همیشه نفسی،
بو کشاکشده سن اولدین وطنین دادرسی،
کون کیمی ظاهر اولوب عالمه جدیتتمز.

رشوه خوار ابدی بو یرلرده ادارات تمام،
آتش رشوئیه باندی هامو خاصيله عام.

مرنجار ایله مشدی هامونین صبحی شام،
گون به گون، ایل به ایل آرتیردی غم و ذلتمز!

تا قیام ایله دی بو مات غم پرورمز،
برج عزتده ایشیقلاندی بو گون اخترمز،
گیتدی غم گونلری، شاد اولدی دل مضطرمز.
قالمادی قلبده آثار غم و محنتمز.

آز زماندرکه ویریدر هامو مات ال - اله،
قیربالا قید اسارت دخی ایشار دوزله.
ویریله صالح و صفا عدایه بین المله،
وار ییزیم ده هامو ملتر ایله شر کتمز.

تا جهان وار یاشاسین، هیئت ملی یاشاسین!
قدرت و شوکت و حیثیت ملی یاشاسین!
حشر اولونجا عام نصرت ملی یاشاسین!
یاشاسین هیتمز، هیئت ملیتمز!
آشکار آباه دیار معنی حبا وطنی،
یاشاسین هیئت ملی، یاشاسین انجمنی!

غزللر

بیر بالم، گل عشقی آلبدر توانیمی،
ای باغبان، داغیتما منیم آشیانیمی.
من عشق سرین آبلهرم اغیاردن نهان،
سن آشکاره سالما بو زار نهانیمی.
کک قضا یازیبدر ازل کونده سینمه،
بیر کلدن نوتری وورماغا مین خاره جانیمی.
دونده ربه قانه باغریمی گل غنچه سی کیمین،
عرشه اوجالما پرده به پرده فغانیمی.
چون عشقیم عقله غالب اوارب لایالیم،
فکر ایتمرم بو باره ده سود و زیانیمی.
قربان عشق یار محبت فداسیم،

من ویرمشم از لده سته انتحانیمی.
 جانان بولوندا ویرمکه جان دلخوشام توزیم.
 بو شرط ایله نولنده کسه یار یانیمی.
 آخر قسده بیر ده کورهم گل جمالینی.
 شبنم کییمی تثار ایدهم اشک روانیمی.
 اولسام دا قل عشق سر کوی یارده.
 قویماز صیاف محو اولام و نشانیمی.

بهار موسمی بلبل چمندن آبریلماز.
 شکفته لئمه سه گل پیرهندن آبریلماز.
 غم خزانة دوزن عنایب گل فصلی.
 فشار خاربله صحن چمندن آبریلماز.
 منیم ده مرغ دایم پرشکسته بابل تک.
 کمشد زلف شکندر شکندن آبریلماز.
 نیجه من ال گونوریم طرقة سمن سادن.
 شمیم برك گل یاسمندن آبریلماز.
 صبا بو عرضیمی عرض ایت او ماه رخساره.
 عزیز خلق اولان آخر وطندن آبریلماز.
 کورنده عاشقی معشوقه سی کیدیر سفره.
 تعجبیم نیجه روحی بدندن آبریلماز.
 خیال سربله مندن نکاربم آبریلماز.
 نولونجه عاشقی بیت الحزنندن آبریلماز.
 همیشه دلده دیردیم او انجم رخشان.
 بو جمعی ترک ایله یب انجمندن آبریلماز.
 نوای برط وچنک ربایله خوش اولان.
 کبدنده باغ گداستانه سندن آبریلماز.
 حقیقت اهلی اولان ای نکار شکراب.
 صیاف تک بئله شیرین سخذن آبریلماز.

جمالین شعله سی جانا. ایشیق لاندیردی دنیانی.
 خجرات ایله دی حسنین فلکده ماه تابانی.
 وجاهت ملکنه بیر شهریار باتسلط سن.

اوډر افواج حسنين اېلهېب نسخېر دنيانې.
 اګر بېچاره مجنون بېر نظر ګورسېدې رخسارېن،
 آناردي لوز باښندان اې پرېوش شور ليلانې.
 دېدېم بېر بوسه وېر لعله اېندن اې قمر طاعت،
 دېدېن ګر وېر مېن جان قېدېنې، يوڅ بندې امکاني.
 صباڅ عېشمې دوندېردې هجرېن بېر شب تاره،
 اېشېق ګوندوز ګوزېمده اولدې سنسز لېل ظلماني.
 آناردي درد هجرانېن توان و صبرېمې دلن،
 بېر از شربت وصالېن بو دردېن يوڅدې درماني.
 رياض حسېنه څال سياهېن اېتمېسېن دربان،
 ګوروب ګېم بېر شهېن آفانده هندودې دربانې.
 محققدر طراوتدن ساليېر نور رخون جانا،
 نګارستان چېن اولسا و ياڅود سورت ماني.
 اوزېن ګل، ګوزلرېن نر ګس، لېېن غنچې، سوزېن شکر،
 غريبه باصفا ګلشندې، يوڅ بېر ذره نقصاني.
 صحاف هر ګېم بو دونهوز سطر شمېر فکريېن وېر سې،
 بېلېر منظوريېنې، ايلېر مېن اسم جاناني.

قهرمانانلار

(داستان)

هر ایلین باخشی، کوزل بیر فصلی وار،
بو کوزل فصلین آدی - فصل بهار.
چون بهاردا خوش، سرین یشلر اسر،
کوشه جنت اولار چول سهره سر.
باشلارا هر کوشه دن کللر یاغار،
هر باخیشدان مین مجتلر دوغار.
کل دوشهر عاشقارین دامانیه،
آند ایچهر قلبنده کی ایمانیه.
دوره دن سنبل دوزه سر نیزه سین،
چول قیزیل اوردویا ابستر بنزه سین.
باغبان نظمه سالار ئوز باغی،
خوش بزه ئوز باغنین تورباغی.
سرو اکهر، رعنا اکهر، نسرین اکهر،
خار و خس باغدا گوره رسه تیز چکهر.

باسمن بیر گوشه ده بیرق ساچار،
 گاه زنبق، گاه قیزیل کللر آچار.
 گوشه باغ جنان اولمش سوووت،
 بهتور انسانیه دولمش سوووت.
 اولدی بابل مسکنی بو گلستان.
 عشق و وجده شادانیا اولدی مکان.
 باغبان بو ملک ایتمدی نور بهار،
 باشلارا کل یارباغین قیلدی نثار.
 وجده کلدی بو گلستان بابل،
 چپخدی یاسدان، عشقیله دوتدی کلی.
 وجد ایدر بابل تاباندا نوز کلین،
 شنه نهر کل ده گورنده بابلین.

نو بهارین کونلریندن بیر سحر،
 عشقیله خندان اولاندا هر بشر.
 بیر کوزل قیز بیر کوزل اوغلانیله،
 بیر تپه اوسته لب خندانیه.
 اگله شیب دیکمشدیلر کوز بیر گله،
 بنزه بیردیله اولار بیر بلبه.
 گاه ایدیر اوغلان قیزا راز و نیاز،
 گاه ایدیر قیز اوغلانا هر قسم ناز.
 هر جهتیه اوره کلر بیر چالیر،
 منفق بیر آرزو ایله قالیر.
 طوی نیجه اولسون دا فکر ایله ردیلر،
 هر بیر ی بیر نقشه ذکر ایله ردیلر.
 چوخلی بو قسمته صحبت ایندیله.
 آخونده بو قراره یتدیله.
 ازدواج اینتینلر بیر ایلدن سورا،
 قسمت اولسون کاش هر بیر مهجورا.
 بیر بته ساده حیاته عشق اول،
 هر بشر دوشسین کرک بشیه بولا.
 بیر-بیرین هر کیم سهوهرسه بار اولار،

اوردا عشقین روحی ده بیدار اولار.
 خوش دیبه‌لر، خوش گولارلر هر زمان،
 اوردا تاہمازسان یقین راز نہان.
 ملک شہوراده کدر افسانہ‌در،
 ہر نہ وارسا اوردا ہر انسانہ‌در.
 بونلارا چون تربیت ویرمش لہنین،
 بروزش ویرمش الیلہ سالین.
 چوخ یاشا ای رہر محبوب خاق،
 قویما دین سن ملنہ دنیاہ فرق.

کچدی خوش گون، گلدی طوفان قضا،
 چون قضا گلدی قضایہ ویر رضا.
 غافل اولما دشمن غداردن،
 آنلایر هر آنیہ آئاردن.
 لیک دشمن پوزماغا امنیتی،
 آختایر هر بیر دقیقه فرصتی.
 بیر ایکی گون کچدی اولدی صبحدم،
 قویدی دشمن او گوزل باغہ قدم.
 دشمن، امنیت و جان بشر،
 قان ایچن فاشیستلر، ہیئارجیلر
 قاتلی اللہلہ باغی یواری اولار،
 یاندیریب گل بوتہ سین سولدوردیلار.
 باغبانین زحمتین نامردلر،
 مین جنایتلہ فناہ ویردیلر.
 چوخ ملک سیرت، گوزل انسانلاری،
 قیزلاری، آروادلاری، اوغلانلاری
 روز و شب ظالمیلہ تالان ایتمیلر،
 ابولرین هر باند تالان ایتمیلر.
 هر یرہ اود ووردیلار، یاندیردیلار،
 عالم انسانی اودلاندیردیلار،
 بیر طرفدہ آغلادی مظلوملر،
 بیر طرفدہ تیرہدی مصوملر.

گون به گون دعوا قیزیب اولدی شدید،
 یاندى یاندىقجا دیب هل من مزید،
 شهرلر یاندى، بشر اولدی تلف،
 هرگوزل بیر گولله به اولدی هدف.
 هرگوزل بر دوندى بیر ویرانه به،
 لفظ انسان دوندى بیر افسانه به.
 اساجه آلدی اله شورا قیزی،
 پارلادی دنیا ایچنده اولدوزی.
 هر کیشی دعوا به گیندی شوقیه،
 جنك ابدیب دوشدی آدی دیلدن - دیله.
 اولدی شورا خلای سرباز وطن،
 ویردی قنوا جنگه هر بیر انجمن.
 گلدی دعوا مسکن معشوقه به،
 اوغلان ایستردی یته محبوبه به.
 لیک فرصت ویرمه دی دشمن اونا،
 آرزوی اولدی هر یردن فنا.
 دشمن آلدی شهری، شهر اولدی خراب،
 اوغلان قلبی یته اولدی کباب.
 قیز نه اولدی شهر آیلندقدان سورا؟
 ابولری ویران اولوندقدان سورا.
 بیر تفنك آلدی اله اصلان کیمی،
 جوشدی قانی اود ساچان وولقان کیمی.
 فتح ایدیردی، آختازیردی نوز گلین،
 مین دیایله سسله یردی بابلین.
 معشوقیندن آختازیردی بیر خبر،
 چونکه بیر لشکرله ایتمشدی سفر.
 لیک هیچ کیمدن گذارش بیامه دی،
 بو سبیدن ده اوزی بیر گولمه دی.
 تا قیزیل اوردو بیتیشدی فتحیله،
 شهر آیلندی، قاچدی دشمن جنگه.

بڼه در آيين رسم روزگار،
 گامی قیشر، گامی خزان، گامی بهار.
 هر طرفدن لشکر سرخ رشید،
 آخدی ویردی دشمنه ضرب شدید.
 تا کلیب بو شهری ده فتح ایتدیله،
 هر جنایت ایلیمه ناز کیندیله.
 تانقلار سبندیردی اول سنگری،
 دشمنین یکسر داغیلدی لشکری.
 ارغلانین تانقی قاباق اولدی روان،
 دشمنین اوردوسین ایتدی باغری نان.
 ارغلان اوردودا مثال نوریدی،
 دسته تانق ایچره جوخ مشهوریدی.
 کوچه به کوچه قووردی دشمنی،
 سوبله ییردی کیسه بوخ ناسین منی.
 تا بیتشدی منزل معشوقه به،
 بیر خرابه گوردی بزه ر کوچه به.
 آختاربرکن کعبه آمالینی،
 بی خبرلیک بوزدی جوخ احوالینی.
 دشمنین بو ایتدیگی ظلمین گورروب،
 چوخ غضبتاک اولدی نوز تانقین سورروب.
 تا بیتشدی بیر یره حیران قالیب،
 دشمنی گوردی که سرگردان قالیب.
 بیر مسلسلچی قاباقدان دشمنی،
 آتسه دونمشدی، کسه بیر حمله نی.
 سوبله ییردی کیمدی بو امداد ایدهن،
 دشمنین جانین آلب بر باد ایدهن.
 کیمدی بو یرده بڼه پنهان اولوب،
 بڼه بیر موقعه چون اسلان اولوب.
 چوخ باخیب بیر دسته بارتیزان گورروب،
 بیرق شورانی ده ارزان گورروب.
 بیلدی بارتیزاندی بو جنک ایلیمه،

عرصه‌نی دشمنلره تنك ایلین.
 گوردی بیر قیزدر، یارالی سزلا بیر،
 کویا بیر آرزونی او کوزله بیر.
 سویله بیر: تولدیم، مرامه ایرمه‌دیم،
 حیف اولما محبوبیمی بیر کورمه‌دیم.
 آبریلق ایتدی منی زار و زبون،
 بوردا اقبالیم ده اولدی سرنگون.
 کیم یلیر من ایتدی هاردا قالمشام،
 یار و یولداشدا کئاردا قالمشام.
 ای وطن تولدیم یولوندا عشقیله.
 وبرمه‌دیم ناموسی می هیچ بیر اله.
 دشمنی هر یرده پامال ایلمه‌دیم،
 هر زمان اجرای آمال ایلمه‌دیم.
 خدمتیمده ایتمه‌دیم هیچ بیر قصور،
 دشمن ایچره سالمشام شور و نشور.
 تاب ایدیردیم سهو کیایم عشقیله من،
 هی آلیردیم من خبر هر گوشه‌دن.
 سویله‌دی بو سوزلری بیحال اولوب،
 هوشدن کیتدی بکده بد احوال اولوب.
 باخدی اوغلان بیر قیزا گوردی امان،
 یر اولوبدر هر طرفدن لخته قان.
 قیز دوشوبدر بیر طرفده زخم‌دار،
 یاره‌سندن قان آخیر دونمور قرار.
 صورتی تورپاندی، قانیدی یکسره،
 زافی ده دوشمش بریشان یرلره.
 سسله‌دی اول دمده پارتیزانلاری.
 راه حقده جان ویره‌ن انسانلاری.
 یاره‌نی بیر پارتیزان قیز باغلادی،
 اوغلانین دا سینه‌سین قیز داغلادی.
 باخدی اوغلان قیز نشانلیمدر دیدی،
 هم کلام، هم روح جانیمدر دیدی.

سه و گيليمدر، نوز گيليمدر آم آمان،
 آبري دوشمشدیم ياربمدن چوخ زمان.
 باغرينا باسدي او قانلي جسمني.
 ذکر ايديردي انصالا اسمني.
 اوردا حاضرلرده حيران قالديلار،
 تاتقين اوستنده قيزا ير سالدیلار.
 قيز ديدی ای قلبيمه تاب و توان،
 سن منه وبردین عجب بير امتحان.
 چوخ آغبر برده گليب تابدین مني.
 قابدن من بير ملك ييلديم سني.
 سن منه وبردین حیات جاويدان،
 هم خلاص ايتدين اولومدن بو زمان.
 اولمهدیم، تابدیم سني جانيم کيمي،
 عشقيهي حفظ ايتديم ايمانيم کيمي.
 کواي اوغلان سويله دی ای نزنين،
 ای منيم آرام قلبيم نورعين.
 نرك ابدن گوندن سني هيچ بير زمان،
 چيخمادين ياددان سن ای روح روان.
 چوخ کيجه فکريئله آچديم تا سحر.
 قدرت عشقيئله ايتديم قنحار.
 مدت هجران اگرچه چکدی طول،
 هر مصيبت گلدی ده ايتديم قبول.
 ليک چاتديم آرزوما چوخ گوزل،
 بئله يازمشدی قنم روز ازل.
 هر نه ايستردی بيزه ايتدی فلك،
 گلدی وصل ايامی شاد اولماق كرك.
 کوردی بارتيزانلار احوالی بئله،
 قيز نشانلیمش همين اوغلانيله.
 گلدیلر تبريك ايچون جشن ايتديلر،
 چالديلار، اوينادیلار، هم گينديلر.
 خوشاوقيله کچدی کونار روز و شب،

کلمه‌دی هیچ کیمسه به بو ایش عجب.
 نا قیزین دا لاپ ساغالدی باره‌سی،
 شادلغا دوندی دل صد باره‌سی.
 کوچ ایدیب هم قویدیلار جنگه قدم،
 دوتدیلار دشمنلری راه عدم.
 عشقبه دعوابه مشغول اولدیلار،
 عالمی شهرتله ده دولدوردیلار.
 عاشق و معشوق یئدی بیر - بیر،
 شاد و خندان گیتدیلر هر بیر بره.
 دشمنین هر آن حیابین فیردیلار،
 هر بره اوز قویدیلار سیندیردیلار.
 گیتدیلر انسانلار آزاد اینمکه،
 هر خرابه ملکی آباد اینمکه.

کجیدی کونار برلینه کیردی اولار،
 اوردا آل بایراق اوئوندی برقرار.
 اونلارا احسن دبدی جمله جهان،
 دوغدی گون نوریه دولدی آسمان.
 آجیدی کلر، ئوندی بلبلر تمام،
 اهرمندن ائلر آلدی انتقام.

له‌نین نامه

دبسم که دوغما باجاق هیچ آنا مثال له‌نین،
 اینان که چوخ آز اولار دهرده کمال له‌نین.

کمالین ایشیقلا جهان ایشیقلا ندی،
 بنای ظلم و ستم اود دونوب تمام یاندی،
 بشر ایشیقلا چیخماقلا کور نه شادلانندی،
 دیهر جهالت اولور ایندی پایمال، له‌نین،
 اینان که چوخ آز اولار دهرده کمال له‌نین.

له‌نین دییه‌ردی بشر قورئولا بو عملردن،
جهاندا اولار، آچا کللر جهاندا هر یردن،
نه ظام اولار، نه جهالت، بشر گوله بیردن،
ملال گیتسه جهاندان گیده‌ر ملال له‌نین،
اینان که چوخ آز اولار دهرده کمال له‌نین.

له‌نین دییه‌ردی قیریلسین گرك هامو زنجیر،
بشر حصارده قالماز، دگل بشر نخجیر،
بو حلقه‌لر بشری محو ایدهر، اورهك اینجیر،
بو درسی ازیر ایدیدر بو گون رجال، له‌نین،
اینان که چوخ آز اولار دهرده کمال له‌نین.

له‌نین دییه‌ردی بشر ایشله‌سین گرك بکسر،
نهر بو حکم روالی ایدیر شه و سرور،
بو گون گرك یاشاسین عدل ایله تمام بشر،
بشه اولاندا نجلای ایدهر جمال له‌نین،
اینان که چوخ آز اولار دهرده کمال له‌نین.

سوؤتلر تولکسی بیر روضه جنان اولدی،
له‌نین بو روضه رضوانه باغبان اولدی،
گل آچدی عطری جهان اهلینه عیان اولدی،
جهانه ثابت اولوندی نهر خیال له‌نین،
اینان که چوخ آز اولار دهرده کمال له‌نین.

معارفین قاپسین آچدی ملنین اوزینه،
نه قسم ایله‌دی تعلیم باخدی‌لار سوزینه،
اودر که ستاینی اوخشا‌دیدی لاب نوزینه،
بو رهبر ایله کماله یتیب آمال، له‌نین،
اینان که چوخ آز اولار دهرده کمال له‌نین.

بشر سعادت ایچون سرعتیه آندی قدم،
قورولدی دوات شورا، یخیلدی ظام و ستم،
جهالتین قاپسی باغلی قادی، یازدی قام،

دور ای بشر که، بولوندان چیخیب هلال له‌نین،
اینان که چوخ آز اولار دهرده کمال له‌نین.

دیمه وفات ایله بیدر له‌نین، له‌نین نولمه‌زه،
اولان ضعیفه یاور معین نولمه‌زه،
جهانی گلشن ابدن. بیر بشر یقین نولمه‌زه،
نه قدر وار بو جهان اولماسین زوال، له‌نین،
اینان که چوخ آز اولار دهرده کمال له‌نین.

قیزیل اوردو

قیزیل اوردو بو دنیا به حیات جاویدان ویردی،
حیاتی معجو اولان انسانلارا روح روان ویردی.
فاشیست اوردوسی باندیره‌شده دنیانی ردالته،
قیزیل اوردو گریب میدان به دنیا به آمان ویردی.
بصیرتله اگر باخسان گورهرسن جمله ملت،
قیزیل اوردو یا تعظیم ایله یب قلب نهان ویردی.
گل ای ملت‌رین بشت پناهی مهربان اوردو،
سنه اعمال پاکین قلب پاکیمده مکان ویردی.
آجیب آغوشنی عالم دییر: گل ای قیزیل عسکر،
سنی بی کسلره یاور خدای مهربان ویردی.
بشر آزاد قالمق آرزوسین ایسته‌یر سندن،
سنی زنجیر ظلمی قیرماغا دور زمان ویردی.
سن ایله گل آچار عالم، گوار بو غملی انسانلار،
قیزیل اوردو بو دعواده گوزل بیر امتحان ویردی.
سنین سرفروین برقی ایشیقلاندیردی دنیانی،
فاشیستین بابراغین یخدی، ضعیفه بیر توان ویردی.
فاشیست اوردوسی هر طفل صغیری باندیران گونده،
قیزیل اوردو بغیب بابل‌رین هم آشیان ویردی.
یاشا سن ای قیزیل اوردو، یاشا ای مارشال ستالین!
سنی بو باغ انسانه طبیعت باغبان ویردی.
یاشا، ای عالمی آزاد ایدن ظلم و اسارتندن،
سنی انسانلارا رهبر نوز اعمالین نشان ویردی.

همايت فيل بو دنياني خلاص ايت تئك ذلندن،
دبسينلر رهبر ستالين بو جسمه تازه جان وبرد.

آذربايجان

آذربايجان، دعوا كوني اصلانلارين وار سئين،
مدنيت تاريخنده انسانلارين وار سئين.

نظامي تئك شاعرين وار دنيا اونا فخر ايدير،
سابرين دوزلي سوزين دشمن كورور قهر ايدير،
خاقانلار، فضوللار، نسيميار ماجر ايدير،
واقف كيكي شاعرلار دن دوانلارين وار سئين،
مدنيت تاريخنده انسانلارين وار سئين.

ملا يازان زورناوين خلق ايچينده آدى وار،
يازدقلاري سوزلرين المتي وار، دادى وار،
لطيفه لرله دولدر، ايچينده هر زادى وار،
كوردهن بيلير شيرين-شيرين بيانلارين وار سئين،
مدنيت تاريخنده انسانلارين وار سئين.

آذربايجان چوخ اولميسان عالميرين مسكني،
خلقين اولوب هر زماندا جهاتين دشمني،
سنسن مدم شالي ائيم، چوخ سهربرم من سنى،
كونش كيكي بارلاق اولان زمانلارين وار سئين،
مدنيت تاريخنده انسانلارين وار سئين.

سن فشيسئين بئلين بو كدين قدرتينه، البته،
قوبولاردان چيخارنديغين نقت آديندا سئلينه،
كومهك ايتدين بولداشلارا خوش بئتمى ديولينه،
ظفر تاپدين دعوالرده، نشانلارين وار سئين،
مدنيت تاريخنده انسانلارين وار سئين.

فلك ييزى آبرى ساليب، چوخ بو بو كدر ائليجز،
دنيا بيلير بيردر ييزيم نسيميجز، دليجز،
قوى بلغيلار ييلسين ييزيم بو كولمه زدر بئليجز،

دو گوشلرده غالب چیخان جوانلارین وار سنین،
مدنیت تاریخنده انسانلارین وار سنین.

اوقتیابری

اوقتیابر انقلابی عالمی شاد ایلهدی،
هر خرابه ملکی بو بایراملا آباد ایلهدی.
اوقتیابر بایرامی سیندیردی ظلمین بایه سین،
سالدی هر بیر خنمانین باشنه توز سایه سین.
سود امر بی کس اوشاقلار، نابدی هر کس دایه سین،
اوقتیابر ظلمدن دنیانی آزاد ایلهدی.

اوقتیابر انقلابنده آچیلدی گل، چیچک،
روح عالم رقصه کلدی، عشقندن گولدی ملک،
بارلادی اولدوز او کونده مات اولوب چرخ فلک،
کورددی نابود اولدی چار، عالمده بیداد ایلهدی.

اوقتیابر انقلابی ویردی قدرت ملته،
قوردی شورا دولتین، ملت بئیشدی عزته،
ناق شصتین دشمنین محو ائدی، سالدی ذلته،
هر بو کولمیش قدی آچدی سرو شمشاد ایلهدی،

چوخ باشا ای اوقتیابر بایرامین برپا ایدمن،
سن ایدیسن ملک شورانی بئله باغ و عدن،
سن باش اولدین خلقنه، اولماز یقین باشسیر بدن،
فکر باکین ملته هر برده امداد ایلهدی.

سن قیزیل اوردو یاراتدین، چوللرین ایتدین چمن،
خار و خس یاندی، اکیلدی هر یرینده یاسمن،
کلار آچدی، ملک شیرادن قوولدی اهرمن،
دشمن شورا عذابه دوشدی فریاد ایلهدی.

ستالین رهبرلیکنده تیره شام اولدی سحر،
هر چنین دعواده شورا خلقی کوسنردی هنر،
دشمنین باغرین باریب اوردوسین ایتدی دربدر،
فتح ایچون دعواده ستالین آدین باد ایلهدی.

آذربایجانلی قارداشلاریم

ئولکه‌مین صاحب هنر ای قهرمان اوغلانلاری،
آذرستان خاقنین شیر و زبان اوغلانلاری!

مهربان قارداشلاریم، بوخدر بیزیم بیگانه‌مز،
بیر آتا ابولادیق، عالمده بیردر خانه‌مز،
باخماریق خائن سوزینه، بوخدی هیچ دوانه‌مز،
بو اقلبن، بو ئولکه‌نین شیرین زبان اوغلانلاری!

پاک دل افسر، نظامی قارداشیمدر هر زمان،
امخاریمدر غیور، ناموسلی انسانلار اینان،
اوف دیمه آزادلی اوغروندا اگر ویرسم ده جان،
فورخی پیامه ز جنگده ستارخان اوغلانلاری!

قوى وطن گلزاره دوتسون، باره دوتسون باغيزه
 قيرمزي گللر، چيچگلرله بزه نسين داغيزه
 محو ايدهك خاانلاري تا قالماسين بير باغيزه
 فخريله عمر ايلهك اي قهرمان اوغلانلاري!

قورتارب فصل خزان، گلش بهار اياميزه
 باده مشروطه دن لبريز اولوبدر جاميزه
 نور حريته تا چاندى زماندان كاميزه
 وقت گليب چاتمى اويان اي كامران اوغلانلاري!

شانلى رهبره

گوريم رهبر بو عالمده سنه اقبال يار اولسون،
 گونش نك بارلايان ئولگن جهاندا آشكار اولسون.
 مرام و مقصدين دوتسون سراسر ملك دنيانى،
 هميشه پرچم عداين اوجالسين، پايدار اولسون.
 ياشيل زمرد كيمي كئيسين لباسين بر اوزى يكسر،
 آچياسين قيرمزي گللر تماماً لاله زار اولسون.
 شالين نوري دوتسون بر اوزين باشدان - باشا يكسر،
 قاچيب ظلماتلار بير-بير بو عالمدن كنار اولسون.
 بونون نوع بشر كواسين جهان باغندا بلبلك،
 خزان هبچ كورمه سين باغين، هميشه نوبهار اولسون.
 عزيز قارداش كيمي عمر ايلاسين ملت سعادته،
 بنای عدل ديوانين هميشه برقرار اولسون.
 دبلر كونلوم دوشنسين سايه نك اول خاك پابنده،
 مراده يتمكه گوزلر كه سيزدن اختيار اولسون.
 بولادتك عزميني كورچك بوبوك استادير لهنين،
 او ايتمشدى وصى خافه سيزين نك حكمدار اولسون.
 بو ۶۶ ايلليك بارامين تبريك اديب محزون
 ديهر شانلى آدين داهى گوريم دنياجا وار اولسون!

شانلی بایراما

کل آچمشدر چمنزارین نه وار ایله بیان ملت،
اوخور بابل تک ابولادین اولور حالین عیان ملت.
بز نمشدر خیابانین تماماً قیرمزی کل تک،
کزبرار قیزلار، اوغلانلار هامی پر و جوان ملت.
دوزولمش جرگه یه، ملت کلپ دریا کیمی جوشه،
هامی مهر محبتله اولوبدر کامران ملت.
کیمی تار و قوال ایله، کیمی قارمونلا، سازبله،
وبریرلر عالمه نشئه، اوخورلار چوخ روان ملت.
صداسی رادیوین ایتمش تماماً عالمی حیران،
قالارمی محنت غمدن بو گون نام و نشان ملت
هله گورسنمیب عالمده بئله شانلی بیر بایرام،
شریک اولمش بو بایرامدا بوتون خلق جهان ملت.
قوتارمشدر تمام اولککه بو گون ظلم و اسارتدن،
شمال نوریندن اولمشدر ایشیق هر بیر مکان ملت.
جهان گوزلر امیدین تک بو نام اوقنیابردن،
که اولسون پر اوزی کل تک تمام باغ و چنار ملت.
بو بایرام چوخ بویوک تاریخه مالکدر اونی بیل سن،
داها ظالم الینده ایله مه ز مظلوم امان ملت.
بو بیر بازار یوسفدر، هامی اولمش خریداری،
ایمده شعردن غیری بوخومدر ارمغان ملت.
اولوب بو بایراما دامی ستابن تک بویوک رهبر،
کوریم دنیاده وار اولسون همیشه، هر زمان ملت.

آرزوم

کزه شهریمده تراموای، اوچا کوکلرده بالون،
چکابه نقشه لری تازه خیابانیمزین.
خاق اولاجمله سی قارداش، بیله نوز خیر و شرین،
بوش قالا جمله نشیمنلری زندانیمزین.
« کورد - عجم » کلمه لری ترک اولا بو دیالردن،
قالایا تا اثری هرزه و هدیانیمنزین.

مگر انصافیدی کورمك بو قدر بولچیلاری،
 بس توخونمازمی بو ایش شائینه اعیانیمزین.
 یغیلا بیر بره مظلوم قوجالار، هم قاریلار،
 دینجه لیب عمر ایده لر فخریدی مردانیمزین.
 معرفت اهلی اولا اولکه مزین خلقی تمام،
 کوجه اردن کسبله سساری نادانیمزین.
 بیر کوره پدیم یغیشیب عیاش ایله تریاکیمز،
 دوشونوب عیبینی هر تک - نکى اخوانیمزین.
 کوره سیدیم کوجه ده منزل ایده ن بولچیلاری،
 ظن ایده ردیم دوزه لیب ایشلری نقصانیمزین.
 آچا گلزار وطن شور ایلیه بابلار،
 سورتی سولما با تا ملت نالانیمزین.
 ینه محزون وورولمش وطن آدلی کوزاه،
 چوخ سه وهر کملی بهارین بو گلستانیمزین.

غزللر

منیم سندن سوا عالمده ای مه بیر پناهیم یوخ.
 الیمده باره - باره قالدن غیری گواهیم یوخ.
 گدای کوینم بیر قول حساب ایت بارگاهنده،
 نوزین شاه عدالتسن، سنین تک پادشاهیم یوخ.
 جفالر کوردمشم عالمده ای مه بی و فالردن،
 وفالی نازنینیمسن، سنین تک مهرماهیم یوخ.
 یانار پروانه تک دائم دل و جانیم فراقده،
 گناه اهلی گرک بانسین، منیم که بیر گناهیم یوخ.
 حقیقت راهی تک بیر دوغری یول من تاهمادیم زاهد،
 حقیقت تک جهان ایچره منیم بیر دوغری راهیم یوخ.
 همیشه خاطریم اونداندی محزون کیم بو عالمده،
 یانیمدا هم نفس اولماقلقا بیر داد خواهیم یوخ.

عاشق یاشارمی دهرده جانانی کورمه سه،
 دلاشاد اولارمی باغ و گلستانی کورمه سه.
 یامایزدی یار قدرینی هرگز زما نده.

هر کیم محنت و غم و هجرانی کورمه‌سه.
 بابل فغان ایدمه‌ردیمی یهوده شوقله،
 کلشنده سئودیکی کل و خندانی کورمه‌سه.
 چوخ ذوفسز یاشاردی بشر آه و زاریه.
 کوز قارشیندا سئودیکی جیرانی کورمه‌سه.
 لیلانسه چاتاردیمی عاشق زمانه‌ده،
 معنون وار دشت بیابانی کورمه‌سه.
 مصرین عزیز ی اولمازیدی یوسف اول زمان،
 تا که مشقت و غم و زندانی کورمه‌سه.
 عمر ابله‌مه‌زدی دهرده معزون بی‌نوا،
 یارین او کل جمالینی نورانی کورمه‌سه.

❦

بهاره دوندی حیایم کورمه‌نده قامتی،
 نه نوع شرح ایلیم بیایرم حکایتی.
 بو جانی و برمه‌که قربان یولوندا فخر ایدم،
 وفایسن گوزلم، کورمشم صداقتی.
 آلبیدی رنگینی کلر او حسن رویندن،
 کورمه‌نده معظیم ایدمه‌رار سنین وجاهتی.
 ملکه‌ده اولسا ایدی حسن صورتین گوزلیم،
 خجانت اولمازیدی کورجکین ملاحظتی.
 ایدمه‌ردی فخر تراکنده چوخ بریوشلر،
 نه قدر کورمه‌مش ایدی چون سنین تراکتی.
 همیشه درگاهنین بیر گداسیدر معزون،
 چرخارماز اولسه ده یاردان سنین حمایتی.

❦

حیات کلشنین خوش هواسی موسیقیدر،
 محبت عالمین رهنماسی موسیقیدر.
 غم کدورته دشمندی خوش صداسی،
 نه درد اولارسا کونولده دواسی موسیقیدر.
 جهاندا روح بشر ذرق آلیر بو موسیقیدن،
 تمام جسمده روحین غداسی موسیقیدر.
 بونا برابر اولاماز جهاندا باء ناب،

بساط عشرت و عیشین خداسی موسیقیدر.
 چمنده گرچه گاین آشناسی بابل اولور.
 ییزیم ده کونلومزین آشناسی موسیقیدر.
 خیال حوری غلمان ایلن خوش اول زاهد،
 ییزیم خیالیمزین مهلقاسی موسیقیدر.
 تایلیدی دردینه درمان جهاندا ای محزون،
 سنین ده دردنین آخر شفاسی موسیقیدر.

هر زمان یاده دوشور صورتی جانانیمزین،
 عشقی قانک تو کولور دبدۀ کربانیمزین.
 یانمارام صبحه کیمی تا که وصالین دوشونوب،
 کورمهین جورینی ییلمهز شب هجرانیمزین.
 کورمهسم سرو قسین باغده شمشاد کیمی،
 اوجالار نالاسی نی تک گو که افغانیمزین.
 یاری روپاده نه کوردین که کزیر باغ اچرم،
 عطری دوتمش یر اوزین باغ و گلستانیمزین.
 نه قدر ایسته مه دیم فش ایلهمک عشقی من،
 کوز یاشیم فش ایلهدی سربینی بنه ایمیزین.
 دوزدی معمار کیمی یار اوره گیم پارهلرین،
 دیهین آباد اولونور ملکی بو ویرانیمزین.
 شادم آرتیق کوزه لیم، غصه ای محزون دگم،
 چونکه شادقللا کچیر که نلری دورانیمزین.

بابل بهاره عشق بنیرمهز گل اولماسا،
 اولمازدی حسن گل ده اگر بابل اولماسا.
 ذوق صفاسی خوش اولا ییلمهزدی گلشنین،
 صحن چمنده عطر و سوسن سنبل اولماسا،
 عاشق نواسی نی تک اوجالمازدی عالم،
 یارین فراق محنتی گر مشکل اولماسا،
 انسان حیاتی نشئه ای اولمازدی دهرده،
 تا بیر وفا ای اهل ایله هم منزل اولماسا.

پیردم جهاندا کولمیز اوزیم هجر یاردن،
 تا دهرده مرادیم اکر حاصل اولماسا.
 دریای ظلمت ایچره بشر غرق اولاردی چوخ،
 کوننک اوزین شعاعی دوشن ساحل اولماسا.
 هر بی وفا کوزلله معزون کوزل دیمهز،
 طوطی مثال صحنی شیرین دبل اولماسا.

هجرینده نگریم ایشیم افغانیدی سنسز،
 آغلار کوزیمین یاشی بوتون قانیدی سنسز.
 بی مهر و وفاسزاری کوردیکجه دهادم،
 بو کونلوم ایوی خاکبله بکسانیدی سنسز.
 ایشمشدی فراقین منی چوخ درده گرفتار،
 بیل شوق وصالین منه درمانیدی سنسز.
 آهیم شرری شعله چکه ردی گو که یاردن،
 قاییم نیجه بیر آتش سوزانیدی سنسز.
 کوزینده گدا اولماغا مشتافیدی کونلوم،
 نا اهل کدالر منه سلطانیدی سنسز.
 کوردیم او کونشک اوزینی نوره بویاندیم،
 بوخسا منه عالم قارا زندانیدی سنسز.
 کورجک اوزینی کور نیجه شاد اوادی بو معزون،
 هجرینده بوتون زار پریشانیدی سنسز.

دونوبدی قانه کونول ای بری خیالینبله،
 هاجان نصیم اولور شاد اولام وصالینبله.
 رقب ایدهنده ملالت وقاریم اکسیامهز،
 همیشه فخر ایدهرم دایرا کمالینبله.
 او گل اوزینده گورهدنن بنقشه خالینی من،
 جنون اولوبدر بو کونلوم خیال خالینبله.
 شیریندی طوطی صفت صحنین همیشه سنین،
 ایدیسن عالمی واله شیرین مقالینبله.
 لیکده بوخدی بو خصات که، سنده وار کوزلیم.

اودر سهو بر سنی عالم بو خوش خصالینه.
 اولوبدی امرینه تابع هامو سلیمارتک،
 مسخر ایله میسن یر اوزین جلالینه.
 قلارمی ظلمت شبدن نشانه کورچک اوزین،
 ایشیقلا نار کیجهار آی کیمی جمالینه.
 دایان فراقده محزون کله زمان وصال،
 کچه او وقتده گونین نشانی غزالینه.

نه زمان کیم نظریم اول مه تابانه دوشهر،
 سائکه بی مار کونول تازمجه درمانه دوشهر.
 غم و هجرانی بی یاددان چبخارار عاشق زار،
 نه زمان شوخ نظرین عاشق نالانه دوشهر.
 باخما دولتش یر اوزی طرفه صنم لاله تمام،
 ینه علامده گوزیم سن کیمی حیرانه دوشهر.
 ییل که بیر تیشه سینه تاب ایده ییلمه ز قایالار،
 چشم فرهاد که شیرین کیمی جانانه دوشهر.
 تاپیر نوز زخمینه مرحم آلبشان یاره لریم،
 تاکه بیر لحظه گوزیم چاه زینخدانه دوشهر.
 ایندی عالم ده کیشیب، نشئه لیدر تازه حیات،
 بخوردرد او بشر بو ینی دورانه دوشهر.
 جانلار جور زمستاندا قوجالاش محزون،
 او زمان کیم گل آچار تازه گلستانه دوشهر.

شکر ایله کونول، وصات جانانه یتیشدین،
 چوخ درد چکدب آخری درمانه یتیشدین.
 یاندینسا اکر عشق اودینا عاقبت ای دل،
 پروانه کیمی شمع شبستانه یتیشدین.
 سولامشدی خزان جووری ایله کاشن عمرین،
 باخ تازه بهار اولدی، گلستانه یتیشدین.

دو نمشدی اکر قانه گونول عشق وطنه،
 وصل اولدی نصیبین، ینه رضوانه یتیشدین.
 محزون، یاشامازدین او اسارتلی زماندا،
 بختین سنه یار اولدی، بو دورانه یتیشدین.

دل بیماریم ایچون موسیقی درمان کیمیدر،
 اونسز عانمده بو عالم منه زندان کیمیدر.
 اونودار درد غمین کیم ایشیده، موسیقینی،
 سائکه دنیا او زمان باغ و گلستان کیمیدر.
 نیجه جانانی سهوهر جانی کیمی عاشقار،
 سهوهرم موسیقینی، سهوکیلی جانان کیمیدر.
 تاره باخ، ناله سی بابل کیمی گلزاری دوتوب،
 گل فراقنده او دا حالی بریشان کیمیدر.
 بخنور کیسه دی اول خلق که وار موسیقیسی،
 موسیقی پیامین تولکه، نیجه ویران کیمیدر.
 دل ینه عاشقی اولمش بو گوزل موسیقینین،
 دییه جکسن که، بو محزون ینه زمان کیمیدر.

خوش اولار انسان حیاتی سهوکیلی جانان ایله،
 مهر و الفنده وفالی، بیر مه و تابان ایله.
 اینمه دل ملکنده سلطان هر وفاسز دایری،
 خوش کیچه رمی روزگارین ناخفاف سلطان ایله.
 تیر مزگانینه آلدانما وفاسز مهوشین،
 رحمسز جلادتک قاتین توکه و پیکان ایله.
 من جهان گلزارنین بیر بابل شیداسیم،
 ایسترم دنیانی شن، یوخدر ایشیم ویران ایله.
 بسدی محزون، گل وفالی مهلقار دن دانیش،
 دردینه درمان اولار آنجاق بو جور درمان ایله.

باکو

باکو، جو خدان ایشینمشدیم تمدنله سوراغین من.
 چکهردیم ایلر ایلر آرزون من، اشتیاقین من.
 سعادت اوز ویریب چوخ بختیار و شادکام اولدیم،
 بیشدیم کعبه آمالیمه کوردیم وفاقین من.
 سنه مهمانوازلیق اولیندن ارئدر، اونچور
 کلن مهمانه شاد اوزان آچیق کوردیم قوجاغین من.
 عزیزیم باغیروف بولداش، حضورینله شرفاندیم،
 نهایت چاندیم آرزومه، ایدهردیم چوخ مراقین من.
 دونوب باشدان باشا جنت کیمی اولکه گلستانه،
 تمدن باغچاسندا بارور کوردیم بوداغین من.
 تاییسان علم ایلان شهرت، بتیپسن اوج اعلايه،
 اولوبدر علم ابوی کوردیم سنین هر بیر بوجاغین من.
 عجب فخر و شرف تابمش سنین اولکهنده کاتبلر،

اساسی بیر مکان کوردیم او شاعرار اوتاغین من.
 کوزل آسایشه چاتمیش او برده ایشچی، زحمتکش،
 کزب دقله باخدیم، کوردیم ایشچیلر باغین من.
 کونول یادان چیخارماز گنجینین قولخور باغین اصلا،
 زیارت ایندیگیم اوردا نظامینین رواقین من.
 یاشار ملترین قارداش کیمی شیرین محبتان،
 سهویندیم، گورمه‌دیم اوردا او ملتر نقاقین من.
 بوبوک علم انکشافین، غالبیت سرنی آنجاق،
 سنه الهام ویرن یلدیم ستالینین دوداغین من.
 اولوب: پر اوزره ستالین آدی حریشه رهبر،
 اودر کوردیم ازل گوندن او مظلوملار دباغین من.
 اونین رهبرلیکنده وار ایشیتیمشدیم نرقیلر،
 کیدیب کوردیم حقیقندر سوووتار اتقاقین من.
 نوزیمه فرض قیلدیم شریله، نطق ایله هر یاندا،
 بوتون ایرانه یایدیرماق سنین بو طمطراقین من.
 اولور هر باشدا بیر معشوقه‌نین سوداسی، یالیزجا
 سنین وصلینله قاندم عالم عشقین مذاقین من.
 شیرین رؤیا ابدی وصلین، تاسف که، نیز آیریلدیم،
 هانی طاقت وجودیمده چکم بار فراقین من،
 کونول هر احظه یاد ایله ار شیرین خاطراتدان،
 آلامام بورچالو، هر کز بو احساسین قاباغین من.

تبریک

(آذربایجان علمار آقاده‌یاسنا)

باکو، آباد اولاسان علم ابون آباد ایله‌دین،
 مدنیت سه‌وه‌ن انسانلاری دلشاد ایله‌دین.
 آچدین آقاده‌میا، علملرین نشری ایچون
 ظلمت و جهل ابونی علم ایله برپاد ایله‌دین.
 سن که تاریخ بویی عام و مدنیت کانیسان،
 سن بوتون شرقه بوبوک شخصار ایجاد ایله‌دین.
 واقف و صابر و میزنا قهحلی‌تک عرفا،

علم دنیا سته تقدیم ایله ارشاد ایله دین.
 سن که یالنیز مدنیله اولوبسان مشهور،
 وطن اوغروندا فداکاری ایلیب آد ایله دین.
 قیزیل اوردو باشاسین، قازدی قاشیزمین کو کئی،
 یاشا سن ده که، اونا هر جور امداد ایله دین.
 مرد ایگیتار یتیریب شانلی وطن اولکه سنی،
 قان نوکوب، دشمن جلاددن آزاد ایله دین.
 باشاسین شانلی سوووت بیرایگنین رهبرینی،
 که اونین فخرینه سن عام ابوی بنیاد ایله دین.
 چوخ مبارکدی سنین عام اوجاغین شانلی باکو،
 که اونا بر فاسیموف یولداشی استاد ایله دین.
 بورچالو یازدی صمیمانه بو تبریکی سته،
 بلکه سن ده دوشونوب بیر کون اونو یاد ایله دین.

قیزیل اوردو

بریشان کونلومین صحنی کل آجدی لانه زار اولدی،
 آجب دیل طوطی طبعیم، ینه شکر نثار اولدی.
 بو کون بیر آیری وضعیت کورور قاییم، آتیر کلار،
 یتیم نوروز بایرامی، دییه رسن نو بهار اولدی.
 جماعت، هر طرف باخسان، کولر شاد و خراماندر،
 بو اوضاعی کورهن دمدن اورمک بی اختیار اولدی.
 قیزیل اوردو خیاباندا قیزیل بایراقلا سیر ایله ر،
 کورور دیم هر طرفدن دسته - دسته کل نثار اولدی.
 نه بایرامدر، بو کون هر یان سراسر قیره زی گنیمش،
 قیزیل بایراق ایله زینت خیابان رهگذار اولدی.
 یقین ایتدیم که جشن انقلاب اوقیابردر،
 او گوندر که، بویوک بولداش له نیندن یادگار اولدی.
 او بایرامدر که، کسندی ظلم و جورین ریشه سین بردن،
 اساس عدل و آزادی بو گوندن برقرار اولدی.
 او گوندر بو که خاق ایتدی قیزیل اوردونی شوراده،
 بوتون عالمده بو اوردو بویوک بیر افتخار اولدی.
 قیزیل اوردو، نیجه اوردو؟ بوتون انسانلارین روحی،

اولاردان باش وېرېب سرمشق خاق روزگار اولدى.
 يارالى، پېرېجى آلمانلارى اواقدر ايدېب تعقيب،
 آدولفين لوز يوواسى وحشى جانينه مزار اولدى.
 قيزل اوردو گلن گوندن اولوبدى يزلره قارداش،
 بو دوستاق گون بگون آرنېب بناسى استوار اولدى.
 بو قارداشاق، بو يولداشاق يېزېمېچېن چوخ سعادتمند،
 چون استقلال دورانه بويوك بير اعتبار اولدى.
 باركدر بئله بايرام كه، اوندان خاق اولان ملت،
 بونون دنيا گوزېنده صاحب شان و وقار اولدى.
 سلام اولسون بويوك رهبر عزيز ستاينه يزدن،
 اونين رهبرايگيله سېندى دشمن خاكسار اولدى.
 گكيبدر بورچالو تېرىك اېده بو جشن ملي ده،
 باخېب بو جشنه، قابى شادلايېب پر افتخار اولدى.

اولدى

آذرستان گل آجېب، كورمهلى ايام اولدى،
 بخت و اقبال آنى آذر ائلينه رام اولدى.
 دېقمرات فرقهسى تشكېلى وېرېب خاقه نكان،
 بو بويوك نهضت خوش وقنده اقدام اولدى.
 ايشېدېب نهضت آذرلېنى نهران مخرف،
 بوخودان قايخان آداملار كېمى سرسام اولدى.
 تازه دن غافل ايدېب توولاماغا آذرلېنى،
 مختلف شاكلده مامورلر اعزام اولدى.
 خلقى تحريك اېلهپ بير بيره سالماق اېچون،
 لشكر كشورپه جوربه جور احكام اولدى.
 كېمېسى نجزيه آدى اېله بير تهمت ايدېب،
 كېمېسى وعظه چېخيپ عالمى اسلام اولدى.
 ملتين قدرتنى بيلمېن حاكملرېز،
 ايشى تاريخه سايېب سهل دونوب خام اولدى.
 ارتجاع هر نه قرر جهد اېلهدى دوتمادى باش،
 اوخى دگدى داشا، آخر نوزى بدنام اولدى.

ملت نور حقى الماقلغا قانون اوزره
 هامو بير سسله قيام ابتدى، ايش اتمام اولدى،
 خلق آزادلىق ابله سهچكى ايشين ووردى باشا،
 مى مجلس آچىلىب عالمه اعلام اولدى،
 آذربايجان ۲۱ - ين هيچ ده اونونماز ائليمز،
 آذربايجان اوگون نيشتهلى بايرام اولدى،
 قورولوب مجلس مى، سهچىلىب صدرى اوگون،
 دولتين قورنولوشى خلقه بير انعام اولدى،
 دولتين صدرينه كچمىكله عزيز پيشهورى،
 وطنين قورنولوشى كورنولومه الهام اولدى،
 آچىلىب صبح سعادت، گل آچىب گلشنيمز،
 دشمنين صبحى دونوب ظلمته آخشام اولدى،
 قرنلر حسرتنى چكديكى مختاريتى،
 آلتى ملت اليه، خلق شيرين كام اولدى،
 مرتجع شخصه چيخىب ميدانا جولان ابادهك،
 دايها بو ئولكه آرا داخل ادهام اولدى،
 قام آزاد، دبل آزاد، بوتون ئولكه آزاد،
 ملت آذربايجان ياخشى سرانجام اولدى،
 دوتاجاق بو گونى بايرام گلن آذر نسل،
 ير دونوب صفحه تاريخده مادام اولدى،
 بورچالو شعر يازير ملت مى و باده دگل،
 وطنين عشقى اونا ميله دولى جام اولدى.

خلاصه‌کار

اقلر قان کولونده غرق اولان زمان
سن چاندین اونلارین دادینا، لهین.
قورتاردین بشری فرطالاردان،
خلاصه‌کار دیدیلر آدینا، لهین.

چونکه سن آجیدین خاقین حالینا
باختندان- یاخینا بیر قارداش کیمی.
شریک اولدین اقلین هر ملایینا.
بیر عزیز دوست کیمی، بیر سرداش کیمی.

ای حقین کونشی، ای اولو رهبر
سنین زندانلاردا کچدی چوخ کونون.

لاكن كومكېنله فرمان االار،
قان ايچن جلادا گلديلر اوستون.

❦

سن بعضاً كېچېنى گوندوزه قاتدين،
يئر مبارز كېمى هېچ دېنجامه دين،
ئوز شاهين سېنله خاقي اوياتدين،
عمرينده تھلكه، قورخى يېلمه دين.

❦

سن حق اوردوسنا قوماندان اولدين،
ظالمين قاتلېنه فرمان گيبردېن،
ان بويوك، ان قابل يئر لقمان اولندين،
دردلى انسالارا درمان گيبردېن.

❦

دوگوش چېھ، سنده داغ كېمى دوردين،
سنى سارستمادى دشمنين مثلى،
آزاداق آديدا يئر ديا قوردېن،
البئله بركيدى اونين نملې.

❦

ميليونلار سېنله وداعلاشاندا
ازدحام نېتره ندى بوتون عالمى،
گوگلردن اگيلدى گونش ده، آي دا،
ئويننده باش اكدى يئر بابراق كېمى.

❦

لاكن سن ئولمەدين، سن باشايرسان،
ھېكللر قورولور آدينا، لەنين،
ساخلاير قلمبده سنى هر انسان،
سالبر هر دقيقه بادينا، لەنين.

❦

قوجا طيپعنده سن ايلك بهارسان،
او بويوك مزارين زيارنگاهدېر،
هر برده، هر ايشده يېزېمله وارسان،
ستالين بهاردان دوغان صباحدېر.

سووت آذربایجانی

سحراری آل کونشه	آذربایجان، آت اویناتدی،
آخشاملاری آبا بنزهر،	هر یریندن قلخان سنده.
آخان قارا قزیللاری	شاهاق اوسته بیر - بیرینه
بهاردا کی چایا بنزهر.	چکدی قیلنج - قالخان سنده.
❦	قیردی السز - آبانسزی،
آدلی - سانلی صنعتکارلار	آخیتدی چوخ آل قان سنده.
قازانیرلار سنده حرمت.	نه عرضه، نه شکایته
عاشق سازلا، شاعر سوزله	باخمادی بك، سلطان سنده...
توز یوردینا ایدیر خدمت.	❦
ماهر استاد آنا کیچی	فقط بیر کون روسیدن
هر صنعته وبریر قیمت.	لهنین آدلی کونش دوغدی.
بختیارسان آذربایجان،	آذربایجان بالالاری
چوشور سنده اینجه صنعت.	ظلمی او کونشله بوغدی.
❦	قیزیل اوردو آتلاتاندا
شرق ایلینده بیر گرونشن	االلر اونا جان دیدی جان!
سنده اوبا، ائل آزاددر،	ایندی نشان وار یاخاندا
اوجان خیال، جوشان کونول،	آذربایجان، آذربایجان!
بازان قلم، دبل آزاددر.	❦
عاشقارین سازیندا کی	کشینیس آل قوماشا،
مضارب آزاد، تئل آزاددر.	بو منوالا مین ابل باشا!
آلی - گلی بیر بهارسان	سین دوغما قوبیندا کی،
آذربایجان، آذربایجان!	کوزل باکی، عزیز باکی

مکتوب

(برلینده کی سووت عسکرلین دیلندن)

سهوگیلم یازیرسان هر مکتوبدا سن،
 چوخدان آریلمشیق بیر - بیریمزدن.
 بیر کون گلدی چاندی بیر شانلی بایرام،
 سهویندی هر باندا مظلوملار تمام.
 ایندی تسلیم اولدی یاغیلار بیزه،

عالم احسن دیدی قدر نمره.
 بین مظفر چیخدیق بوتون دعوادا،
 سه گیایم! تور باقدا، سودا، هوادا
 فاشیست کلمه سنی، او منفور آدی
 سیلدی اقللار دن انسان ابرلادی.
 ایندی جان دییه جک انسان انسانا،
 نه مجبوس فالاجاق، نه مجبوس سخانا،
 اقللر راحت اولور، دینجه لیر ایندی،
 سولفون پاتانلارا قان گلیر ایندی.
 بو گون آوروپادا آبری بساط وار.
 اریندی قارلاری یزیم خوش یار.
 آصلانلار بویو دیب یزیم ائل، وطن،
 بو بخت یارقی یزه بخش ایدن -
 داعی سئالیدر. مارشالیزدر،
 او یزیم بختیز، اقبالیزدر.
 او باش قوماندانا سوز ویرمشیک ییز،
 سه و گیایم، نه قدر وار نفسیز
 حاشریق وطنین اوغروندا هر آن،
 شین جانیمیزی ویرمکه قربان.
 وطنین عشقیله جوشور قابیز،
 یاغین زمانلاردا کله چکیک ییز
 آنا معیلتی عزیز وطنه،
 سینه سی آینادان تمیز وطنه.
 داربخما سه و گیایم، داربخما هیچ سن،
 تیزلیکده منیمله کوروشه چکسن.

سه و گیایم

من که اوشاقلقدان وطنی سه و دیم. بهاری خوشلادیم، گلشنی سه و دیم، گوزالر ایچنده تک سنی سه و دیم، آچنیم اوره کیمی پاره سه و گیایم!	من قیزیل سحری آبدین گورنده کبیر گوموش سازیم شوره سه و گیایم! کونش تنلرینی کوکده هورنده سن ده نوز زلفینی دارا سه و گیایم!
--	---

اللار آل کونشدن پای کورتورنده،
وطن تور باقلاری گل بیتیرهنده،
من هر کنج باغچادان بار کورتورنده
من دوشدیم بورانا، قارا سهو کیلیم!

پیر داما کورمه دیم بهارین ایزین،
سولاری قورودی جوشغون ده نوزین.
دردی می سوله دیم می حزین - حزین،
سینه مده سبز لایان تارا سهو کیلیم!

الرده قیریلدی سازیمین سیمی،
بدنیم اریدی ضعیف شام کیمی.
یارالی قوش کیمی بو کنج دلبی می
جلادلار چکدیلر دارا سهو کیلیم!

سارسیدا بیا، دی نه هجران منی،
نه قاندال، نه زنجیر، نه زندان منی.
صاف عشقین یاشاندی هر زمان منی،
او قیلدی دردی مه چارا سهو کیلیم!

کوز بمدن کینه دی پیر آن سورتین.
دلیمدن دوشه دی آدین، صحتین.

قابلمده سونمه دی هیچ صحتین،
ایسته سن آج اونی آدا سهو کیلیم!

نازیک الریله یوخلا کونلومی،
لقمان اول هر درددن ساخلا کونلومی.
ایک تئلریله باغلا کونلومی،
اونی اینجه تهمه سین، یارا سهو کیلیم!

یلیرم من سندن آریلام اکر،
حبتیم، کده چاییم، حور اولوب کیده ر.
منه باغی دشمن ایچیرده زهر،
کونیم یالیه قارا سهو کیلیم!

منه چوخ شیریندر وصالین ای بار،
آجاق منیم سندن سر رجام دا وار.
اماندی قویما بو بارلی باغچالار
پیر ده قسمت اول خرا سهو کیلیم!

بو شاعر قابلمده پیر هیجان وار،
اونی جوشدورمشدر شرین دویغولار.
منه قفس تیکن قودوز باغلار
دوشدی نوز قورلیمی تورا سهو کیلیم!

وطن عشقی

شاعر! وطنینی سهو پیر جان کیمی،
عزیز دوت آدینی ارمان کیمی.
یوردینی، خلقنی سومیه نلرین،
حیاتی داغیلار پیر دومان کیمی.

فرهادین دیلمده شیرین آدی،
دمیر کولونکیله داغلاری باردی.
لاکن دوشونه دی یوردسز انسانین

قلبنه، فکرینه کن دنیا داردی.

دیوانه مجنونین بویشیدا زنجیر،
ایلمین بولوندا اولدی بیر اسیر.
باش آچقی، دوش آچقی گزدی چوللری،
یلمه دی بویوک عشق وطن عشقیدر.

بوئون عشقاردن اولودر بو عشق،
شیرین دویغولارلا دولودر بو عشق.
هیچ قوه بو عشقی سوندوره یلمه ز،
چونکه سعادتن بولودر بو عشق.

من که نه فرهادام، نه ده مجنونام،
شیرین، ایلمین اوديله یانام.
آزاد بیر سهوگیدن دوغولامشام من،
بو ایلار آنامدر، بو وطن آنام.

بو ایلین اوره کی کوز اوره گیمدر.
قلبن آرزوسی کوز دیلگیمدر،
بو آنا تورباغین هر بیر قارشی،
جانیمدر، روحیمدر، کوز بیگیمدر.

انسان باشایارمی اوره ک اولماسا؟
اونی مقتون ایدن دیک اولماسا؟
ایل شوقه گلب اوخوبارمی هیچ،
گلستان اولماسا، چیچک اولماسا؟

منیم ده وطنیم بیر گنستاندر
ازلدن وارلغیم اونا قرباندر.
سوزیمین زینتی شعریمین تاجی،
کونلومین نغمه سی آذربایجاندر.

آذربایجان

ای اودلار وطنی! هر اویلاغندا
قیر آتین، دور آتین ایزاری واردر.
بو شاه و قارین دا، بو نوراغین دا
او قوچ کوراوغلیدان بیر یاد کاردر.
بو قدیم قلعه‌لر، بو قارلی داغلار،
اونین هیکلینی قوینیدا ساخلار.

بوردا قیلینج وورمش بابک، جوانشیر،
قورومش بادلاردان آنا یوردیمی،
نه بیر باغین ایدهن، نه بیر جهانگیر،
باتیرا بامه‌مش قانا یوردیمی.
عمرنین گنج چاغی ایکیک ستارخان،
فقط سندن موتری کچدی جانبدان.

ایندی یوبوندیگین بو اصلانلارین،
اصلا اونوتمایر ئوز اجدادینی.
ناموسلی، غیرتلی قهرمانلارین،
قائمه قازاندی ئوز حیاتی.
ستابن عصرین مرد اوغوللاری،
آچدی اللریله باغلی قوللاری.

سنین ده باغندا نوبهار کیمی،
نازه غنچه‌لر کک آذربایجان.
بزمه باشندان - باشا لاله‌زار کیمی،
سهوین آذربایجان، کول آذربایجان!
اثللر باخیب سنه او کونسین باری،
آجیلسین آلتینین قیریشقلاری.

بو دوری کورسیدی عاشق عالی عسکر،
منیم تک اونین دا قابی جوشاردی،

گوتوروب سازینی هر آخشام - سحر،
 بو آزاد گوتلره نفمه قوشاردی.
 قالسایدی بازاردی بویوک نظامی،
 زنکین قلمبله بو خوش ایامی.

قوی اوچا داغلارین ویرسین باش - باش،
 یارسین دومانلاری اورتادان یاری.
 بو گوزل حسینه ایتسین تماش،
 بولوتسز کوکلرین آغ اولدوزلاری.
 کورسونلر قیزیلدر بو بر، بو نوریاق،
 جنت کوکده دکل، برده در آنجاق.

بو بهار، بو شیرین میوه‌لی باغلار،
 ییزه بابالاردان بیر خاطراندر.
 بو سرین چشمه‌لر، آینا بولانلار،
 آذر ایولادینه آب حیاندر.
 بو ساری سنبالی چولار سنیندر،
 یاشیل منظره‌لی کولار سنیندر.

شهرین بورومش بوتون عالمی،
 شرقین یارایغی، افتخاریسان.
 اونین کوکرینده آل گونش کیمی
 شفقار ایچنده یان آذربایجان!
 سعاده دوغرو یریدیکجه سن،
 خلقجه ظفرار دله بیرم من.

ستالین قانون اساسیسی

منیم کنج اوره کیم دو کونور هر آن،
 ستالین عشقیله، محبتیه.
 ای کونول طرلانی، سن ده فاناتلان،
 انکین افقرده بیر جولان ابله!

اوج اودلار يوردېندان، آذر ائليندن،
قېزىل موسقوایا، گوزل شهره.
بو آزاد خلقىمېن آزاد دېاپندن،
يئير سلامېمې اولو رهبره

ده گېشى دنيانېن بوسبونون دونى،
قوجامان داغلارېن اربدى قارى.
بويوك آزادلېن اساس قانونى
آبارېر ائللرى كوشه سارى.

اونين هر سطرېنى، هر كلامنى
سه وير، دونه - دونه اوخوبور بشر.
چانندان عزيز دونور احترامى،
قوشيندا كزدېرېر هر آخشام - سحر.

او مدرك آنامز، او داهى رهبر،
انسان ايولادېنه بخش اېدى اونى.
او مقدس قانون، او بويوك اثر،
جته چهوېردى سوووت يوردېنى.

اېندى او نورباغېن هر بوچاغندا،
انسان جوانلاشېر، جوانام دېر.
او شېرىن حياتېن او شن چاغندا،
ياشاماق اېسته ير، عمر اېسته ير.

اوردا قادېنلار دا كيشيلرله باقى
هوسله سس ويرېر، سه چېر، سه چېلېر،
او، غالب، خلقنى آلقشلاياراق،
بىنى ظفرلردن دانېشېر، كولاور.

او مسعود انسانلار نه بختوردېر،
هر كس ئوز اېشنده ماهر استاددېر.
اونلارېن امكى، حقوقى بيردېر،
صنعتى، قلمى، دېلى آزاددېر.

جان اوقتيابر

ابندی سووېت بوردی بیر لاله زاردر.
ایلین هر فصلنده اوردن بهاردر.
قارداشدان همربان ملتى واردر.
جان دیر ایشیدیر جان، اوقتيابر.

من ده او نورباغی آباد گوره نده،
ائیلینی گونجی آزاد گوره نده.
هر بیرین داغ یاران فرهاد گوره نده
جوشور بدیده نان، اوقتيابر.

بو گون قیله لر، فولکه لر نماه
بو یولک وطنیندن آلبرلار الهام.
سیندر بو شاداق، بو طوی، بو بایرام.
بو جلال، بو شهرت، شان، اوقتيابر.

عصرلره ظلم آلتندا اینلین
اقلره گنیردین جان، اوقتيابر.
آچدین اقلرده آل بایراغنی،
بورونلا بویاندی دان، اوقتيابر.

هر بیر چینیلیکه سینه کردین سن،
اقلره دوز گون بیر یول گوستردین سن.
شاد خبر سوبله دین، مزده وبردین سن،
کولدی هر طرف، هر بان اوقتيابر.

نهین - ستایشدر اسادین سنین،
بازیامش تاریمده خوش آدین سنین.
بخیار یاشاییر اولادین سنین،
خوش کهچیر اونا هر آن، اوقتيابر.

ئولمەر لەنڧنه

كېنىدىن بو جهاندىن، بىرىن چەرسى سوندى
 قلى دوئولوب كوزلى درى كىمى دولدى
 وقسىز اولوپىنلە بىزى آتشارە ياخىدىن
 زحمتكشى هجرىنلە عم و دزدە پوراخىدىن
 اسدى قارا بىل، دوتدى بو دىيانى دە طوفان
 كون باندى او دم، اولدى جهان يگىسره ارزان
 بر تىرمەدى، داغ باشلارنى آلدى دومانلىق
 سولدى چىنىن كىللىرى، گوك اولدى قاراملىق
 سن ئولمەيسن، سىلەككىن مەشەلى سونمەزا
 دىيانى ايدەر روشن او سىلك، گرى دونهزا
 آسودە بات، هر فەكرىنى اجرا ايدىر انلار
 سن فەجرىن، آلمش شفقنىن ايشىق اولگەر

ستاین آدیندا بو املین رهبری واردر،
 شانلی وطنه خدمت ایدهن سروری واردر.
 اوند ا کوروئور هر املین ای بوبوک انسان،
 سیماسی سنین تک، اوزی بیر شانلی قوماندان.

شانلی رهبره

شرقلی، وجدانلی رهبر!	باشا، باشا، شانلی رهبر!
ظلمدن قویمادین نشان،	شرقلی، وجدانلی رهبر!
ویرمه دین یاغیا آمان.	آزاد خلقین رهبرین،
مزاردا دوندیلار مکان،	محبوبین، سرورین.
باشا، باشا، شانلی رهبر،	تاریخلرین زیورین،
شرقلی، وجدانلی رهبر!	باشا، باشا، شانلی رهبر،
آل بایراغین هی اوجالدی،	شرقلی، وجدانلی رهبر!
گونش کیمی ایشیق سالدی،	مولکه لری ایندین آزاد،
اقلر اوندان اهام آلدی،	پنجه نده محو اولدی جلاد،
باشا، باشا، شانلی رهبر،	جمله مات دیر دلشاده،
شرقلی، وجدانلی رهبر!	باشا، باشا، شانلی رهبر،
نه خوش گایر بابل سسی،	شرقلی، وجدانلی رهبر!
اوخورد ستاین نغمه سی.	باخیر سنه داغلار کواور،
بودر دادن ترابه سی:	چمن کواور، باغلار کواور،
باشا، باشا، شانلی رهبر،	آغاجلار، بوداغلار کواور،
شرقلی، وجدانلی رهبر!	باشا، باشا، شانلی رهبر!

آذربایجانیم!

ای سهو کیلی یوردیم، باشایر سنه مین آمال،
 سنسر آچا بلمه ز بو خیلیم قوشی هیچ بال.
 ای شانلی وطن، شاعری بو گنج چاغندا،
 سن ساخلا میسان ایستی، محبت قوجاغندا.
 من فخر ایدبرم سنله که، دوغما وطنیمسن،

باغیم، چیچیکیم، لاله‌لی کالکون! چیمیمسن.
 ذکرین بو دیلمدن دوشه ییلمه‌ز، سن آنامسان،
 سنسن منه جانندان دا هرزیز، دوغانا آنامسان.
 سنسر پاشاماق خیلی مصیبتدی جانندا،
 سن ساخلایسان جانیمی، عشقینه آماندا.
 عشقین منه عالمده بو بؤک شان جالاندر،
 سنسر ایشیم هر یاندا پوتون آه و ملالدر.
 شیدا سنین عشقینه بئله نازه جواندر،
 فخر ایله دیر: نورباغیم آذربایجاندر!

شاعرلو مجلسنه

خزان کلدی ینه باران بوزوب نظم کاستانی،
 آچیدر ظلم الین باغدا، ویریدر جور یشمانی.
 نهدر بو روزگار دون، ایدیر انسانلاری محزون،
 اولایدی "کاش دیکر گون ایکی اوزلی بو دورانی.
 که گاه نوهار ایله، کهی ایل و نهار ایله،
 کهی افسرده زار ایله، ویرم که عیش طولانی.
 کونول بکرنک انسانلار اگر میای اولاکورسین،
 کرک کاسین ادب گازارینه ایتسین نماشانی.
 کوزی تصدیق ایتسین کیم بو کاشن نازه و نردر،
 اگر مین فتنه ایتسه چرخ سولماز باغ و بوستانی.
 آچیدر رنک به رنک کللر، اوخور شوریده بابلر،
 ویریر مین وجد هر قابه کوره هر کس بو شعرانی.
 دیم عام کمالیندن اولارین فرد - فرد ایشدی،
 که تا هر کس کوره بوخدر بو باغین ذره نقصانی.
 بو مجاس فخر ایدیر هر آن عالی فطرت کیمی شخصه،
 که شعری ایلایب حیران بو کونده آذرستانی.
 منه ممکن دگل ایتمک اونین وصفین بو فکریله،
 توانا بوخدر شاگردده که بازسین وصف اوستانی.

اکر که بی ربا وصفین قلم الله بازبریم من
 جسارت بوخدی قطره آبله تعریف دریانی
 فنون شمرده ماهر دی چونکه اعتماد الحق
 تبه لازم دی زینت آبله مک بس روی زیبانی
 بنای شعر چاووشی خیالیندن اولوب محکم
 اونین حب الوطن فیکری احاطه ایشش هر یانی
 ربابی شمرده صحاف ایدیب سحر هلال ایندی
 اکر باور قیلامازسان اوخی سیرک و گلستانی
 درقشی شمرده دائم چیغیز منصور و بانصرت
 مظفردر اونا شهرت جوشور چوخ طبع عمانی
 غزلده ماهر و کمال پیری ده دوزدوزانیدر
 که اشعاری ویریر پژمرده چاه تازه دن جانی
 اگرچه آدر اوغلی عشقه منکردر، غزل یازماز
 هجا وزینده هر شعری اولوبدر دیلار عنوانی
 غزل دائم بازار معزونی نه شیرین خوش بیان ایلدر
 نگار و هجر الیندن دالماً ایلدر او افغانی
 باخندا ایمنین اشعارینه شیریندی شکرده
 اگرچه تازه شاعردی، ولی شعریدر عرفی
 اکر تکرار اولاسوزلر و یا که شایگان اولسا
 ایدر اعل هنر بخشیش بو کون یچی شیدانی

اورهك سوزی

شمعك باتام غمیندن لیک کاریم ختمده در
 بوخدی شمعین چاره سی دائم یانار، تا زنده در
 اولمسان دل شریقه بوسف کیمی قرمانروا
 مین زایخار سته جان و دلیله بنده در
 دوستما دنیانی اگر چوخ نازنین مهربانر
 وبره رم دل اونلارا منظوریم ای دل سنده در
 عشق میندر شاعریم بیل وطندر سهو دیگیم
 تا که وار دنیا بو عشقیم هر زمان پائنده در
 آذری ابولادیك بیز سائارق وله وطن

ساقی بوردین بوله هر کس دهرده شرمده دره
 بیر او یان خواب جهالتدن سن ای دل باخکین،
 چشم حقین ابله گور، کیملردی سر افکنده دره
 آذری تاریخی معو استیبه نلر آنلا سین،
 آذریار طالعی دنیا بوی فرخنده دره
 ای ییزی تحقیر ایدن بوخ شرمدن سنده نشان،
 کبر دیبه بوخ سنده ناموس و شرف زیتمده دره

فدائیلر مارشی

آذرستان بوردین ییز قهرمان ابولادیك،
 بو مقدس مسکین شیر ژبان ابولادیك،
 بیرده وار صوات، شجاعت پیوده در شان و شرف
 ییز کیمی اولماز جهاندا حتمدر صالح خاف
 هر کس اولسا رزمگاه جنگده ییزان طرف،
 بیلسین او ویزان اولار یورده، اولار جانی تلف
 آذرستان بوردین ییز قهرمان ابولادیك،
 بو مقدس مسکین شیر ژبان ابولادیك.

وار ییزیم سنار خانك شانی بر سیرداریمر،
 کیم اولوبدر عملی کوند جانله عموخاریمر.
 شاد اولار دوجین همیشه ای اونو ستاریمر،
 دور باخ ایندی گور ییزیم اقبال اولوبدر یاریمر.
 آذرستان بوردین ییز قهرمان ابولادیك،
 بو مقدس مسکین شیر ژبان ابولادیك.

ییز هامومز دهرده ایجاد قیلدیق اتحاد،
 مجلس ملی یاراندیق، اولدی خالق عدل و داد
 اولدی بو مجلسدن هر خلقین دلی پیوسته شاد،
 آذرستان اولکهمندن معو اولوب بغضی و عناد
 آذرستان بوردین ییز قهرمان ابولادیك،
 بو مقدس مسکین شیر ژبان ابولادیك

زنده اول ای آذرستان ملکی، دور تا وار جوان،
 قویماریق اغیار دونسون سنده بالاهی مکان.
 ریشه ظلمی قازیب مات ویرییدر چون تکان،
 ایندی وجد ایله دییه بو یینی هر پیر و جوان:
 آذرستان یوردنین ییز قهرمان ایولادییک،
 بو مقدس مسکین شبر زبان ایولادییک.

سن دییهن اولدی، من دییهن؟! (صابره نظیره)

سویله منه کوریم داداش، سن دییهن اولدی، من دییهن!
 باشوه دوشدی ایندی داش، سن دییهن اولدی، من دییهن!

سن دییهن مگر اولوب بوخدی جانی جماعتین،
 جانی ده اولسا بالاهی بوخدی قانی جماعتین؟
 من ده بادیندا وار دیدیم دینمه که بوخی غیرتین!
 کیزلی عملر اولدی قاش، سن دییهن اولدی، من دییهن!

حب وطندی مقصدیم سویله، دین جماعتیه!
 اما اینانمادین ولی ذره قدر بو ماته،
 من ده افتدی سویله دیم باشلاما بویله بدعته،
 سن ده آتیردین اوندا قاش، سن دییهن اولدی، من دییهن!

من دییهن دیممی آی یازیق بوش یره سن هیریلداما،
 قارغا کیمی آتیلما جوخ معرکه ده فیریلداما،
 طنپورا چالما ییزاره قبر - قبر ایدب فیریلداما،
 دونمادی جیلر ده باش، سن دییهن اولدی، من دییهن!

سن دییهن که آذری یوردی گرك خراب اول،
 ملتی جور و ظلمدن دائمی دل کباب اول،
 قویمارام ابد آینه هیچ یری کامیاب اول،
 ایندی ایشین اولوبدی باش، سن دییهن اولدی، من دییهن!

من دېمه دېمې فېرېزېن واردې رشېد جراتلارې،
 شېرلرې، مجاهدې، سربارې، قهرمانلارې،
 مجلسې ملي، انجمن، فرقه سې، پارلامانلارې،
 اوردا يېشېردې ملت آش، سن دېهن اولدې، من دېهن؟

من ده يادېندا وار دېدېم باشې سالما جېجله،
 قلیانی چك اود حرصې، قورما بو ملته تله،
 حل اولونار بو گون - صباح آخرې سر مسئله،
 اېمه بو قدر سن تلاش، سن دېهن اولدې، من دېهن؟

گور نېچه آذر ابولادی فخريله اتحاد اېدېب،
 روحنې سردارېن بو گون قېرده خېلی شاد اېدېب،
 عزت و شانی جدمز یزلره ارثې ياد اېدېب،
 کس سسني سېد داداش، سن دېهن اولدې، من دېهن؟

غزالار

حایمې زلفین کیمی جانا بریشان ییلمشم،
 من سنی جانیم کیمی دلدار جانان ییلمشم،
 سیریمی ییگانه یه تولسم ده اظهار ایتهمرم،
 سر وېرمک باردن اغیاره نقصان ییلمشم،
 باور ایتمه هر نه مندن سوبله سه دشمن سته،
 منکه اغیارین سوزین پیوسته بهتان ییلمشم،
 قد جان الدو دوتوب وصاییده وېرم فخريله،
 چون متاع وصایه جان نقدین ارزان ییلمشم،
 کعبه وصایین منه قسمت اولان کوندن بری،
 من سنی مکه، مدینه، دین و ایمان ییلمشم،
 واعظا، ال چك دېمه حوری و غلمانان منه،
 نوز نکار مه تقامی حور و غلمان ییلمشم،
 اولسا لقمان دردېمه چاره ناباماز حتمدر،
 من سنی هر دردېمه دنیاده درهان ییلمشم،
 قوبه ارام کوی نکاریمدن آفاق من بیر بره،

چون ازلدن کوی یاری باغ رضوان بیلمشم.
داللی شیدا یازار عشقیله جانانه غزل،
سویله بیر گوز یاریمی بیر ماه تابان بیلمشم.

منی مست آبله دی ای یار او مخمور گوزین،
نایمی الدن آلب آبله دی رنجور گوزین.
ایستم صبح و مسا دهرده من خالقدن،
اولا تا گوز نظریندن صنما دور گوزین.
قلیمی اوخلاماغا ناوک مژگنوبلن.
آبله یب قاشلارینی قتلیمه مأمور گوزین.
هجرین ای شوخ قریوبدر دل ایوبن ویرانه،
لطفیله باخسا ایدهر بو دلی معمور گوزین.
دوشدی دبلدن دیله آهو باخیشین آگاه اول،
ایستسن دگمه یه صدمه ایله مستور گوزین.
چکدیم ال خط و لب و زلف چلبادن من،
نیلم عشقه ایدیر بو دلی مجبور گوزین.
آبله یب بیر باخیشین عاشقی مستانه کیمی،
باخسا بیر ده ایدهرک نور علی نور گوزین.
فخردر سویله هر کس منه میجنون کییمسن،
آبله یب چونکه منی دهرده مشهور گوزین.
غزله منکر اولانلار منی منع ایله، سین،
لوح دلد غزلی آبله دی مسطرر گوزین.

شمع رخنه قوی دل دیوانه دولانسین،
شمعین باشنا رسمدی پروانه دولانسین.
جهیت دل زار و پریشان اولا قویما،
کیسوی پریشانه، بری شانه دولانسین.
مستانه گوزینله نظر ایت عاشق زاره،
تا واردی جهان قوی اونی مستانه دولانسین.
ای باد صبا کوبنه ییسن بئله سویله،
کیسوسی سیه قاشلاری قیطانه دولانسین.

مرغ دلیمی اتمه اسپر نار تښلېده،
 آزاد ايله قوي بير ده ککلسانه دولانسین.
 گر روضه حسین کوره بير کېسه حقیقت،
 رغبت ايله ز روضه رضوانه دولانسین.
 عاشق اولان عالمده کړک ايله سین افغان،
 مجنون کیمی دوشسین او بیابانه دولانسین.
 ظلمت ايله دی دل اېوینی بکسره وېران،
 یاران، دین اول شمع شېستانه دولانسین.
 سدر نه قدر خواب جهانده قالیساز،
 جهد ايله کونول مرکز عرفانه دولانسین.
 تجدید ايله دی مطلبی شیدا دېدی دلبر:
 شمع رڅنه قوي دل دیوانه دولانسین.

شعله رخساری یاندېردی منی پروانه تګ،
 عقلیمی الدن آلیب یار ايله دی دیوانه تګ.
 هر قدر یانديما بير سن یتمه دین فریادیمه،
 دوتمادین آخر الیمدن ای صنم، جانه تګ.
 بیر نگاه ايله نکاریم دل اېوین تاراج ایدې،
 سهو کیسین عات نهدر دوتش بو کون پیکنه تګ.
 نامه بازدم عشقیمی اظهار ایتدیم دلبره،
 نامه به باخجاق ییلې بو سوزاری افسانه تګ.
 دانه خالین کورنده حضرت آدم کیمی،
 من جنانی ترک ایدې دوتمدیم او خالی دانه تګ.
 سوله دی شیدا او شهلا کوزلی یاره دردینی،
 شعله رخساری یاندېردی اونی پروانه تګ.

یارو دهرده هیچ عیش مجا اولماز،
 او تښلین تګ کوزلیم زانف چاپا اولماز.
 باخاکر کون کیمی رخسارینه هر لحظه کوزیم،
 یلیرم روشن اولار دیدم او اعما اولماز.
 گر قیامت اولا هجران کیمی عاشق نیلهر؟

که چنیندر بته هجرانه مدارا اولماز.
 البنی چک بو یاخامدان منی اینجهیتمه طیب،
 مرضیم عشقدی، بو درده مدارا اولماز.
 سنی پیر آن کورملی ملک دایم تالاندر،
 دخی بو قابده بیر مسکن و ماوا اولماز.
 قان یاشیم می در، اورهك آتش عشقنده کباب،
 کل ییزیم بزمه کوزل بته تماشا اولماز.
 هر نه سن سوبله ميسن جانيله آماده دی ییل،
 کوزلیم مانسی سوزین جانيله اجرا اولماز.
 کرچه شیداسنه وابسته و آماده اولوب،
 یارسز دهرده هیچ عیش مهیا اولماز.

هر زمان نقش رخبن بو قلب بنیادن کچه،
 کورسه هر کیمسه سنی دنیا و عقبادن کچه.
 چشم مستین مست ایدیب عالمده هر مستانه نی،
 یامبرم نه رمزار او چشم شهلادن کچه.
 بسکه هجرینده چکردیم ناله من شام و سحر،
 ایندی آهیم چرخدن قالدیب ثریادن کچه.
 رحم قبله باخ حالیمه بیر لطف ایله امداده کله،
 سن نظر اینسن یاشیم بو چرخ اعلادن کچه.
 ان متاتلی وفنک بیر گیم واردر منیم،
 من امینم اول گیم طوفنلی دریادن کچه.
 چکمه رم ال سندن ای دلبر مگر دیوانه بزم،
 کیم او مزگان سیله قوی رعنادن کچه؟
 یاز منه فرمان قتلی ناولک مزگان ایله،
 حاضریم ای سهو کیم چون هر شئی امضادن کچه.
 امر ایله شیدانی چکسینار دارا منصور وار،
 عشقیده ثابت اولان عاشق بو دنیادن کچه.

کیمه بیر لحظه کوزمدن یانا ای کان ادب،
 سنسز عالمده منه ماتم اولار بزم طرب.

کوزلریمدن قان آخار فکر ایلهم هجرانی،
 سنی ایستر اوره کیم ای مه تابان نه عجب،
 هجرینی من چکه بیلم که بو مشکل ایشدر،
 سنسر هر یانه کونول باخسا کوره رنج و تعب،
 یاده سالدیجا فراقی اوره کیم شعله چکر،
 شعله لیدی کجه دوشهر جانه بونون لرزه و تب،
 یاندی عشق آتشنه سویله دی شیدا: دلبر،
 قویمارام سن کیده سن، یوخدی بونا چونکه سبب.

قام الده دیبرم نامه بو ج'انه یازم،
 حیرت و حسرت پیچیده ایم آیا نه یازم؟
 سنی بیر آن کورولی جان و دایم تلاندر،
 من بو ویرانه ییکی حضرت یرذانه یازم؟
 وطن اوغروندا کرک جان قویوبان نام آلاق،
 وطنی سه و میکی دفتر و دیوانه یازم،
 گرچه لقمان مرض عشقه دوا ییامه ز ایدی،
 وطنین تورباغینی درمان او لقمانه یازم،
 وطنین عشقیدی دنیاده شعاریم سه و یرم،
 جان دلدن اونوی من عشق اولان انسانه یازم،
 طاقتین یوخدی یازیب قورتاراسان ای شیدا،
 یتمز اتمامه اکر من شب و روزانه یازم!

آل گونش

نه کوزل آل گونش دوغدی طبیعت،
محو اولوب بوسهوتون داغیادی ظلمت.
خلقمز کوستریب بوبوک شهامت،
فوروب اولکه مزده مالی حکومت.
اوسالار ظلمدن تاپیدر نجات،
آزاددر یاشاماق، آزاددر حیات.
یار اولوب همیشه حقیقت ییزه،
اودر که بول نایب سعادت ییزه.
ظالمدن آلالی امانسز قیصاص،
مظلوملار اولوبلار غصه دن خلاص.
اوزلری سارالان، سولان یتیملر،
کوزلری یاش ایله دولان یتیملر

کونولدن خرابان یاشایاجانلار،
 بیر بویوک وظیفه داشییاجانلار.
 بیر ده اولمایاجاق خطر دنیادا،
 آزاد یاشایاجاق بشر دنیادا.
 وطنیم نه قدر اولوب بختیار،
 کورونور کوزیمه تازمه بیر بهار.
 باش و بریب لاله لر، قیزیل غنچه لر،
 باخدیقه جا شاد اولار، کونول دینچه لر.
 کله جک نسلمز - کوربه اوشاقلار،
 دیل آچیب کورمه جک آزاددر دیار.
 مرجا دنیادا بو خوش نیته،
 دونده ربیب یوردیمی باغ چته.
 قالمادی منیم ده کدریم، غمیم،
 آزادق اولاجاق بار همدیم،
 یاشاسین قهرمان آذر ایولادی،
 تاربخده شهرتی، آدی وار، آدی!

دوغما دیلیم

کوربه لیکین بیر کون اول ایلینده
 آغلاییردیم حزن - حزن بشکیده.
 آنام منه آذربایجان دیلینده
 لای - لای دییب اونوراردی کشیکده.

تعلیم ویردی آنام منه بو دیلده،
 آذربایجان دیلی منیم دیلیمدر.
 شرافت وار، شجاعت وار بو ائلده،
 آذربایجان ائلی منیم ائلیمدر.

خاطرجه م دوغما، شانلی ائلیمدن،
 باغلامشام ئوز ائلیمه بیایمی.
 بونی ییل که، آلا یلمه ز الیمدن
 دشمن منیم شیرین آنا دیلیمی.

هر ملتین محترمدر نوز دیلی،
بوئا کوره دیل باغلیدر حیانه.
چونکه دیلدر حل ایلین مشکلی،
دیل یول آچار سعادته، نجاته.

میر ملتین یوردین خراب ایلین،
ینه نوزین بپیشدیرار او ملت.
دیلن آلسان، باغین کباب ایلین،
او ملتی محو ایلیر فلاکت.

بو وطنین داغی، داشی، نورباغی
آشنادر آذربایجان دیله.
صحبت ایدر قیزیل کلین بارباغی،
بلبل ایاه آذرستان دیله.

سه ویرم آنا تورباغی

مینلا اولالی وطن عشقنه،
بازیرام سوز آنا دیلمده ینه.
من وطن عشقنین مینلاسیم،
وطنین عاشق خوش نواسیم.
بلبام، وطنیم کلین یاربای،
سه ویرم جان کیمی آنا تورباغی.
کوزلدر دوغولمش دیاریم منیم،
وطندر جهاندا نگاریم منیم.
شیریندر جهاندا آنا ایولادا،
جانیمدان عزیزدر وطن دنیادا.
وطنین دوشیندن سود اتمشم من،
منی بویوتمشدر بو عزیز وطن.
اونودا ییلمهرم آنا حقنی!
آنا حضورینده بالا حقنی.
حاضرام اوغروندا بویانام قانا،
وقاسز دکلم ای عزیز آنا!

ای عزیز مسکنیم، ای گوزل دیار،
 هر زمان ابدهرم سنله اقتخار.
 ییزه الهام و بربر نورباغین، داشین،
 اوجایب کوکلره اکیلهمز باشین.
 اصلانلار یوواسی، باتاغی سنسن،
 سعادت یولونین مایاغی سنسن
 منیم فخریم، شائیم، وقاریم یاشا!
 یاشا، ای مقدس دیاریم یاشا!

غزللر

ای دل آماندی نوبله کیلن یاره کیمه سین،
 یوخدر الیمده ایندی منیم چاره کیمه سین.
 رحم آلمه سین فراقده آغلانماسین منی.
 حسرت قویوب بو یارینی دیداره کیمه سین.
 ابللر بوی سیخییدی کچن آبریلق منی.
 دونده رمه سین او نور کوئیم تازه کیمه سین.
 من نئیلهرم زمانه ده مشوقه سر حیات،
 اونسز اولار جهاندا کوئیم قاره کیمه سین.
 هجرین اودیندا یانماغا عاشق توانی بوخ،
 بیر ده ووروب بو کونلومه مین یاره کیمه سین.
 بو بس دکلمی آتش عشقنده یانمشام،
 یاندیرماسین منی یته بیر ناره کیمه سین.
 نئیایم وورولمشام من او مهواره حسینه،
 قوی سالماسین منی یانار اودلارا کیمه سین.

بیر وصلین اولوب مین شب هجرانه برابر،
 گل بیرکه ووراق باده لری چانه برابر.
 ای قانتی رعنا سنی همنا دوتارام من،
 دنیا دولوسی سهو کیلی جانانه برابر.
 انصاف آلمه ز سنبللی تشبه آلمه نلر.
 تل - تل داغیلان زلف زرفشانه برابر.

غمدن سيلينيب بوسبوتون آينه قابيم،
 گل يير كه اينچك يير ايكي پيمانه برابر.
 ايللر بوي چكديك بوگونين حسرتين اي شوخ،
 گل شكر ايليهك خالق صبحانه برابر.
 خلقيم ابدى تابدی بو عالمده سعادت،
 اولمش وطنيم روضه رضوانه برابر.
 بوندان سورا ملت سارايپ سولماياچاندر،
 مطلق اولاجاق حوري و غلمايه برابر.

یاشا داهی

یاشا داهی بو دنیاده عجب صاحب وقار اولدین،
وطن عشقیله مطلق پاکدل بیر نامدار اولدین.
سووه‌لر یوردینی ایتدین سراسر روضه رضوان،
مرام قابه نائل بر اوزینده بختیار اولدین،
سمادت بایراغین آچدین بویوک شورا دیارینده،
کونش‌نک عالم آرا هر زمان سن آشکار اولدین.
سنیله افتخار ایلر حقیقت اهلی والهی،
حقیقتدر شعارین جون بئله با افتخار اولدین.
اوگون که ظلمی محو ایتدین، عدالت برقرار اولدی،
اودر وجهی بو عالمده او کوندن پایدار اولدین.
بو کونلر آتمش آلتی ایل کچیر تاریخ عمریندن،
بو عمرینده ازل کوندن عزیز روز کار اولدین.
هزاران شکر اولایمن یتیشدین کوی جانانه،
رقیب بی‌لیاقتدن یقینیمدی کنار اولدین.

بویوک اوقتیابر

روشن ایندی یر اوزین صبح سعادت انقلاب،
ظلمتی معجو ایاهدی نور عدالت انقلاب.
اوقتیابر بایرامی ایندی جهانی شعله‌ور،
آجدی رخسارین کونشدن با جلات انقلاب.
دونده‌ریدر چنته عالی سووه‌تار تولک‌سین،
گوستریر دنیا بوی شآن و شرافت انقلاب.
بو کونین مثلنده ایندی شورویار اتحاد،
قویمادی ویرسین اسارت خاقه ذلت، انقلاب.
تارمار ایندی بونون آلمانلارین شوم اوردوسین،
قویمادی زاپونیدن قلسین علامت انقلاب.
خوش سعادتن سن ایمن بو کون چوخلار بیایر،
شعرده ویردی سنه تازه شهادت انقلاب.

آذربایجانین ملی مجلسینه

سحر هزار کونول اولدی شوقله بیدار،
نه کوردی کنلر آچیپ لاله‌زار اولوب گلزار.
ینه بیت چمنه نو بهارین ایامی،
سه ویلی نغمه اوخور گل بوداغی اوسته هزار.
آچیدی مجلس ملی، ائلیم اولوب خوشحال،
فرحله بیر- بیرینی هر کورن ایدیر ویدار.
کبیردی ۱۳۶۵ ایل که هجریدن،
یازیدی صفحه تاریخه قام آثار.
دونوب زمانه ایدیب ظامکار باغرینی قان،
عدالتین اثری جمله‌سین ایدیب غمخوار.
دولاندی گردش ایام خلاص اولوب ملت،
ویریلر ال-اله غم غصه‌دن اولوبلا کنار.
آچیدی شیرکیمی پنجه آذر ابولادی،
قاچار گورنده بلی شیری روبه مکار.
دیلیم آزاد، ائلیم آزاد، هم قلم آزاد،

محالدر پوزولا بیر ده بیر بئله برکار.
ایدهر کلاسیله تبریک ایمن ئوز ایلانی،
بازار بو نازه حیانه اورهك سوزی - اشعار.

وطن

ای عزیز مسکنیم، شوکنیم وطن،
ای آنا تورباغیم، عزتیم وطن.

قوجامان قهرمان ائلار مسکنی،
آذری بوردیسان، اودلار وطنی.
جان کیمی سهویرم من آنا سنی،
کونلومین قوتی، قدرتیم وطن.

املدر، مرجاندر نورباغین. داشین،
ایگنلر مکانی، واردی چوخ یاشین.
قوجا دنیا دا وار دوغما قارداشین،
قورخوم یوخ دشمندن، صولتیم وطن.

بابکین بوردیسان، سنده وار وقار،
اعرابی ادعواده ایتدین تارمار.
ای آنا سن کیمی کیم کوروب دیار،
عزتیم، دولتیم، شهرتیم وطن.

ایمن ده یتیدی طور ایمنه،
الهامی سن ئوزین ویرمیسن منه.
عشقیله یازارام سوزیمی سنه،
ای عزیز مسکنیم، شوکنیم وطن.

تبریز

منیم دوغما دیاریم باغسان، یا سن گلستانان،
همیشه شانلی تبریزیم منه سن باغ رضوانسان.
سهویملی مسکنیم، روح روانیم، جوهر جانسان!

سن اودلار يورديسان عالم بيلير كونتك نمايانسان.
 سعادت كشوري سنسن ايدهن ايجاد حریت،
 سن ايتدين هر زمان، هر دم ينه امداد حریت.

حقیقت اهلینہ واللہی داشن لیل و مرجاندر،
 سنین شیرین سوپون هر فردینه بیل آب حیواندر،
 منه شن تورباغین خاک شفادر، درده درماندر،
 سنه مقتون اولان گوندن کونول خوشحال خنداندر،
 کونولدن عاشقم، واردر کوزیم حسن جمالینده،
 بانار پروانه تک مرغ دلیم شمع وصالینده.

دوتوب سنده ازل کوندن مکان پر صاحب وجدان،
 نهامتله سنین تک هانسی بیر بر قالدیریب عصیان،
 قالب سردارینه، سالارینه اهل جهان حیران،
 هامی خاتلرین یوردین سن ایتدین دهرده ویران،
 خلاص ایتدین سراسر ملتی جنک اسارندن،
 جهاندا وبرمه دین تن ذلته شأن شرافتندن.

همیشه ارکیله، گوك مسجد ايله اقتضار ایتدین،
 قوجا دنیاده تاریخ حیاتین آشکار ایتدین،
 تماماً آذرستان خلقنی سن بختبار ایتدین،
 آزادلق راهنه هر دورده جانلار نثار ایتدین،
 کونش تک بارلایب سن ایلهدین جان ملکنی روشن،
 آچار مرغ وجودیم بال و پر ای باصفا گلشن.

آزاءلق

بهار اولاندا کوزیم دلدہ آہ و زار اولماز،
 آچار عذارینی گل، دبدہ اشکبار اولماز،
 نہ خوش زماندی گل اوستہ هزار حریت
 ایدمہ ترانہ دیہر بٹلہ روزگار اولماز،
 اوخور بو سوزلری شوریلہ گل بوداغندہ،

سولان دگل بو طراوت، بئله بهار اولماز.
 صفالی گلشنیمین صحنی نازه گلر آچیب،
 بقینیم اولدی کلام همنشین خار اولماز.
 عجب دگل کله رقصه چمنده سرو و سمن،
 مگر صبا اسه رقص زلف یار اولماز؟
 دایانما، ابله کوزیم گل چیچک تماشا،
 صفایدر، بئله گنزار. و لاله زار اولماز.
 اسپیدی صبح سعادت نسیمی میننده،
 اودر سبب که بو خلقیم غمه دچار اولماز.
 مجسم اولدی آزادلق شعاری هر دله،
 وصال یاره یتهن زار و بی قرار اولماز.
 آزادلقین کونشی پارلایان زمان، یاران،
 هامو بیلیر بو کونشدن بو. بولکه نار اولماز.
 کلامه خاتمه ایمن ویریب قوتار سوزینی،
 شرده اولماسا چوهر کیم انتشار اولماز.

آنا دیلیم

وار هر دیلین بو عالم آرا قدر و قیمتی،
 سن ده کونول بیانه کتیر دیلده قدرتی.
 هر ملته ابدیدر عطا نوز دیلین خدا،
 ایله هر همین دیلیله اودا هر عبادتی.
 قویموردی دیل آچام، دانیشام نوز دیلیمده من،
 تا آنلادام کونولده اولان ییر شکایتی.
 بللی آنا دیلینده آچار دیل هامو اوشاق،
 بعداً اوخور، قانار، دوشونه هر کتابتی.
 هر علمدن اوخور، دانیشار، آشنا اولار،
 آنلار، بیلهر نه وار هامو دیلده عبارتتی.
 جوخ یاز آنا دیلینده هامو شعری ایمن،
 تشویق ابله آنا دیلینه جمله ملتتی.

غزل‌لر

ممشوقیم اولوب دلبر شیرین دیله عاشق،
 بارب نیجه عالمدی اولوب کل کله عاشق.
 کله تک کل آجیب دلبریمین کلشن حسنی،
 دنیاده کورن واردی مگر بیر ثله عاشق.
 بایند اولالی کل اوزی سولمش کله بتره،
 گلزارده بیر گلدر اولوب سنبله عاشق.
 آغلار کوزنن یاشی اولور کل اوزه جاری،
 کل چهره سنی قویمادی بیردم سیله عاشق.
 آغلار گیجه - کوندوز کوزلیم محنت و غمدن،
 مهات، وصال اولمادی بیر ده کله عاشق.
 هر یرده ایدم فش و عیان زار نهانی،
 ممشوقدن ایلر هامویا چوخ کیله عاشق.
 کیت باد صبا سویله او دلداده نگاره،
 عشقین اودینا بانسا کنیرمه ز دیله عاشق.
 بیر عمریدی پروانه کیمی شمعه یاتنام،
 یانسن اودا تا رسم و فانی ییله عاشق.
 انصافه کل ای دلبریمین دلبری رحم ایت،
 ابن کیمی سن ده اولوسان بیر ثله عاشق.

❦

ای طیبیم، تابمادیم دنیاده بیر درمان عشق،
 گر ترحم ایتمه سه درد اهلینه لقمان عشق.
 من کونول مرغیله چوخ گزدیم، دولاندیم عالمی،
 کورمه دیم بیر عاشقی کیم اولماسین گریان عشق.
 ابسنه دیم همزار و همدرد اولماغی عشق اهلینه،
 تا حقیقتدن آلام نوز عشقیه فرمان عشق.
 اختیار ایتدیم وطن عشقین دل محزونیمه،
 بلکه بو ویرانه کونلوم تا اولام عمران عشق.
 خوش دلم گر مین اوسته توکسه هر کیم قانیمی،
 عاشق صادق دیمه زار اولماسام قربان عشق.
 چون آزاداق راحنه بیر نقد جانان کچمشم،

قوی بویانسین قانیمله سر به سر میدان عشق.
 پاك قانیمله سو ویردیم گل - چیچک گکارینه،
 یانماسین سوز عطشدن سزیل ربجان عشق.
 قوی آچیلسین غچه گل، اولسون چمن بیر لالهزار،
 ایتمه سین شوریده بابل ناله هجران عشق.
 ایمن، ایتمه تصور کیم کیده ر قانین هنر،
 اتقام آلام طبیعت قورسا کر دیوان عشق.

داغیدیب زلفنی ای شوخ پریشان ایلمه،
 عاشقین قلبنی رحم ایت بو قدر قان ایلمه.
 آلمیسان قدریم یوخدیی توانیم کوزلیم،
 منی عشقنده کوزل، بیر بئله کریمان ایلمه.
 ییلین دردیبه سن چاره نی لقمان بیلمه،
 منی محتاج دوا ی در لقمان ایلمه.
 چاره سز درده دوا در قوی او یوم اهل ایین،
 کونلومی حسرتیله اهل بداخشان ایلمه.
 وصلین عالمده سنن مایه عشرندی منه،
 غم هجرینده کوزل، عاشقی نالان ایلمه.
 تازنین قوی دولانیم باشینا، قربانین اولوم،
 توزینه یار دوتوب توزگه نی مهمان ایلمه.
 حلقه زلفنی سال بوینما زنجیر کیمی،
 من دیوانه به بو مسکنی زندان ایلمه.
 عشق درویشین ایمن قوجامان دزاده،
 دینی، ایمانی باری بخشیش چنان ایلمه.

چک کناره زلفنی، زلفی پریشان دلبریم،
 عاشقین غنچه کیمی باغری اولوب قان دلبریم،
 هجرینه دوزدیم، دایاندم، هر زمان صبر ایلمدیم،
 هر نه جور عشقنده ایتدین زار و کریمان دلبریم،
 قامت شمشادینه جانیم فدا در ای ملک،
 رحم ایدیب انصافه گل سرو خرامان دلبریم.

گلشن حسنین آجیب گل سر به سر گلزار اولوب،
 لاله زار اولمش چمن، با که گلستان دایریم.
 مه و گیلیم، آج غنچه تک درج دهائین ویر نشان،
 فاماسین گیزلینده قوی اول در دندان دایریم.
 بخل هندونی کوره نندن عاشق دلدادیم،
 اولمشام عشقینه من عالمده نالان دایریم.
 قاشلارین جلاده بنزدر قنابه خنجر چکیب،
 تبر مژکانین ایدیدر قلبی ویران دایریم.
 کورمه دیم تبریزده بیر دلبر سنبر تک ای ملک،
 حالیمی زلفین کجی ایندین پریشان دایریم.
 اینی ایندین نگارا، نرکس مستینه مست،
 همدمی غمدر همیشه آه و افغان دایریم.

ستالینه

آدین بو دیلمرده اوابدیر شاعر،
 انگلرین یانیندا احترامین وار.
 بویوک متداریق ایدیرم اظهار،
 دوغما آذربایجان انگلیندن سنه!
 ✽
 شاعرم، فیزیشیب یانارام اودا،
 قربانام ستالین، بو کوزل آدا!
 محبت یولی وار، بلایدیر او ذا
 بو جوان شاعرین کونلوندن سنه!

یاشا بویوک آنا، یاشا ستالین!
 واردر محبتیم دریندن سنه!
 تحفه گونده و مهلی بیر سلامیم وار،
 ییزیم بو انگلرین دیلیندن سنه.
 ✽
 کونشرتک عالمه و بریزسن الهام،
 عشقینله گولمه ده هر ایل، هر ایام.
 او بولاد اراده، مقدس مرام
 فالمشدر یادکار له نیندن سنه!

وطنيتم

ايلهين سينهني سنگر سنه مردانه منم،
 سنين عشقيله ايتان عاشق ديوانه منم،
 سن چراغسانسا اكر باشنا پروانه منم،
 اي اولان دهرده آرتيق بو جانيمدان وطنيم،
 ييل يولوندا ايدهرم جانيمي قربان وطنيم.

سه ويرم من سني دنياده باك ايمانيله،
 اولارم من سنه قربان بو شيرين جانيميله،
 به يارام تورپاغتي بير ده بو صاف قانيميله،
 گرچه دنياده عزيزدر بو شيرين جان وطنيم،
 ييل يولوندا ايدهرم جانيمي قربان وطنيم.

سنين عشقيله هميشه آنا، قاينار بو قانيم،
 سنين اوغروندا حلالدر بو وجوديم، بو جانيم،
 فيرلائيپ باشنا پروانه كييمي قوي دولانيم،
 كچمشم چونكه سنيچين بو جانيمدان وطنيم،
 ييل يولوندا ايدهرم جانيمي قربان وطنيم.

قوجاغندا بو يودوب بسايه نيم سنسن آنا،
 سه وديگيم شانلي دياريم، وطنيم سنسن آنا،
 هم باغيم، هم چيچيگيم، هم چمنيم سنسن آنا،
 بايلم، من سه ويرم سانكه گلستان وطنيم،
 ييل يولوندا ايدهرم جانيمي قربان وطنيم.

ايسترم من سني دنياده گلستان اولاسان،
 غمدن آزاد اولوبان شاد و خرامان اولاسان،
 چه وريليب چفته بير ررضه رضوان اولاسان،
 اوندا دشمنار اولار زار و پشيمان وطنيم،
 ييل يولوندا ايدهرم جانيمي قربان وطنيم.

گلدی بهار

قارا قیش کیتندی، سراسر بزم‌نایب گولدی جهان،
باخیرام هر طرفه باغیله بوستان کورورم.
بزم‌نایب باغیله گلزار کلب فصل بهار،
ینه ده بابل شیدانی خرامان کورورم.
اریب شاخانی قار کیتندی بوتون دوزاردن،
آچیلیب باغ و چمنده گل و ربان کورورم.
دوزوب هجرانلارا بلبل یتیشیب گلزاره،
اوتوروب ذوقیه کل اوسته غزلخوان کورورم.
چیکیلپ کیتندی بوتون قارلی بولوت‌کو گلردن،
قیزاریب شانلی کونش نورینی تبان کورورم.
«بو کونشدن آلا جاندر هامی بیر تازه حیات،
کوله‌جک خلق کوزل عصرله دوران کورورم».

آذربایجان، آذربایجان!

آذربایجان، آذربایجان، نه کوزلسن ای خوش دیار،
تاریخی بیر فولک‌سن که، بویوک شاین، شهرتین وار.
اوجا - اوجا داغلارین وار،
منظره‌لی باغلارین وار،
باشیل - باشیل چمنلرین،
گل چچکلی گیشنلرین،
بویوک بامبوق ترلارین،
کوموش رنگلی درالارین،
نه کوزل بیر دیارسان سن آذربایجان، آذربایجان!
آذربایجان، آذربایجان، نه کوزلسن ای خوش دیار،
آزادلغین وارلغندا یوردیندا ایلر شاد باشار.
آدلی - سانلی قهرمانلار،
ینی دنیا یارادانلار،
الهام آلیر وارلغندان
بیر چوخ ایکیّت، وار چوخ اصلان.

بو بؤك آنا فوجاغين وار،
 گونش رنگلي بابرغين وار.
 آزاد ائلر مسكين آذربايجان، آذربايجان!

❖

آذربايجان، آذربايجان، نه گوزلسن اي خوش ديار،
 آدين دوشجك هر آن يادا كونول گولوب غندان اولار.

هوالارين دومانسوزدر،
 گلشنلرين تيكانسوزدر.
 ائلين آزاد، نوزين آزاد،
 نعمه ن آزاد، سوزين آزاد،
 بودر نعمه ن هر بير زمان!
 الهام آلديم وارلفندان،
 داسمه ن يازديم آدينا من آذربايجان، آذربايجان!

مهميني

كورهنده هر زمان اوكل يانغين،
 او قارا زلفارين، غنچه دوداغين،
 سيخبردي قلبي اودلي فراقين -
 محبتين، هجرانين، زوالين سنين.

❖

نهایت پيشديم آرزوما من،
 جيخديم ابديامك هجران ايوبندن.
 گولدوردين كونلومي قديميله سن،
 بتدي امداديه وصالين سنين.

منيم گوزلريمه ساتاشدي بير كون،
 آغ بوخاغنداكي او خالين سنين.
 ايندي بوكونلومي عاشق و حيران،
 لالهك قيزاران جمالين سنين.

❖

وورولدیم من سنه او گوندن بری،
 ايله دين عشقنه مبتلا منی.
 چكديم حسرتی ای گوزل بری،
 چيخمدی باشميدان خالين سنين.

غزللر

عاشقار ايچون دلبر جانان گرك اولسون،
 عاشق اولانين دردینه درمان گرك اولسون.
 هجران نه قدر بوغسا دا سن اينچيمه كونلوم،
 عاشقسن اكر آتش هجران گرك اولسون.
 فرهاد نيجه كور شيرينه ايندي جاني قربان.

عاشق جانى ئوز يارىنه قربان كرك اولسون.
 جانانداں اوزاقسانسا اكر آغلا فغان ايت.
 چون رسمدر عاشق كوزى قربان كرك اولسون.
 فرهاد، داغى چاپ شيرينين عشقيه بورولما،
 عشقين كوچينه مشكل ايش آسان كرك اولسون.
 يار - يار ديهرك بير بئله غم ايممه نشانى،
 عاشقار ايجون دابر جانان كرك اولسون!

فراقنده سنین ياريم يازيق كونلوم فغان ايله،
 دليم يار - يار ديب دائم سنى ذكر و بيان ايله.
 خياليم سندن آيريلماز كونول ايمش سنى مسكن،
 هميشه بابل شيدا گلستانى مكان ايله.
 ديديم دردیمی لقمانه، دواسين بيلمەدى لاكن،
 سنین وصاين منى درد و بلالردن نهان ايله.
 حيات سنسز نه لازمدر، حياتين چشمهسى سنسن،
 سنین وصلين اينان دابر منى بوندان جران ايله.
 نشانى، دابر جانان كرك بئسين سنه، يوخسا
 فلک سنسز بو عاشقين جران قدبن كهان ايله.

فراقنده سنین ياريم كونولده آه زاريم وار،
 نه سنسز خوش حياتيم وار، نه خوش بير روزگاريم وار.
 نيچه مدەدى باغليدر قوايم بير زنجير زلفه،
 نه قول آزاد اولور، نه ديل، نه الده اختياريم وار.
 نيچه فرهاد شيرينى، سهويب مچنون ليلينى،
 منيم ده دابريم، سننك كوزل بير نازلى ياريم وار.
 هميشه لالەنى بابل ديلينده بير شعار ايله،
 ديابيمده سن كيمي دابر منيم ده بير شعاريم وار.
 روادرمى قواوب گيتسين نشانى چاتمامش كانه،
 كونولده حسرتيم واردر، كوزيمده انتظاريم وار.

او قارا زلفی هوروب ایله ده دیوانه منی،
 عشقنه مجنون ایدیب سالما بیابانه منی.
 گوزلیم آتش هجرینده یانیب اودلایرام،
 آز قالیر که، آلاویم قالدیرا آسمانه منی.
 آبریلقدان نوکه نیر صبر قراریم کساییر،
 یاندیریپ باخما گوزل، آتش هجرانه منی.
 قاناتیم اودلارا یانسا ینه من اینجیمه رم،
 شمعنک ایله میسن باشنا پروانه منی.
 مگر عاشق جانینی بارینا قربان ایلمه ز،
 خوشدی قربان ایله سن گر او شیرین جانه منی.
 سهوگیلیم عاشقینم، سندن ال اوزم اوئی ییل،
 اود ووروب اردلا سالار، آنسالار عمانه منی.
 ییل نشانی سنه بیهوده کونول ویرمه زدی،
 گل جمالیندر ایدن عاشق دیوانه منی.

بويوك داهى

شانلى بىر ئولكەدن بارلادى بىر تور
قارائلىق جەھاننى ايشىق ايلەدى.
اللمىرە خوش حيات بەخش ابدەن اودىر،
عاشقار آدېنا داستان سويلەدى.

لەئىن جان وېرىيدىر جانىزى بىرەر،
انسانلار تاييىدىر حيات يولىنى.
او ايشىق سەپىيدىر كۈنە، قەدرە،
بايىلە بەخش ابدىب عزيزى كلىنى.

او بىر كۈنشدر كە، آدى آزاداق،
دنيا تەظيم ابدىر او بويوك آدا،
دوغما ئولكە سەنى بويوب شاداق،
اورا غىطە ابدىر ايشىدى دىئا دا.

خلقى آزاد ابدن بوراندان، قيشدان،
 گلى باز گزيرن له نيندر، له نين!
 سيخبردى بيزلرى آبرىلىق، هجران.
 وصاله يئيرن له نيندر، له نين!

اربى قارائلىق، چيخىلىق آغ كونه،
 نابدى انلارمز قيمتلى گورهر.
 چيچكان گلشنيم، يوخ زوال منه،
 چونكه باغبانيندر او داهى سرور.

باشا دنيا بويى اى بويوك له نين،
 دنيا دا كون. كيچى طالع ايله!
 سنين قونونيله داهى ستالين
 بار بخش ايله يير بويوك يير ايله.

له نين، سن ياراتدين آزاد دنيانى،
 يخيلاز بو بنا قيامته جن.
 ستون قرار وبردن عرض سمانى،
 بر ده، كوك ده دير آدنا احسن!

اشدى بو يوردا دا گوش پارلاير،
 آزاداق چانلاير، نولور استبداد،
 له نين مراى گونك ياشاير،
 اوندان الهام آير بونون كائنات

آذربايجان

هر زمان شهرت قازانش آذربايجان يورديمز،
 دشمنين باغريش ايش داوما فان يورديمز.
 قهرماندر خلقى هج باش اكهامش ظالماره،
 ايله يدر حقنى گونك نهان يورديمز.
 چوخ ايگيدلر بسلايب وبردن جهان فخريله،
 ساجدى نوري نولكلر ايچره بيل هر آن يورديمز.

شاهدیمدر صفحہ سی تاریخلرین باخسان اگر،
 اول زمان معلوم اولار که، صاحب شأن یوردیمز.
 توك سالارلار آذرستان انلریندن ارتجاع،
 ظالمه قارشى. ایلہیب چون هر دم عصیان یوردیمز.
 قهرماندر یوردیمز، خلقی شجاعت منبعی،
 ایتمہیب، ایتمہز داها حقنی پنهان یوردیمز.
 باکی یوخ دعوا گونی هدیان استبداددن،
 قورخ او کوندن که، اولار جوشمش بیر عمان یوردیمز.
 ای باخان خائن ییزیم بو آذرستان سمته،
 داها وبرمهز ظالمه بیر دخی امکان یوردیمز.
 ای کمالی، بیر شہاریندر حقیقت سوبله ملک،
 قهرمان خاقنه باخمش ایندی خندان یوردیمز.

ای وطن

کل آچیدر گلستانین ای وطن،
 قوی اوجالسمین عز و شائین ای وطن!

ای وطن ده نیرتک جوشوبدر انلین،
 خزانندان قورتاریب آچیلدی گلین.
 آرنیب عظمتین، آچیلوب دیلین،
 کل آچیدر گلستانین ای وطن،
 قوی اوجالسمین عز و شائین ای وطن!

انلرین ایستہ کی اولوبدر حاصل،
 اولدی ظالمہلرین ایشاری مشکل.
 بنددن قورتاردی بو سہریملی دیل،
 کل آچیدر گلستانین ای وطن،
 قوی اوجالسمین عز و شائین ای وطن!

سہویبر کونولار، گولور چہرہلر،
 دانیشر بشیکده اولان کورپہلر.
 ایندی قادینلار دا ییزیمله کولر،

گل آچیدر گلستانین ای وطن،
قوی اوجالسین عز و شائین ای وطن!
✽

عشق اولسون کمالی، بئله قدرته،
عشق اولسون سارسیماز شانلی نهضته.
گر کدر بایلین هر زمان توتنه،
گل آچیدر گلستانین ای وطن،
قوی اوجالسین عز و شائین ای وطن!

گورونور

بزه نیب گلشنمز، گور نیچه زیبا گورونور،
گل آجیب جنتمز طرفه نماشا گورونور.
سویا ییر دردینی شانلی ائلیمز ییر - بیرینه،
سانکه توردان قوتارب بابل شیدا گورونور.
آل کتیب حسنده زیبا بارانان سهو کیلی یار،
کون کیمی نور وبریر کوزلری شهلا گورونور.
خاقمز شوقه کلیب جوشدی ده نیزنک بیردن،
موجه بتره ائلیمز، تولکه ده دریا گورونور.
ای ایچن قانلارینی دهرده مظاوه لارین،
او کونین ایشاری ییل ییر داها رونا گورونور.
نفس ظام، کمالی داغیا ییر، پارچالاییر،
بیزه ظام ایلین ایندی خوار و رسوا گورونور.

ملی مجاسده

ایمانین استقامتی محکم اراده در،
اونسز بشر حیاته مجت سواده در.
عدلین ایوی یخیلماز اگر دگسه توپ - تفنک،
ظلمین بناسی بیرجه نکانلا فئاده در.
دنیا ده آد قویاز اونی ییل هر وطن سهو،
حرمت او شخصه بوردینا وبرهش وفاده در.
هر حق سهو، کسین اوره کی شاددر، ولی
ظالم بشر همیشه جهاندا بلاده در.

تاریخه باخ که، فخر آله پیر هر مجاهده،
 هر قرنلر کچه رسه چوخ عزت او آده در.
 ایندی بیزیم بو مجلس مایه زین آدی
 حرمته هر پیر اولکده، هر پیر او باده در.
 قوی شهرتی جهانیه یاییلسین بو مجلسین،
 بو اقتضار و شهرت هله اینداده در.
 مات سه چوبدر اونلاری پیر پاک قابیله،
 مظلوم ختالرین ای دائم دعاده در.
 شاد اول کمالی، سن داما پیر بئله غم یه،
 خلقین سهوینچ کوناری بوندان سوراده در.

اٹلیهم

آذری اٹلیدر قهرمان بو اٹل،
 قوجادر تاریخی - میدیا نسلی.
 ابکیتلیک میراندر بو اٹلله بیل،
 اصلاندر بالاسی، اصلاندر اصلی.
 نوکنمه ز بو اٹلین قدرتی، شانی.
 اکیلمه ز دشمنه دیزی دعوادا.
 واریدر بابکی، هم ستارخانی،
 آغ اولمش هر زمان اوزی دعوادا.

باغی بو برلرده یاشایا پیامه ز،
 واردر اوزاق کورهن کوزی بو اٹلین.
 فخر آله کمالی، تازه داستان یاز،
 آزاددر قلمی، سوزی بو اٹلین.

اولماسین

ای کونش بارلا، او پس خفاشه میدان اولماسین،
 پیر ده بو کونلوم منیم ظمیله ویران اولماسین.
 ای بهاریم گل بیش بلبل داما زار اینمه سین،
 چکمه سین پیر بئله هجران زار و کریان اولماسین.

کرچه چوخ رنجیده ایندی خائن اللر یوردیمی،
 ابله اللر بیر ده یوردیمدا نمایان اولماسین.
 قوی ستمکر باغرینی فان ایله سین عدلین کوچی،
 بیر ده آذر خلقین قلبی داما فان اولماسین.
 قوی آچیل سین دالما هجرانه دوزمش کونلومز،
 پاک اولان خوش کونلومز قنيله غلطان اولماسین.
 خلقمز آزاد اولوبدر ظام استبداددن،
 ظام استبداده یارب بیر ده امکان اولماسین.
 اولدیلار جوشغون اوره کله خلقمز شادان بو کون،
 ظالمکارین، مستبدین قلبی شادان اولماسین.
 آرزو ابله کمالی دالما پاک قابیله،
 بیر داما گوز یاشلاریندان بحر و عمان اولماسین.

مهم

ساغایر مجروح کونلوم، روحلایر جانیم منیم،
 تابدیب بو خسته ایکنده یاخشی دره انیم منیم.
 کوزلریمدن یاش گهردی انتهاسر دالما،
 کور نیجه خندان اولوبدر چشم گریانیم منیم.
 اولکنی ویرانه قویتمشدی او خائن کیمسه لر،
 داما آزاد اولدی ایندی آذرستانیم منیم.
 هر طرف خار ایدی باخسابدیم اگر هر گوشه به،
 کل چیچکدر، لاله در گور ایندی هر یانیم منیم.
 آز قالیر کونلوم قوشی اوچسون هوا به آشکار،
 شوقه گلدیم بوخ داما حال یریشانیم منیم.
 معرفت اهلی بیایر که بی ریادر سوزلریم،
 مسلکم پا کدر کمالی، خوشدر ایمانیم منیم.

ایسته میوی

دلبرا کوناوم منیم دیدار جانان ایسته بیر،
 بابل شیدا کجی وصل گلستان ایسته بیر.
 عاشق مجوری کور گینیش الیندن طاقی
 خسته در، سندن طبییم یاخشی دره ان ایسته بیر.

بیر دانه زار

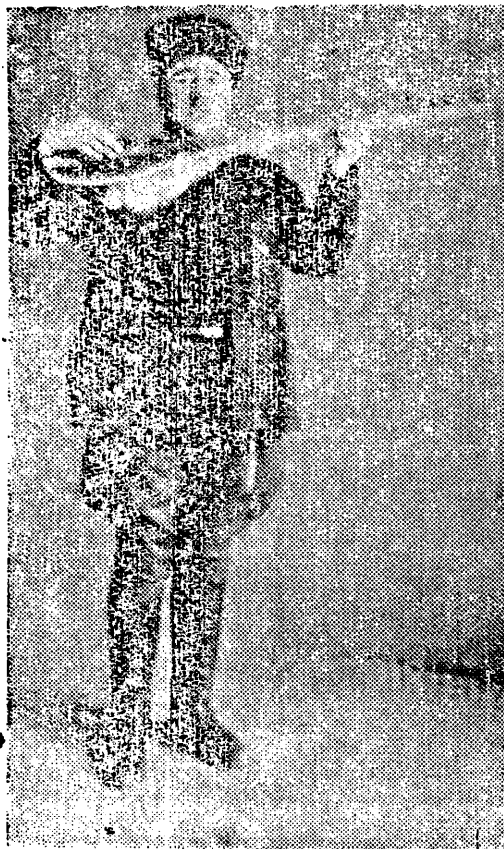
عاشقم، مهرور ایچره سهو گیلیم بیر دانه در،
 هر نه ظلم اولسا یلین من عاشق نالانه در.
 خال و خطی ایله یب واله من مقتونی بیل،
 وصفی، تعریفی اونین تاریخیله دستانه در.
 قدی رعنا، گوزلری شهلا، اوزی خورشیدنک،
 سوزی شیرین، آفرینار بیر بئنه انسانه در.
 سینابان بوخ عشقمین افزونلرین معشوقه مه،
 نلی بیر طوفان اولان جوشمش بوبوک عماه در.
 اختیاریم پوسپوتون کیتیش الیعدن عاشقم،
 آنلا، از لار سوبلیه ر جاهل، دلی دیوانه در.
 ییلمه بیر بیر شهید معشوقه مین زیبا اوزی،
 عاشق نالان اونین اطرافینه پروانه در.
 وار حقیقته کمالی، آندیمز بیر مسلکه،
 سهو گیلیم، عشقنده امید ایندیگین پیمانه در.

گدل نرحم ايله قويما عاشقى رسوا اولما،
 نوز رقيبىن حالينى عاشق پريشان ايسته بير.
 قويما صيادين اينده دستگير اولسون مارال،
 نوزينى آهوده آزاد و خرامان ايسته بير.
 بو قدر كونلومي سيندبرما منيم اى داييريم،
 كونلومين چيرينماسى زلف پريشان ايسته بير.
 قفس ايچره بابل ايتمهز نغمه اى عشق اهلى ييل،
 چون اونين معشوقى بابلتك غزلخزان ايسته بير.
 قويما رام اغيار باخسين روبه حسرتله چون،
 عشقمز، اواسنى اغيار ويران ايسته بير.
 جوخ بخق مآرائى آباد ايله دين معمارتك،
 بو بخق، اوا او معماريندن عمران ايسته بير.
 گوره بيلمم خانقى چشمين كوننده بير ده من،
 اصل آماليم منيم خائنه ديوان ايسته بير.
 كوشين نوريله جانلانمش كمالى خلقاره،
 نورخولى قيشدان چيخان جانيم بنى جان ايسته بير.

من سەھى شەم

سهوشم بالئيز گوزل بير سهوگيلى دنياده من،
 قويما رام بير آن نظردن عيشده، غوغاده من،
 ويزمهرم بير تار زلفين بوسجوتون، مهرورمه،
 چون اونين عشقيه اويناتدېم سراسر باده من.
 قويما رام اسكيك اولما بير تار زلفندن اونين،
 ساخلارام معشوقمى عزتله هر ماواده من.
 نه زماندر اقميم وارد دريو زيبا روبله،
 پيس صفت اغياره فارشى اولمشام آماده من.
 سهوگيلىم اودلار مكاني آذرستاندر منيم،
 اولارام قربان او جور زيبا، سهوگيلى آده من.
 اى كمالى، گر بويانسا جانيم آل قائم ايله،
 مين ارغوندا ديمم اوف، گلمهرم فرياده من.

آتا

کونولر آرزوسی، دیلر ازبری
سنسن مظلوملارا مهربان آتا.
آزاد مولک، نازده بیر باغ اکیسن،
اولوب هر بوجاغی گلستان آتا.
او گلی باغلارین باغبانی سنسن،
چوشه‌رن اوره کلرین فرمانی سنسن.

بوتون خسته لرین لقمانی سنسن،
ویریبسن اونلارا سن درمان آنا.

جانسنز بشراره ویریبسن نفس،
دوروبلار آباغا، اوچالیدیبلار سن.
باخیب بو عالمه ایدرلر هوس،
کورورلر نوزلرین بیر انسان آنا.

دربانك دوشونجهن، لقمان کمالین،
کونی کوندن آرنسین شان و جلالین.
هر بیر ملت ایستر کورسین جمالین،
اولسون اونلار ایچون بیر دوران آنا.

او شرفلی آدین، بویوک قدرتین،
دوتسون بو جهانی شان و شهرتین.
بزه بب دنیانی نورین، زینتین،
ایشیقلانیر سندن بو جهان آنا.

ای داهی سرکرده، بویوکدر آدین،
دائم آنفشلا بیر سنی ابولادین.
تابشیریب ملتی سنه اسنادین،
یازیب شعارینده هر زمان، آنا.

آلماش آتی الی یتیردین باشا،
ای بویوک قهرمان سنی مین باشا.
جوان عاشقلرین کاییدر جوشا،
او بولاد اسمنه من قربان آنا.

آذربایجان

گوزل، گونلر کنیریبسن،
ییزی کامه چاییریبسن.
قهرمانلار یتیریبسن،
آذربایجان، آذربایجان!

سن منیم آنا یوردیمسان،
آذربایجان، آذربایجان!
آچیلان دیلیم، ور دیمسن
آذربایجان، آذربایجان!

بهشتین بیر بو جاغیسان،

قوجا شرقین او جاغیسان.

عزیز آنا قوجاغیسان،

آذربایجان، آذربایجان!

قوجا بابامدان قالیسان،

تاریخلرده او جاغیسان.

قان توکوبسن، آد آلیسان،

آذربایجان، آذربایجان!

منه جسم و جان و بریسن،

بدنیمه قان و بریسن.

آزاداق نشان و بریسن،

آذربایجان، آذربایجان!

سنین کوزل شهرین تبریز،

چیخماز یاددان کیجه - کوندوز.

تاریخلرده او خورق ییز،

آذربایجان، آذربایجان!

بوتون دنیا سنی تانیر،

آنلایانلار کوزل قانیر.

سونمه ز بیر چراغین یانیر،

آذربایجان، آذربایجان!

کوزلدر او جا داغلارین.

صفالدر اویلاغلارین.

بیریب کوزل چاغلارین،

آذربایجان، آذربایجان!

اوغلانلارین اولوب حاضر،

دشمنین مزارین قازیر.

شاعرلرین تعریف یازیر،

آذربایجان، آذربایجان!

خوش گلبر ایلدن ایلمیرین،

آجیایب غنچه گلارین.

چه - چه ووردور بلبلرین،

آذربایجان، آذربایجان!

وصالیندن دیوانمیرام،

قوجاغندان اویانمیرام.

سنسر دوزوب دایانمیرام،

آذربایجان، آذربایجان!

کونلوم الهم آلیر سندن،

اورهك ایشق سالیر سندن.

سازیم دبیر، چالیر سندن

آذربایجان، آذربایجان!

شاعرلرین آنا قوینی،

عاشقلرین توتور طوینی،

سن اونوتما جوان حسینی،

آذربایجان، آذربایجان!

فدا ئیلره

بیر سوراق کتیردی کونول طرلانی،

تبریزین دورمه سین آلدی فدائی.

مشق کیمی کندلیار کسپ هر یانی،

شیر کیمی میدانه گلدی فدائی.

وېردېلېر جانلارېن پېله، سـازاغا،
باتدېلار سـنگـرده توزا - تورباغا،
سارالدى باغيار، دوندى يارباغا،
دشمنېن باغرينى دلدى فدائى.

حرصله نېب اصلانلار كېردى ميدانا،
ياغېنېن باغرينى دوندهردى قانا،
قوردى مختايرت مرد مردانا،
ظالمى تاختندن سالىدى فدائى.

قوچ كېمى كندلردن كان جوانلار،
قورخماز ئولومندن هېچ قهرمانلار،
كور اوغلى نك نمره چكن اوغلانلار،
جوشدى، ميدانلارا دولدى فدائى.

چېكىلدى دومانلار، كوروندى داغلار،
بزه ندى باغچالار، بزه ندى باغلار،
گولدى الايمزه بو گوزل چاغلار،
ئوز مىلى حقنى بېلدى فدائى.

شاد اولدى وطنېن اوغول، قېزلارى،
سولدى خائىلرېن قارا اوزلرى،
آچپلدى ملتېن باغلى گوزلرى،
تارىخده بادكار قالدى فدائى.

كورديم جلادلارېن گلېر نەسى،
جوشغون اورە كلرېن آرتدى ھوسى،
سسلندى عاشقار، اوچالدى سسى،
شوقېله سازلارېن چالدى، فدائى.

دیشمه

حسین - اوره کیم آنلایب، طبعیم جوشوبدر،
سینچین یازیرام سوز عموم قیزی.
قضادن آیرلیق ییزه دوشوبدر،
سن ده منیم کیمی دوز عموم قیزی.
قیز - من شاعر دکلم ایدم شاعرلیک،
دییم جوانی نیز عموم اوغلی.
یامان هرددر بیر آیرلیق، بیر نولوم،
آزجا اوره کیمی اوز عموم اوغلی.

حسین - کونلوم قان آغلادی، قاییم گولمه‌دی،
قوهوم، فارداش کوز یاشیمی سیلمه‌دی.
دردیم چوخدر هیچ کیم اونی بیلمه‌دی،
سوروشوب بیلمه‌دیز سیز عموم قیزی.
قیز - دیکیلان سوزلرین قالماسین بیلم،
من سنه بیر کلم، سن ده بلاییم.
خاره قسمت ایتمه بو قیزیل کلم،
نوزین نوز البته اوز عموم اوغلی.

حسین - من جوان حسینم باشی بلالی،
فراقندن کل تک رنگیم سارالی.
اوره کی آنشلی، دیای یارالی،
بیر دردیم اولوبدر یوز عموم قیزی.
قیز - چورودور (حسرتی) آیرلیق دردی،
نه کونلوم کام آلدی، نه کوزیم کوردی.
آقام زورلا منی بادلارا ویردی.
یاندیردی جسمیمی کوز عموم اوغلی.

قارا گوز

(جیفالی مخمس)

قاشلارین حکم ایلیر قنایمه فرمان قارا گوز،
کوزینه جان صداغا دیمشم قربان قارا گوز.

خستیم جان ویریرم تاپیلیم درغان قارا گوز،
 جان گیدیپ، جسد قالیپ بیلیکنن اینان قارا گوز.
 کوزیندر آلا، لپن پیلا، بانغین لالا،
 یانغین گلدر، کونلوم بابلدر، یار شیرین دبلدر،
 دیلین دانیشر، جسمم آیشیر، اورهك باریشیر،
 کلمکینن نیز باریشاق سرو خرامان قارا گوز.

شیرین لهجه، لپی غنچه، دانیشدیجا آلیر جانیم،
 قوهوم قارداش، جانیدی پشگش، من ده حلال ایندیم قانیم،
 سالما جدا، جانیم فدا، من سنسر نیچه دایانیم،
 آله چاره، من بیچاره فراقنده نیچه یانیم.
 یانیرام اودا، بیر باخ فریادا، اولدیم آمادا،
 یاندیم اودیندان، چیخماز یادیمدان، بیر ساعتدن،
 آبری دوزمه‌رم، وصفین یازما‌رام، سنسر کزمه‌رم،
 موله‌رم، سینم اوسته قارار بیر نشان قارا گوز.

شوکنین، مرفقین، کوزلیکیکن ئوز یرینده،
 جمالین خوب، کمالین خوب جمع اولویدر سرینده،
 جوان حسین لاق بیاسین، قول اولسون قالمین درینده،
 اولوب کوزین مبتلاسی، قالیپ کوزی کوزلرینده،
 کوزلر قرادی، دیلده وار آدی، جسمم یارادی،
 یارادی جسمم، ییلسن اسیم، یازمشام وصفی،
 وصف وصالدی، ایا ی بالسی، وصالیم قالدی.
 گل بتیر وصالیمه قالمایم حیران قارا گوز.

قارا داغین گزمه‌دیز گوزله‌لی

قارا داغدا - کرمه دوزده کوزلار خا‌صین گورمشم،
 قارا قاشلار جانلار آلیر، کوزلر آلا‌سین گورمشم،
 یاناغی قیرمیزی گل، رنگی لالا‌سین گورمشم،
 شیرین دیلای طوطی کیمی بیر خوش هوا‌سین گورمشم،
 شیرین لهجه، لپی غنچه عجب صونا‌سین گورمشم.

صد آفرین کمالینه اعضاسین چکن نقاشین،
عجب چکب سعی ابلهیب آلا گوزن، قلم قاشین،
دودانلاری عنابی تک، اینجی صرف دوزوب دبشین،
ملول دورا، بوینین بورا، باخان سهوه بو دوروشین،
قدی مینا، ئوزی صونا، الده حناسین کورمشم.

سیاه زلفین هر طرفدن نوکوبدر قدی دالینا،
ئوزی عارف، مطاب قاتان، صد آفرین کمالینا،
بیر آم چکیر، قان - یاش نوکور، او بانیر ئوز احوالینا،
من بیلیرم هی آم چکیر، بتمه بیدر وصالینا،
آجب دردین منه دیب، سینه یاراسین کورمشم.

بریشاندر، ملول کوردیم، دیین سینه یارالیدر،
او دا بدبخت منم کیمین حیف بختی قارالیدر،
کوزیم کورمور، اوزاق دوشوب افسوس مندن آرالیدر،
شباحی، خوش باخشی مثل صحرا مارالیدر،
کرم کانی سعی ابلهیب جمعی اعضاسین کورمشم.

جوان حسین صراف سنسن گوزلین ویر قیمتینی،
نیجه، کوردین گوزلترین کمال ادب، زینتی،
الله ئوزی نشان ویریب بونسا جمع قدرتی،
اصل ذاتین تانییرام، باخپ کوردیم خصالتی،
سوروشسالار جواب ویررم آنا - آناسین کورمشم.

آلا گوز

قارا ساچلی، قلم قاشلی، اوزی لاله سن آلا گوز،
آغ بوخاق، بیاض سینه، لب پیاله سن آلا گوز،
خسته نیم، بیر عرضیم وار، عرضیم آلاسان آلا گوز،
آم چکه رم، یاش توکه رم، کوزیم سیاه سن آلا گوز،
اوز - اوزه، هم گوز - گوزه جانیم آلاسان آلا گوز.

ای کلین، نازیک الین ده کنی جانندان ابله بیر،
آزدبیریر دوغری بولی، دین و ایمانندان ابله بیر.

اونودور هر جفانی عاشقی خندان ایله بیر،
آلا کوز سوزولنده جسدی قانندان ایله بیر،
نه ایچون غمزه ن ایله منه بلاسان آلا کوز.

نوزی نجیب، نجیب زاده گورمه دیم بئله مارالی،
کورن آیلر بئله سوال: هارایسان قیز هارالی؟
عشق اوجندن اولار معجون، کزمر داغلاری یارالی،
هانسی جوان اوزدن کورسه کون به کون رنگی سارالی،
نه انصافدر جوانلاری درده سالاسان آلا کوز،

اگر ویرسن آغ الندن ایچهرم اولسا دا آغی،
من جوانا بیر رحم آیلر، کل چکمه سینمه داغی،
آلا کوزلر آلیز جانیم، منیم ایچون اولوب باغی،
بیر رحم آیلر سال آغزیم، قوی امیم قایماق دوداغی،
نه اولار لطف ایله یب مہمان اولاسان آلا کوز.

جوان حسین صبحه کیمی فراقنده چکدر نالا،
قوی باشیمی سینهن اوسته، رحم قبل بتیر وصالا،
بیرجه بوسه لطف آلسن بیل ویرمدم جمع محالا،
آلا کوزلر سوزولنده سالیز منی مین خیالا،
چوخ شاد اولام نوز ایویتمه بیرجه فالاسان آلا کوز.

کوله - کوله

حسرتین چکیردیک، آلا کوز جانان
کله سن بیزره سن کوله - کوله.
سن ککن بوللارا جان اولسون قربان،
کچیرم جانیمدان من کوله - کوله.

آختاریردیم ناییم سن تک همدی،
سپلینسین فالیمین محنت و غمی.

اگین بتلیمین دوزه‌سین خمی،
اوجالدیم قدیمی شن گوله - گوله.

ملتین آرزوسی گلدی بیشدی،
شماندان کون چیخدی جزوبه دوشدی.
ظلمین بنالری کوکیندن اوچدی،
تاپدی عاشق حسین شان گوله - گوله.

۵۴۰

تئلرینی نه نوکوبسن دارا وور بیر شانه هجر،
کوزلرین سوزدورورسن قییرسان مین جانه هجر،
آلما جانین جوانلارین، باعث اولما قانه هجر،
عاشقلرین آز فالیدر کرم کیمی یانا هجر.

آی قاباق قام فاشین، کوزلرین چیران کوزیدر،
یوسفی حبسه سالان یقین زلیخا ئوزیدر،
اصلنده ملائکه‌در، نسلی بن آدم قیزیدر،
بلور بوخاق، آلما یاناق، سنده وار نشانا هجر.

کوزلرین شعله‌نی خوش نور سالیب ایوده خانه‌یه،
بولوت آلتدا شعله‌نیر بنزه‌پیر گوگده کی آیه،
الله کوزل خلق ایله‌یب سایه سالیب بوکیمسه‌یه،
فاشلار قامدن چکلبلیب بنزه‌پیرلر یایا هجر.

زلیخانک جه‌لینین شوقی هر بانی بورودی،
ایشیقی ایله ییل که، آی ایله کونین نوریدی،
عرش اوزنشین ملائکه‌سی یقین جنتین حوریدی،
سه‌چمک اولماز ملک‌لردن اگر دورسا سانا هجر.

حسینه قصد ایله‌مه، آلما جانین، اولما یاغی،
عاشقم ساز چالیرام دولانیرام هر اویماغی،
تاباه‌میرام سنین کیمی دوداقلاری سود فایماغی،
بیر رحم آیه من جوانا باغیریم دونوب قانا هجر.

دال با دال

جانانیم آه چکیر، کوزی باش نو کور،
گونده ریر دایمجا ناله دال با دال،
کیر پیکلرین چاخیر، قیقاچی باخیر،
ایسته بیر جانیم آلا دال با دال.

جانانین جان آلمق واردر شصتنده،
آلا گوزلار دوروب جانیم قصدینده،
اجل پالاسین دوتوب دستنده،
تکلیف ایدیر بیر پالاه دال با دال.

بگنیم جانانیم خطینله خالین،
خدام جمع یارادیب حسن کمالین،
کورنده گوزلریم یارین جمالین،
سایر منی مین خیاله دال با دال.

یارین ناله سندن گولمه دی اوزیم،
آه چکدی اوره گیم، باش نو کدی کوزیم،
عشقی فراقه من نیجه دوزیم،
یتیمه دیم بیر وصاله دال با دال.

بیامیرم دشمندر، بیامیرم دوستدر،
قصه ایدیر حسینه بو ده قیصاصدر،
بیر کیر پیگیب اوخدر، بیر آلماسدر،
کوزله بیر سینه چالا دال با دال.

قارا ساچلاری

قابدار کوزلار نظمه چکلبیر،
توکولور کرده قارا ساچلاری،
جیفا تالار آغ بوخاغا توکولور،
قدرتدن چکلبیر اینجه فاشلاری.

شاعرار یازدیفی کوزل مثالی،
کیم دېلك دېلهدی مطلبین آلدی،
مجنوندا لیلینین وصالی قالدی،
باندیردی کرمی عشق آشلی.

شوخ کوزلین آینا اولار قاباغی،
آغلی، قیرمیزی کلتک یاناغی،
شیرین دېلی اولار قایماق دوداغی،
اینجیدن، صدقندن، دردن دیشلری.

اصل اولا بیر کوزلین بناسی،
شعله وبره یاناغین لالاسی،
بلوردان آغ اولار مرمر سینهسی،
ترونج تک باش وبره تازه دوشلری.

اصل کوزل بزک ووروب، بزمنهز،
آی قاباغا چیغا تئلر دوزولمهز،
جوان حسین هیچ سهوکیسر دوزه ممهز،
دوشنده یادنا یار باخیشلاری.

بیاه سن

آرتیب مجنیم آلا کوز چاتان،
محبت اثرین سن ده بیله سن،
مجنونم عشقندن یقین ییل، چاتان،
انصاف آیه سالما چولدن چوله سن.

من عاشقم بو سوزیمین ساغیدر،
سینه مرمر، قوبنون جنت باغیدر،
دوداغین من ایچون کله یارباغیدر،
بئزه سن نرکسه، قیزیل کله سن.

من سنی بئزه ندیم کله، لاله به،
کولومی مست ایدن شوخ بیاله به.

فیمارام دوشه سن قارقیش، ناله یه،
شاد اولاسان جانان ایلدن - ایله سن.

حسرتین چکمکدن دوشمشم خسته،
نیچه یارالارین وار سینم اوسته.
ساغات یارالاریم قوینیندا بسته،
طیب سنسن یاخشیی درمان ایله سن.

حسین بیر جواندر ائل آراسندا،
حیف خار گیزله نیب گل آراسندا.
ساخلارام آدینی دیل آراسندا،
دوشمه زین امین اول دیلدن دیله سن.

قیز

کوزلرین اوخشا دیرام یازان شوخ چراغا قیز،
یاناقلارین طعنه قیایر عرش اوزبنده آیه قیز.
حسرتنده جوان جانیم خسته دوشوب اوزولور،
حکیمینسن درمان ایله یارام کلسن سایه قیز.

آری کیمی سیزلدارام بار آلارام دوداغندان،
بهار وقتی آچان گلر حیا ایلهر یاناغندان.
آغ بامبوقلار خجالتدر سنین مرمر بوخاغندان،
بیر جفت نوبار سینهنده وار ویرمه بیر کیمسه یه قیز.

جوان حسین عاشق اولوب سنین خط خاینا،
آخشام-سحر حسرت چکیر باخسین گل جمالینا،
باعث اولما ناحق بره ائلین قیل و قالینا،
ایتیرمه گل زحمتی، بیرمه گل زایه قیز.

گلین

اولین خاق اولوبسان کلیسن ائلرم گلین،
گل اوزی، آغ بوخاغی بورویوب تئله گلین.

وورغو نام یا ناغندا عطری گلره گلین،
عاشقم سرو کیمی او نازیک بئلره گلین.
ملکاردن سه چمه بیرم دوشوبسن دبلره گلین.

کوزللیک جوربه جوردر، سنده وار هر بیر نشانان،
عطری گلدن آلیسان سن کلی دریسن کدشندن،
چوخ جوانلار درده دوشوب شکایت ایله بیر سندن،
هر کیم ایله دانیشرسان یقین ییل ایدیرسن جانان،
دانیشرسان گواه - گواه ناخیرسان میالره گلین.

تاریخلرده بیر باد کار من یازدیم قالسین نشان،
جوان حسین وصف ایله بیر، قوی شاد اولسون دوغان آنا.
کوزلارین سیراسندا بزه نبیدر دوروب سانا،
کرم بازام عشق اهلینه شهرتی دوشسین هر یانا،
آدی جانشین هر محالا، تماماً انااره کلسین.

سوودت آذربایجانی

(سوودت وطنداشنین دیلیندن)

دنیا بارانندان ای آذربایجان،
اولمیسال دنیاین گوزی هر زمان!
طبیعی نوکنمه ز او بول نعمتین،
برین آلت فاتندا باتان ثروتین،
اولمیسان مکانی ای عزیز وطن،
سنه گوز دیکمشدر هر گلیب بتن.
او کنیش سینه‌نده آخیمشلار فان،
فقط باش اگمه‌ش خاقین هیچ زمان!
ای منیم مهربان آذربایجانیم،
سنینله بو کسه‌لیر شهرتیم، شانیم!
سنسن قوجا شرقده باتان بیر چراغ،

کوندوزل آل کونش، کیجهار مایاغ.
 بویوک خارقهلر یارادیرسان، باخ،
 اوزون عمرین بوی اولمشدر بارلاق.
 حیات بولاق کیمی قاینایر سنده،
 نلر بارانماش پولاد سینه‌نده!
 سنین قدرتلرین هیچ کلمه ز سایا،
 کمندلر آتیرسان اولدوزا، آبا.
 نه کوزل ای وطن آغ کونین واردر،
 سنین ائلین، کونین نه بختباردر!

اوقتیاو بایرامی

آینمسن عداپه یوردینی کلشن،
 گولدی املینه بو آا تورباق.
 ❀
 بو جنگده ائللرین ناباراق نجات،
 دشمنی محو ایتدی، قاعهار آلدی.
 ویردی خرجه چوخلی بویوک رشادت،
 مئی گورونمه‌مش غلبه چالیدی.
 ❀
 بوتون دنیا باخیب سنه فخر ایدیر،
 مظلوملار دردینه اولدین آشنا.
 بارلاق که، جگه ائللرین کیدیر،
 آقش گنج یوردینا، جوان یاشنا!

باشا اوقتیاو، ای بویوک کونش،
 حقیقت نورینی عالمه ساچدین.
 او کوندن سهویندی هامی ستمکش،
 ظلمتی باراراق حقه بول آچدین.
 ❀
 آپدین حریتی بخش کرامت،
 قدرتین جهاندا پایدار اولدی.
 کتیردین خلقه حیات، سعادت،
 کون کیمی شهرتین آشکار اولدی.
 ❀
 هر ایل او بزمنده، او جشنینده شن،
 کزبرلر هر بانی، الرده بابراق.

آذربایجان نغمه‌سی

تلریخارده شهرت آلمش،
 اکیامه‌مش باغیلار،
 هر بیر زمان ضربه چالمش.
 ❀
 کلپ کجیدی آیلار، ایللر،
 اوزهریندن قارا بئللر،

ای مهربان آذربایجان،
 سنسن عزیز، کوزل مکان.
 کور اوغیلار، نیلرئک،
 بسله‌مسن قوینیدا جان.
 ❀
 اوغلانلارین صدا سالمش،

دوزخش هر بیر مصیبه
سندن الهام آلان الله.

وارد کوزل بایلاقلارین،
سیرین-سیرین بولاقلارین،
دنیا باخیب حسرت چکیر،
توکنمه زدر سنین وارین.

او خودیقا بلبلارین،
عطر ساچیر آل کلارین،
ده نیز کیچی دالالانیر
آدام بوی سنبلارین.

بیر یاورونک، آنا وطن
سینیمشام قویننا من،
سنه ایمان گنبرمشم،

سود امشم دوشلریندن.

یمشم دوز-چوره گنی
ایتمرمم امکنی،
ازل کوندن آند ایچمشم
حاصل ایدم دیله گنی.

وقارینله، آنا وطن،
اوچورام هر یانا، وطن،
سهوینچیم هی آشیر - داشیر،
کله بیر هیچ سانا، وطن

دیدیم اولار دشمنین لال،
چون سینیدر شن استقبال،
ایندی هر یان گلزار اولور،
چیچک انیر تمام مهال.

باکو

باکو... عزیز دیار، ای کوزل دیار،
دینله شاعرین قلبینی بیر آز
نه بویوک جلالین، عظمتین وار،
کونول الهام آلیر، اولور سرافراز.

باکو... آنا وطن داییشام اگر
سنین اوزون، کچمش بیر تاریخین وار.
تاریخردن قاپاق، بو گونه قدر
تولمهز آنرلارین قالمش یادگار.

وقبله اولمشدر قدیم دیارین
مقدس آتشفگاه، ایلین معبدی.
اوزاق بولار کچیپ کلان زوارین
سالارمش قوینندا مسکن ابدی.

برستیش ایلهرش یانار اودینا،
آنارمش تویینه سنی بیر وطن.
چوخلاری دونه، زمش دوغما بوردینا،
اونلارا آنا یورد ساییلاردین سن.

ازلدن مهربان، جوشغون قلبله سن،
کلن قوناغنا دایما باکی-
ایتمیسن احترام دوزلا، چوره کله،
سعادت یازلمش طالین سائکه.

ای آذر یوردینین آنا قوجاغی
تورپاغین سایامش جواهر، معدن.
سنین قوینندا کی یانان اوجاغی،
اوغلون عزیزله مش کورپه لیکندن.

هر کون کورولتولی سسلرله باکی،
اویاتیرسان ابرکن سوکوله مش دان.
سین او مهربان قوجاغنداکی
زاوودلار، معدنلر، دورماییر بیر آن.

✽

دشمنلر قفقازا هجوم ایدهنده،
سن ده بول نفتی آرتیردین فات - فات.
جالیشدین آنا یورد یولوندا سن ده.
قازاندین نار بخدمه شرفلی بیر آد.

ایندی عزیز باکو، ای گوزل دیار
سین آدلی - سانلی ایولادلارین وار.
امک جبهه سنده گوستریب هنر،
آدینی او جالدان استادلارین وار.

✽

ای محشم باکو متاتله سن
ینیردین او آغیر گونلری باشا.
نه گوزل دورانلا، سعادته سن
سرورسن سن حیات، دواورسان باشا.

وطن

حقمی آماقدا بویاتنام قانا،
عالمی حیران ایده‌رم، بس نیجه!
*
میهنن ای دل نه اولوب خدمتی،
سن بئله پاك آبله‌میسن نیتی؟
میهن آلیب دامنه حریتی،
شکرینی هر آن ایده‌رم، بس نیجه!
*
چوخ وطن اوسنه اولوسان سپنه تنك،
نینه‌سن ای دل دوشه گر بوردا جنك،
هی یاغا باران کیچی تیر و تفنك؟
جسمیمی قلخان ایده‌رم، بس نیجه!

دوغربدان آی دل سه‌ویسن میهنی؟
جانیمی قربان ایده‌رم بس نیجه!
میهنی ویران ایده‌نی نه‌نیسن؟
یوردینی ویران ایده‌رم، بس نیجه!
*
ابندی که سن ای دل هشیار من
چوخ جالبسان سینوه سنك وطن
بس وطنی عور ایده‌نی نه‌نیسن؟
لاپ سوبوب عربان ایده‌رم، بس نیجه!
*
من اوغولام میهنه، میهن آنا،
گر آنامین حقنی یر کس دانا

چون منه عالمده نکهبان اودر
عزیم اودر، فخریم اودر، شان اودر،
روحیم اودر، جسمیم اودر، جان اودر،

کیشه او افغان ایده‌رم، بس نیجه
عالمی ویران ایده‌رم، بس نیجه
جانبی قربان ایده‌رم، بس نیجه

هامو ئوز دردینه تو کور قان یاش

بیر نفر بیر حکابه نقل ایله‌دی،
دوغریسین ایسته‌سن اکره، بئله‌دی:
دیدی بیر شخص چوخ مریض اولدی،
سارالب رنگی کک کیمی سولدی.
چوخ بئرلشدی دوشدی جان حالیه،
اهل بیتین اودم یقیب یاتینا.
کوردی ابولادی بکسر آغلامادا،
ساج بولوب قابیری داغلامادا.
دوندی اول عالین ایندی خطاب،
دیدی آرواد نه اولمیشان بی تاب
نیچین آغلیرسان، ایلین ناله،
نه سالودر منی بئله‌ حاله؟
دوندی آرواد بو نوع ویردی جواب:
دیدی ای سرپرست و هم سر خواب
نیجه من ایتمیم بو کون افسوس،
که حیانیمدن اولمیشام، ایلوس.
سن منیم عز و فخر و سانیم ایدین،
سن منیم روح و جسم جانیم ایدین.
سنیله اکل منی دوتاردنی عزیزه،
سن ویریردین منه غلام و کنیز.
سن تولورسن، منیم ده فخریم تولور،
عمریمین کونلاری سنیله سولور.
کیشی دوندی سوروشدی اوغلاندا:
دیدی اوغلام نه کچمیسین چاندان
نیچین آغلیرسان، ایلین فریاده،
نه می قلبیدن چکیرسن داد؟

اوغلی کوز باشلی سوبله‌دی: آناجان،
نیجه نالین دا منده تاب و توان.
سن ایدین قباله گاه سرداریم،
سن ایدین دوغریدان منیم یاریم.
سن ایدین بو جهاندا سرمام،
سن ایدین هم ئوزیم و همسام.
منی سنله تئیردی انسنلار،
سنه خاطر کلیردی احسانلار.
سن کیدیرسن، منیم کیدیر جانیم،
کیدیر هم سنله عزتیم، شانیم.
سونرا دوندی قیزیندان ایندی سوال،
دیدی ای قیز نه اولمیشان بی حال؟
نه بئله سس چکیرسن، آغلیرسان،
نه بئله قاب زاری داغلیرسان؟
نه ایدیرسن بو کوز یاشین جاری،
نه یوزورسان بو یوزغون افکاری؟
قیز اوره کدن او دم چکیب بیر آه،
آناسین غصه‌دن ایدیب آگاه
دیدی: بیجا که ایشیرم ناله،
سن سالیسان منی بئله‌ حاله.
منه سندن سورا کیم ایلر ناز،
کیم اولار درد غصه‌مه املاز؟
منه بایرامدا کیم آلاز پالتاره،
سن ایدیسین ایشیق کونی منه تاره.
بو جوابلاردان اولدی چوخ نالان،
ایشیدیردی جوابلاری هر آن.

آنا قیزدان، اوغولدان، آرواددان،
چېخاریب باشنې ابحاف آتېدان.
دوتوب ایولادینه اودم اوزینې،
اونلارېن سیلېدیرېب ازل کوزینې.
دیدې: هر چند آغلایان چو خدر،
منیم احوالیمه یانان یو خدر.
هامو آغلایر سېز، ایلیمېز افغان،
منی اما، چېخارتمېسېز یاددان.
هامو ئوز دزدینه تو کور قان - باش،

هامو ئوز دردینې ایدېر مش فاش.
پیری آغلار که، شو کینیم گیندې،
پیری آغلار که، عزیم گیندې.
پیری آغلار که، گیندې شهرت و نام،
پیری آغلار که، گوندوزیم اولی شام.
سوزلرېن قورتارېب کوزین یومدې،
تا کی گورسمنېن سو یا جومدې.
اهل عیالی باخېب دا پیر - پیرینه،
آبارېب تیز یتیر دیار پیرینه.

یالانچی پهلوان

من دونن ابوده پیر کتاب اوخودیم،
بسکه سئودیم بو طرزېله نوخودیم.
اوردا یازمشدې پیر نفر بیعار،
قزوبن اهلندن اولې چوخ بیکار.
بدنې چوخ یوغون، ئوزې کاهل،
قننه نېن معدنی تمام جاهل.
بونی چېکیننده قاله ی آواره،
ایسته دی دردینه تابا چاره.
دیدې بس زورېله کچه هر ایش،
پهلوان اولسا گر تاپار پیر ایش.
دوشدې بو فکره پهلوان اولسون،
صاحب نام حکمران اولسون.
یوخ ابدې ورزشه جائیندا توان،
خل ووران پیر که آباردې گمان.
صورت شیر چکېرېر جائینا،
خلقی بو مکر ایله یفا یائینا.
دولایب تابدې پیر نفر استاد،
دیدې فکرېن هر آنچه باد آباد.
دیدې پیر شیر چک مک منیم جائینا،

کوزله تا باعث اولماسین قانینا.
گوتوروب ایگه سین اودم استاد،
چکمه مش پهلوان ایدېب فریاد.
دیدې هاردان بو شیرې باشلامېسان،
ایله ییل جائیمې قلیجلامېسان.
دیدې اولنده قوبروغین چکېرم،
دیدې من قوبروغندان ال چکېرم.
آبری عضوبن شروع ایدېب باشلا،
زحمتی چوخدې قوبروغین، بوشلا.
نازمدن ایگه سین آلب الینه،
دیدې شیر قولا ق گرك ده لینه.
ینه ده ایگه نېن ایدمده نشان،
او یازیق پهلوان ایدېب افغان.
دیدې استاده: اوستاجان ارادی؟
ایله وورما منیم جائیم ارادی.
دیدې شیر قولا ق چکېردیم من،
دیدې چکمه که دوشمشم الدن.
ینه پیر ئوز که عضودن باشلا،
من ئولوم گل قولاغی دا بوشلا.

ایکټه سټن تازه دن ابديب محکم،
 ایسته دی قارننی چکه اول دم.
 دیدی استاده اولما دیوانه،
 نه چکیرسن ینه بو حیوانه؟
 دیدی قارنن چکیردیم ای بیمار،
 دیدی چکه که اولمشام بیمار.
 گولدی استاد ماهر اول فعله.

که بئله شیره اولمارام فعله.
 شیره باش، کوز، فولاق، قارن لازم،
 که دورا رزمگهده سالم.
 یوخسا بو شیردن که قاچمازلار،
 سنه بو شیر ایلن یول آچمازلار.
 بهلواناق کر ایسته سن ایده سن،
 بهلوانلار بولین کرک کیده سن.

گولور

سحرین افقی آل دون کئیپنده،
وطنین محصولین ائلیم ییپنده،
آنام دوغما دیلده مامنی دیپنده
بشیک فرحله نیر، بلیک ده گولور.

اسارت زنجیرین قیران ائلیمده،
دشمنه ضربه لر ووراندا ائلیمده،
مای حکومتی قوران ائلیمده
آرزو دا، غایبه ده، بلیک ده گولور.

شاختالی بیر قیشین آردی بهاردر،
چمنده بابل ده، چیچک ده گولور.
آذری نورباغی نه بختیاردر،
اوردا بر ده گولور، فلک ده گولور.

ایللریم گولوشله کلیب کچنده،
دوستلاریم ساغلا باده ایچنده،
ائللر باغیمزدان چیچک سه چنده
او چیچک دولوسی انک ده گولور.

قره مل

ای کونشدن داما خوش ایلین الوان سحری،
بارلار نورینله ایشیقلات هامو دنیانی قره مل ا

آغلادان ظالمی، هم گولدورمن آزاد بشری،
قوبما آغلار قالا بیر باندا بیر انسانی قره‌مل!

بری واردرکه، دیم من منه بیر درکه‌ی نور،
چونکه دامبار ابدیر سنده نشیمن هم عبور،
بوخدی دنیاده سنینک بیر عدالتی قصور،
سنسن عادلربمین جای سخترانی قره‌مل!

سنالین رهبریمز سنده بلان چکدی اوکون،
بوتون ائللر سهویشیب باشلادی هر پاندا دوکون،
او وجودداندی گولور ائل - اوبا، آوروپا بوکون،
ای خوش الهاملربین بیر بنی رضوانی قره‌مل!

قیزیل اولدوزلی او آل بایراغین اسدیکجه خرام،
باخیرام حشمتنه غصه‌دن آزاد اولورام،
کونده‌ریر کونده منه فعله، کنزال دا سلام،
ای له‌نین دنیاسنین زهره تابائی قره‌مل!

شاندلی اوقتیابو بایرامنا

یو کسه‌لیر عالمه شن اوجا بیر مس،
قیریلیر زنجیرلر، داغیلیر نفس،
کارگر، ایشچیبار آلیر خوش نفس،
حریت کونشین سالدی انقلاب.

تاپیدر سووه‌تلر بوکون خوش مرام،
باشاییر، باشایار بو مرام مدام،
دییه‌رم اونلارا آتشین سلام،
شرقه لطف و نظر قیلدی انقلاب.

بورانلی فیش کجیب عشقبه کور نه
بهار بلبلینک کلدی انقلاب.
سالدی خلق ایچنه شاندلی عمنه،
شمال افقندن کولدی انقلاب.

فوجامان تیریزین ابولادی هامی،
شادلقلا قارشیلار بئله بایرامی،
آلیریق ایندی ییز اوندان الهامی،
خلقلربن کوژینی سیلدی انقلاب.

وطن

یاشا آذر ائلی، سن شاد یاشا هر آن وطنیم،
ایلهرم مین جانیم اولسا سنه قربان وطنیم.

قهرمانلق یازایب دائمی بارلاق آدینا.
هامو احسن دیر او سن یتیمه اولادینا.
آذر ابولادی سنین غالب اولوب جلادینا.
ایله دین ظالمه سن دئما عصیان وطنیم.

خائنین چوخلی ضلالت کتیریلمر باشینا.
سیله لر تاریخنمی باخمایاراق کوز یاشینا.
سنین ابولادین ایدر فخر بوتون داغ - داشینا،
اکمه دین ظالمه باش، سنده وار بمان وطنیم.

غصبکار خلقاره عدلیله عصبان ابله دین،
 اودی ظلمین ایوینی دهرده ویران ابله دین،
 بو مروثله عدالت ایوین عمران ابله دین،
 خلقنه بخش ابله دین راه درخشان وطنیم،
 ❀

بساله دین خلقنه دنیا بوی سن شان و شرف،
 ذره بلك ایتهمرم اصلا اول کمر خصم طرف،
 خائنن دورله یب کمر چکهلر قلیمه صف،
 جان چیخینجا ذیبه جک مظلومی جان، جان وطنیم!

ستالین قانون اساسیسی

منیم عملی اولان کونلوم کولوب غمدن کنار اولدی،
 کچیپ باد خزان فصلی، آجیب کللر بهار اولدی،
 ❀

عدالت قنونین بازدی الیه ستالین رهبر،
 اودر مظلوم فالان ائللر تماماً شادکار اولدی،
 ❀

چیچک کولدی، چمن کولدی، زمین و آسمان کولدی،
 عدالت پرچمی فالخیب جهاندا برقرار اولدی،
 ❀

بزه ندی نولکه مز سنله شرفلندی، عزیز رهبر،
 سنه قربان اولا جانیم بو عیدیم خوش گوار اولدی،
 ❀

قام شایینده عاجزدی، نه بازسین، چاتمایر فیکریم،
 سنین شانلی، شرافتلی آدین مظلومه یار اولدی،
 ❀

اگر دشمنلرین اسمین ایشیتسه برکتک تیره،
 فاشیزمی محو ایدن سنسن، نه غیر از بیر کنار اولدی،
 ❀

عدالت ده، شجاعت ده، شهامت سنده در رهبر،
 سنو گوردیکده خونریزار تماماً شرمسار اولدی،
 ❀

یاشا دنیا بوی، شاد اول سن ای مرد جهان رهبر!
 سنیه فخر ایدن مظلوم کلامی آبدار اولدی.

غزل

ای کوزل یانندی کونول آتش هجرانین ایله،
 بئله رقتار ایله، عاشق تالانین ایله.
 بوخی کلمهز کوزیمه بیر کبچه سنسز بیایسن،
 شاد خرمدی دلیم اول مه تابانین ایله.
 باده عشقینله سن منی مست ایله میسن،
 عمریمی قورتاریسان اول قاش غلطانین ایله.
 نه روادری ووراسان جانیمه شمشیر جفا،
 سنی سلطان کورورم من بئله دیوانین ایله.
 قویما چوخ قانی آخا خشک ایله بو یارمه لری،
 اوستنی باغلا کیان زلف پریشانین ایله.
 شاد خرم دولانار شام و سحر معشوقین،
 اولاسان ایله دیکین عهد و پیمانین ایله.
 شاعرین روحیدی مظلومی، دیه لر که، غزل،
 نه قدر کر یازاسان زرلی قلمدانین ایله.

بدالله اسعدی

وطنه

ویرمه‌رم من اختیارین بادلارا،
اکمه‌رم باش قان ایچن جلدلارا.
چون دوشونده پرورش تپمش ائلیم،
سویله‌نیر سنده منیم دوغما دیلیم.
دوئمهرم سندن نه قدری وار جانیم،
تا قالا جسمیمده بیر قهاره قانیم.

ای اولان بو جسمده جانیم وطن،
عزت و ناموس و وجدانیم وطن.
ایسترم کوز نوری‌ک دائم سنی،
ای مقدس قهرمانلار مسکنی.
عاشقانه من دولاننام باشینا،
مایلم بو تورباغناه داشینا.

ارمنستان

مبارکدر عزیز بایرامین سنین.
*
کونشدن نور آتیب اوجا داغلارین،
سوسن - سنبلیدر یاشیل باغلارین.
گون به گون خوش کچیر کوزل چاغلارین،
خوش کچیر بو کوزل ایامین سنین،
مبارکدر عزیز بایرامین سنین.

خوش کچیر بو کوزل ایامین سنین،
مبارکدر عزیز بایرامین سنین.
*
ایکینلرین نیجه سنگرئر آلدی،
فاشیستلرین جانیه لرزه سالدی.
اوغوللارین دوکوشارده آد آلدی،
خوش کچیر بو کوزل ایامین سنین،

سَنه بو تَبْرِیْکِیْم یَقِیْن کِه آزدی،
چایلازیندا اوزهن ئورده کدی، فازدی.
قارلی زمستانین گونشلی یازدی.
خوش کچیر بو گوزل ایاهین سنین،
مبارکدر عزیز بابرامین سنین.

گوزل، گوزل

حسرتم سن کیمی نازلی یاره من،
سندن آلام بو دردیمه چاره من،
زمستاندا قویما یانام ناره من،
نظر قبل اریسین قار گوزل، گوزل.

حیران قویوب منی کمالین سنین،
گون کیمی نور ساچان جمالین سنین،
آرزوم بودر یسین وصالین سنین،
باغندان دربله یار گوزل، گوزل.

سن کیمی غالمده وار گوزل، گوزل،
تاپماز سن کیمی یار گوزل، گوزل.
جهان چراغیساز، جنت باغیساز،
قوبیندا وار شیرین نار گوزل، گوزل.

سن طبیسن، من دوايه محتاجام،
اللبم، گونوم بیر ضیایه محتاجام.
سالکیان اوستمه سایه محتاجام،
سیلینسین قلبمدن نار گوزل، گوزل.

شاعر لر مجلسنه

شکر ایله بزم وصلت جانانه یتیشدیم،
چوخ تشنه گزیب چشمه حیوانه یتیشدیم،
کونلوم قوشی مدندی قالیب کونج قفسده،
قبش کیتدی، بهار اولدی، گلستانه یتیشدیم،
پروانه کیمی دوره ووروب اودلارا یاندیم،
خوشدر منه بو شمع شبتانه یتیشدیم،
هجرینده نوکوب گوز باشی آغلاردیم همیشه،
یعقوب کیمی یوسف کنهانه یتیشدیم،
گوردیم اوزینی حسینه ایمانیمی ویردیم،
تشبیه اولونورسا من او صناعه یتیشدیم،
آواره دولاندیم کیجه - کوندوز بو چمنده،
ایندی کورورم سرو خرامانه یتیشدیم،
چوخلار منی بو یولدا مذمت ایله پیردی،
دوزدیم اولارین طعنییه، بو آنه یتیشدیم،
چوخ قصرلرین وعدینی ویردی منه ئوز که،
بسدر منه بوردیمدا بو ایوانه یتیشدیم،
اونلار بونی یاسین او زماندا باشامزدیم،
طالع منه یار اولدی بو دورانه یتیشدیم،
مدندی بو بخت اولدوزی قالمشدی یولوندا،
همت ایله یب من ده بو کیوانه یتیشدیم،
کچمشده ییزیم تولکده اولمازدی بوجور ابو،
به - به نه گوزل مجلس عرفانه یتیشدیم.

خلقنده هره بیر وطنه نسحت اولوبدر، خوشبخت من ایدیم آذربایجانہ یتیشدیم. شعرینی سهویب دائم اوخوردیم او ادیبین، کلدیم بو ایوه اول مه تابانه یتیشدیم.	دنیا ایله گینسه بیدی منی کیم تانیاردی، ملیت ایله من ده بو گون سانه یتیشدیم. دنیا به اکر اوندا کله بیدیم نیه لازم، کلدر آچیلوب روضه رضوانه یتیشدیم.
--	--

وطن بیر لاله زار اولدی

قورولدی دولت ملی، وطن بیر لاله زار اولدی،
 بو شانلی بوردیمین نوری کونش نك آشکار اولدی.
 آچیلدی ملی مکتبلر سوادلانسین بوتون ملت،
 بوبوک دارالفنون بو شهر مزده برقرار اولدی.
 بو گون تعلیم آلیر دوغما دیلینده آذر ابولادی
 بوتون علمین چراغیله وطن بیر شعله زار اولدی.
 اولوبدر تولکه امنیت، دولانسین خاق آسوده،
 عدالت دشمنی دوغما اتایمده نارمار اولدی.
 وطن خائنلری مغلوب اولوب، ملت چپخیب غالب،
 بوبوک دولت قوران خلقه همیشه اقتدار اولدی.
 هر اشخاصین ییزه قارشى خیانت اولسا نابنده،
 عدالتی بو قانونلا یری آخرده دار اولدی.
 ییزه دوستلار قوناق کلسه یری واردر گوز اوستنده،
 ولی دشمن کلن وقتنده اونا هر یر مزار اولدی.
 وبریدر ال، اولوب قارداش بو آذربایجان خلقی
 بو آزادلی ییزیم خلقه مقدس بیر شعار اولدی.

آذربایجان

تاریخ بوی قازانیدیلار شرافتای قهرمانلار،
اصلانلارین مکانیسن آذربایجان، آذربایجان!
ایللر ایله زحمت چکدین، قربان ویردین چوخ جوانلار،
فدائیلر اوطانیسان آذربایجان، آذربایجان!

بسله ییسن قوجاغندا سارخانی، باقر خانی،
سنی آزاد اینمک ایچون چوخ جوانلار ویریب جانی.
ایسته مەدین تورباغندا توکولمکه قارداش قانی.
خسته لرین لقمانیسان آذربایجان، آذربایجان!

نیریسین کور اوغلایلار، بابکاری قوجاغندا،
جوانشیرلر آد آلیبدر یسین هر بیر بوچاغندا.
آذرستان تورباغیسان، حقیقت وار اوچاغندا،
زردشتلرین نشانسان آذربایجان، آذربایجان.

آرزوم

هر زمان آرزوم بودر بیر لاله‌زار اولسون وطن،
 لاله‌ر، گل‌لر آجیاسین، خوش دیار اولسون وطن.
 آذرستان نولک‌ه‌سی ظلم ایله چوخ تالان اولوب،
 ایسترم آبادلغین تا پایدار اولسون وطن!
 اتحاد اینمک گر کدر بو وطن اوغروندا بیز،
 محو ایدمک ظالم‌لری بیر خوش دیار اولسون وطن.
 چوخ امینم کورمه‌سین ذلت دخی یوردیم منیم،
 اهل آذربایجان بر اختیار اولسون وطن!
 بار وبریر باغیم بو کون یول وبرم‌رم ظالم‌لره،
 ایسترم هر بیر زمان کیم بخیار اولسون وطن.

آچیلیر

عاشق اولان کړك عشقه دایانسین، پروانه‌نك دوشوب اودلارا بانسین. وقت یتیشیب باتان وارما اویانسین، دونه‌تلار چکلیب چولار آچیلیر. آزادلغین هیچ رقت سونمه‌ز چراغی، آرتار خاطلرین دردی - فراغی. محو اولار دنیان کلمه‌ز سوراغی، مظلوم‌لار شاد اولوب دیلار آچیلیر.	کج‌دنی قیش آیلاری، آچیلدی بهار، سیر ایندیم گشتی گل‌لر آچیلیر. محو اولوب باباين باغلی قفسی، بلبل شوره کایب دیلار آچیلیر. باغ‌چالار بار وبریر، باغلار گناه‌نیر، شیدا بلبل بوداغلاردا دیله‌نیر. وصفی وطنیمین دیاده سوله‌نیر، بویوک خلغم‌زه یوللار آچاپیر.
---	--

غول

کل حساب ایلمه بیچاره و بیگانه منی. سنه دل وبرمه‌ز ایدیم گندم خالین کورجک. نوولادی حضرت آدم کیمی اول دانه منی. ایسته‌مه‌زدیم که، گیدیم کونده او میخانه‌یه من، کوزارین شونی ایدیپ سا کن میخانه منی.	دلبریم، لیل‌وشیم ایلمه دیوانه منی، سالما مجنون کیمی کل کوه بیابانه منی. جاندان آرتیق سه‌ویرم من سنی ای‌قاشی کمان، کوزیمین نوری، کتیرمه دخی کل جانه منه. سالما کوزدن منی ای ماه لقا، عاشقم،
--	---

وطنیمه

آدینلا فخر ایدیر بونون ابولادین،
دیهر یاشا وطن، یاشا محبت!
❀
یاشا کوزل دیار، ای عزیز وطن،
نه قدر ایستیدر قوجاغین سنین.
قوشیندا بسلنمش بیر شاعرم من،
کونلومه روح وبربر تورباغین سنین.
❀
من ده قوروبورام باغیدان سنی
ایلمده قلمم مرد مردانا.
ایشان تورباغینا کان دشمنی
اللر قویما حاجی سنین قوینونا.

ازل کوندن عاشق کیمی بار اولدیم
سنه بو دنیاده مهربان وطن.
سهودیم سنی، مین عشقیله وورولدیم
آنالی حقنه هر زمان وطن.
❀
الهام آلدیم سنین شن قوجاغندان
مهربان آناتک سود وبردین منه.
بوی آندیم ایچدیگجه هر بولاغندان،
اودر قاییمده وار محبت سنه.
❀
اودلار تولکسیدر ازلدن آدین،
کولر تورباغیندا شانلی سعادت.

منیمدر

اصلان کیمی خاقمده کی چوخ هنر
تاریخ بیلر وقارایدر داغ قدر.
بابل کیمی نغمه دیهن هر سحر
سازیندا کی مسلی تللر منیمدر.

عزیز وطن سنین دوغما االینده
یتن لاله، آچان کللر منیمدر.
بو شوکنلی، عظمتلی تورباغین
قوشیندا کی ایگیت االلر منیمدر.

سعادتمندن الهام آلدی اللہ عز. کونش چيخدی. روشن اولدی کونلومز. بوردنیزین شهرتیدر دیلمز. بو شهرتلی شیرین دیلار منیمدر.	ایندی دروغا دیار کیشیر الوان. وطن گو کاربندن چکیلیر دومان. فخردر کونلومه بو نور هر زمان. آذربایجان آدلی اللر منیمدر.
--	--

غالبیت بایرامی

سون قوبولدی حربه آرتیق، دنیاده صلح قورولدی.
 غالبیت بایرامندا ظفر طیلی ورولدی.
 محکوم اولدی قاری دشمن ابدیلاک نولومه.
 کلهجکین دینج حیاتی بخش اولوندی ماحه.
 قزیل اوردو وفار ابله مغلوب ایندی دشمنی.
 آزاد قیلدی فلاکدن هر ائلی، هر ئولکهکی.
 خلاصکاردر قزیل اوردو دییر دنیا هر زمان.
 دوگوشلرده یارانمشدر ازل کونندن فهردان.
 شیردی ئوز خلاصکاراق وظیفه سین برینه.
 سانجیدی قزیل بایراغنی مین وفارلا برلینه.
 قالمایاجق بر اوزینده یغیلاردان بیر اثر.
 دها خوشبخت باشایاجاق صباح ککن نسلر.
 ستالینین وفاریدر بو غایه، بو هنر.
 قزیل اوردو مردایکندن یارانمشدر بو ظفر.
 هیچ بیر قوه آلا ییلمه ز بو اوردونین قارشیسین.
 اونا الهام وبره بوبوک داهی رهبر باشاسین!

بو شهری رضوان ايله سين

بیر قوراق بیر انجمن تا درده درمان ايله سین،
انتخاب اولسون اوکس عدایله دیوان ايله سین.
وبره سین با قنایه مرنجعلر هر بری.
قوباسین اولار دانه دنیانی ویران ايله سین.
رشوه خواری ایش بشتدا قوباسین بو انجمن،
ملته منت قوبوب بیر فیض احسان ايله سین.
خارج ایتسین میز باشندان اجنبی، قوباسین -
تا که سه یسون کونده خلقی ایخت و عریان ايله سین.
وصفه کله ز ظلمی معذوقین کچیپ اندازه دن،
دیمقرات و انجمن لازمدی جیران ايله سین.
باز داداش زاده مرامین انجمندن خواهش ایت،
ایشلره صورت و بریب بو شهری رضوان ايله سین.

فدائیلاره

شاعر نظر ایت، دقتیله آبله نماش،
باخ کور نیچه کوستردی شجاعت بو فدائی.
چیکننده تفنك، بشلده قطار، الده تاپانچا،
ئوز تورباغنا آبلادی خدمت بو فدائی.
همتله قالب کور نیچه کون چولده، سوبوقدا،
تا صبحه کیمی یانمادی راحت بو فدائی.
لازمی کرک فدرینی بیاسین هامو مات،
چکدی وطن اوغروندا نه ذلت بو فدائی.
چیخسان کوچه یه نصف شب اولسا کوره جکسن.
ئوز ملتته آبلادی حرمت بو فدائی.

اولدی

کونول شاد اول کجیب فصل زمستان، نوبهار اولدی،
کوزل بوردیم کل آچمش بیر چمنك لاله زار اولدی.
باخاندا شاد اولور دالره، اوخور خوش نغمه بلبلر،

آچیدر یاسمن، ککله، اورهك غمدن کنار اولدی.
 قالب حسرتده حوریلر، بو نوعيله صدا ایله:
 که آذربایجان ملکی کوزل بیر کاهنار اولدی.
 وطن، دوغما آنام سنسن، منیم الهام صونام سنسن.
 منی سن آلدین آغوشه، غمیم مدن کنار اولدی.
 یاشا ای تورباغیم، ای محترم یوردیم اولان تیریز،
 بو یوتدین سن بیزی، هر قهرمان بیر نامدار اولدی.
 یاشار ایملر بوی کل تورباغین ای آذر ابولادی،
 بو کوندن شادمان شاد اول قلم با اعتبار اولدی.

غزل

جمالین ای کوزل بنزهر سنین خورشید ایله آبه،
 کوزین شهلا، اوزین غنچه، دیلین شهد مصفايه.
 کمانك قاشلارین چکمش یقینا قتایمه خنجر،
 هیچ عاشق دوشمه یب ای کل منیم ملام بو سودایه.
 او شهلا کوزلرین جانا ایدهر دیوانه عالمده،
 سالار معنون کیمی بالله منی آخرده صحرايه.
 منه بیر باخماغین ییل که، بهشتده حوریدن خوشدر،
 یقین ییل ویرمهرم جانا منی یوز مین زلیخیه.
 کشیده قاشلارین بنزهر کسن شمشیره ای دلبر،
 سنین مثلین کوزل کلمه ز یقین بیر ده بو دنیايه.
 نوکوب زلف پریشانین اوزینده شانه چوخ وورما،
 منی اول زلف مشکینین سالار بیر درد عظمايه.
 دخی ال چکهرم سندن اگر مین قطعه دوغرانسام،
 محبت عالمده دوشمشم طوفان دریايه.
 کوزلار شادمان چوخ بی وفادر روز ازندن،
 سنین گوستردیگین صنعت قلمدر ایندی سرمايه.

آذربایجان گل آچیب

گل آچیب آذربایجان ملتیز شاد اولدی،
اورنجاع دستاری کور نیجه بریاد اولدی.
دیمقراٹ فرقه‌سین نه‌دتنه شکر ایدهم،
مملکت کلشن اولوب ملتی آزاد اولدی.
مرتجعمر ابشیدیب نهضتی خلعتیزین
آغلادی کلامه باشی سوزاری فریاد اولدی
خانی تحریک ایللہب بیر - بیرینه سالماق ایچون.
لشکر و کتوره چوخ رمزله ایقاد اولدی.
هر قدر جهد ایللہدی مرتجعمر ملت آرا،
ایشاری دونمادی هیچ، زحمنی بریاد اولدی.
حانی لوزی حقی آلمان‌دان نونر ایتدی قیام،
ملی مجلس آچیلوب ملته ارشاد اولدی.

ماتین قدرتی آنلامادی مرتجعالر.
 ییزیم نوز مجاسمز محکم بنیاد اولدی.
 آذرین ابکرمی بیرى مجاس ملی قورولوپ،
 سچلیب صدر او کون عبدز یجاد اولدی.
 آذرستان ائلینین سلینه بارامدی بو کون،
 آذرستاندا هر ایل ملی بیر اعیاد اولدی.
 دولتن قدرته نیکر ایله یز ملتیز
 خلقمز نوضت اربیب پنجه بولاد اولدی.
 کیشی غم - غصه کونی، تله و فریاد سی،
 آذرستان کل آجیب هر یری آباد اولدی.

غزل

ای غملی کونول آتس هجرانه یانیرسان،
 عشقین اودینا چون پر پرورده یانیرسان.
 عشقیله اکر یانماسا عاشق یته ییلمه ز -
 وصله کوزام بتمکه جانانه یانیرسان.
 هجران اودینا بلبل اکر یانماسا، چانماز -
 کل وصلنه کونادوم نیه دیوانه یانیرسان.
 عشق املی کرک مقصده چانماقدا عزیزیم.
 کچسین باش و جاندان بئله یماته یانیرسان.
 نیکر ایله کونول سی ایله دین مقصده چاندین.
 کلشن کل آجب بتمکه بوستانه یانیرسان.

آصلان عباس زاده

یتیشدیم

چوخ جکبردیم بیر دسته گل حسرتین،
گل آختاریب گلستانه یتیشدیم.
بلبلدن نو گره ندیم کاین حرمین،
جفا چکیب بو بوستانه یتیشدیم.
بروانه تک بانار اوددا یانه شام،
شمعی کوروب شبستانه یتیشدیم.
عاشق ایدیم بیر دایره ازلدن،
صبر ایله بب او جانانه یتیشدیم.
چو خدان بری حسرتی چکه ردیم،
آلا گوزلی بیر حیرانه یتیشدیم.
سن غم ایتمه بیر ده دیوانه کونلوم،
آزاد اولوب بو دورانه یتیشدیم.

مجلس ملی یه

کیندی ظلمت کیجه، آچیلدی سحر،
فالمادی نولکه مده ظلمتدن اثر.
سن ای شانلی دیار، ای آذرستان،
هر برین عدایله اولور گلستان.
مجلس ملی نین سایه سنده سن
راحت اولاجاقسان ای عزیز وطن.
عالیدر مرامی مجلسین آنا،
قدرتی ولوله سالمش دشمنان.
خلقه می ظلمدن ایلهدی راحت،
کوروئمه ز یزلره دخی اسارت.
باشاسین آزاداق کاسنه یتن،
باشاسین بو ملت، باشاسین وطن!

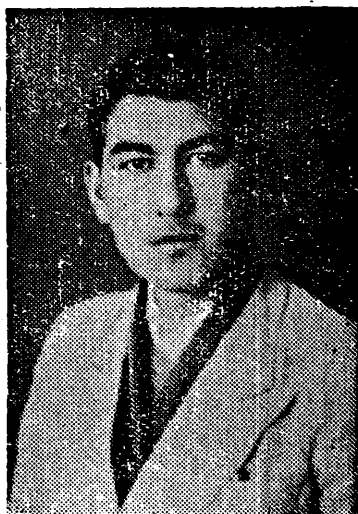
داهی روبره

باشای عدلی دنیانی کونش کیمی دوتان رهبر!
اولوېسان بیرق عدله همیشه بشتبان رهبر!
کونش تڼک پارلایان عدلین کور ایتمش هر ستمکاری،
جهاندا حال مظلومه سنین تڼک یوخ یانان، رهبر!
عجب فصل زهستانان چیخارتدین بلای یازه،
بوتون عاشقی وصاله ابدیسن شادمان، رهبر!
قوروسان مجلس عدلی، تاپیدر چاره بیچاره،
او بزم دادیده قوبدین عجب بیر جاه و جان، رهبر!
قوتاردی قیرمیزی اوردو خطردن کل دنیانی،
سزین گوردیکلریز ایشار یاشار هر بیر زمان، رهبر!
ایدهر بو کارنی تحصیل جهاندا کیمسه عاقلدر،
بقین که، دهرده یوخدر سنین تڼک قهرمان رهبر!

قهرماندر وطنم

دوگوشلرده گری دورماز قهرماندر وطنم.
قهرمانلار مسکیندر منیم عزیز منیم.
طراوتلی گلر آجیب گلستانیم، چمنیم،
عطریلدر لاله لریم، گلاریم، یاسمنیم،
دوگوشلرده گری دورماز قهرماندر وطنم.
بو وطنین یواندا گر اللیم ویریب قربانلار،
کجیب جانمان ستارخانلار ویریب بو جور فرمانلار:
آزاد اولسون ائلایز، گزین آزاد اصلالار،
دیلارده قوی ازر اولسون یازدیمیم بو عنوانلار:
دوگوشلرده گری دورماز قهرماندر وطنم.
آذربایجان اولکهمین واردر عزیز مائی،
چکیم تاریخ بویونجا او، چوخلی - چوخلی فاتی،
ویرمیب هیچ بو گونه دک الدن اصلا همئی،
واردر اوندا قهرمانلق، پهلوانلق قدرتی،
دوگوشلرده گری دورماز قهرماندر وطنم.

آرزولار

من قالمه سالانلندیم، سن ده کوتور سلاخی،
اوزیمزه کولومسه سین آزادلغین صباحی.
قوی اوچالین عرشه قدر ییزیم مفروز سسمز،
قوی کوکلرین قاتلاری دا ییلسینلر که کیمیک ییز.
قوی تاریخلر داستانینی باشلا سینلار بو کوندن،
نقش اولونسون تاریخلره قیزیل خطله بو وطن.
قوی کلینلر آدیمنی خالچالاردا نوخوسون،
قوی عاشقلار شانمه مجلسلرده اوخوسون.
قوی آنلار اقتضالار ديسین اوغوم عسکرده،
سودیم حلال اولسون او بیر غالب گامش نفرده.
قوی قزلار دا ییزیم ایچون تازه، بار اصلونک،

هر گلشنين قوجاغندان درېب وېرسين پير چېچك.
 بشيگلرده راحت بانسين بيزېم كورپه بالالار،
 اونلارين خوش كونلريني سلاملاسين ايلك بهار.
 كنش نفس آلسين بيزېم آنا وطن تورباغي،
 اوزمريشده دالغانلارن سين خلقين ملي بابراغي.
 آذربايجان يوردمزدر، آذربايجان جانيمز،
 آذربايجان ديب وورسون ئولنه دك قانيمز.

عزيز وطنيم

گيتندي اورده كلرين غصه سي، غمي،
 ياندي اود يوردنين سونميته شمع ي.
 داهل خوش كلهكك پيشواز ابدكك
 غيور ملت ي، آزاد ئولكه ي.

ناربخلر يازاجاق فخرين، وقارين،
 ايزي قالماباجاق نيكاتين، خارين.
 وطن قالدبراجاق سينه سي اوسته
 شانلي هكياتي بويوك سردارين.

نيامز كوچ وېرب بو نورباق منه،
 بويوك آرزولاريم سيغمير سينه مه.
 هېچ درديم اولمازدى اينانين دوستلار
 قربان كسياسه يدم عزيز وطنه.

ئولسام د، قيريمين اوستنده هر كون،
 افقدين بويلايب قيزاران او كون
 ديهكك اي شاعر عشق اولسون سنه
 ئوكون ماتنين آديله، ئوكون!

ينه تفيان ايدب قلمده سوزلر،
 نطقه كلمك ايجون مقامى كوزلر.
 ايسترديم، هر زمان يازايديم يوني،
 ائليمده بهارتك آجياسين اوزلر.

اي آنا وطنيم، گوزل وطنيم،
 قرباندر آدينا وجوديم، تنيم.
 سنين بايرامنا تبريكلر ديمك
 وظيفه مدر منيم، فخرمدر منيم.

اينان خلقيم كيبي من ده جانيم ي،
 لاله تك قيزاران بو صاف قانيم ي
 قويمشام اي وطن سنين يولوندا،
 گونشدين باك اولان بو وجدانيم ي.

كل آچدى قابمده بين آرزولار،
 ايندى آزادلق وار، ايندى بهار وار.
 ايندى شاعر قابيم اورده كدن دير:
 بايرامين خوش كليپ اي آزاد ديار.

سووهت یوردی

سپر ایدن ئوز دوشینی سئلره،
اسن کواک، قوپان طوفان یئلره
قارشی دوران بهلوانلار یوردودرا
✱
مظلوملارا نجات ویره، قورتاران،
فاشیستلرین منبعنه اود ووران،
یر اوزبشده عدالتی قوردیران،
سووهت یوردی مهربانلار یوردودرا
✱
ستالیندن الهام آلان اوردولار،
حرارده ایکییت کیچی دوردیلار،
آلمانلارا بویوک ضربه ووردیلار،
صاف اوره کلی بولاد جانلار یوردودرا

قزیک اوردو بیر خلاصکار اوردودر،
سووهت یوردی قهرمانلار یوردودرا
✱
تاریخ بوی دیز چو کمین دشمانا،
پنجاهز بیر شیرتک کیرن میدانا،
سالان بونون جهان خلقین حیرانا،
تاریخلرده داستانلار یوردودرا
✱
تاریخلره یاخشی اثرلر یازان،
فاشیستلره درین قبرلر قازان،
هینلرین آدینی دنیادان بوزان،
بیر، پانک، آرسلانلار یوردودرا
✱
کونش کیچی ضیا ویره، اقلره.

قیزیل اوردو

قیزیل اوردو، پاشا ای شانلی دو کوش شبروئری
قدمیله آباران خاقه آراداق خبری.

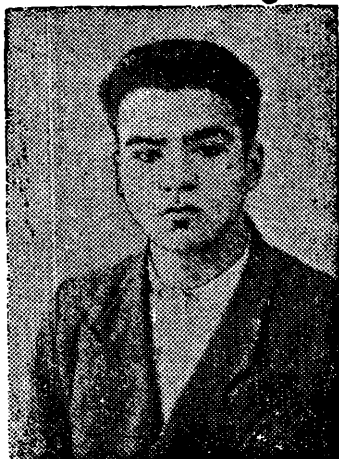
ای خلاصکار قوشون، ای بخش ایلین شانلی کونی،
آلدی سونگین شربده بلالین کونونی.
او قیزیل ابراقا، ظلم اولان انسان کو کونی.
قبر او شوم موه ویرن قانلی آغاجین کو کونی!
تازه دن ریشه آتیب دونمابا تا دور و بری،
قانلی میدانلارا تا چکمه بیر ده بشری.

ایسته پیردی باخا دنیانی او غدار فاشیست،
اودی کیم لوغالانیردی آله بسیار فاشیست،
اوغرایب ایندی فناه او ستمکار فاشیست،
ایندی بو دهرده گورسنمیر او مردار فاشیست.
اولوب لوز لولکسین، ئرز الینین دیردیری،
قیزیل مسکردی ووران ظالمه قلمی نیری.

پاشا دنیا لاری غمدن فوتاران اوردو پاشا!
ایناهم وار چاقدر بو بو بوک نقشه پاشا!

دوغما يورديم قبرين

کزیر دسته - دسته چوینده حیران،
مسکن ایله بیدر داغدا اعلان،
بوداغدا قونور قاراقوش، طرلان،
باغدا تایماز زاغ ایله زغن.

بازدی تاریخه ظفر ستارخن،
حق بولدا ویریلدی مینلرجه قربان،
ایندی آزاد اولوب قوینیدا انسان،
چونکه آزاد قجین کئیندین کفن.

فخرینی آرتیردی بو وقار، بو شان،
کئجهن کوندوزبک اولسون چراغبان،
شاعرار وصفه قوی بازبین داستان،
ملکین آباد اولسون، ابولادینا شن.

ای کوزل نیریزیم، ای عزیز دبار،
داغلارین چپچکدر، جولارین گلشن،
عشقنده ویرمشم الدن اختیار،
سن منه آناسان ای عزیز وطن.

باخاندا تاریخه شاعرین هر آد،
بازیر شهرتدن، شائیندن داستان،
داغلارین باشندان چکلیبر دومان،
هر داشین دینده آچیر باسمن.

باخیرام او کینه، اولورام حیران،
او قلعه کجهشدن بوبوک پیر نشان،
اکه بپ بر کسه باشین هیچ زمان،
سه کله بامه ز بیگانه، دشمن.

شاذلی وطنیم

منی بو حده بئیردین ایله مین نازبله سن.
ایندی لازمدی ایدهم خدمت عالی سنه من،
ییلدیرم شاذلی عالمیره هر آن وطنیم.

آذرستان آدی هر لحظه شعاریمدی منیم،
غیرت و ثروت و هم دار نداریمدی منیم.
طاقیم، صبر دلبم بس که، وقاریمدی منیم،
بارلا ای نور حقیقت مه تابان وطنیم!

ای بویوک شاذلی، شرافتلی خرامان وطنیم،
کاش اولای مین بئله جائیم سنه قربان وطنیم.

سنین عشقین ایله ب عاشق مستانه منی،
ملک پروانه سالیب آتش سوزانه منی.
دیبه بیروده ایلدیدر دای دیوانه منی،
چوخ ایکیترلر کچیپ اوغروندا جانیندان وطنیم.

ای آنا یوردیم اولان دهرده غیرتلی وطن،

اوردك دوستما

بو ئولكەدە قاچاق نېي، او اصلان،
مرد جوانشېر، قوچ كور اوغلى، سنارخان.
دېمىش انتقام آل ئولكەندە ياددان،
اتل اونلارلا اولدى سرداش، اكېلمەز.

دنيا بىلەر بونى بېردر اتلېمىز،
بېردر وطنمىز، بېردر دېلېمىز،
بېردر بېزىم قېلىنچ ووران الېمىز،
آندېم سوز اوخونى بېر باش اكېلمەز.

دشمنلر نە قدر ئو كسە ئوزېنى،
كورمەز بو شەردە دوستلق اوزېنى.
ازەرم باشنى نو كوپ كوزېنى
اېندېم دل سوزېنى من قاش، اكېلمەز.

سونمەز قېلمەدە كى بو سونمەز اودلار،
نقسېم دشمنېن قېلىنى اودلار.
سېن تىك دوستېم وار، قوى بېلىسېن يادلار،
اكېلىك يېلىمېن قارداش اكېلمەز.

منى سالمىشسالار آبرى اتلېمىدن،
سېنى عزيز آدين دوشمەز دېلېمىدن.
منە آرخا اولوب دوستان الېمىدن،
آخېتماز اتللىرىم قان - باش، اكېلمەز.

اوردە كدن سوز وېرىپ اولساق بېز اورناق،
اولار بېختېم، كونوم كونشدىن بارلاق.
آچىلسا لالەنىك قىل بارلاق - بارلاق،
اوستە كلسە دە داغ - داش اكېلمەز.

غزل‌لر

ای دل، طریق عشقده میجنون مثالی کز،
 جانان بولوندا قیس کیمی لایالی کز.
 اغیاره ویرمه سربنی، عشقنده نابت اول،
 قوی بی وفا سنه دیمه سینلر، وفالی کز.
 بابل کیمی گل اوسته گیجه آمه و ناله قبل،
 کوندوز سیزیلدا نی کیمی دادن یارالی کز.
 مشق ایت محبت عالمی زلف یاردن،
 سایه کیمی دالینجا سورون، هر مهجالی کز.
 دوغری دیمه زرقیلر، آلدانما هر سوزه،
 اولماز وفا، اولاردان این چک آراالی کز.
 عیش وصال یاری اونونما خیالندن،
 کونلونده گیت همیشه بو عالی خیالی کز.
 اولسان خلاص اگر غم و درد و فراقدن،
 کامل الینده یار الی بزم وصالی کز.

❦

دوستان، یار شکر لب منیم، اغیار سیزین،
 گل منیم، غنچه منیم، لاله منیم، خار سیزین.
 یارده عشوه منیم، غمزه منیم، شیوه منیم،
 چم - خم و ناز منیم، طعنه دلدار سیزین.
 می منیم، صافی منیم، ساغر سهبا منیم،
 نار طنبور منیم، حسرت دیدار سیزین.
 دهن غنچه منیم، صورت گنار منیم،
 کوز منیم، قاش منیم، خنجر خونخوار سیزین.
 مجلس وصل منیم، بوسه منیم، حال منیم،
 لب خندان منیم، دیده خونبار سیزین.
 خط منیم، خال منیم، عیش منیم، نوش منیم،
 صحبت یار منیم، زهد دیندار سیزین.
 چشم میخمر منیم، غیب کاکگون منیم،
 زلف خوشبزی منیم، طره شهرار سیزین.
 کالم عشق منیم، یار و وفادار منیم،
 کوی جانان منیم، قصر طلاکار سیزین.

غزللر

مشکامدی من سنین کیمی جاناندان آیریلیم،
بیمار عشقینم، نیجه درماندان آیریلیم،
گلزار وصالین ایچره کزه ردیم امید ایله،
بیر بابلم، نه نوع کلمستاندان آیریلیم،
آب حیاتی ظلمت زلفنده یانمشام،
ممکن اولورمی چشمه حیواندان آیریلیم،
او سرو قامتین بونی بیل باغبانیام،
انصافدر او سرو خراماندان آیریلیم؟
هندوی خالی تولاییر آدم کیمی منی،
خلد بریده حوری و غلمانندان آیریلیم،
بیر عمردر خیال وصالیله یانمشام،
بیر کون اولور بو آتش هجراندان آیریلیم.

وارد نه قدر جاندا بهادر بو جان منیم،
مشکندی که اوین کیمی جاناندان آبریلیم.

❦

اوزیمدن کور نیجه آثار غم جانانمایاندر،
ینه بیلمم نه وار، زلفین کیمی حالیم پریشاندر.
چنین سنسز یتیم عمریم باشا ای باشمین تاجی،
که سنسز همدمیم ناله، انیسیم آه و افغاندر.
کوزین آهوی وحشی، قاشلارین بیر تیغ براندر،
قیام قامتین ای سرو بویلیم سرو بوستاندر.
جمالین ظلمت زلف ایچره کورمک نوز که عالمدر،
دیرسن بس شب دیجوریده بیر ماه تاباندر.
کونول معموره سین ویران ایدن خیل خیالیه،
پریشان تئل به تئل مه اوزره زلف عنبر افشاندر.
تیلرسن ای کونول دار فناده شمع تباخی،
شرار شعله آهیم منه شمع شبنماندر.
سپاه تازه فرماندا بهادر نرک مست اولمش،
کوزین آج، گل تماشا یا کونول ملکندمه نالاندر.

❦

تابشیر اینجیتسین منی ای شوخ زیبا کوزلرین،
خنجر الدم قصد جان ایلبیدی شهلا کوزلرین.
اولمشم شوریده بیل ای کوزلرین قربانی من،
هر باخیشدا ایلهر مین فتنه برپا کوزلرین.
نقش قدرت نقشنی بیر وجه احسنله چککب،
ذره جه نقصانی یوخ، چوخ خوشدر اما کوزلرین.
شبهه سز زلفین ایدیب کرچه، پریشان حالیمی،
لیک دیلدن دوشمه ییر بیر آن نگارا کوزلرین.
درد عشقینه سین جانان مریم یاسکیان،
ایتمه سه بیر آن نظر اولام مسیحا کوزلرین.
یاسکیان بو شهرده شوریده سرتها منیم،
سلب ایدیدر صبریمی ایلبیدی رسوا کوزلرین.
نار محتله یانان عاشق، بهادر سویلمه ز،
کوز نه دندر قصد جان ایلهر تمنا کوزلرین.

زافنی مه اوزه ای شوخ نقاب ایله میسن،
 بو خیال ایله که بیر امر ثواب ایله میسن.
 نه باخیشدر باخیشان، باخما کوزین قربانی،
 کونلومی آتش عشقنده کباب ایله میسن.
 فوج مزگانیه دل ملکمی تسخیر ایدهللی،
 ایوبن آباد، منی خانه خراب ایله میسن.
 ترک مستین سینه نازینه سردار اولالی،
 بیرلشیب قایم ایچون لیک شتاب ایله میسن.
 قویمادین دهرده کامیجه ینهم کامه، گوزل،
 نقش آمالیمی سن نقش برآب ایله میسن.
 سرفراز ایله دین ای حور بهشتی، منی سن،
 نوزینه عاشق دیوانه خطاب ایله میسن.
 یازدینین یاره بهادر کوزنین یاشی ایله
 بو غزلدرکه، اونی زیب کتاب ایله میسن.

وطني عشقي

وطندر عشقىم علاقم، وطندى جانانيم،
وطن محبتيدر عز و شان و وجدانيم.
وطن يولوندا خورشام سوکیمی آخا قانيم،
وطندر اوز آنا يوردیم، مقدس ايجانيم،
عزیزدر آتاتک هر جوانه اوز وطنی،
کرك وطن سهوین کوشکي، اولاً کفى.
وطن سهوین دیمه ز اوف کرسومو کلری اوغولا،
دوگوش گونی بدنی قانلی دریادا بوغولا،
وطنه خان اولان اولکهدن کرك قووولا،
آنا محبتی لازمدی قهرمان اوغولا،
بزییم آنا وطنین، شالمی قهرمانلاری وار،
بو یولدا جان ویره ن همتلی جانقشاندلاری وار،
ویره ر عقیده جهان اهلی بوسبوتون بو سوزه،
قارائلق اولماسا چاتماز بشر ایشیق گونوزه،
ایکیت او دور وطن اوستنده جسمدن ال اوزه،
کمی کیمی بدنی قان ده بیز ایچنده اوزه.

آنا وطندن ئوتور ئوز جياينى ايبرە،
 ئوزىن بوغا، آناسىن امن ساحلە يىبرە.
 رشيد اوغوللارا چوخ احتياچى وار وطنىن،
 اياقى آلتدا ازە خائىن باشىن، بدنىن.
 چىچىكلىرىن سووارا قانيله بو شىن چىمىن،
 آدى شەيد يازىلار بىلە وطن دىيىپ ئولەين،
 ئوزىن ويرەن ئولومە، ئولكەسىن ايدەن آزاد،
 قوبار صحيفە تارىخە قەرمان يىر آد.
 او كسلىكە وورار دم ھەمبەشە وجداندان،
 محالدر كە، اولار قورخا يىر آووج قاندان.
 يىزىم جوانلار يىزىم كوجايدىرلىر اصلاندان،
 دىيە كە قان توكن اولەزى شىرقىلى اسناندان،
 شىرقىلى اولان عالمە قەنە قان ايلەر،
 مەبارزە آبارار، مەسلىكىن عيان ايلەر.
 ايشىقلىقى سەوەن اىتمەز ھىراس ظەلمەندىن،
 اينا ئاسمان نىچە كور قورخىماي مەشتەندىن،
 ايدىپ بو آذر اللى اسفادە قەدرەندىن،
 تمام خەلقى قورتارىپ اسارتەندىن.
 بو قەدرتلىك بونون اولدى خەلقمىز آزاد،
 ھەمبەشەلىك آرادان قالدىرىلدى استىداد.
 سىيىر عزتە عالمە وحدت مەلى،
 ظەورە گەلى يىزىم المادە قەدرت مەلى.
 اوچالندى باشمىزى عرشە نەھضەت مەلى،
 ياراندى مات اللى يىر حەكومت مەلى،
 قىزىل خەتلىك يازباسىن كىركى بۇ پاك ھەدف،
 كە قەلىبىن ئوز كەلچەك نەسلىمىز دە بو شەرف.
 مەرام و مەقصد مەشروطە جاويدان باشاسىن،
 دولانسىن، اولسون آنا يوردى كاستان باشاسىن،
 بو خوش مەرامى سەوەن ھەر قوجا-جوان باشاسىن،
 يىزىم بو فرەقىمىز عالمە شادمان باشاسىن،
 بو مەلى مەجلىسە دۇنيا بويى دوام اولسون،
 عدالتىن اللى شەمشىر انتقام اولسون!

وطن

بو سوز الهامبەدى حقەن بىز ايسچون،
اولدى توفىق خداداد، وطن!
سەن اوعروندا مولوم شېرىندەر،
بىزە مائىدە فرھاد، وطن!
چەكەرىك تورپاغنى باغرىمىز،
مەل حور پرىزاد، وطن!
تورپاق آتەندەدا اولدىقدا سەنى
ايدەرىك اوردا دا بىز ياد، وطن!
شاد قل، شاد باشا دىيادە،
تا اولاق شادلىقنا شاد، وطن!
چەك بو آزاداق عروسىن دوشنە،
اى اولان بىر تازا داماد وطن!

اى اولان ظلم ايله برباد وطن،
گورورم ايندى سەنى شاد وطن!
باخشى بىخەن ابونى دشمنىن،
اولدىن آخر ئوزىن آباد، وطن!
او خىاتىجى، شرف اوغرىلارى
ايتدىلەر چوڭ سەن بىداد، وطن!
وېرمەدى كېمە سەن ئالەم سەن.
ھەنە ايتدىن دخى فرىاد، وطن.
تەكە اوغلانلار بىن آخر اويانىپ
ايتدىلەر بىدادە بىداد، وطن!
بىر با باخشى دىيدەر بو سوزى:
اولور عەسايىلە آزاد وطن!

غزل‌لر

ای وطن، ای نور و برهن هر یانه آذربایجان	کچمشیک جانندان سنین اوغروندا اولمک سہلدر،
آتش عشقه یانان پروانه آذربایجان	ویر ییزی قربان و قیل شکرانه آذربایجان
ظلمدن خاموش اولان اینلار بونی شانلی وطن،	قوی نه سوبله دشمنین حقنده آرئیق سوپا، سین،
ای دونن جور و ستمله قانہ آذربایجان	قهرمان اوغلون یتہر جانانہ آذربایجان
باخما سن تاج سرہ آدانما سن پروانہ،	عشقدن دیوانلرتک قیرمیشیق زنجیری ییز،
دورگیلن ظلم اوستنه مردانه آذربایجان	قیل اشارت تا کلهک میدانه آذربایجان
باش ویرن، جانندان کچندر قهرمان اوغلانلارین	قویما بوغسون ظام الی بو قهرمانلار بوردنی
دوندهرہر اونلار سنی رضوانہ آذربایجان	دیو استبدادی سال زندانه آذربایجان
گل چیچک‌لر نورباغندان باش ویرہ کنزارتک	عالمہ ییلدیرگیلن تا ییزده وار بیر قطره قان،
اولما هیچ بوندان بٹله غم‌خوانہ آذربایجان	یاج ویرمز رستم دستانه آذربایجان

اونوروب سوز دانیشرسز دخی بیر بانه چاتا
 عملہ ایتمک سوزومز مہظر عرفانه چاتا.
 چالیش ای عاشق دلخستہ آزادی چالیش،
 کرک عاشق چالیشا دایر جانانہ چاتا.
 چوخ جگرلر قان اولوب، چوخلی بوغازلار حیریلیب
 نا فقیرلر سسی ده مجلس اعیانہ چاتا.
 چوخ پر و بال یانار عالم ایماندا بوتون،
 تا کہ شمعین اودونا دامن پروانہ چاتا.
 «شبنم» آژ ناله و افغانیلہ توك کوز یاشنی،
 اشک دیدہ‌نده اولور صدمہ کلستانہ چاتا.

آزاد گونش

گونش سالیږ لوز نورېندن الوان رنگلی پیر پرده
 باخ کشمشدر آل دویننی یزیم خوشبخت ائلرده
 یوخ کوکارده قارا بولوت، نه طوفان وار، نه ظلمت،
 انسان اوغلی باش اگمه پیر، یوخدر آرتیق اسارت.
 تاریخ بوی قان نوکمشدر بو پرلرده اهریمن،
 زندانلاردا چوروشدر عدالتله سوز دپهن.
 دیز چوکه مهش آذر اوغلی لولوم آدلی جلادا،
 سیناق ویرمش، اعلان قلبی بنزه شدر بولادا.
 آت اوینادیب ویران فویمش یوردمزی دشمانلار،
 شهر یانمش، کند اودلانمش، بوتون قوجا، جوانلار
 مینه سنی قالحان اینمش طاعون آدلی ابلهسه.
 قوجا دنیا مات قانمشدر شاه وقارا، مرد سسه.
 افسانه به اویمامشدر یزیم مفورر آنالار،
 ساغالمشدر قابنده کی قورخونج درین یارالار.
 کوزی بولدا قالان یوخدر، یاسدان چیخمش بوتون خاق،
 ظلمت قاچمش بو برلردن، آزاد گونش بایر باقی!

آذربایجان

قویماش کورسونلر سه وینمک، کولمک.
ابولادین ارئندن دوشمش آراالی،
خائنین سوزبله کونلی یارالی،
بیر زمان غربته قالمشدر نکجه،
سن بیر چراغ کیمی شعله لندیکجه،
وورمش پروانه تک اودا توزینی،
وطن سه و کبسیله بومش کوزینی.
باخ بیر قوناق کلیر بیزه خوش بهار،
کوارمه بیر کوزار، فانسر دوداقلار،
کولدورور او بهار یوردی، اوبانی،
آغ گونه چپخاردیر مظلوم انسانی،
سه ویر انسانلی، سه ویر وطنی،
ای مقدس تورباق سن ده که منی -
نشانی قوشیندا بسله دین هر آن،
ای عزیز وطنیم، ای آذربایجان،
بیزیم عزمیمیزله بو یر، بو تورباق،
تاریخار بو یونجا آزاد قالاجاق،
سنه ال آتمازلار بیر ده یاغیلار،
آذر ابولادینین دونه ز آندی وار،
سنه لکه وورسا رذیل بیر انسان،
قانیغزلا یوبوب ویرمه ربک آمان!

ای عزیز وطنیم، ای آذربایجان،
ممکنی آبریلا ابولاد آنادان؟
سنه وارایملا بورجلوبام هر آن،
کوزللیک بریسی او بارلاق یووان،
اولمشدر کونشین ایستی قوجاغی،
محبت عشقین یوردی، اوجاغی،
قوزویور ییزلری بوراندان، قیشدان،
بهاری سه و مشدر بو یر هر زمان،
منه اونوتدوردین الهی، یاسی،
قالماش کونلومده هجران یاراسی،
سندن اوزاق دوشمک ممکنی؟ هیات!
آتشسز، کونشسز اولارمی حیات؟
کونلوم ورقه نیر باخارکن سنه،
بیر صحنه آچیلیر قارشیمدا ینه -
دادلی دوشونجه لر، شیرین خیالار،
جنته اوخشا یان بو کوزل دیار...
بوردا بوی آتمشدر قطران، نظامی،
اونلار سندن آلمش ذوقی، الهامی،
خوش کون کورمه، شار آنا وطنه،
دونهش اوره کلری قانا وطنده،
احتیاج ایچینده وفاسز فلک،

قلمیم

سن ای کوزل کونش، حیات چشمه سی،
اوره کیمده جوشان الهام نغمه سی!
کونول بیر گلشندر اوزاق خزانندان،
او سنین سایه نده سولماز هیچ زمان!
سندن قوت آلیر قلبلر، انسانلار،
طوفانلار قوبسا دا اسرمی اونلار؟

منی دینله بیر آز کوزل وطنیم،
سندن آیریلاماش وارلیغیم منیم،
اودلاردان دوغولمش آذریک ییز،
بسلتمش قوشیندا قورخماز نسلیمز،
آزاده شن حیاندان باز ای قلمیم،
کونلومی، قلبی وطنه ویردیم.

اوجالمش بو برده یوزلرجه شاعر،
 اونلار هی یازمشلار وطنه دالر.
 اوجالمش اونلاری وطن تورباغی،
 اونلارلا فخر ایدیر صنعت اوجاغی.
 آتشلاییر ائلر، ایدیر احرام،
 من ده اونلار کیمی بو یولدا و ارام
 حیات چشمه سینی قلمه آلماق،
 اصلانلار یوردینی داستانا سالماق.

سنین وظیفه ندر عزیز قلمیم،
 سنه قوت ویرسین دوگونن قلبیم
 یاز عزیز قلمیم دوغما تبریزی،
 اودر آزادلغا چبخاران ییزی،
 اونین شرفه، اونین شانینا،
 دشمندن باج آلان ستار خانینا،
 یازکیلان ای قلم، ایشیت سهو کیمی،
 سوزین دیله دوشسین بیر نغمه کیمی.

غرلور

کوزلیم زلف کره کر بنه وابسته دی کونلوم،
سالیب آرد بنجا دولاندرما منی خسته دی کونلوم.
قیربلار رشنه عمریم قیرا کر زلفنی شانه،
ارلندن بیایسن بیر تئله پیوسته دی کونلوم.
باغلانا طره طرار بنه بیر دسته کونول وار،
یری وار عرض ایدیلم اول دسته یه سر دسته دی کونلوم.
درد هجرینده عزیزیم دیمه وار طاقت صبریم،
کله طبییانه باشیم اوسته، جان اوسته دی کونلوم.
آتش هجرینه ای مه منیم آز قلبی باندیر،
کرچه هجران اودینا بانماغا شایسته دی کونلوم.
سیندیریب قابمین آینه سنی سنک فراقین،
خوشدی وصل ایله کنیرسین ایه بشکسته دی کونلوم.
نقش ایدیب نقشنی دل کوخنه نقاش حقیقت،
اودی چوخ مایل اول نقشه برجسته دی کونلوم.
نجهیم ناله شکر ایله گایم دوتمشام الفت،
کیجه لر ناله شبگیریه چون خسته دی کونلوم.

ینه جانا قارا زلفین او مه رخساره هایلدر،
 دیبر گویا گورهنلر نوربله ظلمت مقابلدر.
 قفسده طایر روحیم کایب تنگه فراننده،
 اودر کچ قفسده مرغ دل دبداره مایلدر.
 نه قدر تیر عشقین دگسه دلدن دلخوشام دلدن،
 ویره ن دل عشقینه خنقنده چونکه بینوا دلدن.
 مذمت آبله مه بانسام نه قدر نار عشقنده،
 مکر عشق آتشنده اولدلان پروانه جاهلدر.
 اولوب زنجیر آهن گردنیمده زلف شیرنگین،
 خلاص اولماق او بند عشقین عالمده مشکلدن.
 قسم عشقه کوزیمده دلبرا بیر ساعت هجرانین،
 بری وار مرض ایدم اول ساعت هجرین منه ایلدر.
 کوزیم وار لبلرینده باغما جانا دوتامشام روزه،
 اگر اعل لبین امسم دیبر کیم روزه باطلدر.
 بئله خال خط اولماز، بئله حسن کلی جمال اولماز،
 مگر حسن آیه سی جانا سنین شائینده نازلدر.
 جفا درسین ایدیب تحصیل یارین نجم تبریزی،
 بلای عشقدر باطنده، ظاهرده محصلدر.

بولدا مدندی منیم قویمیسان ای مه کوزیمی،
 بولدا حسرت گوزیمی، قابده گبزلین سوزیمی.
 عطربنی باده صبادن بو یانان قابیم آیر،
 عالم هجرین آیب مندن عزیزیم دوزیمی.
 آبله سرهست خرابم می عشقینله سنین،
 فرقتین لبله مبدل آبله یب گوندوزیمی.
 ترک ایدیب عاشقنی توزکهاره یار اولوسان،
 ایدیسن قاره منیم خلق یانیندا اوزیمی.
 اوزینه یرده کوزیم دوشمکه نذر آبله شم،
 خاک پاشنده سنین ویرمکه قربان توزیمی.
 انخساف عقده منه زلفیه سالدین کوزلیم،
 برج محنتده منیم نازیله صبر اولدوزیمی.

نجمبم کوز بولونا دیکمشم امید ایله من،
بوندان آرتیق داما قویما قالا بولدا کوزیمی.

من دردوغم دهری شب ناریده کوردیم،
مین جور حقا طعنه اغیاریده کوردیم.
پروانه نیچه شمع یانار یاندیم آیشدیم،
عشق آتشی آه شرر باریده کوردیم.
بیجا دگل بو ناله و فریاد و فغانیم،
غم ناله سنی غم کونی مضاریده کوردیم.
چون برک خزان درد فراقیله سارالدم،
چوخ جوروجفا یار ستمکاریده کوردیم.
مین خاره او بیرکلدن نوتر جانیمی ویردیم،
اما او کلی سینّه مین خاریده کوردیم.
معجون کیمی صحرالری سرکشنه دولاندیم،
بی برده چون نوز یاریمی بازاریده کوردیم.
بیر عمر نکارین غم هجرانیله دوزدیم،
آخر نوزیمی بستر بیماریده کوردیم.
واردر بری نجمی نه قدر کوز یاشین آخس،
بو درده دوا دیده خونباریده کوردیم.

عاشقین کونلی نهدن غصه دن آزاد اولماز،
مین بهار اولسا گل آچماز، ینّه داشاد اولماز.
درد هجرانیله ویران اولونان خانه دل،
وصل یار اولماسا تعمیر ایله آباد اولماز.
رسمدر عاشق اولان آتش هجرانه یانار،
عاشق صادق بو یانماغی ایراد اولماز.
اولماسا عاشق اگر خلق آرا رسوا جهان،
بی سبب عشق فنوننده او استاد اولماز.
تشنه ناز ایله جانندان کچن عاشق چوخ اولور،
عشق شیرینیده لاکن هامو فرهاد اولماز.
وصلت امیدی اگر دلدّه اولا لذتی وار،
لیک وصل اولماسا هجرانیده بیر داد اولماز.

خانه برباد ابدیب اغیار من غم زده‌نی،
 یارب اغیار ابوی بیلهم نیه برباد اولماز.
 عاشق حسنین عزیزیم دل صد چاکیمدر،
 عاشقبن عشقنه بوندان گوزل اسناد اولماز.
 جلوه حسنینی هر کس که گوروب واله اولور،
 سنه سورنده بدل حور و پرزاد اولماز.

آز زلف بریشانیه وور شانه عزیزیم.
 چوخ وورما بریشانی بریشانه عزیزیم.
 وار علتی من سلسله زلفنه بندهم،
 زنجیره کرک باغلانا دیوانه عزیزیم.
 والبدی زلفین، کل اوزین آیه و شیشه
 حایلدی تلبین حسن درخشانه عزیزیم.
 فریاده کلیم وار سببی طاهر روحیم.
 چون صفحه روینده گوروب دانه عزیزیم.
 اوز قویسام اگر وار بری مجنون کیمی بیر باش،
 ای ایلی صفت کوه بیابانه عزیزیم.
 بیر عمر نکارین بولونا کوز تیکن عشق،
 دائم شرر هجره یانار یانه عزیزیم.
 آردینجا دوشوب سایه کیمی عشقیله کدام،
 سن کیمسن اگر نازیله هر یانه عزیزیم.
 اهلق آیه من غمزده‌نی بیر کیجه یاد ایت،
 نا بو سیه من آتش هجرانه عزیزیم.
 عشقنده اگر گوزلیمی من سنه ویرسم.
 لایقدی بو بیر سن کیمی مهمانه عزیزیم.
 یانسین نه قدر آتش هجرانیه نجمی.
 باغیرم درنوب هجرینده قزیل فانه عزیزیم.

غزل

یلمم بو شاعرین داها نه مدعاسی وار،
اولدیقجا پیر، باشدا جوانلق هواسی وار.
دوشمه ز او ذوقدن نه بو قان اولان کونول،
سن شاهد اول باشندا پیر نوز که بلامی وار.
کونلوم قوشی قونوب شه پیر سرو قامنه،
هر شاخه سنده روضه رضوان صفاسی وار.
موی طلا ایله قویوب قلبیمی اودا،
ماهینی دولاندی عجب کیم یاسی وار.
عیبی بودر همیشه که بیچاره عاشقه،
پیر دفعه رحم آیله سه یوز مین جفاسی وار.
من آغلادیقجا قان، گولهر اول فاشلاری کمان،
آخر دیمه ز اوره کده بوئین اوخ باراسی وار.

خسرو، تصور ایلمه نك سندن عاشقی،
هر ذوق اهلینین اونا مین - مین دعاسی وار.

ناز و غمزه ئو کره نیر سندن اگر جانانه لر،
مندن ئو کره نسین کرك دیوانه لیک دیوانه لر.
گر دوشم دیوانه نك بازاره حقیق وار منیم،
من سین رسوای عشقین، کام آلان بیگانه لر؟
من جهنم، سن کوزللیک شایینی چوخ حفظ ایله،
هر صدفده مسکن ایتمه ز سن کیمی دردانه لر.
شمع نك نور جمالین روشن ایله ر مجلسی،
وار نیچه طاقت او شمعه یانما سین پروانه لر.
ایندی بیلدیم گاه - گاهی گر منه لطف ایله دین،
سالماغا کونلوم قوشینی دامه سپدین دانه لر.
سن کوزللیک شهرتده، من بلای عشقده،
قوی باز یلسین قانیله عالمده بو افسانه لر.
هست اولماز باده دن سرو ایچه دریانی گر،
ایتمه سه گر چشم مستین غمزه مستانه لر.

دکلی بو کوز باشی کوزدن آخار منیم اوزیمه،
بخار باده غمدر چیخار منیم کوزیمه.
بو قدر جور و ستمله هنوز اولمه مشم،
نه سخت جان ایمشم، آفرین بئله دوزیمه.
دیدیم اوره ك، سنی تاری بو یاردن ال چك،
چك ایندی جور و جفا، سن که باخمادین سوزیمه.
دخی اونین اوزینه باخمارام ولی اونسز،
اگر کوزیم باخا بیر گله داره، کول گوزیمه!
نه قدر ال، اتك اولدیم که، سو سپه اودیما،
هنوز زلف سبيله اتك وورار گوزیمه.
گناه منده دی خسرو گناهی بوخدر اونین،
غول بیابان کیمی اود وورمشام نوزیم - نوزیمه.

گل شانه وورما زلف سمن سایه دلبریم،
 قویما دوشه گونش اوزبته سایه دلبریم.
 کون کورمه یب جهاندا اکر گل جمالینی،
 تعریفچین شیهه ایلیم آیه دلبریم.
 الله سنی کوزل یارادیب روح پاک ایله،
 ایتمه قبول زحمت پیرایه دلبریم.
 تقاید ایتمه باخما بو ر-وا کوزللمه،
 کیم ذوق ایده رار زر و زیبایه دلبریم.
 کوکچک اودرکه، سن کیچی نازیله باخماغی،
 عشق آتشیله اود وورا دنیاچه دلبریم.
 دی هانسی داش اوره ک کوروب اول کوزلری کوزی،
 غرق ایلمه ز وجودنی دریایه دلبریم.
 جام لیبن خیالی ایله مست اولانلارین
 نه احتیاجی ساغر صهبایه دلبریم.
 مین سروناز اولسا گلستان حسنده،
 کوز دیکمشم او قاهت رعناچه دلبریم.
 خسرو اوزون دانیشما، کیدیپ موزکه فکر ایله،
 میل ایلمه ز منین کیچی شیدایه دلبریم.

خاقمزين ايسته گي

وارد اولديم صبحدم بير باكدان راهده،
كرم تسبيح دعا گوردنم عبادنگاهده.
سويله ديم اي پاك معبودن مكرم بنده سي،
ميوه اجرين نه اولدي بو بوبوك درگاهده؟
چوخ مناتله آچيق سيما ايله ويردي جواب:
طالب حق حقسز اولماز حضرت آلاهده.
آختاربرديم طول مدتدن بري يعقوبنك،
يوسف صديقي كه زنداينده، كه چاهده.
عاقبت چانديم مراده، ناپديم اوز ايستكاجي،
آذرستاندا مقام و اقتدار و چاهده.
شكرالله ايله دي خلقى اسارتدن خلاص،
پيشه ور حضرتلري بو مدت كوناهده.
شبهه سز مظلوملر آهي بيزه ويردي نجات،
سن يقين آيت بانديران تاثيري واردر آهده.
ظلم و جوردين كورمشيك دنياده تاثيراتي،

بیر حقیقتدرکه، حاجت یوخ دلیل شاهده
 بو مقدس نهضت جانلار کرک اولسون فداء
 جان محقر تحفه در و برسه ک اگر بو راهده،
 بو قیامه مصرع آخر اولور تاریخ سال،
 ثبت لازمدر بو نظمین هر دل آگاهده.
 خلقه مز آزاده لیک ایستهردی یوز مینارجه شکر،
 حاصل اولدی بو کوزل مأمول آذر ماهده.

له زینه اتخاف

ای له نین، ای نامور، ای رهبر عالیجناب،
 ای جلالت آسمانیندا ایشیقلی آفتاب،
 ای ویرن دنیا به طوفان جهالدن نجات،
 ای ایدن معموره ظلمی اساسندن خراب.
 سن نه بالنیز شوروی خاقین یئیردین عزته،
 فیض تعلیمندن عالم اهلی اولدی کامیاب.
 پیشوالر چوخ کلیب دنیا به، اما هیچ بیرى.
 سن کیمی عالمده برپا ایتمه ییدر انقلاب.
 کون به کون عالم آرا سن ویردیگین تعلیمار
 روحلرده ایتدی ایجاد آتشین بیر التهاب.
 نور ارشادین ایشیق لاندیردی بکسر عالمی،
 کار فرمالر قویان بدعتلر اولدی نقش آب.
 تا که بو بینندان آچیلدی جورکش انسانلارین،
 سر به سر دنیا ده بیدادیه باغلانمش طناب.
 آه افسوس، ای درخشان کون! نه تیز ئوز فعلینی
 اهل المدن کسب ایتدین جهانندان اجتناب.
 تیر اعظم بخش ایدر هر بیر زمان ئوز فیضی،
 منبع فیضین بو اولتار فیضنه اولماز حجاب.
 جان کیمی قلب بشرد ایلایب مهربن نفوذ،
 سینه لر قیمتلی نه ایماتنا اولمش کتاب.
 ایتدی هر بیر نقطه عالمده ابولاد بشر.
 مانمنده غرق محنت قلبلر بر اضطراب.

ای درخشان کون، جهان ایچره بشر هادیلری
 نورینی سیارلرتک سندن ایتمش اکنساب،
 خاصه آذربایجان ابولادی بیر غواصتک،
 کیم وبربر الدن جهان قیمتلی بیر درخوشاب.
 نسلیت وبرمکله باهم شوروی ابولادینه،
 طاهری مات اساینجه بو نوع ابله ر خطاب:
 چوخ پاشا ای له نینین بارلاق مثالی ستالین،
 شکرار اولسون بو خورشیده اولوب نالاب مثاب.

ال چکین

طوطی طبعم کزیر باغدا هراسان ال چکین،
قویماریق بايقوش ایله دولسون کاستان ال چکین.

سویاهین سیدضیاء خان ده کیشسین جامه‌سین،
دست استبدادده اوینانماسین چوخ خام‌سین.
هرزه و هذیانله دولدورده‌سین روزنامه‌سین،
اولدیشیز ییز ماته تاریخی دشمان ال چکین،
ایددینیز زحمتکینه دنیای زندان ال چکین!

قوی حسین فاطمی ده وجدانینی ساتسین بولا،
قیشقیریب روزنامه‌ده چکسین ییزی اگری بولا،
عزممزدن دونمه‌ربک کر بو جهان برباد اوله،
نشئه حریتیک، ای قوم نادان ال چکین،
مستبدلر قتلنه وار ییزده فرمان ال چکین،

کعبه تک حرمتیبدر خلقه آذربایجانیمز،
 بو مقدس تورپاغا قربان یازلامش جانیمز،
 قورتولوش فکرینده یک محکماشیب ایمانیمز،
 آذربایر بیر داما اولماز پریشان ال چکین،
 محسکرلر ییزلری ایتمشلهر تالان ال چکین!

فکرمز آزاده ایکدر، مالکیک خوش نیته،
 یادلارین فیومانی لازم دکل ییز مانه،
 حقدن الهام آلیب قویدیق قدم حریت،
 اولمشیق هر فردیمز بیر مرد میدان ال چکین،
 ایستریک دائم قوراق عدلیله دیوان ال چکین!

گیرمشیک میدان عشقه بیر قوی ایمانیله،
 ارنجایی ازمکه آند ایچمشیک وجدانیله،
 خاقمز باش قالدیریپ حقسزلیکه عیبانیله،
 قویمازاق غصه ایدم بیچاره دهقان ال چکین،
 ایستریک ائل قالماسین بوخسول و عربان ال چکین!

آذرستان نواکه سین سانما بوگون باشسز بدن،
 انقلاین آنشی فوراً ایدیر هر گوشه دن،
 خلقمز حدقله نیب سن ایندیگین بو قننه دن،
 یاندیرار آخر سیزی بو اردلی طوفان ال چکین،
 تزه دنیا قورمانغا وار ییزده امکان ال چکیر!

حریت پویسمنه

آچاندا غنچه دن آغزین قیزیل گل،
 قوجاقلاردی گلین بیچاره بلبل،
 طبیعت گکشیننده سیر ایدمزدیم،
 حقیقت عالمنده طبر ایدمزدیم،
 سالاردیم یاربمی دائم خیاله،
 ایدمزدیم عشقندن او دمده ناله.

کمزردیم فکرله گکشنده ناساده،
 دیزردیم کاش اولایدیم قوش تک آزاد،
 اوچوب بیر سیر ایدمزدیم کاتانی،
 درست تصویر ایدمزدیم بو حیاتی،
 بهار فصلیدی، آچمشدی چیچکله،
 چانه روح ویرپردی شن امکله.

درېب کل اوسه باغلاردېم علفدن،
 کوزل یر سس اېښتېدېم سول طرفدن.
 دوشوب تشوېشه کونلوم نمره سندن،
 فقط چوخ آشنا یلېدېم سسندن.
 درست دقت اېدېب باخدېم هوايه،
 ساتاشدی کوزلرېم یر مه لقابه.
 نه کوردېم، یر ملکدر فالديرېب ال،
 دیر ای سه وگېلی زحمتکشېم کل.
 حقیقی عاشقېن محبوبېم من،
 بوتون حق کولرېن مطلوبېم من.
 حقیقت مسکنېم، وجدان شعارېم،
 عدالت بلېلېم، زحمت بهارېم.

همیشه منبع ذوق صفايم،
 سنېله ای جوان من آشانېم.
 دېدېم مندن چکېل، آوارهېم من،
 اسیر محنتېم، بیچارهېم من.
 ستمکار آوچیلار سالمشلا دامه،
 فلاکندن یتېب عمرېم تمامه.
 دوشوبدر طوطی طبعېم هوسدن،
 قوتارماق اېسته یر جانېم قفسدن.
 دېدی قورخما قوزوم خوش نېتم بېک،
 سېن چوخ سه وديکېن حرېتم بېک.
 بوتون بو کائناته سرورم من،
 سته کاشف، همیشه رهبرم من.

غزلو

منجر اولدی تا منه ای ماه منظر کوزلرین،
جانیمی الدن آلیب اجمانی کوزلر کوزلرین.
اختیار بمله سنه دیل ویرمه دیم من کوناومی،
شیرنک ایتدی شکار آهویه بنزه کوزلرین.
من نه یالقیز ویرمشم دل کوزلرین بغماسنه،
اهل دلدن دل آلیر هر لحظه دلبر، کوزلرین.
بو یقینیمدر دیشهر خاقین کوزلرین چاره سز،
عاشق بیچاره نی کوزدن سالا کر کوزلرین.
بیاهرم آبا نه تقصیر اینجشم جلادنک -
قتلیمه آماده اولمش الدم خنجر کوزلرین.
حسنین هر چند بوخدر احتیاجی زیوره،
لیک ویرمش حسنینه بیر باشقا زیور کوزلرین،
قویما نرکس بوندان آرنیق حسنینه مهرور اول،

كلشنه چيخ نركس شهلايه كوستر كوزلارين.
 آتديلار ايماني، ديني چيخديلار يولدان تعام،
 بي نوا عاشقلره تا اولدي رهبر كوزلارين.
 اي مسلمان زاده سويله اوندا بس چاره نهدر،
 شېخ صنعانك مني گر اينسه كافر كوزلارين؟
 سالما كوزدن عاشقين اي كوزلارين قرباني من،
 دوزدوزاني سائكه بير دنياچه ايستر كوزلارين.

كلیم، كلزار عالمده سنينك كل اولار، اولماز،
 نوزين انصاف ايله منك سنه بابل اولار، اولماز.
 سنين هر چند بو شهر ايجره چوخدر عاشقين، لاكن
 ايتانام بير نفر اولسون سنه مقبل اولار، اولماز.
 منيمك عاشق شوریده سر ممكندی چوخ اولسون،
 ولي سنك كوزلار ايجره بير خوش كل اولار، اولماز.
 اگرچه عاشق و معشوقه چوخ واردر بو عالمده،
 منيمك اهل حال، سنك بير اهل دل اولار، اولماز.
 اگرچه كچشم جانان بولوندا جان شيريندن،
 منيم كام دليم جانانندن حاصل اولار، اولماز.
 نكاره دوزدوزاني، بو قدر عجز ايله بهسدر،
 ديمه هر كز سنه او نازنين مایل اولار، اولماز.

هر عاشقين وفای كل اوزلی نكاری وار،
 خوش حالينه بو دهرده خوش روزگاری وار.
 بوخ احتياجي سیر گلستان و كلشنه،
 گر سرو بویلی دلبر لاله عزاری وار.
 دنياده غم بهز، اوزی كلنك كوله مدام،
 هر كيمسه نين شريك غمی، غمكساری وار.
 عشاقی ناصح اينمه ملايت عېث یره،
 عاشقلارين بو دهرده طرفه شعاری وار.
 ايستر رقيب مندن آيرسين او دابری،
 بي شرم، بي حیادی، نه ناموسی، عاری وار.
 نه نك مني كهند سر زافه بند ايدیب،

او اووچونین منیم کیمی چوخلی شکاری وار.
گر دوزدوزانی نولسه یمه ز غم، قویوب اثر،
مینلرجه شعری دوستلره یادکاری وار.

ای گوزل بیر باخیش ایله منی مقنون ایله دین،
توکه دیب صبریمی اندوهمی افزون ایله دین.
ای گوزیم نوری بو معشوقه لیکین رسمی دکل،
اینجیدیب عاشقی، ییگانه نی مقنون ایله دین.
من ناچری جفا ایله قاپندان قوودین،
تازه دن بو دل میخرونی می محزون ایله دین.
ایسته دین غنچه کیمی باغری می قان ایله سن،
ایچیب اغیارله می روینی کلکون ایله دین.
قوبدین ازبس که منیم چیگنیمه غملر بو کونی،
بو الف قدیمی آخرده اگب نون ایله دین.
بوسه لطف ایله دین آلدین عوضده دل و دین،
چوخ بو سوداده نکارا منی مقنون ایله دین.

منه بیر بئله ایتمه ای صنم جور و جفا بسدر،
آیاقدان دوشمشم، باشندان بو فکرین آت داها بسدر.
منی تولدورمکه قصدین اکر وار قورخما قانیمدن،
کل تولدور بیر دانه بوسه منیمچین خونبها بسدر.
داغیت باشندان اغیاری اولارسان عاقبت رسوا،
منیمله بو گوزل عالمده اولسان آشنا بسدر.
بودر قصدین وفاسز دوستلارین من ده قیلام ترکین
منه هم درد اولسا بیر نفر اهل وفا بسدر.
پریشان خاطریم اولمش گونی - کوندن پریشانراق،
پریشان ایتمه سن ده زلف جانانی صبا بسدر.
بودر قورخیم سنه آفت بیشسین بد نظرلاردن،
بو قدر ویرمه زینت حسنینه ای مهلقا بسدر.
یالاندان یاربمه گونده کیده، مندن دیهر مین عیب،
رقیه بوخ دیهن ال چک بو ایشدن یی حیا بسدر.

قارا چورلی (رازی)

آلش

هر زمان بسله دین بیر قهرمانی.
مچتندن قورتاردی آذربایجان،
خزاملار کورمیهن کلینه آلش!

بیر زمان یتیردین بابک تک نرلر،
کور اوغلی آدلانان اصلانلار، شیرار.

بو یوندین دشمنی محو ایدهن ارلر،
آدینا یازیلایب دائم ظفرلر،
قهرمان یتیرهن ائلینه آلش!

بیر تاریخ کوتوردین چیگنینه عام،
حقسزلیک قدینی ایله دین قلم.

ایکینلر بو یوندین خیالی محترم،

ئلینه شجاعت اینمیسن کرم،
اصلانلار اوبلاغی چولینه آلش!

تاریخلر بو یونجا ای بویوک وطن،
باغیا، دشمنه اگیلمه دین سن.
بو کون طبیعتدن الهام آلدیم من،
کچدی سحر وقتی بو سوز اوره کدن:
انسانا روح ویرهن دلینه آلش!

سنمیسن یورد اولان قهرمانلار،
سود ویرهن دوشپندن بو اصلانلار.
وبرمه دین تاریخده باج سلطانلار،

غضبلی بکله، کینلی خانلار.
ظلمه اگیلمه دین بئلینه آلش!

قیردین زنجیراری، یخدین زندانی،
ظالم دشمنلره دوندین دیوانی.

ازادن سن اولدين صنعت اوجاغى، ادبيلار مسكيني، شاعر ياناغى، ابگيتلر بشيگى، كوزلار باغى، سويله يير رازى بو مراقلى چاغى انسانا روح وبرهن ديلينه آقش!	بو كون خائىلره ايندين عصبانى، ظلمدن قورتاردىن محكوم انسانى، سن ووروب داغيتدىن ظلمى، زندانى، حيرته كيتيردىن بوتون دنيانى، شاهين بنجهسى نك البته آقش!
--	---

فدائيلار مارشى

من آزاداق جبهه سنده يير فدائى عسكرم،
 يير آزاداق ايسته ييرم، ييرده آزاد يير وطن.

دشمنلرين گولله سيله قانا بانام كرك من،
 وطن اوسته باره نسين بدنيমে پيره هن،
 قوى من ئولوم، ظالماردن پاك اولونسون بو وطن،
 چوخ راضييام جبهه ده من باسدبريلم يى كفن،
 چون آزاداق ايسته ييرم، يير ده آزاد يير وطن!

حق ايسترم، حق بولوندا جاندا كچمك روادى،
 بو ئولومدن كرى دورماق مظلوملارا جفا در،
 سنكرارده قانا بانماق درديمزه شفا در،
 قوى من ئولوم عبرت آلسين ييزدن سونرا هر كلن،
 چون آزاداق ايسته ييرم، يير ده آزاد يير وطن!

قوى سنكرلر ابوم اولسون، داغلار باشى مسكيني،
 ظلم ايندىن آزاد اولسون بو مقدس وطنيم،
 قوزغونلاردان، بايقوشلاردان تميرلانسين گلشنيم،
 قوى كل آچسبن بوندان سونرا چمنارده نستره ن،
 چون آزاداق ايسته ييرم، يير ده آزاد يير وطن!

كچمش فدائيلار مزين يادى

قولاق ويرين، بولداشلاريم، فكرله شين، سوزبمه،
 ابىنى يير قان اورده كيچمه جوشماقدادر هوسدن.

بو گون بوتون غصه توزی اوره کیمدن سیلینیب،
بو غم چکن اسیر کونلوم آزاد اولوب نفسدن.

سالم اولسون ییزیم ائلدن شهید اولان جانلارا،
آزادلغین میدانیندا نوکولن پاك قاتلارا،
ظلم اودینا کباب اولان ستار، باقر خانلارا.
چون سعادت سوراغندا اونلار دوشوب نفسدن.

ظلم الیه گولله! نین خیابانی هاردادر،
خلق عشقنده جانندان کچن ائل قربانی هاردادر،
میدانلارا زینت ویرن تمیز قانی هاردادر،
جنت ایچره کرهن روحی سلام آلسین بو سسندن!

ایشدی سیندی یوردنیزدا اسارتین زندانی،
آزادلغین پاك گونشی نورلانیدردی دنیانی،
حریتین آقش سسی اویادییدر هر یانی،
مرنجعلر یاتا ییلمیر کیچه- کوندوز بو سسندن.

وطن اهلينه

مژده وبرين اى اهل وطن كامه يتيشديك.
عالم بوى فخريله قالان نامه يتيشديك.

خاطر جمع اولون بير ده وورولماز بيزه شلاق،
مظلوم، فقرا قالماياچاقدرداها چيپيلاق.
ناحق بره بيل اولماياچاق جيسده قالماق،
مژده وبرين اى اهل وطن كامه يتيشديك،
عالم بوى فخريله قالان نامه يتيشديك.

راحت باتين اى قورخولى كندار فقراسى،
محو اولدى وطندن داها بدعتلر اساسى،
محكم قورولوب محكمه عدل بناسى،
مژده وبرين اى اهل وطن كامه يتيشديك،
عالم بوى فخريله قالان نامه يتيشديك.

رشوت داها بوندان سورا بیر کس آلا بیلمهز،
 امنیه گلیب کندچی ابوینده قالا بیلمهز،
 بول آماق ایچون آت قاباغینا سالا بیلمهز،
 مزده ویرین ای اهل وطن کامه بیتشدیک،
 عالم بوی فخریله قالان نامه بیتشدیک.

رهبرلریمز اولدیلا صنف رعیادن
 قانون ایشین اجرا ابدن اون بیر وزرادن
 قورقاردیق عجب شصتیله چنک و کلادن.
 مزده ویرین ای اهل وطن کامه بیتشدیک،
 عالم بوی فخریله قالان نامه بیتشدیک.

آذر آبی آذر الی جمله اولوب آزاد،
 فعله کسبه کندچی و اصنف اولوب شاد،
 بوندان سورا هوشیار یازیب ایتمکیان ایشاده
 مزده ویرین ای اهل وطن کامه بیتشدیک،
 عالم بوی فخریله قالان نامه بیتشدیک.

غزل

نیز اول ای لاله آچیل، داغ ایله صحرا کولسین،
 رنگ الوائینی کورسین، هامو دنیا کولسین.
 مزده سین ویر، هامو بیاسین که کایر فصل بهار،
 عشقیله شوره کایب بلبل شیدا کولسین.
 سنی کورسین، چیچک آچسین بو دیارین چمنی،
 ییزیم املر ده ایدیب باخشی تماشا، کولسین.
 لاله سز حسنی ندر آذربایر نورباغین،
 کرک آچسین چمنینده گل حمرا کولسین.
 ای وطن، تاریخه یازدیم بو کوزل کونلرینی،
 ایله دین بایراق حریتی برپا، کولسین.
 گلر ایله وطنه بیر ایله زینت ویره سیز،
 نظر اینسین اوکله رهبر شورا کولسین.
 هوشیارم، وطن اوغروندا کرکدر چالیشام،
 دقربله فلهیم الده هوبدا کولسین.

آذربایجان

ازلدن تمیزدر او شانلی آدین،
مولدی ستمکارین، مولدی جلالدین.
سن که دو گوشلرده گری قالمادین،
قوردین خالئره دار، آذربایجان!

فخر ابدیر آدینلا ملتین سنین،
دوشوب تاریخاره شهرتین سنین.
داها عالی اولسون حرمین سنین،
باغلارین کورمه سین قار، آذربایجان!

قارا بکون کورمه سین ابولادین، وطن،
شاعره الهامی وبره ده سنسن.
داها خوش کونوننی کورمه بدیم آه من،
سینه مده آرزولار وار، آذربایجان!

فولادیلره

ای آذری تورباغینی دشمندن حفظ ایده نار،
وطن دییه، ملت دییه دوگونلره کیده نار!

مرد اوغوللار، سیزده وارد اؤل کوندن بو قدرت،
بابالاردان یاد کارد سیزلره کی بو جرئت.

سلاحلایب باشندان - باشا گئیندینیز کفنی،
غصبکاردان قورتاردینیز بو مقدس وطنی.

حسرت قویدوز باغیلاری آذرستان یوردونا،
هیچ بیر امکان ویرمه دینیز آنا یوردون قوردونا.

شاد ایتدینیز ستارخانین پاک روحنی مزاردا،
بوندان سونرا آزاد باشار ائلار، آزاد دیار دا.

بشیکده کی کورپه لر ده گوله جکدر اوزاره،
دیل آچا - تشکرلر ایده جکدر سیزلره.

سبز یاراندینز تولکه مزده گونش کیمی حقیقت،
بخش ایتدینیز سیزدن سونرا گلنلره بصیرت!

غزل

اولما راضی بو گوزیم هجریاه گریان اولسون،
آغلاماندان کوزیمین باشی دونوب قان اولسون.
رحم ایله حالیمه ای نازلی نیکاریم سنسز،
قویما یوسف کیمی دنیا منه زندان اولسون.
دردیمه چاره وصالیندی، گوزل انصاف ایت،
هجریدن ایله خلاص، دردیمه درمان اولسون.
منی هجرون ایلمین ایلی جمالیندی سنین،
مسکنتیم اولما رضا کوه و بیابان اولسون.
مژده سین تازه بهارین بیزه ویر جانتیم،
کللر آچسین گوزلیم، اولکه گلستان اولسون.
آرزو حقندن ایده ر دهرده بو ناجی فقط،
کشن ملکنه بیر سن کیمی سلطان اولسون.

عدلیله آباد اولور

آذر اولادی ابدیب دریاکیمی هر یاندا جوش،
آذرستان نوز حقو قیندن نوتر ابتدی خروش،
هاتف غیب سحر بو هنکیله چالیدی سروش،
ظام ایوی بیر آز زماندا عدلیله بریاد اولور.

دیبعقرائیک نولکالر اولدی تماماً سربلند،
یاندىلار نوز اودلاریندا خائنین نئل سپند
تابدىلار یکسر مهادت ملت پیر و زمند،
علم و دانشله محیطدن دفع هر ییباد اولور.

هانسى بیر قانوندی ویرسین عالمه نظم و نظام،
روشنی بخش اولسون عالمده محیطه بالانمام.

تا ابد ایشین جهاندا بو کیمی محکم دوام،
دیمراتیگله محیط و جامعه ارشاد اولور.

چوخ پاشا دنیاده ای آئین حریت پاشا،
سن پاشا دنیاده ای قانون حریت پاشا،
سنله قائمدر عمود ملک و ملت پاشا،
صاحب وجدانلارا وجداندان استمداد اولور.

ایتمه قاضی هرکس عالمده گر اوز وجدانی
دمدم تصدیق ایدر حریتین برهانی
ایله بر اثبات اوز وجدانی، ایمانی،
عالمی اصلاح ایدن وجدان مرد راد اولور.

آذرستان اولادی تا چاندی اوز آمالینه،
مدعی اولدی هامو تحکیم استقلالینه.
مرحبا سویلهر فلک بو ملتین آمالینه،
مزلکسز خائلی ششدرده چون نراد اولور.

آصلان غفار زاده

يوللار آچيلدى

شاد اولدى، سەويندى بونون بوخسوللار،
ظاميله باغلانان ديللر آچيلدى.

ستارخان كورسەيدى وطنين آزاد،
او دا فخر ايدهردى اولاردى چوخ شاد.
بو االلر بير زمان اونى ايدىب ياد
ديهك يوردېمدا كللر آچيلدى.

دوستلار قولاق وېرسين منيم سوزېمە،
خلقمە ايشىقل يوللار آچيلدى.

كناھىز مەجبوسلار آزاد اولوندى،
زندەنلار داغیلدى. قوللار آچیلدى.

✽

ال-اله وېردېلر اېگېت اوغوللار،
يوردېمدا عدالت اولدى برقرار.

آزادلق

۱- به نه، خوش زمانلار گندی ینیشدی بیر ده
آجدی کل و کلمستان آزاده لیک بر برده.
عدلین کونی چیخارکن مظلوملار س، ویندی،
ظالم بونی کورنده اسیب نلیبی دو کونندی.
شاد اولدی ائل سراسر عصرین کلن کونیندن،
الهام آلیب بو کونلوم رهبرارین داییندن.
جه - جه وورور چمنده هر بابل خوش احسان،
یوردیم اولور سراسر منبل گنبله ریحان.
اولماز داها اسارت بیر ده عزیز وطنده
چیچک آچار بهارتک کوله ر باغدا، چمنده.
ایله ر سنی کاستان عدلیله یول کیده نلر،
شاد اولسون هر زماندا منه خدمت ایده نلر.

غزل

اولمشام عاشق بو کون بیر ماعوش جانانه من،
شوخی دیبا کوزلری شهلا، قاشی قبطانه من.
بیر زمان شمع رخین کوردیکجه یاتقام عشقدن،
اولمشام عات اودره بیر عشقای پروانه من.
نی کیمی بر بند بندیدن چبخار دئم فنان،
صبح و شام آغلار کوزیم، کلام اودر افغانه من.
زامدا اینمه منی تکفیر کیم معجون اولوب،
کورمشم لیلی وفاسین، اولمشام دیوانه من.
وصلینه کمر یشیم جانانیمین یاتقام اودا،
چوخ چتیندر ناب ایدهم بو آتش هجرانه من.

وطن

سن منیم نوز وطنمسن ویره رم جان سنده،
ابده رم جانیجی حریتنه قربان سنده.
بابام عشقین ایله هیچ بوخی کلمه ز کوزیمه،
باغریمی غنچه کیمی آبله رم آل قان سنده.
صبح اولارکن کزهرم باغ سوراغنده سنین،
آلارام عطرلری، ییل بنه هر آن سنده.
سنین عشقنده وطن عاشق دیوانه منم،
یارانیب ای وطنیم جنت و رضوان سنده.
دوشین اوسته توکولوب خیالی مجاهد قانی،
او کوزل قان بیتیریب باغ و کامستان سنده.
قالماز عالمده یامان کون اونین عمری آز اولار،
ظالمین خانه سنی آبله رم ویران سنده.
ای وطن من یاشا ویر پرورش نوز عزتتی،
ایندی ابولادین اولوب شاد و خرامان سنده.

آزادلق

نہ در بو جاوہلہ نیر گوزارہ جمال آزادلق،
باخینلا شیر نیجہ کلدیکجہ حال آزادلق.
باخاندا عطرلی بیر دسنہ کل الیندہ کلیر،
باشندا شور حقیقت، خیال آزادلق.
عنادہ دوشمہ یہ ہر کیمسہ نوعہ خدمت ایدہ،
او کیمسہ دہ نابالار ایدہ بال آزادلق.
ضلات اہلی کچ آنلار و کچ دہ حکم اہلہ،
اونینلا تابہ ایاچاق بیر خلال آزادلق.
جلال و نروته آلدانما، اہل انصاف اول،
ظہور ایدہر سنہ بیر گون کمال آزادلق.
قاچار حقین کونشندن اوکس کہ شب پرہ تک،
خیانت اہلینہ ویرمہز مجال آزادلق.
بو قدر سن حق ووردین، سنی دہ حق ووراجاق،
سپاہ و شوکت ملت، جلال آزادلق.

آذریلو

کور اوغلولار، ستارخانلار،
محکم اولمش او انسانلار
باخشی امتحان ویرمشلر،
حقوق دیب جان ویرمشلر.
تاریخ بوئا فخر ایدمک،
دنیا بوی هی کیده مک
ایکدیرین باخشی آدی.
اونلاری هر سوز استادی
داستانلارا یازاچاقدیر،
هیکلدرین قازاچاقدیر.
آذربایجان، گوزل دیار،
باغلاریندا بلبلین وار.

بیر طرفین سیرا داغلار،
بیر یانیندان چایلار آغار.
بیر طرفین خزر کولی،
بیر طرفین اورمی چولی،
سن ویریرسن جانسزا جان،
آذربایجان، آذربایجان.
فرحیدر چمنلرین،
دوشوندن سود امنلرین.
محکم اولمش اراده سی،
قارتال قبی، طرلان سسی
یاغیلارین جانین آلب،
سلطانلاری تختدن سالب،

نه گنیشدر چمنلرین،
 الواندر یاسمنلرین.
 بیر کور خلقت نهلر قورمش،
 بزه گنی لوزی وورمش.
 عمر بوی دوماق اولماز.
 دیل قفسه قویماق اولماز.
 شاعر کزسه بوستانینی،
 مطلق بازار داستانینی.
 یازماق ایچون کیچیک داستان
 الهام آلدیم ناغیالاردان.
 جوانشیرتک اوغلون وارمش،
 آدلی-سانلی حکمدارمش.
 دولانارمش ارلر کیمی،
 حرب ایده رمش شیرلر کیمی.
 قادینلار دا ارلر کیمی
 چوشغون هنرورلر کیمی
 آت قووارمش، آو ایده رمش،
 دوکوشه ده شن کیده رمش.
 عادت ایمش آت اوپاتماق،
 بیر-یرینه، ییزه آتماق.
 گونلرین خوش بیر چاغندا،
 چیچکاربین قوجاغندا
 بیر اوغلانلا بیر قیز دوروب،
 شمشیرلرین بزه ووروب
 عهد ایده رلر شمشیر ایله،
 هر دم بیرری کلیر دیله
 قیز دیرکه سوز ویریرسن،
 آذربمی کنیره سن.
 اوغلان دیر اصرار بستر،
 وطن آدی مقدسدر.
 سوز ویریرم اینان منه،

آند ایچیرم بو وطنه،
 آلمانجا من آذری
 قایتمارام اینان کری.
 نیجه بالان دییم سنه،
 آیریلاق اوز ویرسه منه،
 اونوتماکه یاسمن، سن
 جوانشیرله عهد ایدییرسن.
 جوانشیرین کینی سونمه ز،
 دیدیگندن هولر، دونمه ز.
 گونی صباح اوردو کوچهر،
 باغیلاری کسره، بیچهر.
 بونی دیب آیریلبیلار،
 ایوه دوغری یول آلدیلار.
 ائل اونلارا سلام ویردی،
 بوتون طایفا باش اندیردی.
 سوز دانیشدی هر دم بیرری،
 آقشلا دی جوانشیری.
 جوانشیر ده عوض آلدی،
 اطرافینا نظر سالدی.
 سویله دی ای ایکیت ارلر
 فارشیمزدا دورور ظفر.
 آذر آزاد ایدیلمه لی،
 قارشی دوران دیدیلمه لی.
 اوننی اسیر آلیب باغی،
 تانیماش بو تورباغی.
 آذربایجان تالان اولماز،
 ییزدن اسیر اولان اولماز.
 کیدین زره کئیین دوستلار،
 صباح بوبوک بیر هجوم وار.
 یاراغلانندی بوتون ائلر،
 اوغور دیدی دوغما دیلر.

سه و گیلار تووشدیلار،
 ایگینلر یولا دوشدیلار،
 بول گیندیلر آصلان کیم،
 آلیچی بیر طرلان کیم،
 کیچه دوشدی، کوچ قوردیلار،
 چادرلاردا اوتوردیلار،
 اوتوردیلار اکلندیلار،
 شیرین - شیرین سوپلندیلر،
 کیچه دوشدی دینجلدیلر،
 کشیکهچیلر بیر - بیر،
 کزیردیلر دوشر کئی،
 خطرلیدر یاد وطنی،
 کیچه یاری الده شمشیر،
 چیخدی یولا مرد جوانشیر،
 بئیشمه مش سبق اورمانا،
 بیر شیر هجوم ایندی اونا،
 آجیلازب چکدی نهره،
 هجوم ایندی جوانشیره،
 قهرمانیم کورجک ایشی،
 یادا دوشدی شیر دوکوشی،
 حاضر اولدی بو دوکوش،
 غضبندن اسدی میشه،
 قالمادی شیرین کوره کنه،
 خنجر کپردی اوره کنه،
 بیر ده ووردی، بیر ده ووردی،
 آصلان چاشیب گری ووردی،
 سونرا بئه بیردن - بیره،
 هجوم ایندی جوانشیره،
 دوتوشدیلار ال به باخا،
 آی سارالدی باخا - باخا،
 بهلوانین ضربه سندن،

شیرین تورخونچ نهره سندن
 لرزه دوشدی هر دیارا،
 سس بئیشدی چادرلارا،
 کشیکهچیلر ایشیدیلر،
 سه طرف نیز گیندیلر،
 ناپیدیلار جوانشیری،
 کوردیلر دوغراب شیر،
 اوردو باخدی جرگنه،
 احسن دبدی غبرته
 آچیلدی ابله که سحر،
 یولا دوشدی جنکاورلر،
 بئیشدیلر ربستانا،
 گئی، چبچکلی بوستانا،
 ایگینلر نیز چادر قوروب،
 اورتایما بایراق ووروب،
 دوزاندیلر اوردو گاهی،
 شطرنج واری محفوظ شاه،
 کون چکیلب داغدا باتدی،
 جانلی، جانسز هامو باتدی،
 سکوت گلدی او دیارا،
 بولونلاری بارا - بارا،
 آی کوروندی افلاردن،
 آجیق - آیدین شفقلردن،
 ایشیق سالدی داغا - داشا،
 اوندوزلار دوشدی تلاشا،
 کیچه آیدین کونوز کیم،
 کورونوردی گوکی دیمی،
 طبیعتی بئله کوروب،
 یاسمن ده ساچین هوروب،
 باواش - باواش چیخدی داغا،
 می بویاندی سولا - ساغا،

نازيك قلبى تىك - تىك اولدى،
 كل بىزى سانگە سولدى.
 قارداشنى سالىدى يادا،
 قلبى دوشدى يانار اودا.
 صباح دو گوش باشلاڭچاق،
 قان چاپلارنىڭ داشلاڭچاق.
 كىم يىلير كە نە اولاجاق،
 كىم ئولەك، كىم قالاجاق.
 طالع آدلى موھوم خيال
 كىمىن اوستە آچاق بال.
 بو سوزلىرى دىيە - دىيە
 ايستەدى دونىسەن كرىيە.
 بىردىن - بىرە سەس ايشىندى،
 دونوب سەسە طرف كېندى.
 شاھىن كىمى قانات آچدى،
 دونوب سەسە دوغرو قاچدى.
 سەس داھا دا بىر كېردى،
 ھى آچاڭاپ بو كەسە لىردى.
 آمان الله بو آچاقلار
 ناموسىمى ساناقلار.
 دىيىپ ىنە سەس اوچالدى،
 سونرا سوسوب ساكت قالدى.
 ياسەن دە قاچىپ دوردى،
 كانلىرى آيدىن كوردى.
 اونلار جەمى بىش نفردى،
 قولدورما سفربردى.
 تىز كورجىگىن ايشى دويدى،
 تىز ابرەلى قەدىم قويدى.
 اىلدېرىمىڭ قېلىنچ چاخذى،
 بىرىسەن باشى آخذى.
 بىلە كورجىك قالانلارى،

قىزى بىردىن آلانلارى
 سوخولدىلار پهلوانا
 سويلەدىلار يانا - يانا.
 كېمەن، نەسەن، ھارادانسان،
 ھانسى ائلدەن، اوبادانسان.
 بىلەرسەن كە امىر بىزى
 كۈندە رېيدىر بىز بو قىزى
 آلب اونا تىلەم ابدەك،
 چىكىل بول وىر قوى بىز كىدەك.
 آچىقلاىب بىرى بىر كەند،
 قىشقىرازاق لاپ اورە كەند
 آددىمەلدى ابرەلەيە،
 ھى ناسزا دىيە - دىيە.
 لاكن اودا بىر فېرلاندى،
 بىرىندە جە دىيىرلاندى.
 اونلار بىلە كوردوب ايشى
 قەدە ايتىلار بىر دوگوشى.
 ھەر اوچى دە تىز يان - يانا
 ھىجەم ايتىدى پهلوانا.
 قېلىنچ ووردوب سەس سالدېلار،
 اطرافنى تىز آلدېلار.
 يا سەن دە جىرارواری،
 كەھ آشاغى. كەھ بوخارى
 ھى قەلخىردى، ھى پاتىردى.
 قېلىنچى اوپنادىردى،
 بىرىسەن دە ووردوب سالىدى.
 اوپىربار چىشب قالىدى.
 ايشى بىلە كۈرەن زمان
 ايستەدىلار اونندان امان.
 قىزدىدى كە، امان اولار،
 آتچاق مەنەم بىر شىرطەم وادە

او قیزی دا کوتوره سیز
 منه طرف کتیره سیز.
 تیز تیزی ده آئی آلدی،
 اسیرلری تونه سالدی.
 اوردوگاهلار چاتان زمان
 آلتش دبدی قوجا، جوان.
 جوان شیرده بئله کوردی،
 اسیرلری او دیندیردی.
 یونرا درنوب اونا باخدی،
 سینه منه نشان تاخدی.
 باخین، دنیا بئله اولمش.
 پیری وورمش، پیری توماش.
 لاکن توماش باخشی عمل،
 باخشیاق ایت دایم بو کسل.
 آدین قالسین تاربخلرده،
 بیر باخشیاق، بیر هنرده.
 ✽
 سحر اولجاق هامو قالخدی،
 قیلینج، قایخان، نیزه تاخدی.
 سلاخلاندی قادین کیشی،
 فرحاندی کونول قوشی.
 او دا اوچدی دوگوش دیبه،
 قربان اولوم بو بیرلیکه.
 بولوشدیلر دینه - دینه.
 آخیشدیلار دشمن اوسنه.
 او طرفدن امیر بهرام
 خلقین کونین ایدیب حرام.
 سرانده اوتورمشدی،
 اله باده کوتورمشدی.
 خوف ایتمه زدی انسانلاردان،
 نوکدوردیگی آقانلاردان.

هی ووراردی، هی قباراردی،
 شهرلری یاندیراردی.
 بئله چنین بیر زماندا،
 گیجه - کوندوز رستاندا
 ظام حدیندن آشیردی،
 بو بوک کیچک دانبشیردی.
 کبزی - گیزی، بیچی - بیچی،
 ابو آراسی، مجلس ایچی
 بو دپهردی، او سوراردی،
 خلاص ایچون بول آراردی.
 بو دهشتلی آغیر کونده،
 وزیر امیرین تونینده
 دبدی: امیر صاغ اولسونلار،
 دایم کبکی چاغ اولسونلار.
 دشمن گلیب رستانا
 بویامانچین ییزی قانا.
 او ایشینهچک بوجور سوزی
 دهشت ساچدی اوزی، گوزی.
 اود بوسگوردی اژدهاتک،
 یالاندر بو بوخسا، گرچک -
 دیه - سوردی، میربلدادی،
 جوشدی بیردن کورولدادی.
 وزیرینه باش اندیردی،
 دوزدر دییب جواب ویردی.
 غضبلندی امیر بهرام،
 دنیا اولدی اونا حرام.
 فیشقیراراق او سویاهدی:
 توماش - شم هله - دبدی.
 ایندی اونلار تانیر منی،
 بهرام آدلی اهرمنی.
 قیلینج، قایخان دوشدی ایشه،

اونلار كيريشدى دو كوشه.
 او طرفدن آذر ليلر
 داش دمېرى كوندەردىلر.
 اولجه بىر آت اويشاتتى.
 ميداندا چوخ هنر ساتتى.
 سونرا دېدى: اى جماعت،
 وارسا سيزده ايكيٲ صفت
 قصد آبلەسېن شېرىن جان،
 قدم قويسېن بو ميدان.
 دشمن اونا نظر سالتى.
 هامو باخا - باخا قالدى.
 امير بهرام كوروب ئىلە -
 اوغول دېە - گلدى دېلە:
 كېدىب اونىن ميدانېنا
 بويلا اونى آل قانېنا.
 خىمرو تەظېم ايدىب خان
 آتېن سوردى دوز ميدان.
 قارشى دورجاق داش دمېرە،
 ئېز يېخىلدى بېردن - بېرە.
 امير بهرام غضباندى،
 كور بېر سىلە او سىلەندى.
 امر ايلەدى هېجوم اېدىن،
 اوسىلرېنە بېر كە كېدىن.
 او طرفدن آذر ليلر،
 ايكيٲ ارلر، هنر ليلر
 آنلارېنا قى ووردىلار،
 دشمنە قارشى دوردىلار.
 شاقىلد اير قېلىنچ، قانخان،
 سويلەنېردى ھى الامان.
 قول كىسلېر، باش نو كولور،

ضربەلەردىن ئېش بو كولور.
 جوانشېرىم طرلان اوستە،
 قاشى كىمان، بويى بىستە
 ھى ئېرىردى دشمنلار،
 بول آچىردى خاناسارى.
 دشمن ايشى ئىلە كوروب،
 آداملاردان چېر موروب
 جوانشېرى ايزلەدىلر،
 بوسقو قوروب كوزلەدىلر.
 او طرفدن گل ياسەن،
 كوردى ايدىب حىلە دشمن.
 اوردا دشمن حىلە ايدىب،
 جوانشېرە دوغرو كېدىب
 قېلىنچ ووردى ئېزە چالدى،
 ايكيٲلەرى آتدان سالتى.
 آذرلېم قوجا - جوان
 ووروشوردى ھمان - ھمان.
 كوز چېخاندىن كوز پاتنا
 دشمن باندى فېزىل قانا.
 ھى ووردىلار، ھى قىردىلار
 رېلىلرى سېندىردىلار.
 داخل اولوب رېستانا
 جارچىلار چېخدى ھر يان -
 كوچەلەر، ميدانلار.
 اعلان ايتدى انسانلار:
 بېز سىزىلە ووروشەزدىق،
 ئولكە ئېزە ھېچ قوشمازدىق.
 لاكن سىزېن اميرلېز،
 آدم آدلى دمىرلېز
 هېچومىلار ايتدىلر بېزە،

اودر ییز ده قوشدبق سیزه
 حقیقیزی اله آلاق،
 یا بیر ٹولک، یا بیر قلاق
 بودر امیر اسیر اولوب،
 دوکوشده دستگیر اولوب
 جزاسنی آلاچاقدر،
 بو یر سیزه قالاچاقدر.
 توپراغیزدا بوخ کوزیمز،
 حقوقیزه بوخ سوزیمز،
 آزادلقلا دولت قورون،
 اوز ایشیزی باشا وورون.
 بش کون بردا قالمالیق،
 سیزه قوناق اولمالیق.
 دیب چارچی اندی یر،
 خلقه اورهك وبره-وبره.
 اونلار ایشی کوردی بئله،
 هامو بیردن گلدی بئله.
 اوجا سسله سسله دیلر،
 هامو بیردن سوبله دیلر.

بیر آی چالب اوینادیلار،
 قاریشیدیلار، قانادیلار.
 سونرا ییزیم آذریلر.
 ایکیت اولر، هنرلیر.
 آذری ده کونوردیلر.
 بلنکیله کنپردیلر.
 ائل-اوبا دوشدی اورادا،
 قالانی قالسین بورادا.
 سونراسی دا طوی اولاجاق،
 جوانشیریم قیز آلاچاق.
 اگر سیزده مراقلانساز،
 اونلار کیمی باراقلانساز.
 هر وقت قوناق گلسهز ییزه،
 نقل ایدهرم دالین سیزه
 هله اییکده خدا حافظ،
 خوشاق ایله آیربلاق ییزه.
 اوغور قالسین عمرزده،
 آزاد گونلر گوره-گوره.

ستائینه

باشا داهی، سنین شائین، جلالین یابدار اولسون!
جهان تا وار سنه اقبال همدم، بخت یار اولسون!

سنینله ئولکلر آزاد اولوب قید اساردن،
فورتاردین خلقی رنج غصه دن، هم جور محضدن،
خلاص اولدی سنینله گل وطن خوار و مذلندن،
سنینک کیمسه یوخ عالمده بئله نامدار اولسون!

دوگوش میدالاریندا بیر فداکاراق عیان اولدی،
سنین رهبرلیکینله شورا خلقی قهرمان اولدی،
چیخارکن جنکدن فاتح که، مشهور جهان اولدی،
نه قدر وار جهان بوردین سنینله بخنبار اولسون!

باشا دنیا بوی سن عزتبله، احترام ایله،
همیشه یابدار اول بو شرفله، بو مرام ایله،
سنی یز ایستربک دنیا ده چوخ عالی مقام ایله،
گلستان وجودین هر زماندا نوبهار اولسون!

وطن حربنده چوخ دهشتلی لیلی سن نهار ایتمدین،
عدالت اولدوزین دنیا اوزینده برقرار ایتمدین،
بوتون دنیا ده ظلم آتارینی سن تارمار ایتمدین،
باشا کونک اوزون اهل جهان آشکار اولسون!

زرمري

آذربايجان ياشاسين

آنا بوردېم آذربايجان ياشاسين،
تورباغندا اولان انسان ياشاسين!
اي وطنيم، واردی ياخشى گوللرين،
ياخشى کتله لرین، ياخشى ائل لرین،
آزاد اولدين آجاييدير ديل لرین،
بابل ابدەر سنده مکان ياشاسين،
آنا بوردېم آذربايجان ياشاسين!
اي وطنيم واردی ياخشى تورباغين،
چمن گاه چوللرين، ياخشى اوبلاغين،
ال الوان بزه نير سنين هر داغين،
داغلاريندا کزن چيران ياشاسين،
آنا بوردېم آذربايجان ياشاسين!
اي عزيز مسکنيتم اي گوزل ديار،
آنا ابولاديندان هانسی وقت دوباره؟
قوبماريق سندن بيز بير قدم کنار
سنى سهون غيور اوغلان ياشاسين!
آنا بوردېم آذربايجان ياشاسين!

ملی حکومتہ

ہیئت ملی فورولدی، خورش زمان اولسون کرک!
یاتماسین بیرده بو ہیئت، جاویدان اولسون کرک!
برچم مشروطہ نصب اولسون بو آذر یوردینا،
پارلایین آفاقہ بیر کون تک عیان اولسون کرک!
غنیچہلر آچسین، بزمہ نسین کوه و صحرالر تمام،
آذرستان سربہ سر مثل چنان اولسون کرک!
عدل و انصافیلہ قوی تابسین بو نورباق انتظام،
دیقتاتور ظلمین چکنلر شادمان اولسون کرک!
نکمت عطریلہ دولسون گوشہ باغ و چمن،
لالہ و سنبل آچلسین، بوستان اولسون کرک!
بابل مشروطہ ویرسین نوہارین مژدہ سین،
آذرستان اہلی گولسین، کامران اولسون کرک!
مجلس ملیدہ قورسینلار کرک دیوان عدل،
مرتجع چکسین جزاسین، باغری قان اولسون کرک!
ال-الہ ویرسین تماماً خاق آذربایجان،
اوردومز دعوا کوئیندہ قہرمان اولسون کرک!
بسلمہ سین ملی حکومت ملنن ابولادینی،
حشرہ نک خنقین باشندایا سایہ بان اولسون کرک!
ملنہ ویرسین ترقی دانش و فرهنگ ایلہ،
علم و صنعت کانی آذربایجان اولسون کرک!
آذرستان نورباغین بیر باغ رضوان ایتمکہ
فرقہ بین رہبرلریندن باغبان اولسون کرک!

وطن

حسرتیم واردی کورهم دهرده دلشاد منی،
همت ایله چالیشیب ایلیم آزاد منی.
ییزیم آزادلغمز ایله دی باغ شاد منی،
ویرمه ربک بیرده آمان ییلکین اغیاره، وطن!

هامو ائلرده ییلیر سنسن آنا یوردی منه،
چون وظیفه مدی گرك خدمت ایدم من ده سنه.
کوتوروب الده ملاح چونکه کئیندیک کفنه،
کاشنیده داها یر اولما باجاق خاره، وطن!

تولومه یوالاسلار مالک وطنچین کیده رم،
سنی مردانه لیک ایله من توزیم حفظ ایدرم.
یاغی کلسه اونی قهر ایلهرم، هم دیده رم،
قویمارام بالواراسان عجزله اضراره، وطن!

آرزو ایلهریک عرشه اوچالداق آدبوی،
شیرنک نعره ووروب بحر ایلهریک جلادیری،
حاضریق جانبله حکم ایلهریک بنیادبوی،
فرستی ویرمه ربک هیچ خان و خونخواره، وطن!

عدالت پايدار اولدى

حقاي ظلمدن ابشار تماما آه و زار اولدى،
اوره كلر قان اولوب آخريده مات، بيقرار اولدى.
بونون ملت قيام ايندى داياندى چوخ ثباتيله،
بخيلدى ظالمين نصري. سپاهي تار و مار اولدى.
هجوم ايندى فداكار، قاتلانلاندی بونون ائلار،
سئمكاريله مظلومه عدالت آشكار اولدى.
قوولدى لشكر ظلمت. يپيلدى سفره رشوت،
آچيلدى مچاس مات، حقيقت پايدار اولدى.
آپيلدى سربيسر مات، حقوقه آشنا اولدى،
ازللكي قان ايچن دولت حكومندن كنار اولدى.
اوره كلر عشقين دولدى، اوياندى فوله و دهقان،
خزان دورمش چمنلرده چيچككندى. بهار اولدى.
عجب اوضاعدر يارب اولابدى گرخاباني،
كورهدى آذرباير آخريشده كاكار اولدى.
داما بوخدر غميم چاكاكه، چكديم بير نفس آزاد،
اكر نولسم ده شاد نولام، چون بورديم بختيار اولدى.
آزاداق بابراغي اسدى زرينه بو سعادندر،
باشارسان افتخاريله كه. شمرين بادكار اولدى.

فدا ئیلر

ای آزاداق قهرمانی، سیزلره اولسون سلام!
سیزده در نور سعادت، سیزده در هر خوش مرام!

سیز عدالت یوردینی هر آندا آزاد ایله دیز،
ظلم و استبداد ایوین عدایه بر باد ایله دیز.
فعله و دهقانلارین کولون بوتون شاد ایله دیز،
سیز آلارسیز ظلم و غدارلردن انقام،
ای آزاداق قهرمانی، سیزلره اولسون سلام!

دهرده بارلار کونش تک افنخاریز، شهرتیز،
خان و ظالماری سالدی هراسه قدرتیز.
وار بوتون مظاومار قابنده چوخ-چوخ حرمتیز،
وارمیدر بوندان بویوک عالمده بیر باخشق مقام.
ای آزاداق قهرمانی، سیزلره اولسون سلام!

ای شجاعانی، شرافتلی مهورعلی قهرمان،
وبرمه بین ظالماره هر یاندا وارسیز، سیز آمان،
هر سحر-آخشام سیزی آلهر دعا بیر و جوان،
آذرستاندا قوین سیز قدرتیله نیک نام،
ای آزاداق قهرمانی، سیزلره اولسون سلام!

خالق رحمن کومک اولسون همیشه سیزلره.
عدل و آزاداق کرامت ایله یسیز ییزلره.
ایندیگیز فتح و ظفر شعله سالیبدر کوزلره.

حق بولوندا ابله‌یسیز بیر رشادتلی قیام،
ای آزادلق قهرمانی، سیزاره اولسون سلام!

سیزلرین اولسون نصیبی دائما فتح و ظفر،
قالاسین ظلم و اسارندن وطنده بیر اثر.
بو قارانیقلار کچیپ کلسین او کلک اوزلی سحر،
تولکه‌مز کللر آچیپ ائلر ده اولسون شادکام،
ای آزادلق قهرمانی، سیزاره اولسون سلام!

آذرستان

باشا عالمده سن ای آذرستان،
بو کون اولدین جهاندا بیر کاستان،
یئیردین عصرده نورس جوانلار،
بوغون ظالماره سونکو وورانلار،
سینه‌نده عمر ایدهر چوخ قهرمانلار
سولدورماز کلینی هیچ بیر بورانلار
باشا عالمده سن ای آذرستان،
بو کون اولدین جهاندا بیر کاستان
عالمه بلله‌نیب شان و شوکتین،
خانی محو ایدیب قوچاق ملتین،
باشامین ای وطن شانی قدرتین،
ملکتر ایچیشده وادر حرمتین،
باشا عالمده سن ای آذرستان،
بو کون اولدین جهاندا بیر کاستان،
باغلاریندا آچار گوزل کللرین،
اونا سیره کیمده رشید ائللرین،
ملبللرین آچار شبرین دبللرین،
سماتله فوتور بوتون ائللرین
باشا عالمده سن ای آذرستان،
بو کون اولدین جهاندا بیر کاستان.

آزادلق

بو فرقه آزادی سعادتی بولین آچدی،
زنجیر ستمدن ایللین ال-قولین آچدی.
محو اولدی بولوتلار، کونش گوز نورینی ساچدی.
احسن بئله وقته، بئله بیر دور زحانه،
مین شکر ایدهرم درکه خالق جهانیه.

بو شانلی وطن گور نیجه، گازار اولاجاقدر،
کالر آجیلیب مثل چمن زار اولاجاقدر.
شاداقلا سعادتی ییزبله یار اولاجاقدر،
چونکه بونی تاریخه بازیب حکم زمانه.
مین شکر ایدهرم درکه خالق جهانیه.

شاد اول دخی ای هوش زکائی وطنینده،
آزاده ایگی ابله شمار گل چمنینده،
حقه کومک اول شعر بازیب آل قلمینده،
چک ایلنه دیگین آرزولاری شرح و پیلته.
مین شکر ایدهرم درکه خالق جهانیه.

شاهلی آذربایجان

شاد اول ای ابولاد آذر، شاهلی آذربایجان،
چوخ باشا ایمانیه ایمانلی آذربایجان!

ایندی که، پارلیر افقدن کوکب اقبالیمز،
پیر ده سولماز ظلمدن کل تک بو رنک آیمز،
پیر ده دیوارلار دیننده آغلاماز اطفالیمز،
شاد اول ای ابولاد آذر، شاهلی آذربایجان!

باشلاذیب دور معارف، جهل ییزدن دور اولار،
شهرداری ایشله یب ویرانه لر معمور اولار،
خسته خانه سایه سنده خسته لر منظور اولار،
شاد اول ای ابولاد آذر، شاهلی آذربایجان!

فرقه ز، بو فرنده چوخ قرتلر، ابلار باشا،
ملی فرقه رهبری آقای میر جعفر باشا!
همت والا ایله ای سهوگیلی رهبر باشا،
شاد اول ای ابولاد آذر، شاهلی آذربایجان!

نوبهار اولمش

عدالتله آنا بوردیم بو کون بیر نوبهار اولمش،
چیچک آچمش بوتون داغلار صفالی لاله زار اولمش.
باشار آذر اتلی راحت، دایا گورمه ز ستم، چوئکه
سنمکارین ابوی حقیق ایله تارمار اولمش.
اسارت دوره سی کچدی. غلام اولماز دایا ملت،
آنا بوردیمدا چون ملی حکومت برقرار اولمش.
آزاداق نوری پارلازی، وطن ملکی ایشیقلاندی،
بوتون داغلار چیچک آچمش، جماعت بختیار اولمش.
دایا آذر اتلی قویماز سنمکار حکمران اولسون،
باشا آزاد ییزیم ائلار، عدولر برکنار اولمش.
آزاداق نغمه سین سویله ر چمنده شور ایله بلبل،
آزاداق سایه سنده چون موفق وصل بار اولمش.
دایا ظالم ییزه اولماز باخین، دور عدالتدر،
عالت دوره سین گورمش سنمکار ییقرار اولمش.
اسیب باد صبا سیمش آزاداق عطربنی خاقه،
فرحانمش بوتون ملت، کوزل بیر روزگار اولمش.
آچیب لاله نقاب اوزدن قیزیل گلار کولر دائم،
آزاداق نغمه سی شاعراره شانلی شعار اولمش.
هوا روشن، کونولار شاد، وطن بیر روضه رضوان،
قلم قاصردی یازماز وصفی چون شرمسار اولمش.
وطن آزاد، ائلیم آزاد، دیلیم آزاد، قلم آزاد،
برهمن دی، وطن عشقی وطنده آشکار اولمش.

غزل

ای زلیخا رخ غم هجر بنده نالان اولمشام،
من سنن رخسارینین طرحنده حیران اولمشام،
قاشلارین بنزهر هلاله، ساچلارین ظلمت کیمی،
کوزلارین کوردیم او کوندن دیده گریان اولمشام
کبریکین ییر اوخدی جاننا رحم ایله، انصاف کل
ناز و غمزه بله وورارسان، وور که قلخان اولمشام
کل بهار دلبریم کور عندلیب عاشقین،
سندن نوتری مهلقا من زار و گریان اولمشام
نازنین رحم اینگیلن سال بادیه دلداده نی،
سندن نوتری کافر ایدیمسه، مسلمان اولمشام
آرزو هر وقت ایدنده مهلقاتین وصلینی،
اول قدر کوز یاشی آخمش، عرق طوفان اولمشام
بیرجه سوز، یاد صبا نقل ایله هر احوالیمی،
آغلارام کوز باشنا هر برده مهمان اولمشام
امنجان و بردیم کوز فرهاد و هم مجنون من،
ایندی ییل عاشقاره عالمده سلطان اولمشام

قایدیر

فهرمانلار وطنه. کور نیجه شادان قایدیر،
فتحیله. نصرتیله سانکه بیر آصلان قایدیر.

وعده وبرمشدی قیزیل بایراغی برلینده وورا.
یئلله نن قیرمیزی بایراغلارین آلتیدا دورا،
حق سوزین ثابت ایدم. راحت ایوینده اونورا.
شکرالله وطنه جمله سی خندان قایدیر.
فتحیله. نصرتیله سانکه بیر آصلان قایدیر.

بزه پیدر دوشنی عسکرین شانلی میدال.
اوزی آغ. آلتی آجق، قلبده بوخ درد ملال.
قویدی دنیالری بهوت بو قدرت، بو جلال.
عالمی مردابکنه ایلایب حیران قایدیر،
فتحیله. نصرتیله سانکه بیر آصلان قایدیر.

باتدی ایلار بوی سنکرده نه جوخ زحمیله
غایبت آدینی آلدی بویوک شهرتیله،
قایدیر اولکه سنه حرمتیله. عزتیله،
وطنین باده سالیب او مه تابان قایدیر،
فتحیله. نصرتیله سانکه بیر آصلان قایدیر.

یری وار هر قدمده کسپیه مین قربان.
آل چیچککار سپهر باشلارینا هر یاندان.
سینه سین ایندی سیر، اهلینی ایندی خندان،
ظلم ایوین ایندی تمام عدلیله وبران، قایدیر
فتحیله. نصرتیله سانکه بیر آصلان قایدیر.

ملی حکمرانہ

بمحمدالہ کہ توفیق اولدی حقدن آذرستانہ،
قورولدی دولت ملی، ویریلدی مژده انسانہ.
بٹله بیر شوکت ناپانہ یندی آذرستانلی،
کہ گویا آب رحمتدن چکیامش چشمہ بستانہ
غیران وطنندن هر محیطده نوجوان بکسر،
آچیدر پنجه همت نمانا شاد و مردانہ.
بٹله بیر نواکده همراه اولوبدر چوخ هنرورلر،
جوانلارلا موافق کینمکه راه صدیقانہ.
فدائی دستہلر ترتیب اولوبدر آذرستاندا،
خلوص جنک نیٹله رفاه حال انسانہ.
عدالت خنجريله فاسقین نیز ریشه سین کسین،
کذب پابند و زنجیری او اژدرلر دلیرانہ.
ایدیلر ملتی راحت او زنجیر امارتدن،
دیبرسن پاکدل مؤمن یتیدر باغ رضوانہ.
ناپاماژ درد و غم نوندان سورا ابولاد آذیده،
آچارلار مکتب و صنعت داما هر مهت و هر باتہ

تبریزین «شاعرار مجلسی»

تبریزده کی «شاعرار مجلسین» تشکیلی تصادفی بیر حادثه دگلدی. شاعرلر وطنی اولان آذربایجانین تاریخی ورقله دیگجه هله چوخ-چوخ عصر بوندان اندم آذر-بایجاندا گور کملی شاعرلر مجلسین اولدیشی و ادیانمز تاریخنده او مجلسلرین گور کملی رول اوینادیقلارینی گورمک.

تاریخن بللدر که، هله ۱۲-نجی عصرده آذربایجان ادبیاتین قیزیل دورینده شیروان-شاهلار سرائیدا آذربایجان شاعرلرین بویوک بیر مجلسی تشکیل ایدامشدی. بو مجلسه مشهور آذربایجان شاعری ابوالعلا کجیری رهبرلک ایدمردی دورین مشهور شاعری اولان ابوالعلا او زمان «مالك الشعراء» نخلصنی آلق درجه شه قدر بو کسمشدی شماخدا تشکیل تاپمش بو مجلسده بالئیز شیروان شاعرلری خانقانی شیروانی، فلکی شیروانی، عزالدین شیروانی دکل آذربایجانین دیگر شهرلنده یاشایان شاعرلر ده اشتراک ایدیردیلر. معلومدر که، شاعریک بیلگنی آرتیراق و شخصاً همین مجلسده، اشاک ایتمک ایچون مجرالدین بیلافانی شماخیا کلمش و مجلسین فعال عضولریندن پیری اولمشدی.

قیزیل دور آذربایجان ادبیاتین بو نهجیب

عنه لرینی سونرالار دوام ایدیرن آذربایجان شاعرلری مختلف دورلرده مختلف سرائلاردا نوبلاشاراق شاعرار مجلسی تشکیل ایتمیشدیلر. بو کیمی مجلسلرین ان گور کملیسی مشهور آذربایجان شاعری شاه اسماعیل خطائین حاکمینی دورینده اولمشدی. دورین باجارقلی حکمداری و قابل شاعری اولان شاه اسماعیل خطایی ملی مدنیت و ادبیاتین انکشافندا دقه شایان فعالیت کوسنرمشدی. اونین حاکمینی دورینده نه ایتکه آذربایجانجا یازان شاعرلر، حتی رساملار، موسیقیشناسلار، هیکلتراشلار و ایجه صنعتین بشقا ساحه نده چایشان صنعتکارلار سربله نوبلاشاراق ملی ادبیات، مدنیت و ایجه صنعتین ترفیسه جایشیردیلار.

داهی سونرالار آذربایجاندا برلی خانقلار حاکمینی دورینده آیری-آیری شهرلرده اولان خانقلار عمومی شکله اولماسا دا، برلی ماعت داشیان بیر ادبیات یارانماغا و بو مقصد ایچون استعادلی شاعرلری خان سربا جلب ایتمکجه چالیشمیشدیلار. خان سربا لریندا بیر نیجه شاعر طرفدن یارانان ادبیات شه بیر نوع قدیم عننه لرین دوامی خاطرلادیردی. بو دا حققتدر که، خانقلار

«شاعرلر مجلسی» عضولری «وطن بولوندا» غزیه سی (مکد اشعاریه بیرلکده).

۱۹-نجی عصرین بیرنجی یاریسندا زاقافقازبائین مدنی مرکزاربندن اولان تفلیس شهرینده آذربایجانین گورکملی نمایندهلری توپلانمشدی. او زمان جنوبه سور کون ایدیلان بهستوزف (مارلینسکی)، اردویشسکی کیمی دیقاربستلر، داما سونرالار پوشکین، لرموتوف، غریویهوف کیمی روس شاعرلرین قافقازا سفرلری زمانی خلقمیزین قاتاقچیل نمایندهلرینه گوستردیکلری تاثیرلر تیجه سنده مدنی و ادبی حیاتمзда بوبوک بنلیک عمله گلبردی. بو دورده تفلیس شهرینده باشان مشهور آذربایجان شاعری میرزا شفیع (واضح) تکجه آذربایجاندا دکل، بوتون آوروپادا تانیلمشدی. اونین آلمان دیلینه ترجمه ایدیلان «نغمه لری» آلمانیا و عموما آوروپادا ۳۰۰

دورینده قاراباغ خانلقدن ملا پناه واتف کیمی بوبوک سوز استادلاری یشیمشدی. شاعرلر مجلسلرین داما متشکل شکله دوشمه سی و ادبیاتمز تاریخده داما بوبوک رول اویناماسی دوری ۱۹-نجی عصر اولمشدر. هله اون دونقوزنجی عصرین اوللرینده مشهور آذر-بایجان شاعری و تاریخچیسی عباسقلی آغا باکیخانوف طرفندن قوبا شهینده تشکیل اولونش «کلسان» آدلی شاعرلر مجلسی دورنن مشهور شاعرلرینی لوزینه جلب اتمشدی. بو مجلسده شرق و آذربایجان ادبیاتین گورکملی نماینده لریندن. فردوسی، نظامی، خیام، حافظ، خاقانی، فضولی کیمی سیمالارین اثرلری اوخونوب تحمیل ایدیلیردی و اونلارا نظیره لر یازیلیردی.

دفعه دن چوخ نشر ایدیلیمشدور. میرزا شفیع آذربایجان شاعرلرین قدیم عنعنلرینه صادق قالاراق تقلیده بیر شاعرلر مجلسی تشکیل ایتیک فکرینه دوشور و بونا موفق اولور. اونین تشکیل ایتدیگی «دیوان حکمت» آدلی مجلس نوز اطرافنا نگیجه شاعرلری دکل عالمی ده توپلایردی. او زمان تقلیده یاشایان غرب عالمی ده شرق ادبیاتی و دیلیری ایله پاخندان تانیس اولماق ایچون بو مجلسده اشتراک ایدیردیلر. «دیوان حکمت» مجلسنده ادبی مسئلهلره بیر سیرادا مختلف موضوعلاردا علمی صحبتلر ده آپاریلایردی.

۱۹-نجی عصرین ۶۰-۷۰-نجی ایملرینده قاراباغدا «مجلس انس» و «مجلس فراموشان» شماخیدا «بیت الصفا» باکودا ایسه «مجمع الشعراء» آدلی شاعرلر مجلسی تشکیل ایدیلیمشدی. بو مجلسلرین اطرافندا اونلارین نائیری آلتندا مختلف شهرلرده کورکملی شاعرلر ییشیمشدیلر. اونلاردان قاراباغدا - عبدالله بک عاصی، خورشیدبانو نوتوان، شماخیدا - میرزا نصرالله بهار، حاجی سید عظیم شیروانی، باکودا - یوسف خاکی، محمد آقا جرمی، گنجده - میرزا محمد تقی، شکیده - اسماعیل بک ناکام، دربندده - میرزا محمد تقی قمری و باشقالارینی کوسنرمک اولار. او زمان تشکیل اولونمش شاعرلر مجلسلری بیر - بیرلری ایله رابطه ساخلاباراق منظم صورتده مکتوبلاشیر و یازیشیردیلار. بو نقطه نظرده شماخیداکی «بیت الصفا» مجلسی عضولرین قاراباغداکی «مجلس فراموشان» عضولرینه یازدیقلاری مکتوب چوخ مرقلیدر. اونلار یازمشدیلار:

«جاسان «بیت الفراموشان» - مسرتینان
حضورلارینا اصحاب «بیت الصفا» دن، اول
خصوصداکه، بو کونلرده ییز شمراي
شیروان مایینینده قوه شعر، منانت نظم
بارمسنده مشاوره وانع اولمشدی. مولانا
فضولیدن بیر غزل فصاحت شهون و بلاغت
ضمونینی انتخاب ایتدیک که، مطابق قافیه
اونیس مقابلهده دیمکه اقدام ایدمک و اول
غزللردن بیر بیریدن مافوق اولماغین امتیاز
ایتمکده بیر شمراي شیروان آراسندا مباحثه
کلی و مجالته عظیم وانع اولمشدور. اونا بناء
همان غزللری نمانما یازیب حضور
باخره تورلرینیزه پشنهاد ایتدیک، امید که،
اصحاب فردوس انشان خصوصاً اول، سرآمد
دوران و قبله عرفان مولانا عبدالله بک
عاصی و نورس نول، تمام اهل مجلس
اول غزلارین بیری بیریدن اعلا و یایست
اولماغین ترقیا امتیاز ایدیب اعلان بوپورالار که،
تا بو غزللرین هانسی هانسیندان اعلا
اولدینی معلوم و مشخص اولما، مثلاً: بو
غزل اولنجیدر. بو ایکینجیدر، بو اوچنجیدر
والیخ. مشخص شما: حاجی سید عظیم،
غافل راغب بیخود، سالک، صفا، زوعی
و ظهوری».

قاراباغ شاعرلری شیروان شاعرلرین
کوندردیکلری نظیرلری ممنونیتله مذاکره
ایدیب، فصل جواب یازمشدیلار. اونلار بیرنجی
بری شاعر بیخود و بیرمشدیلر. شیروان
شاعرلرین بو تشبیه قاراباغ شاعرلرینه الهام
وبردیکندن اونلار دا فضولین غزلرینه
نظیره یازمشدیلار. او زمان «بیت الصفا»
مجلسی عضولرینه عبدالله بک عاصی:

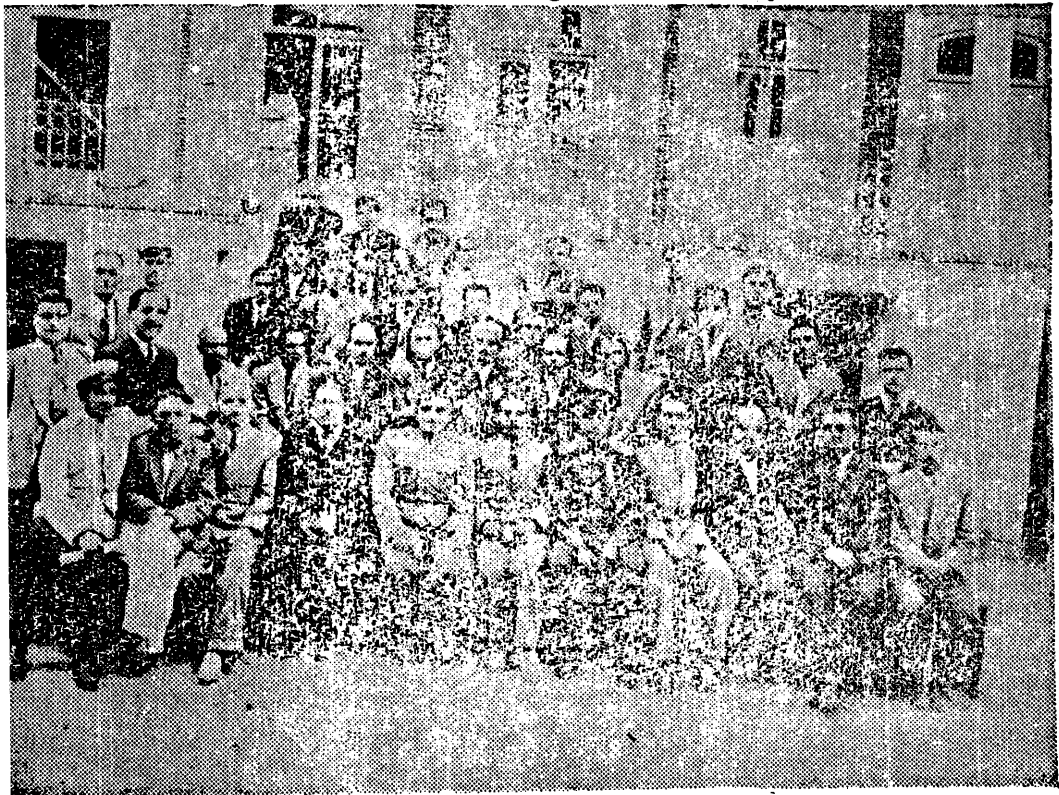
بین المال بیر ترکیبه مالک ایدی. اورادا مشهور ارمنی یازبچیلار بندان ترومان دخی اشتراک ایدیردی.

بو قیسا کیریشدن سونرا تبریزده تشکیل ایدیلش شاعرار مجلسین بیر نیچه آباق فعالیتنی نظردن کچیرتدیکده بو مجلس عضوانین کچمش شاعرار مزین عضوانیه نه قد صادق قالدیقلاری آیدین اولار. یوخاریدا کی مثاللاردان آیدین اولدی که، کچمش شاعرار مجلسی عضولری، خصوصاً مجلسین انکشاف ابتدگی ۱۹-نجی عصرده کی شاعرار تازه آذربایجان دیلینین بانیسی، انکلیس عالمی

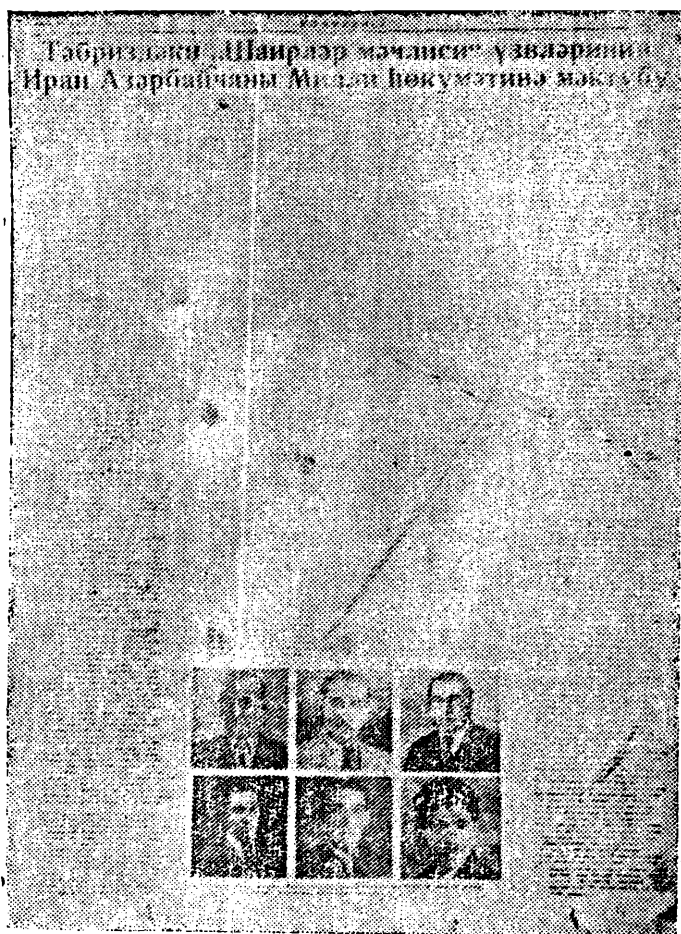
«فنا ملکنه عاشق کیرمه پنجه نفسی رام اولماز»- مصرعی ایله باشلابان غزلینی دخی یازیب گونده ره شدی.

قاراباغدا تشکیل اولونمش شاعرار مجلسی بوتون دیگر مجلساردن فرقله ایدیردی. بو مجلسده یالئیز شاعرار دگل، رساملار، موسیقیشناسلار، عالملر دخی اشتراک ایدیردیلر. قارا باغ مجلسی عضولری خارجی اولکه لرله ده علاقه ساخلاییردیلر. «مجلس فراموشان» باکودان «اکینجی»، قریمدان «ترجمان»، استانبولدان «صبح» غزنی لرینی، هندستاندان «جبل المین» مجله سنی دخی آلیردی. مجلس

کچمش شاعرار مجلسی تبریزده کی ارمنی یازبچیلاری و اردبیل شاعرلری ایله بیرلیکده

«شاعرار مجلسی» نین تبریزده کی ارمنی یازبچیلاری و اردبیل شاعرلری ایله بیرلیکده کچیریلش ط. ط. ط. ای جلسه سی.

باکودا نشر اولونان آذربایجانجا «تومو ونیست» غزیته سینده «شاعرلر مجلسی» عضولرین
آذربایجان ملی حکومتنه یازدی، منظوم مکتوبین درج اولوندی، صحیفه.

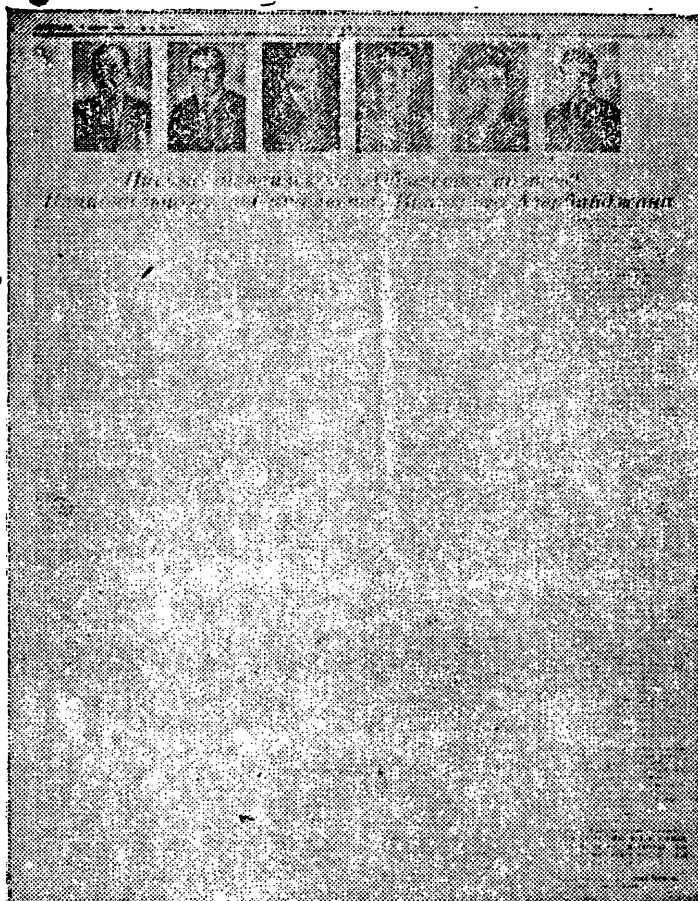
تحایل ایدهدیلر. بعضا فضولی غزللرینده آسانقلا
تحایل ایدیلر. سی ممکن اولمایان برلره راست
کلدیگده اونلار او برلری جیب دقتلرینه
بازار و کله جک مشغله ارده اونین جوابی
دیهدیلر. فضولین بعضی بیتلری شاعرلرین
اوزون-اوزادی ادبی مباحثلرینه سبب اولاردی.
مثلا آشاغیداکی بیت مجلسین اوج اجلاسندا
ادبی مباحثه سبب اولامشدی:

کوز خطلگدن مردمن محو ایشمدین بولمز مراد.
ضایع ایلر حسنکی خطک سواد اوزره سواد.

کییین دبدیکی کیمی شرق شعرین کونشی
فضولین اثرلرینی اوز ایشارین اساسه
قویمش و اوندان توکره نیشلر. تبریز شاعرلر
مجلسی عضولری ده بو نجیب غننه نی دوام
ایتدیرمکه مدللر. اونلار ایشه باشلا دیقلاری
بیرنجی. کوندن فضولین یارادیلغینی
توکره نمکی اساس مقصدلری کیمی قبول
ایشلر. مجلسه توپلاشان شاعرلر اولجه فضر-
اینین بیر نیجه غزایی اوخویار، سونرا نوبتی
معرضه نی دیتلر و اوز شعرلرینی اوخوبوب

و بهادری سه چلەشدی. اونلاردا باشقا حسین صحاف، مظفر درفشی، میر مهدی چاروشی، محمدعلی میخزون، سعدی زمان، یحیی شیدا، محمد مظالمی، عباس صابری، تقی زاده، نجمی، عاشق حسین جوان، دوزدوزانی و باشقا کورکملی شاعرلر دائمی اولاراق مجلسین ایشنده اشتراک ایدیردیلر. سون زمانلاردا شاعرلر مجلسنده دائمی اشتراک ایدن عضولرین سابی ۵۰ نفره چاتمشدی. شاعرلر مجلسین دائمی عضولریندن باشقا

سون زمانلاردا شاعرلر مجلسی اداره هیئتین قراری موجبجه عضولرین بوبوک اثرلری منتظم سورنده گوکره نیکمکه باشلا- مشدر. بو قراردان سونرا شاعرلر عضولرین مشهور «ایلی و مجنون» داستانی - صه - صه اوخوبوب گوکره نمکده درلر. «وطن یولوندا» غزیه سی تزدینده تشکیل اولونمش شاعرلر مجلسین هیئت اداره سنه تبریزین مشهور شاعر و ادیباشنا- سلاربندان میر مهدی اعتماد، محمد بی ریا، علی فطرت، هلال ناصری، کامل محمدلو عباسی

باکودا نشر اولونان روسجا «باکو فله سی» غزیه سنده «شاعرلر مجلسی» عضولرین آذربایجان ملی حکومتنه یازدیغی منظوم مکتوبین درج اولوندیغی صحیفه.

ایران آذربایجانین و ایرانین باشقا شهرلرینده
باشیان آذربایجانجا یازان شاعرلر ده اشتراك
ایدیردیلر. بو کیمی شاعرلر سیراسندا آذر
اوغلی، غلامحسین صبری، علی توده، ابراهیم
ذاکر (اردبیل)، رضا علیار زاده (مرند)
اظهری (سراب)، علی نشانی (ارومیه)،
سید هاشم حسن زاده (تهران)، کمالی (خوی)،
هوشیار (ناراداغ) و باشقالارینی کومسترمک
اولار.

بعضا شاعرلر مجلسی باشقا شهرلرده کی
شاعرلرله سیبق علاقه ساخلاماق مقصدیله
اونلاری تبریزه دعوت ایدیر و یاخود
مجلس عضولرینی برلره گونده بریدی. مثلاً،
مجلس بیر نیچه آی بوندان اول اردبیل
شاعرلرینی تبریزه دعوت ایدیپ و مشترک
اجلاس آپارمش، بیر دفعه شاعرلر مجلسین
۲۵ عضوی مشهور آذربایجان شاعری
میرزا علی معجزین وطنی شستره کیتمش
و ایکی دفعه ارمنی شاعرلری ایله بیرگه
ادبی کیچه کچیرمشلر. شاعرلر مجلسینده
مختلف موضوعلاردا علمی، ادبی و بدیعی
موضوعلر کچیریلیمشدر. بو موضوعلر
ایچون تبریزده باشیان سوووت ادبیانچیلاریندان
جعفر خندان، انور محمد خانلی، جعفر
جعفری، غلامان موسیوف، حسین شریفوف
غلام محمدلی و باشقالاری ایله بیر سیرادا
برلی شاعرلردن و ادبیانچیلاردان اعتماد
محمدلو عباسی، سعدی زمان، حسین صحاف،
کامل و باشقالاری دا جلب ایدیلمشدر.
مجلسین یغینچاقلاریندان بیرینده آقاده مک

میرزه ابراهیموف بولداس آذربایجان ادبیاتنه
دالر گنیش و مراقلی معروضه ایشمشدر.
شاعرلر مجلسی نکجه آذربایجان ادبیاتی
تاریخی ایله دکل، بوتون دنیا ادبیاتی ایله
تانیس اولمادادر. ایندییه دک نظامی گنجوی،
فضولی، واقف کیمی آذربایجان شاعرلری،
خیام، حافظ کیمی ایران شاعرلری، پوشکین،
لرموتوف، تولستوی کیمی روس شاعر و
ادیلری حقنده، قدیم آذربایجان دلی و
ادبیاتی، شعرده قفیه، عروض و هجا وزنلری،
بدیعیات، سوووت تئری حقنده و باشقا
موضوعلاردا معروضلر اولمشدر.

شاعرلر مجلسین اجتماعی ایشاری ده
دقه شایاندیر. آیدا ایکی دفعه شاعرلر
مجلسی نوز مشفله ارنی شاعرلر مجلسی
اوشاغندان چیخاراراق تبریزده کی سوووت
مدنیت ایوینده ادبی کیچهلر و بربردی. بو
ادبی کیچهلر تبریز اهالیسین حسن رغبتی
قازانمشدر. بوندان باشقا مجلس عضولری
مختلف یغینچاقلاردا چیخیشلار ایدیر و
«وطن یولوندا» اداره سی طرفندن تشکیل
ایدیلمش رادیو و پریشلارینده منظم صورتده
اشترک ایدیرلر.

شاعرلر مجلسینده قیزغین بارادیجاق
ایشلری کیتیمشدر. خصوصاً سون زمانلاردا
بو و یا باشقا بیر شاعرین اثری اوخونوب
اطرافلی تحلیل ایدیلمشدر. مجلسده سون
زمانلاردا ایدیان نقیدلرین سجه سی، غلیظ
کلمه لار و افاده لار علیه اولمشدر. ایران
آذربایجانیندا مالی آذربایجان حکومتمین
قورولماسیله علاقه دار اولاراق شاعرلر دها

ساده، دوغما آذربایجان دیلینده یازماغا چالیشیرلار. تبریز شاعرلرین اساس موضوعلا- ربی و طنپروربلک، ملی غرور، بوبوک لهین و سنالین، قهرمان قیزیل اوردو، قدرتی سووت قورواوشی، ایران خالقاری ایله سووت خالقاری آراسنداکی دوستاق، آذربایجان خلقین قهرماناق کچمشی، ارتجاع ایله مبارزه و سائره تشکیل ایدیر. آبری- آبری شاعرلرین بارادیجیلندا گنیش پایلان بو موضوعلاردان باشا ایران آذربایجانی شاعراری مشترک شعرلر ده یازمالار. بو شعرلر سیراسندا شاعرلر مجلسی عضو- لرین داعی سنالیه مکتوبی و اونلارین آذربایجان ملی حکومتنه یازدیقلاری «آذربایجان» آدلی منظوم مکتوب دفته شایاندیر. بیرنجی مضمون مکتوبدا شاعرلر، آلمان- فاشیست اشغالچیلاری علیهنه سووت خالقارین آپاردیقی بوبوک وطن معیاره- سنین غلبه ایله قورتارماسیله علاقه دار اولاراق، ئوز سهوینچلرینی ییلدیریر، ایکنجی مکتوبدا ایس آذربایجانی اوزاق کچمشدن باشلاپ بو کونکی گونه قدر بیر نوع مبارزه تاریخی تصویر ایدیر و ملی حکومتین قورولماسی آلتشلایرلار.

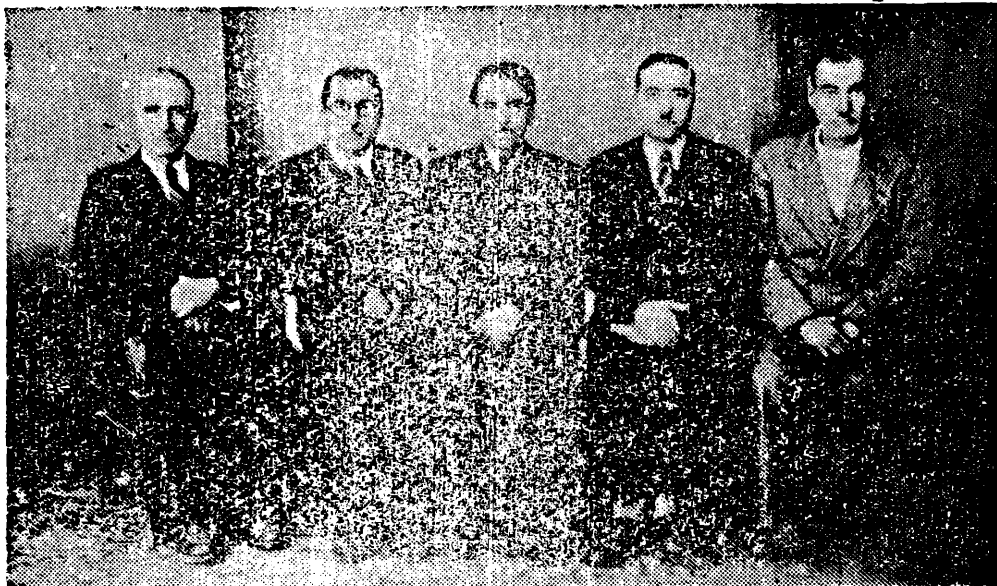
حال حاضردا شاعرلر مجلسی عضولری آذربایجان خلقین بوبوک اوغلی سردار ملی سنارخان حقنده داستان بارانماتلا مشغولدر- لار. شاعرلر یازدیقلاری بو داستانی

«وطن بولوندا» غزیه- سنین اعلان ایتدیگی ادبی مسابقه- به تقدیم اتمشله. شاعرلر مجلسی نشریات ایشارینه ده خصوصی فکر ویرمیشدر. «شاعرلر مجلسی» آدلی ادبی مجموعه ارجوولار آراسندا بوبوک حرمت قزانمیشدر. بو آباق ادبی مجموعه- ده یالیز شاعرلر مجلسی عضولری دکل، ایراندا و ایران آذربایجانیندا باشابان و آذربایجان دیلینده یازان اکثر شاعرلر شتراک ایدیرلر. شعرلر مجلسی آز بیر زماندا بوبوک ایشار کورمیشدر. اونین عضولری آذربایجان و دنیا ادبیاتی تاریخی قیزغین بیر صورتنده ئوکر- نمکه باشلاشدر. ئوز دوغما آذربایجان دیلینده یازیب یا اداان ایران آذربایجانی شاعرلرین بیر ادبی مجلسده بیرلشمه لری فرحاندیرچی بیر حادثه اولمشدی. ایندی تام غرور ایله دیمک اولارکه، ایران آذربایجانیندا نازه بیر ادبیات یاراتیر. بو ادبیات عموماً آذربایجان ادبیاتی تاریخنده ئوزینه مخصوص بیر بر دوآجاقدیر.

ئوز ملی حکومتی قوران آذربایجان خلقی ئوز ملی ادبیاتی ایله ده فخر ایله بیلر. چونکه بو ادبیات خلقین ملی غروریندن الهام آلیر. آذربایجاندا ملی حرکتین بایراقدارلی اولان آذربایجان دیموقرات فرقه- سنین رهبرلیگی آلتندا آنا دیلینده علمی، مدنی موسسeler یاراندیقی

كېمى «شاعرلر و بازيچيلار جمعيتى» ده يارانمىشدر. شاعرلر مجلسى بو جمعيت ايجون
 «بازيچيلار و شاعرلر جمعيتى» غىوارنه ئوز مىلى ادبياتلارنى داها دا
 بو كسكاره قالدېرمق ايشنده بويوك موفىقتلار
 آرزو ايدىرىك. يىز «شاعرلر مجلسى» و ايتدىكى

رضا قلى يىف

«شاعرلر مجلسى» اداره هيتتى عضولرىندن (ساغدان - سولا) على طارت، ابوالقاسم كامل،
 محمد بىرپا، مير مهدي اعظماد و «لال ناسرى».

میرزا علی معجز
✽

«شاعرار مجلسی» عضولری معجزین وطنینده

لربندن کجیب. دیوارلاری بالچقلا فشنك
سوانمش نمز بیر بنا قارشیندا دورور.
بورا - مرحوم شاعر شبسترلی میرزا علی
معجزین ایودر. اوئین قام یولداشلاری.
سوز شاگردلری بویوک استادین خطره نی
یاد اینمک ایچون تبریزدن شبستره کلمشار.
تبریز «شاعرار مجلسی» نین فراری ایله
مجلسین معجزه حصر ایدیلماش بو کونکی
نوبتی جلسه سی بورادا - معجزین وطنینده
کجیریلما جکدر.

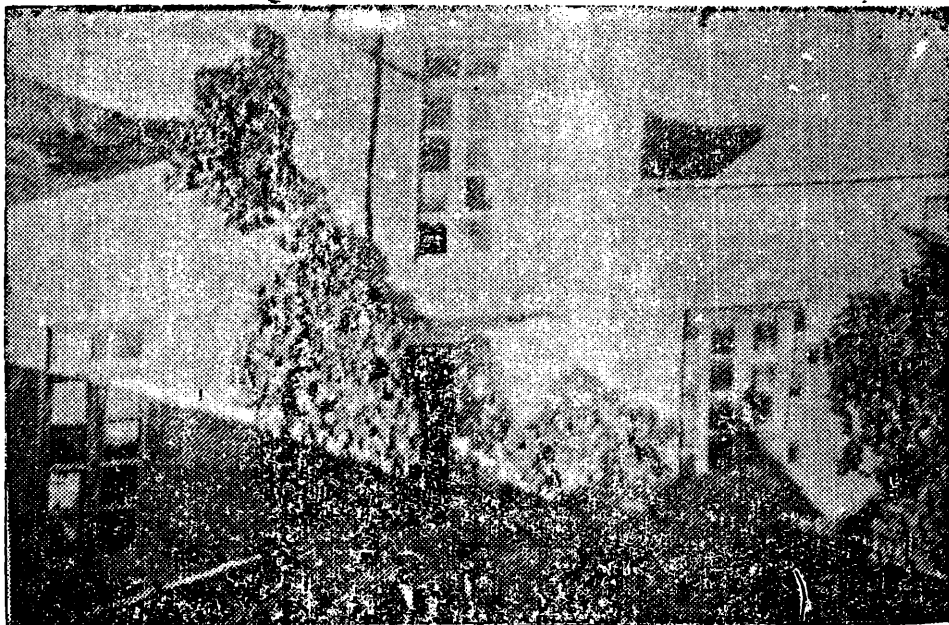
۱۹۳۵ - نجی ایل اوتقیا برین ۵ - نده
جمه کونی شبستر کوچه لرینده بو کجیک
نصبه ایچون غیر عادی اولان بویوک غایه لیک
وار ایدی. ازدحامین کونینده تبریزدن
کلمش بیر دسته شاعر کیدبر، شبستر
اهالیسی ایسه اونلاری مشایعت ایدیردی.
مخفاف کیملی، مخفاف سنلی و مخفاف پیشه
ساحبی اولان آدمالاردان عبارت بو ازدحام
نصبه نین اکری دالانلاریندان، دار کوچه -

بو کون، شبستر کوچهلرینی بورومش
 فوق‌العاده ازدحام کیمی، بو ازدحامین
 علمدارلاری اولان «شاعرلر مجلسی» عضو-
 لرینی ده فوق‌العاده بیر احساسات بوزومشدی.
 تبریزین قوجا و جوان قام صاحب‌لری جوشغون
 بیر روح یوکسکلیگی ایله معجزین وطنینی
 سیر ایدیر، کامل استادین ایبرلرینی هله ده
 نوزینده ساخلامش بو تاریخی برارده طرا-
 وتی هله ده اینیرمه‌مش عطری گلر کیمی
 شاعرین عزیز خاطره‌سینی قوقولایر دبلار.
 بو احساسات تبریزده دوغمش، اگری و
 نوزلی بوللاردا قابنا یاراق، شبسترده فواره
 وورموشدی. هله آق‌ومویله تبریز شاعرلری
 بو حس ایله اوجور، دوشدیکلری هر
 انیشده «اوف» دییهدن، فالخدیقلاری هر
 یوخوشدا «آه» دییهدن، باشلارینا توخونان
 ایکده بوداقلاریندان اینیجه‌دن، اوستلرینه
 قونان نوز بولونلاریندان کیشیانمه‌دن هوسله
 ایره‌لی باخیر دبلار. چونکه، ماشینی آتیپ-
 دوتان بو انیش و یوخوشلارین هر بیر
 اونلاری بیر آغاج دها شبستره یاخینلاشدیریر.
 آرخادان قالخان توز دومالاری اونلاری
 بیر کیلومتر دها شاعرین وطنینه دوغرو
 ایتله‌ییر، باشلاری اوستنده یئللنن بوداقلار
 اونلاری معجز آدیله سلاملا ییردی.
 بو شاعرلر بورایا-تبریزدن جمعی
 ۵۰-۶۰ کیلومتر مسافده اولان شبستره
 ایلمک دغه ایدی که کلیر دبلر. اونلارین
 ایجریسینده علی فطرت اعتماد، هلال ناصری،
 میر مهدی چاووشی، فخرالدین محزون،
 ابوالقاسم کامل، حسین صحاف کیمی قوجا

صنعتکارلارلا برابر مظفر درفشی، یحیی شیدا،
 محمد باقر نیکنام و باشقلاری کیمی جوان
 شاعرلر ده واردی.

نهاردان سونرا شبسترین اورتا مکتبه
 انسان آخینی باشلانیدی. بو مکتب، آذر-
 بایجان خلقنین بارلاق تفکر ضیالاریندان
 بیر، شبسترین بویوک اوغلی شیخ محمود
 شبسترینین تولمه‌ز اثری «گلش راز» آدی
 ایله آدلانیر. بویوک متفکرین مقبره‌سی شبستر-
 ده مقدس بیر بر کیمی زیارتگاهه
 چهره‌یالمشدر. «شاعرلر مجلسی» نین عضولری
 شبیه‌سزکه، شیخ محمود شبسترین بو
 مقدس معبدینی زیارت ایتمک شرفندن ده
 محروم اولما دبلار.

ساعت ۴-۵-۶ یاخین «گلش راز» مکتبین
 بویوک س-الونی آداملا دولدی. شاعرین
 همشهریلری تبریز شاعرلری ایله بیرلیکده
 «شاعرلر مجلسی» نین شبسترده معجزه حصر
 ایدیلمش جلسه‌سینده اشتراک ایتمکه کلمه‌دیلر.
 بونلارین چوخی معجزین یاخین آداملاری،
 اونیتلا بیر دورمش، بیر اوتورمش، اونین
 همدردی، همصحبیتی اولمش آداملاردیر.
 ارنلارین قابی بویوک شاعر حقنده کوزل
 و عزیز خاطره‌لره دوا ییر. معجزین شعرلری
 شبسترلارین دبلارینین ازیبری اولمشدر. بونا
 کوره‌درکه، بو کون جوانلارلا برابر
 قوجالاردا بورایا توپلاشمش، ضیالیلار و
 تاجرلرله یاشی، نظامی و کندیلر ده
 «شاعرلر مجلسی» نین بو جلسه‌سینه کلمشدر.
 قونقلار ایچنده بخشدار آق‌ای کبیری،
 معارف مدیری آق‌ای جمالی و باشقلاری
 کیمی حرمنی آقلاردا وار ایدی.

شبستردده معجزین یاغادیهی بنا

لار. آذربایجان سوووت یازبجیسی انور
محمد خانلی نوز قیسا نطقنده آذربایجان
خلقنن دنیا مینتی خزینه سینه وردیگی
قیمتلی اینجیلردن و بو گوهرلرین یارا-
دیلماستدا اهمیتلی خدمتاری اولان شبسترلیرین
نوز دوغما اوغوللاری شیخ محمود و علی
معجزله افتخار اینمکه حقلی اولدوقلاریندان
دانشیر.

شاعر و ناطقارین چیخیشلاری شبستر
اهلی طرفندن گورولتولی آقشالارلا
قارشیلانیر.

یفینجاغین سونیندا شبسترین معارف
مدیری آنای جمالی چیخیش ایدیب
شبسترلیر طرفندن «شاعرلر مجلسنه» تشکر
ایتدیکدن سونرا، شاعرین یاشادیهی محله‌نی
«معجز مجلسه‌سی» آدلاندیرماغی و شبستردده

«شاعرلر مجلسی» نین سدری شاعر
آقای میر مهدی اعتماد قیسا باشلانغیج
ناطقله مجلسین میرزا علی معجز شبستریه
حصر ایدیلش بو تاریخی جاسه‌سنی آچیر
و مرحوم شاعرین خاطره‌سنی آباغا دورماقلا
یاد ایتمکی خواهش ایدیر. سالون درین
سکوت ایچنده بیر دقیقه لیک آباغا فالخیر.
سونرا، قایتان غلام محمدلی معجزین
حیات و فعالیت حقتده معروضه ایدیر.
معروضه‌دن سونرا شاعر آقای کامل معجز
حقتده نوز خاطره‌سنی دانشیر سونرا دا
شاعرلرین چیخیشی باشلانیر. تبریز شاعر-
لریندن علی فطرت، هلال ناصری، حسین
صنّاف، محمد باقر نیکام خطابت کورسو-
سنده یری- یری شی عوض ایدیب اونودولماز
استاده اصناف ایتدیکلری شعرلرینی اوخوبور-

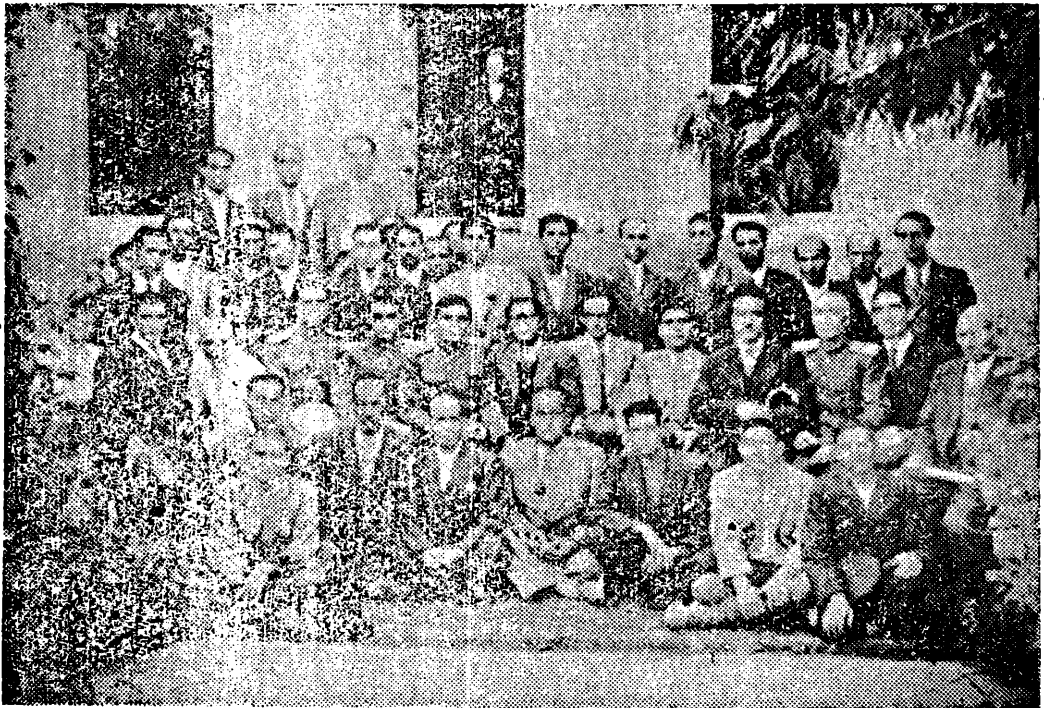
آچاچاق تازە مەككىن دە مەجىزىن آدېنا
قوبولماسنى نەكلىف ايدىر. آفای جەالبىن
بو سوزلى سالوندا سورەكلى آلفشار
قوبادىر.

بوتىلادا «شاعىرلار مەجلىسى» نىن مەجىزە
حەسر ايدىامش توبتى جەسەسى يىتەر و تېرىز
شاعىرلى مەجىزىن ھەشەرىلەرى ابلە پىرايىكەدە
شاعىرىن باشامش اولدىنى بىنادە شەكلىرىنى
چەكەدىرەب شېئىرە وداع ايدىرلەر.

كونش داغلار آرخاسىنا چەكىلەر.
اوزاقلاردا پارلايان ارومىە كولى سون
شەفقار آلتىدا قىزارىپ آينا كېمى برق
وېرىر. ماشىنەز بىنەدە اكرى-اكرى.

توزلى و اىگەلى بولالارلا تېرىزە دونور.
دەققەدن - دەققەتە، كېلومىردن - كېلومىرە
شېئىر پىر آز داھا كېچىلەر و نەپەت
توز دومانلارى اېچىندە نەمىلە كورونمەز
اولور. لاكن، شېئىردن پىر آغاج داھا
اوزاقلادىقچە، سانكە مەجىز پىر آدەبىم
داھا يىزە باخىنلاشپىر، بالاچا قەسبە كېچىلەر
كوزارىمىزدن سېلىندىكچە، اونىن بويوك
شاعىرى نەزەرلەدە جانلانپىر، كونا نومۇزە
بويويور، بويويور و سانكە مەجىزەدە،
خەلقنىن تازە جىياتى تىزمە اىتمەك اېچون،
«شاعىرلار مەجلىسى» نىن عضولرى اېچىندە،
يىزىمەلە بىرەر تېرىزە كەلەر.

ع. سەيىف الدىن

«شاعىرلار مەجلىسى» عضولرى و «دوتن بولوندا» غزىتىسى امكاداعىلارى مەجىزىن و تەنەندە.

تبریز شاعرلارنین معجزه اتحاف ایتدیکلری شعرلر

منظر در فشی معجزه

آله دین معجزه لر نوز قلمبنله ایجاد.
ای اولان جور سمندن اوره کی فان، معجز.
حیف اولا او مادی بیر لحظه سنن قلمبن شاد.
نوز حیانتن بوی قلمبن آجی افغان، معجز.

سنی دویدقددا بوگون غمله دواور خاطره لر،
باش ویریر قلبده بیر نوز که بو بوک شور نوا.
شاعربن دردینی باخشی دوشونه شاعر لر،
ملنن دردینه سن کشف آله دین درلو دوا.

شعر ایله جامه نین قصنی تقریر آله دین.
قام آلدین اله بیر ذوقلی نقش کیمی سن.
چوخ آجی فاجه نی منظره نصیرر آله دین.
بو جهالنده فالان فولکه نین احوالیندن.

سن حقیقت کلینه عاشق اولان بلبله ایدن،
اودی کیم شوره کلیب یازدین حقیقندن سن،
سن حقیقنده ایه رایجلی بیر کل ایدن.
ساجر عطربن هله ده عالی، درین سوزلردن.

شاد اولا روحین ای آذر ائلنن خاق سسی،
سنی حرمتله قیایر باد بوگون شانلی وطن.
نابا بیلمه ز سنه یول بیردم تولوم ضایعه سی،
تولمه ز آثارین ایله خلقمز ایچره دبرسن.

مرام باکڼه قربان سـ، وېملی شاعر مـ،
اښیرمه جسمنی تورپاق، اښیرمه ربک سنی ییز.
مزارین ابجره بات آسوده، ښکېلن معجزه،
سښن کبمی باخبرق مه وډبکین ښکارینه ییز.

زوالی ملت ابجون قالما ښېرده ښکران،
کچېیدی سن کورن اېام، ښېیدی خوش دوران.
کونولده بوکسه لیر اښدی معجین هر آن،
بو کون زبارت ابجون کلمشېک دبارینه ییز.

اېښتلی کورم ایدین ډولکده عیان او زمان،
نایامادی سته سراف قدردان او زمان.
دېدین حیات بشردن وېرېنجه جان او زمان،
جهاندا فخر اېده ربک ږل که افتخارېنه ییز.

دوژوب مشقته حقن چه وېر مه دین اوژنی،
شهامتېله دېدین سن ډولونجه حق سوزنی.
نه قدر ووردېلا طمغه اښیرمه دین اوژنی،
وورولمشیق اودر اښدی سښن شعارینه ییز.

او عصرین خاکمین باخامدین اسارتنه،
دوژوب دوام کښېر دین آجی عتابنه.
چالېشدین عمرینی سن ملتین سعادته،
قېزېل چېچک اکه ربک قېرین کنارېنه ییز.

باخاندا یوردینا مردم گلېر دین افغانه،
غم زمانېله کونلون دونوردی آل قانہ.
صداقتېله چاغېر دین بو خلقي عرفانه،
اوبانديق آخری حدسز او آه و زارېنه ییز.

مرامین ابله‌دی آزاد خانقی ذلندن،
 فوتاردی ملتنی دوره جهاندن.
 خلاص اولوب وطنین محنت اساردن،
 دور ایندی جانه‌شبق حربین بهارینه ییز.

فراموش اولما یا اقادیر سنین آدین بیر آن،
 اثرلرین دیریدر تا نه قدر واردی جهان.
 حقیقین اولوب عالمده کون مثالی عیان،
 سو وبرمشیک سن اکن باغ ولاته‌زارینه ییز.

سنمکرین ستمندن وطن اولوب آزاد،
 نه ایندی واردر اسارت، نه قید استبداد.
 بو قلبمز کیمی روحین جهاندا اولسون شاد،
 زیارنه کاهربک ییل یقین مزارینه ییز.

معجزین روحنه

حمیدین صحافی

ای شاعر شیرین زبان وی افخر آذربایجان،
 شهباز اوج عشقسن ای معجز خالد آشیان.
 اسم شریفیندر علی، معجز تخلصدر سنه،
 اولماز دخی بیر کیمسه‌یه بوندان گوزل نام نشان.
 نور کلامین عالمی دوتمشدی سرتاسر سنین،
 ماه منورنک سوزین اولمشدی عالمده عیان.
 سندن قاپییدر دهرده رونق فصاحت کاشنی،
 سرشار طبعیندر آخپ دنیاده چون آب روان.
 حکمتدی بکسر سوزلرین، ذوق اهلینین استادیسن،
 هر برده وار یزیم ادب اشعارین ابلیب گلستان.
 واحسرتا کیندین نوزن، کسین جهاندا انفتون،
 اولدین ایشیقلی کون کیمی ابرقراپ ایچره نهان.
 هر چند هجرانین سنین آلمش کونولاردن قرار،
 زهر فراقین لاله‌نک احبابین ابلیب باغری قان.

لاکن ییزی آرام ایدهن شهید کلامیندر بو کون،
 قالمش وجودیندن سنین پیر یادگار جاویدان.
 عشاقی عشقین جذبه‌سی چکسی مقدس یوردینا،
 سن ده کوزین آج لطف قیل پیر خواب راحتین اوبان.
 دور پیر آباقه کور نیجه شانلی وطن یولداشلارین،
 شوریده بابالر کیمی هجرینده آناه‌رلر فغان.
 سائما وطنده معجرا، یوخدر سنین قدرین ییلن،
 یوز میناریله صدقوله وار مولکه‌مزده قدردان.
 دنیا نه قدر وار یقین دوشمه‌ز بو دیلاردن آدین،
 سن رنده جاویدسن هر لحظه، هر کون، هر زمان.
 بو شانلی تورپاندا سنین گرچه دوشوب قبرین کنار،
 دالم کزهر روجن قوشی باغ بهشتی شادمان.
 مین شوقله گل‌دیک بو کون ایشدیک زیارت یوردینی،
 روجن همیشه شاد اولای معجز شیرین زبان!

علی فطرت

اتحاف

گل ایدين گلستانیده سولدين،
 اودی بایل ایدهر نوا، معجز.
 اوره کیم قانه دوندی محبتدن،
 بسکه ظام ایشدی اشقیا، معجز.
 کوشتریر شرح حالینی اثرین،
 که نه قدری چکیب بلا، معجز.
 آرزو ایله‌رم اولایدين کاش،
 ییز ایله سن ده هم صدا، معجز.
 اوخوبور روخنه سنین فطرت،
 ایشدی باسین و هل اطا معجز.

ای وبرهن قلبه صفا معجز،
 سنده وار کون کیمی ضیا، معجز.
 سنی کورمک ایچون کلب پیر باغ
 یوردینا دوست و آشنا، معجز،
 وصلین ییز پیشمه‌دیک یوز حیف،
 هجری کوردین ییزه روا، معجز.
 دیریدر هر زمان سنین نامین،
 ای قنادن تابان بقا، معجز،
 ایشدی چنده طایر روجین،
 اوچور ای معدنی وفا، معجز.

معجزين وطنينده

وطن معجزه باخ، کور نه کليستان اولمش،
 کيم که بو فضا يثيب صاحب ايمان اولمش.
 معجزين شعرلر بنده دوزواوب در و گهر،
 کنججارله دولی هر قيمته شایان اولمش.
 يلميرم شعرلر بنده نه لطافت وار کيم،
 ييتين هر ييري بير چشمه حيوان اولمش.
 معجزين فکری ييزه معجين نه قدر زنکيندر،
 جمله شاعرلر اونين فکرينه حيران اولمش.
 هر کلامنده بداج يثيب نظمه دوشوب،
 خلقين حاللاری هر سطرده پنهان اولمش.
 معجزين شعرينه باخديتجا ديديم عشق اولسون،
 کورونور شعرلر بندين نه سخندان اولمش.
 شاعرين گر نوزی يوخدر، اونين نولهز بازبسي،
 جمله شاعرلره هر ييني بير عنوان اولمش.
 وطنی باغ چنانك ايله خوش گلدی ييزه،
 کوياکه هر يري بير نقشای ايوان اولمش.
 وصلينه چاتمادی ال، چون اونى آلمشدى فلک،
 ابدىليك ييزه بير دوره هجران اولمش.
 بو کوزل شعرى ياد ايتمکيلندر که، بو گون
 ييزه قسمت بو قدر نعمت الوان اولمش.
 شعرا مجلسی، هم ده فضلا مجلسی وار،
 هره بير رنگيده گل دسنة ربهان اولمش.
 شاعرانه کورونور شاعر اولان معجزلر،
 بو چيندن شعرا جمله غزالخوان اولمش.
 شعراين چوخی شوقيله قلم آلمش ال،
 شعرلر هر طرفه کور نه درفشان اولمش،
 گر اولایدى نوزی بو عصرده سويلهردی يقين،
 خلقدن چيشه باخ، کور نيجه دوران اولمش!

معجزین معجزه سیندندی بو مجلس فوروارب،
 صدرده صدر نشین کور نیجه خندان اولمش.
 قېردن دور کیلان ای معجز شیرین دانیشاق،
 کور کیلان دوره نیجه عصر درخشان اولمش.
 هر طرفدن اسهرك یئل کتیریر مزده وصله،
 کچدی هجران، هامو دلماده جانان اولمش.

یحیی شیدا

معجز شهبازییه نظیره

کوتور ای مطرب طناز الی ناری، سنی ناری.
 بلا و غصه دن قورتار من زاری، سنی ناری.
 شب هجران تمام اولماز، ایاته دور کتیر باده.
 که بلکه می قوتار سین بو شب ناری، سنی ناری.
 مغنی باشلا نوربله نوا و دشتی و ماهور،
 بو مجلسده آچاق ییز عیش بازاری، سنی ناری.
 تاثیرتما خواب غفلتده بو خلقی زاهدان چک،
 ده کیش بیر شیوه ایله طرز گفتاری، سنی ناری.
 باذوق خلقی سالیسان بیر یانار اودلارا عالمده.
 دیمه واردر جهنم حدت ناری، سنی ناری.
 بو قدر خلقی آغلانما تا اولماسین روان سئلر،
 او سئلر قوباسین ویرانه گلزاری، سنی ناری.
 طیب مجلسه قاندبر که، چک ال بی نوالردن.
 دوا کر ویرمیسن اولدوره، بیماری، سنی ناری.
 قورتار بو مطلبی شیدا سنی معجز ایدیب جوشفون،
 تابامشدر زمانیمده خبرداری، سنی ناری.

غلام محمد علی

ایران آذربایجانینین معاصر

شاعر لری

علی فطرت

ایلمده تبریز - جلفا ده بیر یولونا بیر خدمتچی
کیچی داخل اولاراق، بو گونه کیچی
بو اداره ده ایشله مکده در.

شاعرین گنجارین تربیه سنه حصر ایلمیش
«بوم و بابل» («بایقوش و بابل») آدلی
کتابچاسی ۱۹۳۲ - نجی ایلمده. «دیوان فطرت»
آ-لی ۱۵۰ صحیفه لیک منتخبانی ۱۹۳۷ - نجی
ایلمده تبریزده چاپ ایلمیشدر.

علی فطرت ئوز غزل، قصیده و وطنی
شعرارله «مهند»، «شاهین»، «تبریز»،
«کانون شعرا»، «آذربایجان»، «وطن بولوندا»
و «خاورنو» غزیده لرینده اشتراک ایتمیشدر.
فطرت ۱۹۳۵ - نجی ایلمده تبریزده
«وطن بولوندا» غزیده سی یانیندا تشکیل
ایلمیش «شاعرلر مجلّسی» نین ایلمک
مؤسساریندن بیرى اولمشدر.

ئوز غزلری و وطنی شعرارله ماهر
بیر شاعر اولاراق تاینیش فطرت ۱۸۹۰ - نجی
میلادی ایلمده تبریزده ملا محمد رئیس
آدلی روحانی عئله سنده دنیایه کلمشدر.
ملا محمد عالم و ادبیاتشناس بیر شخص
ایدی. او، اوغلونى قدیم اصول مکتبه
ویرمش، اونن ادبیات درسارله ئوزی
مشغول اولمشدر. شاعر ۱۵ - ۱۶ یاشلاریندا
درسی ترک ایدهرک، مرتبیک صنعتی
ئوکره نیک قصیده مطبیه ده داخل اولمش
و تقریباً اون ایل بورادا چالیشمشدر.
مطبیه ده ایشله دیگی زمان ادبیات ایله
مراملانمش و شعر دیمکه باشلامشدر. شاعر
سونرالار مطبیه نی ترک ایدهرک دیگر
وظیفه لرده ایشله مش و نهایت ۱۹۲۴ - نجی

میر مهدی اعتماد (ناطق)

علاوذا یازدیفی شعراری و کتابچالاری واردر.
مثلا، اونین هله رضا شاه دیقہ تورلفی دورینده
یازدیفی «منظومة ادبی» آدلی اخلاقی کتابچاسی
۸ دقمه، «آینة اخلاق» شعر کتابچاسی
۲۰ دقمه، «بدرقة الصبیان» ۱۰ دقمه،
«میزان الانشا» ۶ دقمه چاپ ایديلیب یایلمشدر.
البته، بو کتابلارین هله رضا شاه استبدادی
زمانی پئله چوخ اوخوجی جاب ایتمه سنین
اسس سببی، اونلارین دوغما آنا دیاینده،
آذربایجان دیاینده اولماسی ایدی بونلاردان
باشقا شاعریر: «الفبای جدید»، «هدایت
الکلام»، «تحفة الصبیان»، «کدیلر بزه کی»،
«کل غنچه سی» آدلی شعر کتابچالاری دا
آز مدت عرضنده دفعه اولره چاپدان چیخیب
نشر ایديلمشدر. حال حاضردا شاعرین
«شانای آذربایجان» آدلی بوبوک شعرار
مجموعه سی چاپ ایديلمگه در.

میر مهدی اعتماد قلمی کسکین، سوزلری
دوزگون، کلامی موزون، افاده لری ساده
و فکری آبدین بیر آذربایجان شاعریر.
او، ملی ادبیاتین انکشاندا بورولمادان
چالیشمش و «شاعرار مجلی» نین صدری
سه چیلمشدر.

آذربایجاندا کوز اجتماعی منظومه لریله
شهرت تاپمش اعتمادین آدی میر مهدی،
آناسنین آدی ایسه سید محمددر. او
۱۹۰۰-نجی ایلمده تبریزده دوغولم-ش،
اولجه ملا یوسف آدلی بیر کهنه اصول
مکتب معلمندن، سونرا ایسه میرزا ابوالقاسم
خاتین اصول جدید مکتبده ابتدائی تحصیلمی
یتیردیکدن سونرا «طلبة» مدرسه منده صرف،
نحو، فقه، اصول، معقول، منقول و حکمتدن
درس آلاراق دورنن عالی تحصیلمی
فازانمشدر.

اعتماد، تحصیل ایله برابر ادبیات ساحه-
سندہ شخصی مطالعه ایله مشغول اولاراق
معلوماتی آرنیرمشدر. مکتب و مدرسه
تحصیلمی یتیردیکدن سونرا خاق معارفی
ساحه منده فعالیت باشلاب، تبریزده مشهور
«اعتماد» مدرسه نین آچمش و نام ۱۵ ایل
بورادا پئی نسلین تربیه سیله مشغول اولمشدر.
ایراندا رضا خان استبدادی یخیلدیفی
زمان آزادلی سرویشی ترنم ایدن اینک
شاعرلردن پیری ده میر مهدی اعتماد اولمشدر.
میر مهدی اعتمادین کوز خاقنه بوبوک
خدمتی، اخلاقی، تربیوی و اجتماعی موضو-

محمد بی ریا

سکزی باشلاریندا مکتبه ویرلمش و اورتا
مکتبه اوخودیقدا سونرا یوخسوالاق
تحصیلمی دوام ایتمیرمگه امکان وبرمه-
دیکندن درسی بوراخیب، مختلف صنعتلرده

معاصر آذربایجان ادبیاتندا بیر مبارز
شاعر کیمی، تالینمش حاجی غلام اوغلی
محمد بی ریا ۱۹۱۸-نجی ایلمده تبریز
شهرینده دنیایه کلمشدر. او،

ایشله‌ش و نهایت ۱۹۳۴-نجی ایلده تبریزده بلدییه اداره‌سینه خدمته گیرمش و بورادا ایشارکن تصادف ایندیگی حقسزلیکلره قارشى اداره رئیسى جهانگیریه:

روحمن روز ازلده مطلقا آزاد ایکن، باغلائیب زنجیر ظلمه دالما فریاد ایدره. حیسن اولونمشدر مثال قالب ایچره چیرپینبر، کوزله‌یر کورسین نه وقت خلق اونى آزاد ایدره.

ایته قانون بشر بامال اگر افکاریمی قیدی یوخ، اصلا حقیقت حقه استمداد ایدره.

بازیب اعتراض ایتمشدر. بی‌ریا ۱۹۳۹-نجی ایلده نظام وظیفه‌یه چاغریلدی. زمان بورادا حقسزلیکین دایما مدعش شکستین شاهدی اولمش و افسرلرین سربازلارلا کوبوت رقابیتی کورده شاعرینه ده دیله گلرک:

دشاللاغا بیر باخ من تولوم شاللاغا حاضر اولوبدر ییزی تولدورماغا.

شعرینی یازمش و بو شعر بیر ماهنی کیمی سربازلار آراسیندا دیلدن دیله کزهرک هر برده ترنم ایدلمشدر. فره‌اندملیک شاعرین سربازلار آراسیندا قالماسنی «ضرری» کورروب «دروازه» ناموری» بهانه‌سیله اونى و-مینجا تعین ایتمشدرسه. سربازلار اونى آختاریب تاپمش و ینی یازدیغی ماهنی و شرلری آلیب سه‌وه-سه‌وه اوخومشلار.

۱۹۴۱-نجی ایلده نظام وظیفه‌سنى فورناردیق‌دان سونرا نازهدن ایشه قايتمش و بیر قدر تبریز بلدییه‌سینده چالیشدیقدان

سونرا تبریز-تهران دمیر یولونین خراسانی قسمتینده خدمته گیرمشدر.

۱۹۴۱-نجی ایل اوتتایر آیندا تبریزده

«وطن یولوندا» غزیه‌سی چاپ ایدلمکه باشلارکن بی‌ریا ئوز آتشین شرلریله بو غزیه‌ده اشتراك ایتمکه باشلامشدی. اونین شرلری عین زماندا تهراندا-«مردم»، «ظفر»، «دداوند»، «شعله‌ور»، رشتده-«پیدرود»، تبریزده-«آذربایجان» و «خاورنو»

غزیه‌لرینده چاپ ایدلمکه باشلامشدی.

محمد بی‌ریا بو دوردهن اعتباراً ایران

آذربایجانینین مبارز بیر شاعری و فعال بیر اجتماعی ایشچیسی کیمی فعالینه باشلاییر. او هر بیر شعرینده فاشیزمین منقور سیماسنی و قارا مقصدلرینی افشا ایدهرک نازیزمین بشریت ایچون نه قدر تهلکالی اولدیغنی سوبله‌مکله برابر، اونین مطلق اولومه محکوم اولدیغنی دا قاپاقچادان خبر و بریردی. او، موئتی موقتیلردن قودوروب های-کوی سالان هیتلرچیلره هجوم ایدهرک، دیموقراسی ماتلرین و بیرنجی سیرادا سووت خنقارین بو محاربه‌دن غالب چیخاچغنی سوبله‌ییردی. بی‌ریا محاربه دورینده نوکنمه‌ز بیر قوه، سونمه‌ز بیر حرارت، قورخی ییلمه‌ین بیر عسکر کیمی بیر طرفدن ئوز آتشین شرلریله مطبوعاتدا اشتراك ایدیر، دیگر طرفدن «چتیربازلار»، «روزنامه اداره‌سینده»، «ستالینراد»، «ارباب و اکینجی» کیمی کیچیک پیسار یازیب صحفده اوشتادیریر

شاعر خصوصیه فاشیزمه قارشى بازديهي
شعرلريله آذربايجان مطوعاتدا نوزيني
فائيمشدر. نوز شعرلرينده بير طرفدن
هيتلريزمين محوئين لايدي اولديغنى سويله ديكي
کيمي، ديگر طرفدن ده هيتلره اميد
باغلايانلاري قيرمانچالامشدر:

«نوز آرميزدر آي حاجي چوخ پيس
اولوب حالين سنين،
بو هيتلرين يولوندا لاپ کيندي تمام
مالين سنين».

بو سوزلر تام هدفه وورولمش ضربه لر
ايدى. آذر اوغلينين شعرلرينده تجسم
ايتديريان شخصيتلر ايران آذربايجاني حياتدن
آينمش جانلي انسانلاردور:

«بو قيز بولچيسيدر نوزلي بوللارين،
داليندا ان آغير کومور شله سي».

احتياج الينده بوغوللارين،
کسييدر چيکيني عمر شله سي....
بو کيمي شعرلر آذر اوغلينين طبعنده کي
روانغي، قلنده کي قدرتي و فکرينده کي
آيدينغي جانلانديران محکم دليللردور. حال
حاضر دا ارديله ياشايان آذر اوغلي،
نوز کسکين قامني خلقيين سعادتني
ايچون مبارزه سلاحه چويرميشدر. چونکي
اونين عقیده سنجه:

ازادن نهرمان ياراديب ييزي،
بو آزاد مولکين سوي، تورباغي.
قوي ايندي حس ايشين قوتيزي،
ييزيم سرحدلره توپلانا باغي.

مير مهدي چاروشي

شيم قاش و ۶ نفرليك بير عائله ني
ساخلامالي اولميشدي. ايشله مکده مستعد و
چايشقان اولديغي ايچون اقصادي وضعيتني
بير قدر ياخشيلاشديران کيمي، شخصي
درس آلماتلا معلوماتني آرتيرميشدر.
چاووشينين شعرلرينده اساس مضمون
آزادلق، وطن، خاق و استقلاليت اولاراق
فاهاقدادر.

مير مهدي ۱۹۰۷-نجي ايلده تبريزده
دميرچي ميرحبيب عثمئسنده دوغولميشدر.
او، ابتدائي تحصيليني کهنه اصول مکتيده
و سونرا دا بير قدر «شمس» مدرسه سنده
آلمشدر. آغير حيات وضعيتني چاووشينين
اوخوماسنا مانع اولديغندان، آتاسي اونني نوز
ياپندا ايشاتمکه مجبور اولميشدر.

مير مهدي ۱۷ ياشندا ايکن آتادان

محمد علي صفوت

قديم اصول مکتيده، عالي تحصيليني ايشه
روحاني مدرسه سنده آلمشدر.
صفوت فیرخ ایلدرکه، آذربايجانين و
خصوصيله تبريزين معارف ايشلرينده چايشمش

محمد علي صفوت تبريزين فائيمش
قوجامان معارف خادمي، علمي ايشچيسي
و سوز اوستايدير. او، ۱۲۵۷-نجي شمسي
ايلينده تبريزده دوغولمش و ابتدائي تحصيليني

ایشیچار آراسندا اتهاسز بیر محبتله
سهویلدی. او، ۱۹۴۵-نجی ایلده پارسیده
چاغرباش عموم دنیا همکارلار اتقفلاری
فوغرهسته بیر نماینده اولاراق کیدیر و
ایران آذربایجانی فعالرین حقوقی بین‌الحاق
ساحده مافعه ایدیر.

آذربایجاندا معارف، آنا دلی و آزادلیق بولوندا
مبارزه آباران دسته‌نین ایلک سیرالاریندا دوران
بی ریا ایندی معارف وزیرین تعیین ایدلمشدر.

شاعیرین چاپ ایندیردیکی ادبیات
صحیفه‌سی، آدلی ورقه کونین ان مهم
مسئله‌لرینی مذاکره ایدیر و ارتجاع
علینه قطعی ضربه لر اندیریردی.

تبریز فطه‌اری بی ربانی آذربایجان
همکارلار اتققی مرکزی قومیت‌سی صدرلیک
سه‌چهرک، اونو فطه حرکتین رهبرلیک
کچیررلر. بو دوردن باشلاباراق شاعر
بیر فطه تشکیلاتچسی کیمی چالیشیر و

میلانی

میلانی بیر معام و بیر شاعر کیمی
کنج نسلین تربیه و تعلیمی ایله مشغول
اولوب لوز آهنگدار شعراریله اوخوجولارین
نظربنی جاب ایشمکده‌در.

شاعیرین شعرلرینده اساس یری اجتماعی
مسئله‌لر دوتماقدادر. او، قصیده و قدیم
مفهومدا کی غزلسرالقدان چوخ اوزاقدر.
انلاری تبریزده «فریاده»، «آذربایجان»،
«وطن یولوندا» غزیه‌لری، «شفق» مجله‌سی
و تهران روزنامه‌لرینده چاپ اولونمشدر.
تبریزده سوووت مدنیت ایوی شاعیرین بیر
شعرلر مجموعه‌نی چاپ ایشمیشدر. حال
حاضرده شاعر آذربایجانجا شعرلر مجموعه-
سنی چاپا حاضرلاماقدادر.

تبریزین معاصر شعر ایتادلاریندان یری ده
میرتقی میلانیدر. میلانی ۱۹۱۴-نجی
ایلدی تبریزده دوغولمشدر. او ابتدائی تحصیلی
رضوان و فیوضات مکتبلرینده آیش و
هله او زمانلار آذربایجانجا و فارسجا
یازماغا باشلامشدر. میلانی ابتدائی تحصیلی
قورتاردیقان سونرا اورتا مکتبه کیرمش
و بورانی دا مرقینله یتیریب تهراندا ادبیات
دانشکده‌سته داخل اولمشدر. بورادا ۳ ایل
تحصیل ایشمکدن سونرا بیر معام کیمی
مشهد کونده‌ریامشدر. بیر ایل مشهده
فالاراق تهرانا قایتمش و قومدا، تبریزده
ادبیات معلمی کیمی چالیشمشدر که، بو
وظیفه‌ده ایندی ده دوام ایشمکده‌در.

آذر اوغلی

بو جوان شاعیرین هر هانکی بیر
شعرینی آلازاساق، اوندا مطاق اجتماعی بیر
مسئله، بوردین و ایلین بیر درد، یاخود
بشری بیر دویغو ترنم ایدیلیر. بو مبارز

معاصر آذربایجان شاعرلری آراسندا
هله کنج وقتنده لوزینه مخصوص کورکملی
یر دوتمش آذر اوغلی بالاش ۱۹۲۱-نجی
ایلدی آنادان اولمشدر.

و بو یولدا بو بویوک زحمتار صرف ایتمیشدر. ۱۳۲۸-نجی ایلده تبریزده انجمن مہارفین تشکیل ایدیلہ سنین بانلیریندن بیریدہ صفوت اولمشدر. او، عین زماندا اجتماعی ایشلرده چالیشمش و آذربایجانین مشہور آزادپنخواہلاریندان شیخ محمد خپابائینین یانین یولداشلاریندان اولمشدر.

صفوت مہارف جہہ سنده بیر خادم کیمی چالیشمہ افلا برابر، عین زماندا ادبیات ساحہ- سنده بو بویوک فعالیت کؤسترمشدر. او، آذربایجانجا و فارسجا شعرلر یازما افلا برابر، بیر چوخ علمی و ادبی اثرلرده یازمشدر. بونلاردان «میزان الانسان»

«منابع الحکم»، «دانش و پرورش» و «دستہ گل» اثرلری چاپ ایدیلہ مشدر. ادیبین چاپ اولونماش اثرلریندن «خریطة- الفصوص»، «ہزاریک شاعر»، «داستان دوستان»، «دیوان صفوت» اثرلرینی و «اسرار الحکما» نین ترجمہ سی اولان «کوہر دانش» و بو کتابہ شرح اولاراق یازیلہش «آینہ عبرت» اثرلرینی قید ایتہلیر. صفوت حال حاضرده سووہت افتاقیلہ مدنی رابطہ ساخلایان ایران جمعیتین تبریز شعبہ سی صدرنین معاونی و بو جمعیتین ادبیات شعبہ سی رئیس سی اولاراق فعالیت کؤسترہ مکدهدر.

ابراہیم ذاکر

اردیلین قوجامان شاعرلریندن ابراہیم عظیم اوغلی ذاکر ۱۸۹۱-نجی ایلده، اردیلین ۳ کیلومترلیکنده کی کلخوران کندینده دوغولمش و اوشاق ایکن آناسی وفوت ایتدیکندن تحصیلی دوام ایتدیرہ یامہ ییب. ۱۸ یاشنا قدر علمی سنین یانیندا کند ایشلرینده چالیشمشدر. شاعر جوان ایکن عموسیله تورکمستاندا مرو شہرینہ کوچمش و بورادا «ملا نصرالدین» مجلہ سیلہ تائیش اولمشدر. همین مجلہ ذاکرده درین نثر بوراخمشدر.

«فریاد ایدیرم بلکه یاتان ملت اویانسن، آجسین کوزنی ایلہ سبن غفلت اویانسن». بیتیلہ باشلايان ایلک شعرینی دیمشدر. نہایت ابراہیم ذاکر اردیلہ قایدیر و بورادا ارتجاع علہ نہ شعرلر یازدیغی ایچون جہات طرفدارلاری طرفندن تکفیر ایدیلیر.

شاعر، رضا خانین ایش باشنا کلمک سینی گوزل آنلا دیغی ایچون بو شعر ی یازیر: احمدی قوردیم نوزیم باشہ قویام ناج کیان، بہلوی شاه اولارام اسمیم اولار خنقہ عیان. اہل تبریز منہ سوبلہ مسیلر رضا خان، و سائرہ...

ایکنجی دنیا محاربہ سی باشلانیدقا رضاخان حکومتی ایرانی آلمان فاشیستلری ایچون سووہتلیر اتفاقی علہ نہ جاسوسلار بوواسی ایتہک، قرار ویریر و متفکر بو اقدامانین علہ نہ بیر تدبیر اولاراق ایران تورپاغلارینا قوشون چیخاردیرلار. بو حادثہ، تعقیب نتیجہ- سنده باشقا شہر، کوچمش ابراہیم ذاکرہ نوز دوغما یوردی اردیلہ کلمکہ امکان ویریر و شاعر آزاداق کتیرہن اوردوبا تشکر ایدیر:

«صد شکر که دوغدی یز ایچون نور حقیقت
غیبین الی گلدی ایله دی یزلی راحت».

مظلوملرین قلبی آچیلدی کله دوندی،
آچدی دیابن آزاده چیلر بلبله دوندی.
ظلمین ایوینه اود دوشوب باندی کوله دوندی.
مظلوملرین قدرتی یارب سئله دوندی.

دوغراندی دخی عدلیله زنجیر اسارت
غیبین الی گلدی ایله دی یزلی راحت».
ابراهیم ذاکر اردیبلده ضد فاشیست
تشکیلاتنین فعال بیر عضوی کیمی چالیشت
«ضد فاشیست» ورقه سنده اشتراك ایشمیشدو.
او عین زماندا «جودت» و «وطن یولوندا»
روزناملارینده یازان شاعرلر سبراسندادر.

یحیی شیدا

هله کنج باشلاریدا غزللری و دیگر
وطنی شعرلریله ئوزینی اوخوجولارا تانیتمش
حسن اوغلی یحیی شیدانین بالئیز ۲۱ باشی
واردور. شیدا ۱۹۲۳ - نجی ایله تبریزده
چرنداب مجله سنده آفادان اولمش و بورادا دا
هندستان مدرسه سینین مخانبکی شمه سنده
۱۰ - نجی صنفه قدر تحصیل آلمشدر.

۱۵ باشلاریدا شعر یازماغا باشلابان یحیی
شیدا تبریزده «وطن یولوندا»، «آذربایجان»
و «ناره آذربایجان» غزیه لرینده و تهراندا
«توفیق» مجله سنده اشتراك ایشمیشدر. شیدا
تبریزده تشکیل ایدیلش «شاعرلر مجلسین»
ایلك متشیرلریندن و عضولریندن بیریدر.

ساهر

ربابی شعرلری و ئوزینه مخصوص
اسلوبی ایله خصوصی بر دوتان حبیب ساهر
۱۹۰۳ - نجی ایله تبریزده دوغولمش و
اورادا دا بویه مشدر. ساهر ابتدائی و اورتا
تحصیلینی تبریزده بیتیردیکدن سونرا ییلیکینی
آرتیرماق مقصدیله ۱۹۲۴ - نجی ایله استانبولا
گیشمش، اورادا دارالفنونین جغرافی فاکولته سنی
بیتیره رک وطنه قايتمشدر. شاعر ۳ ایل
زنجاندا، بیر ایل قزوینده معلمیک ایتدیکدن

سونرا تبریزه قايتمش و آغا یوردیندا بیر
جغرافیا معلمی کیمی کنج نسلین تربیه سیله
مشغول اولماقدادر. ایندییه کیمی شاعرین
«جغرافیای خمسه»، «افسانه شعب»، «سایه ها»،
«شقایق» آدلی درس و شعر کتابلاری
چاپدان چیخمیشدر. حبیب ساهر حال حاضرده
ئوز منثور و منظوم اثرلریله تبریز غزیه
و مجله لرینده اشتراك ایتمکده در.

هزار

کورد شاعری هزار شرافکندی ۱۹۲۰ -
نجی ایله مهاباد شهرینده دوغولمشدر.
او ایلك تحصیلی ملا یانیندا فارس و عرب
دیلرینده آلمش و مکتب تعلیمی کورده مشدر.
شخصی مطالعه سی نتیجه سنده ادبیاتلا،
خصوصاً مشهور کورد شاعری حاجی قادر

کوی و نالین اثر لریه تائیش اولان هزار
سون ایللرده شعر یازماقلا مشغول اولمشدور.
شاعر سون اوج ایل عرضنده یازدیغی اثر لرینی
«نشتار» (وطن) مجله سنده نشر ایندیرمشدور.

هزارین کوردجه یازدیغی درین مضمونلی
اثر لریندن بعضی آذربایجانجا ترجمه
ایدلرک «وطن یولوندا» غزیه سنده و «شفق»
مجله سنده چاپ ایدلر.

مظفر در فشی

۱۹۲۳- نجی ایلده دوغولمش مظفر
در فشی هله نبرزده «دانش» مدرسه سنده
تحصیل آلاماقدا ایکن، آناسی آزاد یخواه اقدما
متم ایدلرک، رضا خان مأمورلاری طرفندن
نهران سورگون ایدلرشدی. البته، آناسندا کی
آزادیخواه فکر لری مظفر در فشییه
تأثیر سز قلماشدی. او ایلک شعر لرینی
رضا شاه استبدادی علیه سوبله شدور. آناسنین
وفاتی کچ شاعره داما درین تأثیر
بوراجمش و او:

«آه خدایا بونه آه و ایندر،

عدل هانی، انصاف هانی، دین هانی؟
هامو کدیب جانه اوره کلر یانیر،
ظلم و جفا، جور دوتوب هر یانی».

دیبلرک، نهران زمامدارلاری الیندن
شکایت ایدیر.

شاعر آغیر وضعیت و مشقته تحصیلی
دوام ایندیریب، نبرزده «دانش» نی
بشیریر و بیر «علم کیمی، خلقته خدمت
ایتمکه باشلاییر. در فشین یازدیغی شعرلر
اوزون مدت چاپ ایدله یلمه دیکندن
چوخی اییب بانمشدور.

شهریور حادثه سندن سونرا شاعر تازه دن
روحلاراق، آذربایجانجا شعرلر سوبله مکه
باشلاییر و شعر لرینی نبرزده چیخان غزیه لرده چاپ
ایندیرمکه موفق اولور. «شاعرلر مجلسی»
نین نال عضولریندن اولان در فشین
یارادیجیلرندا خاقایلیک خصوصی بر دوتور.

حسین صحاف

حسین صحاف ۱۹۰۶- نجی میلادی
ایلینده، تبریز شهرینده دنیا به گامشدور.
شاعر تحصیلی میرزا شریف آدلی
بیر نفر ملانین قدیم اصول مکینده
آلمشدور. آناسی بوخسول و حیات شرطلی
آغیر اولدیغی ایچون صحاف درس اوخو-
ماقلا برابر، بیر جلدچی یانیندا شاگردایمکه
کیمش و بو ایشی کوزینه صنعت اختیار
ایدلرک بو گونه قدر جلدچیلیکله مشغولدر.

بونا کوره او، «صحاف» تخلصی قبول
ایدلرک شعر لرینی بو آد آلتیندا یازمشدور.
صحاف هله ۱۲ یاشندا ایکن شعر دیلمکه
باشلامش و زمانین قضاغه مناسب نوحه لر
و «جورله برابر، نقیدی شعرلر ده یازمشدور.
اکثریتی کوز آنا دیلینده اولماقلا ۴۰ مین
ینه قدر اثری واردور.

شاعر «سهند»، «آذربایجان»، «وطن»
یولوندا و دیگر نبریز و نهران غزیه

و استادان کومتره‌شدند. او دبلی شاده،
طبعی روان و افاده‌لری آیدین بیر
شاعردر.

لرینده نوژ شعرلریله اشتراك ایتیه‌شدند.
حسین صدف خصوصیه کولکی
طرزینده یازدیقی نقیدی شعرلرینده هنر

ابوالقاسم کامل

یتیمده کی مقام آدلارینی جناس اولاراق
بیر یره توپلاماق کملین شعرده مهارته
و موسیقیده کیش معلومه مالک اولدوغنا
بو یوک دالیدر.

کامل تبریز «شاعرلر مجلسی» نین
صدر معاونیدر. او، کنج شاعرلرین تریه‌سی
و انکشی ایچن امک صرف ایدن
ادبیات مفتونیدر. شاعرین آذربایجانجا ال
یازماسی دیوانی واردور. هابله آذربایجانجا
و فارسجا اون مین یتیه قدر غزللری و
وطنی شعرلری ده واردور که، بوتلاردان
بعضیسی «پیمان» مجله‌سده، «آشیر»،
«تبریز» و «وطن بولوندا» غریته‌لرینده
چاپ ایدیه‌شدور.

«شاعرلر مجلسی» نین بونون جلسه‌لرینده
اشتراك ایدن و نوژ شیرین صحبتاری و
حاضر جوابی ایله مخاطبلرین دقتی جلب
ایدن ابوالقاسم کامل تبریزین استاد شاعر-
لریندور. ۱۸۹۷-نجی ایلده تبریزده تاجر
محمد تقین عائله‌سده دنیایه کلهش بو
شعر تحصیلینی قدیم مکتبدن باشلاش و
متوسطه‌نی قورتارماقلا اورتا سوادا مالک
اولمیشدر. او ۲۰ یاشلاریندا ادبیاتلا مرقلاشمش
و شعر دیمکه باشلامیشدر.

«عراق» اولسا «مخاف» «شور» «مغلوب»
ایدور «ناله» م،
«عجم» «اوج» «حصار» یم «راست»
«منصور» یم «عشیران» در.

اروهانه‌س غوقاسیان

فغانیه باشلامسا دا، ان کوجای شعرلرینی
ایکجه‌جی دنیا مجاریه‌سی زمان آلمان فاشیزمی
علیه دیمیشدر.

ایندییه کیمی شاعرین ۶ کتابچاسی
نشر ایدیه‌شدور. اوپن سون اثری ۷-نجی
عصرده آذربایجان، ارمنی و گورجی
خاقارنن یاد اتایی اشغالچیلارا قارشى مبارزه
دوستلغنی تصویر ایدن «جوانشیر» داستا-
نیدر. غوقاسیان بو اثرینده استعدادلی و
یایسکای بیر شاعر اولدوغنی ثبوت ایتیمیشدر.

آذربایجان و ارمنی خلقنین تاریخی
دوستلغندان الهام آلان جوان ارمنی شاعر-
لریندن اروهانه‌س غوقاسیان ۱۹۱۹-نجی
ایلده تبریزده دوغولمیشدر. ابتدائی تحصیلینی
تبریزده ایرمنی دیاینده آلدیقدان سونرا،
آز زمان ایچریسده فرانسوز، روس، انگلیس،
آذربایجان و فارس دیلرینی توکرمه‌نیب و
بو واسطه ایله شرق، روس و آوروپا
ادیانی ایله تانیش اولمیشدر.
غوقاسیان هله ۱۳ یاشندا ایکن ادبی

هلال ناصری

حوزه‌نبن منشیسی اولمشدرد. کتاب و مجموعه چاپ اینمک و بو یول ایله خنقین ایتباهنه کرمک اینمک اونین فعالیتله چالیشدیغی ساحلردن بیریدرد. او، «ستاره آذربایجان-آذربایجان اولدوزی» روزنامه‌سنی، «هوپ هرپ نام»، «دیوان لاهوتی»، ۳۵ مین سوزدن عبارت فارسی-فرانسه لغتی و دیگر کتابلاری چاپ ایتدیرمشدرد. عین زماندا او، «میرزا تقی خان امیرکبیر»، «نژاد بشر»، «آنا دیالی» په‌سارینی یازیپ تبریز صحنه‌سندده اویناندیرماغا موفق اولمشدرد.

محمد علی هلال ناصری ۱۹۰۳-نجی ایله تبریزده آنادان اولمشدرد. او، ابتدائی تحصیلینی قدیم اصول مکتبه آلاق، سونرا شخصی مطالعه ایله معلوماتی آرتمیش و ۲ ایل «اتحادیه»، «رشدیه» مکتب‌ارنده ریاضیات معلمی اولمشدرد. ادبیات و مطبوعات ایشاریله مرفلانندیغندان کتاب ساتماغا باشلامش و بو ایش ایله ایندی ده مشغول اولماقدادر.

هلال ناصری تبریزده شیخ محمد خیابانی نهضتی باش‌لانیدیغی زمان ۱۳-نجی

قلی خان بورچالی

«شاما عرض ایله‌مشم عرضیمی بوست ایله تمام، چکلب ارباب رجوع کور نیجه بازاره منی، مملکت بیر-پره ده کمش آدی» «تجدیه نظر» کیمسه دونماق ایچون الدیلار آزاره منی حقی هیچ کیمسه سوروشماز نه قدر یوخدی بولون،

گذریلر بورایا ساتماغا دیناره منی. نه‌دی قانون عدالت؟ آدی وار، شهرتی وار، دوزینی سوبله‌یرم کر چکه‌ار داره منی. بورچالو بسدی بو قدر ایله آه ایله فغان، حاضر خدمت ایچون فوی کلیپ آزاره منی. شریله نظام وظیفه‌یه چاغریلما ایشلارنده کی حق‌سزایکاری نظام چکندیکی ایچون تعقیب اولونمشدرد.

قلی خان دییه چاغریلان بورچالون اصل آدی قلی‌در. لاکن بو آد باباسنین اولدیغی ایچون عئله‌ده اونی قلی خان دییه چاغیرمشلار. او، ۱۹۱۵-نجی ایله تقدیده آقای رضا قلی خانین عئله‌سندده دنیا‌یه کلمشدرد. سولدوز محالدا یاشایان قارا باباق طائفه‌سی، او جمله‌دن قلی خانین بابالاری ۱۸۲۸-نجی ایله عباس میرزا طرفندن تقابسین بورچالی محالیندان ایران آذربایجانا کوچورولمشار. قلی خان تحصیلیتی تقدیده کهنه اصول مکتبه آلامش و بوتون حیاتی ده همین قصبه‌ده کچیرمشدرد.

رضا شاه دورینده قانونه مخلف نظام وظیفه‌یه چاغریلدیغی وقت:

محمد باقر نیکنام

نبریزین جوان شاعر لریندن اولان محمد باقر نیکنام ۱۳۰۰ - نجی شمس ایلمده تبریزده بیر دمیرچی عائله منده دنیا په کمشدر. او ۵-۶ باشلاریندا پنجم قالمش و دایسین نحت حمایه منده باشا بازارق. کبریت کارخان- نه منده ایشله مکله کچیمشدر. نیکنام کوچه یولداشلاریندان محمود آدلی بیر اوشاقدان انقیاء درسی آلماقلا سواد سزانی افو ایدیب، سونرا بو بوکلره مختصرس مکنبده، بیر ملا یانیندا و نهایت نظام وظیفه ده اولدیگی زمان: «باقریم اولوبدی غمدن آلقان جناب سروان، سربازلارا یدیرتدیز سیزقان جناب سروان. شالاق، گرونک، شکجه سروار ییزی چوروندی. قان آغلیری باخاندان کردان جناب سروان.

باشماقلارین اوزونه بی سورنوریک، پاریلدیر، آتندان باخیر آباقلار عربان جناب سروان. کل قسمین شامندان بیر کون نوزین خبر دوت. سکزجه مقال اولمش میزان جناب سروان. آرزوم بودر جهاندا بیر ابله کون اولایدی، بیر حق دوتایدی آخر دیوان جناب سروان»- شعرینی یازیب قاپییا یاشدیردیگی ایچون ذوققاری آدلی بیر نقر گروهان طرفندن تعقیب ایدیلایب دو کولمش و حبس جزاسنه محکوم ایدیلماشدی. او، ۱۹۴۱ - نجی ایلمده نظام وظیفه دن بوراخیلایب، نه ده کبریت کارخانه نه ایشه قایتمشدر. نیکنام فعله لر آراسندا بیر فعل و چالیشقان اجتماعی ایشچی کیمی فایتمشدر. شاعرین شعرلری تبریزده «وطن یولوندا»، «خاورنو» و «آذربایجان» روزنامه لرینده چاپ اولونماقدادر.

عاشق حسین «جوان»

عاشق صنعتی اوسنادان، عین زماندا: چالماق، اوخوماق. اویناماق و ماهیلا رین هوا سنی و سوزلرینی نوزی قوشماق کیمی بیر مهارته مالک اولماقی طاب ایدیر. بو کون عاشق حسین قولاق آسان هر بیر کس، بو بش چنین اوندایر- لشدیگنین شاهی اولار. عاشق حسین عین زماندا فعال بیر اجتماعی شخصدر.

نوز گوزل سسی، سازی و ماهیلا ریه خلقین آلتینی قازانان عاشق حسین ۱۹۰۵ - نجی ایلمده قاراداغدا گرمه دوز محالینین اوت کندی منده آتدان اولمشدر. بوخسول عائله دن اولان عاشق بیر مدت کند تصرفات ایشلرینده چالیشش و موسیقییه هوسی اولدیفندان الیه عاشقی اولماق هوسته دوشمشدر.

فخرالدین محزون

فخرالدین محزون بوخسول عاله سنی
ماخلاق ایچون همیشه زحمتله زنده گاماق
ایتمشدر. او «شاعر لر مجاسی» نین بئیشدیر.
دیگی شاعرلردنر. اجتماعی شعرار و غزللر
بازان بو شاعرین شعرلری بو یاخیللاردا
«وطن یولوندا» غزیه سی طرفندن «غزللر»
آدی آلتندا چاپ ایلمشدر.

سون و قتلر نوز شعرلریله مطبوعاتدا
اشترک ایلمدن فخرالدین محزون ۱۸۹۸-نجی
ایلمده آنادان اولمشدر. اقتصادی حیثیتین
آغیرلیغی اوزبندن ابتدائی تحصیلله کفایتلنمش
و شخصی مطالعه سی ایله ادبیاتی خصوصاً
آذربایجان ادبیاتی تاریخینی توکرمشدر.

نجم تبریزی

نجم تبریزی شمالی ایران شهرارینی و
غربی آذربایجانی سیاحت ایتمکدن سونرا
تبریزه قایتمش و بورادا کسب کارلقلار
مشغول اولمشدر. او ۱۹۳۹-نجی ایلمدن
ادیات ایله مشغول اولماقدادر. یازدیغی
شعرلر ایچریشده غزللر نظر دقتی داما
چوخ جلب ایتمکده در.

میر یوسف میر علی اوغلی نجم تبریزی
۱۹۲۰-نجی ایلمده تبریز شهرارینده
دوغولمشدر. او، ابتدائی تحصیلاتینی
«اعتماد» و «فیوضات» مدرسه لرینده آلمش،
بوخسول اولدیغی ایچون بو مدرسه لرلی
یتیمه دن ترک ایتمش و نجاراق صنعتنده
چالیشماغا باشلامشدر.

تقی زاده

عمومیتله شخصی مطالعه نتیجه سنده آرتیر-
مشدر. اونین ان چوخ سه و دیگی و دفعه لرله
نظیره یازدیغی شاعر میرزا علی اکبر صابر
اولمشدر. نوز فکاهی شعرلری ایله تقی زاده
معاصر ایران آذربایجانی ادیبندای خصوصاً
بر دونور.

سید رضا تقی زاده ۱۹۱۹-نجی ایلمده
تبریز روحانیلریندن حاجی سید باقر اوردوباد
دشین عاله سنده دوغولمشدر. او تحصیلاتینی
تبریزده آلمش و هله لاب جوان ایکن
شعر بازماغا باشلامشدر. جوان شاعر معلوماتی

ایمن

مدرسه لرینده اون ایلم تحصیل آلمشدر.
او نوز شعرلرینده وطن و آنا دیلی
موضوعنه آبريجا دقت یتیرن بیر شاعر در.
یارادیجیایندا آزاداق روحندن الهام آلاراق،
خلق و وطنینه اولان عشقینی نثریم ایدیر.

«ایمن» شخصی ایله تانیلمز شاعرین
آدی محمد، آناسین آدی حسین، ساجیللیسی
ایسه امیر کارگردر. ۳۰ یاشنی تمام ایتمش
بو شاعر تقریباً ۱۵ ایلمدرکه، شعر و ادبیاتلا
مشغولدر. ایمن تبریزده دوغولمش و تبریز

علی توده

مسئله‌سی مشغول ایشمیشدر. قیزیل اوردو
صهرلی ابرانه کلدیکدن سونرا رضا خان
ایستدایشدان خلاص اولوب آزادلفنی
آلانلاردان بیری ده علی توده اولمشدر. او،
پوتون شعرلرینده خلقنه آزاداق، سعادت و
ایشقی آرزولامیشدر.
علی توده نین شعرلری «وطن بولوندا»،
اردیبلده «جووت» و «ضد فاشیست»
روزنامه‌سینده و «آذربایجان» مجله‌سینده
چاپ ایدیلمیشدر.

اردیبلین جوان شاعرلریندن علی توده
جوادزاده ۱۹۲۵-نجی ایله آنادان اولمشدر.
علی توده شعر و ادبیاته اولان عشقنی
مکتبده اوخویارکن گوسترمیشدر. اونین
ان چوخ مرانلاندیغی شاعرله، آذربایجان
ادیاتنین کورکملی سیمالری جمله‌سندن
واقف، صابر و دیکرلری اولمشدر. اردیبلده
آغیر حیات شرائطی جوان شاعری، ادیاندا
داها چوخ «بو گونی نیجه باشاوبرمک»

محمد علی دوزدوزانی

ایل «رشدیه» مکتبده تحصیل آلمیشدر.
۱۷ یاشلاریندا شعر یازماغا باشلامش و
اثرلرینی «وطن بولوندا» و «ناره آذر»
بایجان» غزیه‌لرینده چاپ ایدیرمکه باشلا-
مشدر. اونین یارادیجیاقندا غزلار خصوصی
بر دوتور.

سون زمانلاردا تبریز غزیه‌لرینده «دوز-
دوزانی» آدی ایله شعرلری چاپ ایدیلمکه
باشلايان کنج شاعرین آدی محمد علی،
آتاسنین آدی ایسه محموددر. او، ۱۹۲۲-
-نجی ایله تبریزده آنادان اولمش و سکز

کاشف

۱۹۱۸-۱۹۱۹-نجی ایللرده تقایسده «وطن»
«قیزیل شفق» مجله‌لرینده و «بنی فکر»
غزیه‌سینده شعرلرله اشراك ایشمیشدر.

جعفر محمدزاده کاشف ۱۸۹۳-نجی
ایله ممقانداییر کندلی عالیه‌سینده دوغولمشدر.
کنج یاشلاریندا تقایسده ایشارکن خصوصی
صورتده معلمدن درس آلامقلا سوادلانش و

صابری

مکتبده اوخویقدان سونرا بوخسولاق
اوزیندن درسی ترک ایشمکه مجبور اولمشدر.
تبریزده آذربایجانجا «وطن بولوندا» غزیه‌سی
نشر ایدیلمکه باشلایدقدان سونرا صابرین

عباس صابری «شاعرلر مجلسی» نین بئیر-
دیگی کنج تبریز شاعرلریندن بیریدر.
او، ۱۹۲۳-نجی ایله تبریز شهرینده
آنادان اولمش و باتیز آلتی ایل

ادبیات اولان هوسی جانلانش و ادبیات ایله مشغول اولماغا باشلامشدر. «شاعرلر مجلسی» تشکیل ایدیلدیکن سونرا، صابری اونین جلسه لرینده دائمی بیر اشتراکچی اولمش و بو مجلسین باردیميله، تجربه سنی آرتیرا- راق، شعرلرینی چاپ ایتدیرمکه موفق اولمشدر.

دارائی

امیر خسرو دارائی زنجاندا ترقیبرور بیر سیمای کیمی تانیلمشدر. او، ۱۸۹۲-نجی ایلمده زنجان اطرافندا یئارود کندینده آنادان اولمشدر. بو قوجا شاعر هله ۱۵-۱۶ یاشلاریندا ادبیاتلا مرقانمش و راجی، صراف، هبدجی کیمی آذربایجان شاعرلرین اثر- لرینی مطالعه اینمکی داما چوخ سهومشدر. دارائی ئوز شعرلرینده مدنیت، علم و ترقینی ترنم ایندیرک، خلقی ایشیق طرف چاغیرمشدر.

او قادین آزادانی حقنده بیرنجی غزلینی جهالت عنصرلرین گوجلای دورینده یازمشدر. شاعر هله جوان ایکن آزاداق حرکاتنده اشتراک ایشمشدر.

دارائین بئش مین بیتدن چوخ چاپ اولونماش دیوانی وارد. او، سوووت اتفاقیله مدنی رابطه ساخلایان ایران جمعیتین زنجان شعبه سی صدریدر.

بهادری

محمد صادق بهادری ۱۹۰۹-نجی ایلمده قازاداغین دیزمار محالی علیار کندینده دوغولمشدر. او، ابتدائی تحصیلینی تبریزده «حکمت» مدرسه سنده آلدیقدان سونرا، «صادقیه» مدرسه سنه داخل اولراق صرف، نحو، فقه و بدیع علملرینی ئو گره نمکه چالیشمشدر. شاعر هله جوان ایکن آنای

مرحوم اولدیمندان تحصیلی پوراخماق مجبوریتنده قالمش و ۱۹۳۰-نجی ایلمده تبریز- جولفا ده بیر یولوندا خدمته داخل اولراق بو کونه قدر همین ایشده چالیشماقدادر. شعرلرینی «بهادر» تخلصی ایله یازان بهادری، تبریزین معاصر سوز اوستادلاریندان بیر ی اولماق صفتنه مالکدر.

مدینه گولگون

کیچ شاعره مدینه خانم علی اکبرزاده ۱۹۲۶-نجی ایلمده آنادان اولمشدر. هله مکتبده اوخودنی زمانلار بئله شعر و ادبیاتی بویوک هوس و ذوق ایله سهومش و ادبی اثرلری دونه-دونه اوخومشدر. تبریزده «وطن بولوندا» غزیه سنده اشتراک

ایتمکله، مطبوعات عالمنه قدم قویمش بو جوان آذربایجانلی فیزی عین زماندا اجتماعی ایشلارده چالیشماق و فعالیت کوسترمکدن گری دورماشدر.

مدینه خانمین شعرلری «وطن بولوندا»، «آذربایجان» و «خاورنو» روزنامه لرینده چاپ ایدیلیمشدر.

پیر

دوقتور پیر گوز طبی فعالیت و پاؤبلار بیله اردیبلده اهلالتین ساغلاملی یولوندا چالیشیر. او عین زماندا «جودت» و «وطن یولوندا» غزیه‌لرینده شعرلرینی چاپ ایندیریر.	دوقتور مرتضی پیر روحانی عالله‌سنده دنیا یا گامش و روسیه‌ده تحصیل آلاراق دوقتوراق دیپلومی ایله عالی مکتبی پیغمشدر.
---	--

بناهت

آلتنجی صنفه قدر مکتبه اوخویدقدان سونرا، یوخسوالاق اونی درسی ترک ایدیب پیر فعله کیمی کلکنه‌چی کارخانه‌سنه داخل اولماغا مجبور اینمیشدر.	اسد اوغلی عباس بناهت شاعرار مجلسین ان کنج عضوایندن پیریدر. او ۱۹۲۸- نجی ایله تبریزده آنادان اولمش و
--	--

سعدی یوز بندی

سعدی عزت اوغلی یوز بندی ۱۹۱۹- نجی ایله آنادان اولمشدر. کله‌جکی مجلسی «نین بیتشدیرمه‌لریندندر.	بارلاق اولان بو جوان شاعر «شاعرار
--	--

کتابین ایچنده کیلر

صحیفه

صحیفه

- محمد بی ریا - (تبریز) ۴۲ -
 بوبوک سر کرده ۴۳ -
 شانی قیزیل اوردوبا ۴۴ -
 ارتجاعه خطاب ۴۵ -
 عصیان ۴۶ -
 لغت ۴۷ -
 پیشمهز ۴۸ -
 سلام له نینفرد ۴۹ -
 قیزیل موسقوا ۵۰ -
 عزیز وطنیم آذربایجانا ۵۱ -
 آذربایجان ائل مارشی ۵۲ -
 وطنه خطاب ۵۳ -
 اتفاقه دعوت ۵۴ -
 غزل ۵۵ -
 خندان تبریزین قمری ۶۹ -
 تبریز ۷۰ -
 قهرمانین قشنگی ۷۲ -
 شاعر دوستوم بی ربابه ۷۳ -
 اولای یلمهز ۷۴ -
 میلانی - (تبریز) ۷۵ -
 آذربایجان ۷۶ -
 باکو ۷۶ -
 تبریک ۷۶ -
 غزل ۷۷ -
 اور ۷۷ -

- آذربایجان ۳ -
 جعفر خندان . . . ستالین جنوبی ۱۸ -
 آذربایجان شعرینه ۲۳ -
 علی فطرت - (تبریز) ۲۴ -
 وطن عشقنده ۲۵ -
 مونس منه اولدی غم ۲۶ -
 مبارک اولسون ۲۶ -
 وجدان ۲۷ -
 باکو تاترانی ۲۸ -
 مجلس ملی به ۲۹ -
 آذربایجان طرلانی ۲۹ -
 عبرتنامه ۳۰ -
 ای وطنیم ۳۱ -
 غزل ۳۲ -
 آذربایجانیم یاشا ۳۳ -
 میر مهدی اعتماد - (تبریز) ۳۴ -
 آزادلق بهاری ۳۵ -
 دوغما آذربایجان ۳۶ -
 ائلیمه سلام ۳۶ -
 آباربر ۳۷ -
 کیت آدامین تانی ۳۸ -
 پیشمهز ۳۹ -
 بلبلین پروانه ایله صحبتی ۴۱ -
 سید ضیایه ۴۱ -

۱۵۲ -	• آنا وطن
۱۵۳ -	• اوقنیابر
۱۵۴ -	• غربت
۱۵۵ -	• وطن عشقی
۱۵۵ -	• نوروز
۱۵۶ -	• کوزلیم
۱۵۷ -	• آنانین اوغولا نصیحتی
۱۵۸ -	• آزاده لیکین شهرتی
۱۵۹ -	• قوجا و قوناق
	• هزار - (کوردستان)
۱۶۱ -	• ابکی قیزیل قوشین صحبتی
۱۶۸ -	• ابگیرمی ایل
	• سووت آذربایجانین
۱۷۰ -	• استقلال جشی
۱۷۲ -	• غزل
	• ساهر - (تبریز)
۱۷۳ -	• قافقاز بوللاریندا
۱۷۴ -	• کبیجه ایشیقلاری
۱۷۵ -	• ۱۹۴۵ - نجی ایل
۱۷۶ -	• بیر توخوجی قیزا
۱۷۷ -	• کچمش خاطره لر
۱۷۸ -	• شعر و خیالین قایسی
۱۷۹ -	• تبریز
۱۸۰ -	• کچه در
	• مظفر درفشی - (تبریز)
۱۸۱ -	• آذربایجان - آذربایجان
۱۸۲ -	• سوزین آخردی بریتدی
۱۸۳ -	• سه ویمای شاعر صابره
۱۸۴ -	• وطن عشقی
۱۸۵ -	• بیرلیک
۱۸۶ -	• غزل
۱۸۶ -	• لازمدی

۷۷ -	• قطعه
۷۸ -	• حکایه
	• آذر اوغلی - (اردبیل)
۷۹ -	• باکو سفری
۱۰۴ -	• آذربایجان
۱۰۵ -	• یان ای کونش
۱۰۶ -	• تبریز
	• صوفوت - (تبریز)
۱۰۷ -	• غزل
۱۱۰ -	• باکودان آیریلار کن
۱۱۱ -	• میرزه جلیل نامه
	• چاووهی - (تبریز)
۱۱۲ -	• بوبوک داهی له نینه
۱۱۳ -	• داهی رهبر متالینه
۱۱۳ -	• یوردیم
۱۱۴ -	• اقتضار
۱۱۵ -	• سووت قادیلارینا
۱۱۶ -	• دبلمی
۱۱۷ -	• آذربایجانا خطاب
۱۱۸ -	• کوردیکیم بیر منظره
	• مدینه گولگون - (تبریز)
۱۱۹ -	• آقش
۱۲۰ -	• پاشا قیزیل اوردو
۱۲۰ -	• تبریز
۱۲۰ -	• بوبوک آرزو
۱۲۱ -	• وطن
۱۲۱ -	• آچیلدی سحر
۱۱۲ -	• غزل
	• او هاله س غوقایان - (تبریز)
۱۲۳ -	• جوانشیر
	• ابراهیم ذاکر - (اردبیل)
۱۵۰ -	• پاشا
۱۵۱ -	• وار اولسون

- ۲۳۲ - ستالین قانون اساسیسی -
 ۲۳۳ - جان اوقتیبار -
 یحیی هیدای - (تبریز)
 ۲۳۵ - نولمز له نینه -
 ۲۳۶ - شانلی رهبره -
 ۲۳۶ - آذربایجانیم -
 ۲۳۷ - شاعرلی مجلسنه -
 ۲۳۸ - اورمک سوزی -
 ۲۳۰ - فدائیلر مارشی -
 ۲۴۰ - سن دیین اولدی من دیین -
 ۲۴۱ - غزللر -
 محمد باقر فیکنم - (تبریز)
 ۲۴۶ - آل کونش -
 ۲۴۷ - دوغما دیلیم -
 ۲۴۸ - سه ویرم آنا نورباغی -
 ۲۴۹ - غزللر -
 محمد ایمن - (تبریز)
 ۲۵۱ - یاشا دایمی -
 ۲۵۲ - بویوک اوقتیبار -
 ۲۵۲ - آذربایجانین ملی مجلسنه -
 ۲۵۳ - وطن -
 ۲۵۳ - تبریز -
 ۲۵۴ - آزادلق -
 ۲۵۵ - آنا دیلیم -
 ۲۵۶ - غزللر -
 علی لشانی - (ارومیه)
 ۲۵۹ - ستالینه -
 ۲۶۰ - وطنیم -
 ۲۶۱ - کلمدی بهار -
 ۲۶۱ - آذربایجان، آذربایجان -
 ۲۶۱ - سنین -
 ۲۶۱ - غزللر -

- ۱۸۷ - ایل کوجی - مشک کوجی -
 ۱۸۹ - شانلی حقیقت -
 حسین صحافی - (تبریز)
 ۱۹۱ - وطن قربانیق -
 ۱۹۳ - ملی حکومه -
 ۱۹۵ - ملی حکومتین قورولماسی -
 ۱۹۶ - غزللر -
 هلال ناصری - (تبریز)
 ۱۹۹ - قهرمانلار -
 ۲۰۶ - له نین نامه -
 ۲۰۸ - قیزیل اوردو -
 ۲۰۹ - آذربایجان -
 ۲۱۰ - اوقتیبار -
 فخرالدین محزون - (تبریز)
 ۲۱۱ - آذربایجانلی فاردالشلاری -
 ۲۱۲ - شانلی رهبره -
 ۲۱۳ - شانلی بایراما -
 ۲۱۳ - آرزوم -
 ۲۱۴ - غزللر -
 قلی خان بورچالو - (نقدی)
 ۲۲۰ - باکو -
 ۲۲۱ - تبریک -
 ۲۲۲ - قیزیل اوردو -
 ۲۲۳ - اولدی -
 علی توده - (اردبیل)
 ۲۲۵ - خلاصکار -
 ۲۲۷ - سوووت آذربایجان -
 ۲۲۷ - مکتوب -
 ۲۲۸ - سه وگیلیم -
 ۲۲۹ - وطن عشقی -
 ۲۳۱ - آذربایجان -

سید رضا آقاي زاده - (تبريز)	
۲۹۰ -	» وطن
۲۹۱ -	» هامو ئوز دردینه
۲۹۲ -	» بالانچی بهلوان
عباس صابري - (تبريز)	
۲۹۳ -	» کواور
۲۹۴ -	» قره‌مل
۲۹۵ -	» شانلی اوقتیابر بابرامنا
محمد مظالمی - (تبريز)	
۲۹۶ -	» وطن
۲۹۷ -	» ستالین قانون اساسیسی
۲۹۸ -	» غزل
یدالله اسعدی - (تبريز)	
۲۹۹ -	» وطنه
۲۹۹ -	» ارمنستان
۳۰۰ -	» کوزل - کوزل
حسین وحیدی - (تبريز)	
۳۰۱ -	» شاعر لر مجلسنه
۳۰۲ -	» وطن پیر لاله زار اولدی
سعدی یوز بندی - (تبريز)	
۳۰۳ -	» آذربایجان
۳۰۴ -	» آرزوم
۳۰۴ -	» آچایر
۳۰۴ -	» غزل
سید هاشم حسن زاده - (تبريز)	
۳۰۵ -	» وطنیمه
۳۰۵ -	» منیمدر
۳۰۶ -	» غالبیت بابرامی
مختار داداش زاده - (اردیل)	
۳۰۷ -	» بو شهری رضوان ایله سین
شادمان - (تبريز)	
۳۰۸ -	» فداییلره

کمالی - (خوی)	
۲۶۵ -	» بوبوک دامی
۲۶۶ -	» آذربایجان
۲۶۷ -	» ای وطن
۲۶۸ -	» کورونور
۲۶۸ -	» ملی میجاسمزه
۲۶۹ -	» ائلیم
۲۶۹ -	» اولماسین
۲۷۰ -	» منیم
۲۷۰ -	» ایسته‌یر
۲۷۱ -	» من سهوشم
۲۷۲ -	» بیردانه‌در
عاشق حسین - (تبريز)	
۲۷۳ -	» آنا
۲۷۴ -	» آذربایجان
۲۷۵ -	» فداییلره
۲۷۷ -	» دییشمه
۲۷۷ -	» قارا کوز
۲۷۸ -	» قاراداغین کره دوز کوزلر
۲۷۹ -	» آلا کوز
۲۸۰ -	» کوله - کوله
۲۸۱ -	» هجر
۲۸۲ -	» دال بادال
۲۸۲ -	» قارا ساچلاری
۲۸۳ -	» ییلسن
۲۸۴ -	» قیز
۲۸۴ -	» کلین
غلام حسین صبری - (اردیل)	
۲۸۶ -	» سوووت آذربایجانی
۲۸۷ -	» اوقتیابر بابرامی
۲۸۷ -	» آذربایجان نغمه‌سی
۲۸۸ -	» باکو

۳۳۰ -	د - م. پیر - (اردبیل)
۳۳۱ -	آزاد کونش
۳۳۱ -	د آذربایجان
۳۳۱ -	د قلمیم
۳۳۳ -	میر یوسف نجم - (تبریز)
۳۳۷ -	غزلار
۳۳۷ -	خسرو دارائی - (زنجان)
۳۳۷ -	غزلار
۳۴۰ -	موسی طاهری - (خری)
۳۴۰ -	خاقه مزین ایسته کی
۳۴۱ -	د له نیته اتیجاف
۳۴۳ -	کاشف - (تبریز)
۳۴۳ -	ال چکین
۳۴۶ -	د حریت بریسته
۳۴۶ -	محمد علی دوز دوزانی - (تبریز)
۳۴۶ -	غزلار
۳۴۹ -	قارا چورلی (رازی) - (مراغه)
۳۴۹ -	آلش
۳۵۰ -	د فدائیلر مارشی
۳۵۰ -	د کچمش فدائیلر مزین بادی
۳۵۲ -	هوشیار - (قاراداغ)
۳۵۲ -	وطن اعلیه
۳۵۳ -	د غزل
۳۵۴ -	رضا علیاری - (مرند)
۳۵۴ -	آذربایجان
۳۵۵ -	موسی بریانی - (تبریز)
۳۵۵ -	فدائیلر
۳۵۶ -	حسین بالار وورناچی - (تبریز)
۳۵۶ -	غزل
۳۵۷ -	عباسقلی ریسمانی - (تبریز)
۳۵۷ -	عدلیله آباد اولور
۳۵۹ -	آصلان غفار زاده - (تبریز)
۳۵۹ -	بولار آجیلدی

۳۰۸ -	د اولدی
۳۰۹ -	د غزل
۳۱۰ -	ع. مصدقی - (تبریز)
۳۱۰ -	آذرستان گل آجیب
۳۱۱ -	د غزل
۳۱۲ -	آصلان عباس زاده - (تبریز)
۳۱۲ -	یتیم
۳۱۲ -	د مجلس ملی به
۳۲۳ -	علی اکبر اسد اثراد - (تبریز)
۳۲۳ -	داهی رهبره
۳۱۴ -	عباس بناهت - (تبریز)
۳۱۴ -	فهرماندر وطنیم
۳۱۵ -	صمد عافیت - (تبریز)
۳۱۵ -	آرزولار
۳۱۶ -	د عزیز وطنیم
۳۱۷ -	علی اکبر سیاح - (اردبیل)
۳۱۷ -	سوودت یوردی
۳۱۸ -	اخلاقی - (اردبیل)
۳۱۸ -	قیزیل اوردو
۳۱۹ -	غ. نیکدل - (تبریز)
۳۱۹ -	دوغما یوردیم تبریز
۳۲۰ -	میرایوب محمودی - (تبریز)
۳۲۰ -	شانلی وطنیم
۳۲۱ -	کامل - (تبریز)
۳۲۱ -	اورده دوستما
۳۲۲ -	د غزلار
۳۲۳ -	صادق بهادری - (تبریز)
۳۲۳ -	غزلار
۳۲۶ -	سعدی زمان - (تبریز)
۳۲۶ -	وطن عشقی
۳۲۸ -	منوچهر سعید وزیری - (زنجان)
۳۲۸ -	وطن
۳۲۹ -	د غزلار

- م. محسن - (تبریز) ۳۸۰ -
 شانی آذربایجان
 م. بیرهمن - (خوی) ۳۸۱ -
 نوپار اولمش
 عزیز دولت آبادی - (مرند) ۳۸۲ -
 غزل
 ص. م. بی غرض - (ارومیه) ۳۸۳ -
 قایدیر
 مجید امیر خیزی - (تبریز) ۳۸۴ -
 ملی حکومته
 رضا قلی یف
 تبریز شاعرار مجلسی ۳۷۵ -
 غ. مدیف الدین -
 «شاعرار مجلسی» عضولری معجزین
 وطنینده ۳۹۴ -
 مظفر - معجزه ۳۹۸ -
 ایکنام - شبسترده ۳۹۹ -
 صحافی - معجزین روحینه ۴۰۰ -
 قطرت - اتحاف ۴۰۱ -
 ناصری - معجزین وطنینده ۴۰۲ -
 شهیدا - معجز شپستریه نظیره ۴۰۳ -
 غلام محمدلی - ابران آذربایجانین
 معاصر شاعرلری ۴۰۴

- اکبر پور طهماسبی - (تبریز) ۳۶۰ -
 آزاداق
 سید رضا جمالیان - (اردبیل) ۳۶۱ -
 غزل
 فریدون باغ شمالی - (تبریز) ۳۶۲ -
 وطن
 اظهري سراپی - (راب) ۳۶۳ -
 آزاداق
 دوکتور فخرالدین نوری - (اردبیل) ۳۶۴ -
 آذربایر
 احمد روشن - (تبریز) ۳۷۱ -
 ستاینه
 زرگری - (گرگر) ۳۶۲ -
 آذربایجان باشین
 عباس اسلامی - (تبریز) ۳۷۳ -
 ملی حکومته
 محمد باقر اسبیلائی - (تبریز) ۳۷۴ -
 وطن
 زرینه زاده - (تبریز) ۳۷۵ -
 عدالت پابدار اولدی
 رحیم نویری - (تبریز) ۳۷۶ -
 فداییره
 علی روده چیان - (تبریز) ۳۷۸ -
 آذرستان
 ح. وژالی - (تبریز) ۳۷۹ -
 آزاداق